

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning

2024

ISSN 2535-2806

MINA fagrapport 92

Rypeår og blåbærår

Vidar Selås

Selås, V. 2024. **Rypeår og blåbærår**. – MINA fagrapport 92. 116 s.

Ås, januar 2024

ISSN: 2535-2806

RETTIGHETSHAVER

© Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

KVALITETSSIKRET AV

Forskningsutvalget, MINA, NMBU

FORSIDEBILDE

Lirype. Foto: Inge Selås

NØKKEWORD

Lirype, blåbær, plantestress, sommertemperatur

KEY WORDS

Willow ptarmigan, bilberry, plant stress, summer temperature

Vidar Selås (vidar.selas@nmbu.no): Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Ås.

Forord

I INA fagrapport 30 – "Ryper før og nå" – ble det presentert en 142-år lang tidsserie på årlig jaktutbytte av ryper (Hjeljord 2015). Stor takk til Olav Hjeljord for velvillig å ha latt meg få bruke denne lange tidsserien i videre analyser, for gode faglige diskusjoner underveis, og for kommentarer til et tidligere utkast av rapporten. Takk også til Jan Vermaat for gode innspill og forslag til forbedringer av det første rapportutkastet.

Vidar Selås

Sammendrag

Flere studier har vist at det er en positiv korrelasjon mellom frøsetting hos blåbær (*Vaccinium myrtillus*), en viktig beiteplante for hønefugler, og hekkesuksess hos lirype (*Lagopus lagopus*), orrfugl (*Tetrao tetrix*) og storfugl (*T. urogallus*) i det etterfølgende året. Også smånagere av *Myodes*-slekten, som beiter på bærlyngvekster om vinteren, øker i antall etter gode bærår. Dette mønsteret støtter plantestress-hypotesen, som sier at god bærproduksjon øker andelen av lettfordøyelige proteiner i blåbærplantene. Likevel er det fortsatt vanlig at samvariasjonen mellom hønefugler og smånagere tolkes nesten utelukkende som et resultat av at predasjon på hønefuglene varierer med tilgangen på smånagere, den såkalte alternativ-bytte-hypotesen.

Tidligere er det også funnet negativ korrelasjon mellom hønefuglindexer og sommertemperatur de to foregående år. Dette kan skyldes at blåbærplantene er mer stresset av sterk frøsetting, og bruker lenger tid på restituering, i perioder med lave sommertemperaturer. Videre er det antatt at høye doser av kosmisk stråling er en ekstra stressfaktor for plantene. Dosene av kosmisk stråling varierer blant annet med en månesyklus på 9,3 år, og er i tillegg negativt relatert til lufttrykk. Siden dosene er høyest om vinteren, er variasjoner i lufttrykk vinterstid av størst interesse.

For relativ årlig endring i jaktutbytte av rype i sørøstlige Norge 1872–2013 var den viktigste forklaringsvariabelen en indeks for fjorårets produksjon av blåbær, basert på uttalelser gitt i aviser og andre kilder. I multiple regresjonsmodeller var det også positiv effekt av en smånagerindeks for inneværende år, negativ effekt av gjennomsnittlig sommertemperatur (juni–september) for de to foregående år, og negativ effekt av gjennomsnittlig lufttrykk nestsiste vinter (desember–februar). I en path-analyse var det sterkest direkte effekt av blåbær på rypeindeks og smånagerindeks, men det var også direkte effekt av tidligere sommertemperatur og vinterlufttrykk på rypeindeksen, og av juni-lufttrykk to år tidligere på smånagerindeksen. I tillegg var det direkte effekt av smånagerindeksen på rypeindeksen.

Også relativ årlig endring i høsttakseringstall for lirype ved Møsvatn, Telemark, 1992–2020 var positivt relatert til fjorårets indeks for blåbærproduksjon. I tillegg var det tendens til negativ korrelasjon med lufttrykk nestsiste vinter, og positiv korrelasjon med en indeks for månens 9,3-års syklus. Med antall kyllinger observert per to voksne ryper som forklaringsvariabel ble det ingen korrelasjon med blåbær eller lufttrykk. Korrelasjonen med månesyklusen ble imidlertid signifikant, noe som kan tyde på at denne først og fremst har betydning for vinteroverlevelse og ikke for kyllingproduksjon. Kyllingproduksjonen var positivt relatert til fjorårets blåbærindeks og temperaturen i mai inneværende år, og negativt relatert til lufttrykk nestsiste vinter. Path-analyser gav i hovedsak samme resultater.

Et godt blåbærår ser ut til å være en forutsetning for god reproduksjon hos rype i det etterfølgende året, men fordi andre faktorer kan slå ut negativt er det likevel ingen garanti. Rypene er neppe så produktive at de er i løpet av kun én sesong er i stand til å nå opp til det

nye bærenivået etter et bærår. De høyeste bestandstoppene kom gjerne etter at det hadde vært 2–3 gode bærår på rad, eller i forbindelse med en kombinasjon av gode bærår og mellomliggende kalde somre. I alle tilfeller med god vekst i rypeindeksen to år etter et bærår var det lave sommertemperaturer i det mellomliggende året, som da altså kan ha redusert blåbærplantenes mulighet for restituering.

Selv om resultatene er i samsvar med plantestress-hypotesen, vil nok predasjon kunne forsterke nedgangen etter toppår, som predikert ut fra alternativ-bytte-hypotesen. Dersom gode rypeår primært skyldes gode ernæringsforhold, og i liten grad redusert predasjonstrykk, er det imidlertid tvilsomt om rypebestanden favoriseres av høye bestandstopper for smågnagere. Dette fordi predatorerne vil formere seg sterkere i gode smågnagerår, og dermed kunne utøve et større predasjonstrykk på rypene når smågnagerbestanden bryter sammen.

Det er foreslått at lavere bestandstopper for ryper i nyere tid skyldes høyere jakttrykk og/eller større bestander av predatorer. Disse faktorene kan nok redusere bestanden av stamfugl, samtidig som predasjon i tillegg kan bremse veksten i oppgangsfasen, men dette er likevel neppe hele forklaringen. Vi har fortsatt gode blåbærår, men kalde somre som kan bidra til å øke kvaliteten på næringsplantene i forbindelse med bærårene er nok blitt stadig sjeldnere.

Årlige takseringer av ryper og skogsfugl gjennomføres en rekke steder i landet. Disse bør imidlertid suppleres med utlegging av faste prøveflater for telling av blåbær. Dette vil øke verdien av takseringsarbeidet både for forskning og forvaltning.

Summary

Several studies have shown that there is a positive relationship between seed production of bilberry (*Vaccinium myrtillus*), an important food plant for grouse, and the breeding success of willow ptarmigan (*Lagopus lagopus*), black grouse (*Tetrao tetrix*) and capercaillie (*T. urogallus*) in the following year. *Myodes*-voles, which feed on dwarf shrubs in winter, also increase in number after berry peak years. This pattern supports the plant stress hypothesis, which states that the proportion of easily digestible proteins in bilberry plants increases after a high berry production. Nevertheless, the correlation between grouse and voles is still commonly interpreted solely as a result of varying predation pressure on grouse during the vole cycle, the so-called alternative prey hypothesis.

A negative correlation between grouse indices and summer temperatures in the two previous years has also been reported. This may be because bilberry plants are more stressed after high seed crops if summer temperatures are low, and need longer time to recover. Cosmic rays are another possible plant stress factor. Cosmic ray fluxes vary, among other things, with a 9.3-year lunar cycle, and are also negatively related to atmospheric pressure. The fluxes are highest in winter, so fluctuations during that time of the year are of greatest interest.

A ptarmigan index, calculated as the relative annual change in the hunting bag in south-eastern Norway during 1872–2013, was best explained by a bilberry index of the previous year, calculated based on information given in newspapers and other sources. In multiple regression models, there was also a positive effect of a small rodent index of the current year, a negative effect of mean summer temperatures (June–September) of the two preceding years, and a negative effect of mean atmospheric pressure in the second last winter (December–February). In a path-analysis, the strongest direct effect was of the bilberry index on the ptarmigan index and on the small rodent index, but there also was a direct effect of previous summer temperatures and winter atmospheric pressure on the ptarmigan index, and of atmospheric pressure in June two years earlier on the small rodent index. In addition, there was a direct effect of the small rodent index on the ptarmigan index.

The relative change in autumn census data for ptarmigan close to Møsvatn, Telemark, was also positively related to the bilberry index of the previous year. In addition, there was a tendency for a negative relationship with atmospheric pressure in the second last winter, and a positive relationship with an index for the 9.3-year lunar cycle. If the number of chicks observed per two adult birds was used as explanatory variable, there was no correlation with bilberry or atmospheric pressure. The correlation with the lunar index became significant, possibly because this factor is more important for winter survival than for chick production. The chick production was positively related to the bilberry index of the previous year and to the mean temperature in May in the current year, and negatively to atmospheric pressure in the second last winter. Path-analyses gave essentially the same results.

A high seed production of bilberry seems to be a prerequisite for good reproduction of ptarmigans in the succeeding year, but still no guarantee, because other factors may turn out negatively. Ptarmigans are hardly so productive that they during only one breeding season are able to reach the new carrying capacity after a berry peak year. The highest population peaks were observed after 2–3 succeeding years with high berry production, or in connection with a combination of berry peak years and intervening cold summers. For all cases with strong growth in the ptarmigan index two years after a berry peak year, there were low summer temperatures in the intervening year, which may have prevented the recovery of bilberry plants.

Although the results are in accordance with the plant stress hypothesis, predators may enhance the decline phase after peak years, as predicted by the alternative prey hypothesis. If population increases are caused mainly by increased food quality, and to a less extent by relaxed predation, it is unlikely that grouse populations are favoured by high population peaks of small rodents. This is because predators will increase in numbers during the vole peak, and then increase the predation pressure on grouse when the rodent population collapses.

It has been suggested that lower population peaks of ptarmigans in recent years are due to higher hunting pressure and/or higher population levels of predators. These factors can probably reduce the abundance of breeding birds, while predation can also slow down the population growth rate, but this is unlikely to be the whole explanation. We still have years with high production of bilberries, but the possible additional effect of cold summers on forage quality seems to have become less common.

Annual surveys of grouse are conducted at several sites in Norway. However, these surveys should be supplemented with counts of bilberries in fixed sample areas. This would increase the scientific value of the work, and be valuable also for grouse management.

Innledning

For snart 100 år siden jobbet professor Rolf Nordhagen, Universitetet i Bergen, med et verk som fikk tittel "Rypeår og bærår" (Nordhagen 1928). Professor Knut Dahl, Norges landbrukshøgskole, en av datidens kapasiteter på feltet og ivrig rypejeger, omtalte verket på følgende måte: "*Et overmåte interessant arbeide er professor Nordhagens forsøk på å studere sammenhengen mellom bærår og rypeår. Nordhagen mener å kunne påvise at gode bærår gjennom sine sanerende og styrkende virkning frembringer en rypebestand som neste år forplanter sig godt og at perioder av gode bæraar sammenfaller i store trekk med gode rypeperioder. Uten at jeg tør ta avgjort standpunkt til spørsmålet om man her har å gjøre med sammenfaldende fenomener med felles kosmisk årsak eller om det er bæråret eller bærperioden som forårsaker opgangen i rypebestanden, så må jeg visselig erkjenne Nordhagens forsøk på en forklaring som overordentlig interessant*" (Dahl 1928).

Ettertidens fagfolk har nok ikke vært like entusiastiske, bare unntaksvis er Nordhagens arbeid blitt nevnt (Myrberget 1968, 1982, Steen 1978, 1994), og etter hvert gikk hypotesen hans tilsynelatende mer eller mindre i glemmeboka. Det samme gjorde hypotesen om sykdommer som årsak til sammenbruddene i bestandene av hønsfugler. Det som fikk stadig større fokus var antatt variasjon i predasjonstrykk som følge av variasjoner i smågnagerbestanden, den såkalte alternativ-bytte-hypotesen. Spesielt Hagen (1952) la stor vekt på denne forklaringen, selv om han langt fra var den første som tenkte i de baner.

Nyere studier har imidlertid vist at det er en positiv korrelasjon mellom frøsetting hos blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og høstbestanden av lirype (*Lagopus lagopus*), orrfugl (*Tetrao tetrix*) og storfugl (*T. urogallus*) året etter (Selås mfl. 2011a, Selås 2019, Wegge mfl. 2022). Men siden det fortsatt er vanlig at samvariasjonen mellom hønsfugler og smågnagere tolkes nesten utelukkende som et resultat av at predasjonen varierer med tilgangen på smågnagere, er det nok behov for ytterligere dokumentasjon på hønsfuglenes mulige avhengighet av bærproduksjonen.

Når det gjelder smågnagere er det arter av klatremus-slekta (*Myodes*), som spesielt i vinterhalvåret beiter på bærlyngvekster, som gjerne har hatt bestandstopp etter et godt bærår (Laine & Henttonen 1983, Krebs mfl. 2010, Selås 2020, Sørensen mfl. 2022). Et godt bærår gir økt vinteroverlevelse, og etter oppformering gjennom sommeren markert bestandstopp neste høst. Dette kan ikke skyldes bærene som mat, for de forsvinner i løpet av høsten, de kan ikke hamstres, og mus kan heller ikke legge på seg så store fettreserver om høsten at det varer vinteren gjennom. Dessuten påvirkes ikke bestanden av småskogmus (*Apodemus sylvaticus*), som spiser bær men ikke bærlyng (Selås 2020). Hos elg (*Alces alces*) derimot, som også beiter blåbærlyng, har det vært observert flest kalver per ku i år med mye klatremus (*Myodes glareolus*) (Selås mfl. 2011b), og vektene har også vært høyest slike år (Selås mfl. 2001).

De mønstrene jeg har beskrevet her kan best forklares ut fra plantestresshypotesen til professor Thomas C. R. White, selv om den i utgangspunktet gjaldt insekter (White 1984). Hypotesen tar utgangspunkt i at proteiner er den begrensende faktoren for en planteeter, og da spesielt med tanke på reproduksjon og vekst. Siden det er lite proteiner i planter, må planteetere sette til livs mye plantemateriale for å få dekket behovet. Men det er en grense for hvor mye plantemateriale det er mulig å fordøye i løpet av en gitt tid. En flerårig plantes beste forsvar kan derfor være å lagre proteinene som tungtfordøyelige forbindelser, som til og med kan ha fordøyelseshemmende effekt (Chen mfl. 2005, Felton 2005, Mithöfer & Boland 2012). Hvis en plante på denne måten gir så lite proteiner per tidsenhet at det ikke dekker planteeterens behov, vil den ikke være egnet som mat.

I forbindelse med visse former for stress kan plantene bli nødt til å ta i bruk lagrede tungtfordøyelige proteiner (White 1993). For å kunne transporteres må disse brytes ned til enklere, og dermed lettfordøyelige, proteinforbindelser. Dermed kan vi komme over planteeterens kritiske terskel for proteinopptak per tidsenhet (White 1993). Skjer dette samtidig i en hel bestand av planter, for eksempel som følge av frøår hos planter med vekselbæring (gjelder bl.a. blåbærplanta), vil dette kunne gi en betydelig midlertidig økning i bærenivået for planteetere som livnærer seg av denne plantearten. Vi går fra en situasjon der de fleste plantene var uspiselige til en situasjon der de fleste av dem er mat.

Selv om det kan se ut til at gode bærår er en nøkkelfaktor for dyr som beiter på blåbærlyngen, vil nok plantekvaliteten kunne påvirkes også av andre forhold. Spesielt i fjellområder er det sannsynlig at sommertemperatur har betydning for hvor svekket plantene blir i forbindelse med et godt bærår, samt for evnen til å restituere seg etterpå. Tørke er i utgangspunktet neppe gunstig for planteetere, fordi plantene da heller blir inaktive, men hvis den inntreffer etter et godt bærår er det mulig at også dette er en faktor som kan hemme plantene i sin restituering.

Også moderate nivåer av ioniserende stråling ser ut til å være en faktor som favoriserer planteetere (Woodwell 1962, White 1984). Det er vist at ionisering fører til mobilisering av proteiner i plantene (De Micco mfl. 2011). Forklaringen er trolig at skadene som oppstår stimulerer til produksjon av proteinbaserte antioksidanter (Duarte mfl. 2023). Den viktigste naturlige kilden for ionisering er kosmisk stråling, nærmere bestemt myoner. Disse dannes når primær kosmisk stråling, hovedsakelig protoner, treffer luftmolekyler i atmosfæren. Mengden av myoner som når bakken er negativt korrelert med lufttrykk, temperatur og geomagnetisk aktivitet.

I tillegg til den indirekte effekten av faktorer som påvirker plantekjemien, vil en rekke forhold kunne ha direkte effekt på planteeteres overlevelse og reproduksjon. Et generelt problem ved analyser av en dyrearts bestandsvariasjoner er at det kreves lange tidsserier dersom mange faktorer er involvert. Iblant kan også mangel på data for det som er nøkkelfaktoren gjøre det vanskelig å få korrekt bilde av betydningen av øvrige variabler.

Basert på jaktutbytte har Hjeljord (2015) forsøkt å rekonstruere utviklingen i rypebestanden i Sørøst-Norge for perioden 1872–2013. Materialet gjelder i hovedsak lirype, og i mindre grad fjellrype (*Lagopus mutus*). Hittil er datasettet blitt analysert først og fremst for trend (Hjeljord & Loe 2022). Den lange tidsserien gir imidlertid en unik mulighet for å analysere betydningen av en rekke faktorer som kan tenkes å påvirke høstbestanden, enten via plantekvalitet, eller via direkte effekter på rypene. I tillegg til dette datasettet bruker jeg i denne rapporten også data fra takseringer av lirypebestanden ved Møsvatn, Tinn i Telemark, i perioden 1992–2020, utført av Norsk institutt for naturforskning (Nilsen 2021).

For å kunne kjøre statistiske analyser med blåbær som viktig forklaringsvariabel har jeg laget en årlig blåbærindeks basert på uttalelser funnet i aviser og andre kilder. Denne metoden er tidligere brukt i flere vitenskapelige studier (Selås 2020, Selås mfl. 2021, Sørensen mfl. 2022, Wegge mfl. 2022). Resultater fra analysene mine presenteres her sammen med det materialet som ligger til grunn for beregningen av blåbærindeksene.

Hypotesen min er at blåbærproduksjonen året før var nøkkelfaktoren for lirypas hekkesuksess og dermed bestandsvariasjoner i hele perioden 1872–2020. En blåbærindeks skulle dermed være en bedre prediktor for svingningene i rypebestanden enn en indeks for smågnagerbestand. Fysiske faktorer som påvirker plantekvaliteten, eller som virker direkte på fuglene, kan imidlertid også spille inn, ved å dempe eller forsterke bestandsvariasjonene. Det har ikke vært mulig å teste for mulig tilleggseffekt av eventuelle langsiktige endringer i jakttrykk, predatorbestand eller beiting.

Metoder

Rypeindeks Sørøst-Norge 1872–2013

Rypeindeksen jeg har brukt i analysene er basert på årlig gjennomsnittlig dagsutbytte for rypejegere i Sørøst-Norge i perioden 1872–2013 (Hjeljord 2015). Dataene er tilgjengelige i publikasjonen til Hjeljord & Loe (2022). Ved først å logaritmetransformere tallene, for så å bruke førstedifferensen, får vi en indeks for relativ endring i dagsutbytte av rype fra et år til neste. Eventuelle feilkilder knyttet til at jaktutbyttet er basert på ulike kilder i ulike perioder får dermed mindre betydning. Det antas at den nye indeksen i første rekke gjenspeiler årets kyllingproduksjon, selv om vinteroverlevelse nok også kan spille inn (Steen 1994).

Det virker logisk at grad av nedgang i rypebestanden etter et toppår vil avhenge av bestandsnivået i toppåret. Etter en liten bestandstopp er det ikke mulig å få en like sterk nedgang som etter et kronår. Man kunne kanskje kompensere for dette ved å legge inn fjorårets bestandsindeks som forklaringsvariabel, men problemet er at denne også inngår i responsvariabelen. Dertil kommer at fjorårets rypeindeks er korrelert med flere av de øvrige forklaringsvariabelene som brukes, noe som gjør den lite egnet. Men leseren bør ha dette i minne når det gjelder å vurdere de laveste verdiene i rypeindeksen jeg har brukt. Disse kommer gjerne etter flere år med vekst.

Rypeindekser Møsvatn 1992–2020

Norsk institutt for naturforskning (NINA) har hver høst siden begynnelsen av 1990-tallet og fram til 2020 taksert rypebestanden i fem områder i Norge, som en del av programmet "Terrestrisk naturovervåking". Alle tallene er tilgjengelige i årlige rapporter, og oppsummert i form av figurer i rapporten for 2020 (Nilsen 2021). Jeg har brukt tallene fra Møsvatn, Tinn i Telemark, fordi de to øvrige studieområdene fra Sør-Norge, Lund (Rogaland) og Åmotsdalen (Sør-Trøndelag), er noe mer perifert lokalisert i forhold til blåbærinformasjonen min. Ved Møsvatn startet takseringene i 1992 (Kålås & Framstad 1993).

Indeksen jeg bruker i analysene er basert på estimert antall ryper per km², beregnet ut fra totalt antall ryper observert langs de ulike takseringslinjene og totalt areal taksert. Som for jaktstatistikken fra 1872–2013 bruker jeg førstedifferensen av logaritmetransformerte verdier, slik at jeg får relativ endring fra et år til neste.

I rapportene til NINA har man også oppgitt antall kyllinger observert per to voksne fugler. Følgelig har jeg brukt også disse tallene, som ble logaritmetransformert for å få normalfordelte residualer i regresjonsanalysene. Dette er en indeks som vil være mindre påvirket av vinteroverlevelse enn indekser for endring i høstbestand.

Blåbærindeks

En årlig indeks for blåbærproduksjon på skala 1–5 er utarbeidet basert på uttalelser gitt i aviser eller andre kilder. Det aller meste av dette materialet er skannet av Nasjonalbiblioteket, og er enten fritt tilgjengelig, eller tilgjengelig hos Nasjonalbiblioteket eller hos norske bibliotek. Eksempler på vekting av vanlige karakteristikk av bæråret er gitt i Tabell 1.

Tabell 1. Vanlige karakteristikk brukt om bærår, fordelt på indeks for bærproduksjon.

Blåbærindeks	Karakteristikk
1 (svært dårlig)	dårlig, lite, ugunstig, sparsomt, mislykket, smått med, snaut med, skralt, magert, ikke bra, ikke særlig bra, ikke så bra, slått feil
2 (dårlig, under middels)	noe, litt, ikke mye, ikke særlig mye, ikke så mye, mindre enn vanlig, forholdsvis lite, knapp, mindre rik, middelmådig
3 (middels, normalår)	en del, brukbart, tilfredsstillende, ikke så verst, ujevnt
4 (godt år, over middels)	en god del, nokså mye, bra (med), godt (med), ganske bra, ganske godt, nokså godt, nokså mye, ikke (så) lite, lovende, atskillig, fint
5 (meget godt år)	mye, meget, mengde, masse, masser, nok av, utmerket, riktig bra, svært bra, veldig bra, uvanlig bra, rikelig, svært lovende

Det var begrenset med uttalelser å finne fra 1800-tallet, og da spesielt fra 1870-årene, så her har jeg stort sett brukt det jeg har kommet over for Sør-Norge (Vedlegg 1). Det kan synes som om avisene var mindre interessert i å skrive om skogsbær den gangen. I tillegg kommer at det er mye feil i datatolkningene av den skannede teksten, dels på grunn av dårlig trykk, og dels på grunn av at avisene brukte gotiske bokstaver, som kan være vanskelige å skille fra hverandre. Dermed kan flere uttalelser om bær ha gått under radaren, selv om jeg har forsøkt mange forskjellige søkeord, også feilstavede. Det er ellers verdt å nevne at Nasjonalbiblioteket ikke synes å være ferdig med å skanne alle norske aviser for hele studieperioden.

Sammen med bærinformasjonen for 1800-tallet har jeg i Vedlegg 1 også lagt inn informasjon om rypebestanden, gitt av forstmester Jacob Bøckmann Barth (1822–1892) eller hentet fra Hjeljord (1980, 2015). For resten av studieperioden har det vært lettere å finne uttalelser om produksjonen av blåbær, og jeg har da prioritert følgende seks egendefinerte fjellnære regioner:

Øvre Telemark: Tinn, Vinje, Tokke, Fyresdal, Seljord, Hjartdal, Notodden, Bø
Numedal: Nore og Uvdal, Rollag, Flesberg + Sigdal og Krødsherad
Hallingdal: Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå
Valdres: Vang, V. & Ø. Slidre, Nord- & Sør-Aurdal, Etnedal + Torpa i N. Land
Gudbrandsdalen: Skjåk, Lesja, Lom, Vågå, Dovre, Sel, Fron, Gausdal, Ringebu, Øyer
Nord-Østerdal: Folldal, Tynset, Tolga, Os, Alvdal, Stor-Elvdal, Rendalen + Engerdal

For årene 1900–2020 er gjennomsnittlig antall regioner med bæruttalelser 5,3 (variasjon 3–6; Vedlegg 2). Hvert år innledes med generelle uttalelser for Østlandet eller Sør-Norge, eventuelt for fylkene Telemark, Buskerud, Oppland eller Hedmark. Dette kan ha betydning hvis uttalelsene fra regionene er sparsomme eller spriker. Etter gjeldende avrundingsregler vil for eksempel en regionuttalelse som tilsier 2 og en som tilsier 3, gi endelig verdi 3. Skulle imidlertid de generelle uttalelsene svare til verdi 2 eller lavere i dette tilfellet, vil 2 bli den endelige vurderingen.

I perioden 1907–1924 gav Landbruksdirektøren fylkesvise vurderinger av høsten av ville bær (blåbær, tyttebær og molter), i prosent av normalår, basert på middeltall fra alle lensmannsdistriktene (Valseth mfl. 1976). I regresjonsanalyser med rypeindeksen som responsvariabel ble det statistisk sikker relasjon kun med bærindeksen for Telemark (Tabell 2). Dette kan tyde på at Telemark er det fylket som best gjenspeiler bærproduksjonen i de sørøstlige fjellstrøkene. Men det kan legges til at tallene fra Telemark var signifikant korrelert med tallene fra hvert av de andre fylkene ($r > 0,75$, $P < 0,001$), så det var stor grad av samvariasjon.

Tabell 2. *Resultater fra regresjonsanalyser med rypeindeksen (førstedifferensen av logaritmetransformerte tall) som responsvariabel, og ulike fylkers produksjon av ville bær (blåbær, tyttebær og molter) regnet som prosent av normalår (Valseth mfl. 1976), i perioden 1907–1924 ($n = 18$).*

Fylke	R ²	P-verdi
Vest-Agder	0,13	0,148
Aust-Agder	0,20	0,063
Telemark	0,27	0,026
Buskerud	0,18	0,084
Oppland	0,07	0,286
Hedmark	0,07	0,294

Som supplement til de uttalelsene jeg har funnet i avisene og andre kilder (Vedlegg 2) har jeg kun lagt til Landbruksdirektørens tall for Telemark. Siden de årlige verdiene varierte fra 27 til 124 har jeg gitt Landbruksdirektørens tall årsverdier på skala 1–5 basert på disse intervallene: 1 = 26–45, 2 = 46–65, 3 = 66–85, 4 = 86–105, 5 = 106–125. Ettersom indeksen også omfatter molter og tyttebær, vil kronår for disse kunne gi relativt høy indeks selv om det ikke er mye blåbær, samtidig som et kronår for blåbær vil kunne få moderat indeks dersom det er lite av andre bærslag.

Grosserer Johan Martinius Pedersen Selau (1853–1929) har som sekretær og senere direktør i Nyttevekstforeningen, stiftet 02. mai 1902, gitt en rekke uttalelser om bærproduksjonen i perioden 1905–1929. Andre representanter for foreningen fortsatte å gi uttalelser om bær fram til 1936. På 1930-tallet ble rollen med å gi vurderinger av bærproduksjonen basert på rapporter fra ulike landsdeler overtatt av Landbrukets Prisentral (LPC), opprettet i 1918 av Norsk Landmannsforbund, senere Norges Bondelag. LPC gav slike meldinger fram til 1980-tallet. I tillegg gav disponent Gudbrand Rømcke Moe i Øst-Norges Bærlag, senere Norges Bærlag, uttalelser om bærproduksjonen på 1930- og 40-tallet.

Selv om det finnes en god del uttalelser som helt klart gjelder fjellnære områder, vil nok likevel mye av informasjonen gjelde lavereliggende strøk. Følgelig vil de viktigste feilkildene være 1) at det i tørre år kan bli bra med bær i fjellet, selv om det svikter i lavlandet, 2) at det i kalde år kan gå dårlig i fjellet selv om det er bra i lavlandet, og 3) at en kuldeperiode om våren kan ramme ulikt, fordi blomstringen normalt inntreffer senere i fjellet. Imidlertid vil nok disse feilkildene bare gjøre det vanskeligere, og ikke lettere, å finne korrelasjoner med rypeindeksen.

Værvariabler

Det er i første rekke data på lufttrykk og temperatur det har vært mulig å legge inn i analysene. For å få en tilstrekkelig lang og sammenhengende tidsserie har jeg måttet bruke tall fra Blindern meteorologiske stasjon, supplert med tall fra Ås der tall fra Blindern manglet (eKlima). Det er da korrigert for forskjeller i høyde over havet.

At data fra Oslo-området kan brukes i analyser som gjelder fjellområdene i Sør-Norge, skyldes at det ikke er absolutte verdier, men variasjonene fra år til år, som er av interesse. For lufttrykk, og dermed langt på vei også for temperatur, vil fluktasjonsmønsteret normalt være felles for store områder. Dette har jeg tidligere illustrert ved å plote standardiserte verdier for gjennomsnittlig lufttrykk i juni måned fra målestasjoner i Oslo, Kristiansand, Bergen og Trondheim (Fig. 1).

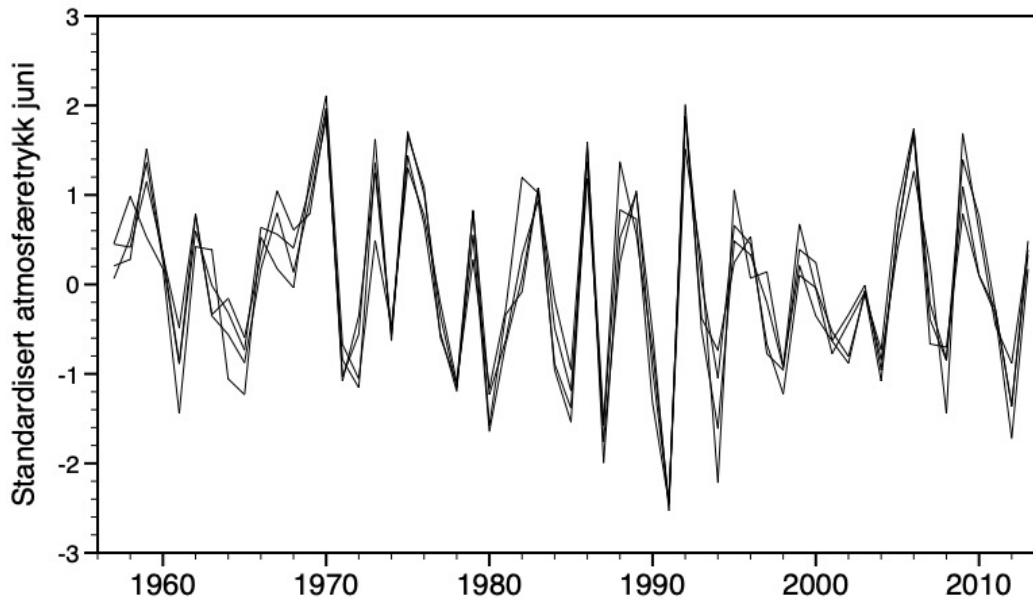

Fig. 1. Standardiserte verdier av gjennomsnittlig lufttrykk i juni måned for Oslo, Kristiansand, Bergen og Trondheim i perioden 1957–2013. Korrelasjonskoeffisienten varierte fra 0,81 for Kristiansand–Trondheim til 0,96 for Kristiansand–Bergen og Kristiansand–Oslo (Etter Selås 2016).

For å vurdere berettigelsen av å bruke temperaturdata fra Oslo, har jeg sammenlignet målinger fra Blindern med målinger fra Dagali meteorologiske stasjon, Hol kommune, for perioden 1921–2020. Det viste seg å være svært god korrelasjon for gjennomsnittstemperatur i juni ($r = 0,94$, $P < 0,0001$), juli ($r = 0,94$, $P < 0,0001$), august ($r = 0,96$, $P < 0,0001$) og september ($r = 0,92$, $P < 0,0001$).

Det har vært argumentert med at temperaturdata fra byer er mindre egnet når det gjelder langsiktige trender på grunn av økende effekt av byen selv som varmekilde, men dette er vel mest relevant for vintertemperaturer. I hvert fall var den positive korrelasjonen mellom gjennomsnittstemperaturen i juni–september og år svakere for Oslo-området ($R^2 < 0,01$, $P = 0,411$) enn for Dagali ($R^2 = 0,03$, $P = 0,124$) i perioden 1921–2013. Den var også svakere for Oslo enn for Ås når disse to stedene ble sammenlignet.

Jeg har ikke funnet det hensiktsmessig å bruke data på nedbør fra Oslo-området i analysene mine, da det for denne variabelen er mye større lokale og regionale variasjoner. I stedet har jeg brukt NAO-indeksen. Høye verdier av denne betyr mildt og fuktig vær, mens lave verdier betyr kaldere og tørrere vær.

Mulige direkte effekter av vær på rypene

Når det gjelder været sine mulige direkte effekt på fuglene, har jeg forsøkt med gjennomsnittstemperatur for hver måned gjennom vinter, vår og sommer, samt gjennomsnittet for to eller flere måneder. Jeg forsøkte også med NAO-indeksen for vinter (desember–mars) og for tre og tre måneder samlet, men fordi jeg ikke fikk noen signifikante utslag i analysene, blir ikke NAO-indeksen nærmere omtalt i resultatdelen.

Fysiske faktorer som kan påvirke plantekvalitet

Av faktorer som kan tenkes å gi effekt på næringskvaliteten til rypenes beiteplanter, har jeg i denne rapporten kun brukt variabler som har vært benyttet i tidligere arbeider publisert i internasjonale fagtidsskrifter. Disse har dermed vært gjennom det nåløyet det er å få godkjent metoder og resultater av fagfeller og redaktører.

Bestandstopper for lemen (*Lemmus lemmus*) på Hardangervidda har et stykke på vei kunnet forklares av maksimum lufttrykk i siste halvdel av juni to år tidligere (Selås 2016). Denne faktoren ble antatt å ha betydning for blomstringsinduksjon og dermed for etterfølgende beitekvalitet hos flere av de plantene som beites av lemen og markmusarter (*Microtus* spp.). Så muligens kan den ha en viss betydning også for rypene. Selv om blåbærplanta antas å være spesielt viktig både for voksne ryper og for kyllingene etter hvert som de vokser til, spiser de også andre planter (Spidsø 1980, Steen 1994).

Hønefuglenes hekkesuksess har i tidligere studier vært negativt korrelert med gjennomsnittstemperatur i juni–september i de to forrige årene (f.eks. Selås mfl. 2011a, Selås 2019), så også denne variabelen må være med. Jeg bruker ikke årets temperatur i analysene, fordi det kommer i konflikt med den direkte positive effekten en varm sommer kan ha for rypekyllingene.

Jeg har brukt to indekser som antas å reflektere kosmisk stråling. Fordi fluksen av myoner som når jordoverflata er negativt korrelert med geomagnetisk aktivitet, vil den variere med månens 9,3-års syklus (Selås 2014). I Aust-Agder har indekser for høstbestand av storfugl og orrfugl, basert på jaktstatistikk, vært positivt relatert til en indeks for denne månesyklusen, med to års tidsforsinkelse (Selås 2019).

Dosene av kosmisk stråling er videre høyest om vinteren. For samtlige av de 14 vanligste nattsommerfuglene i en 30-år lang fangstserie fra Nesodden fant vi negativ korrelasjon med lufttrykk nestsiste vinter (desember–februar) før fangstene (Selås & Kobro 2022). Denne forsinkede effekten var statistisk sikker for ni av artene. Faktoren kan tenkes å påvirke rypene enten via næringskvalitet, eller via mengden av larver, som er viktig næring for små kyllinger (Spidsø 1980, Steen 1994).

Smågnagerindeks

Jeg har brukt smågnagerindeksen til Hjeljord & Loe (2022) for årene 1872–2013, og tall fra Framstad & Eide (2021) for årene videre fram til 2020. Smågnagerindeksen er en kategorisk variabel med to verdier, 1 for smågnagerår og 0 for øvrige år.

Smågnagerårene er egentlig en miks av bestandstopper for klatremus (*Myodes glareolus*), markmus (*Microtus agrestis*) og lemen. Følgelig bør indeksen kunne forklares av blåbærindeksen året før og lufttrykk i siste halvdel av juni to år før. Med gnagerindeks år t som responsvariabel fikk jeg følgende resultater i logistiske regresjonsanalyser for perioden 1872–2013:

Blåbærindeks alle regioner, år t-1 (positiv effekt): $\chi^2 = 13,97$, $P < 0,001$

Blåbærindeks øvre Telemark, år t-1 (positiv effekt): $\chi^2 = 12,88$, $P < 0,001$

Maksimum lufttrykk juni, år t-2 (positiv effekt): $\chi^2 = 4,91$, $P = 0,027$

Korrelasjonen mellom gnagere på den ene siden og juni-lufttrykk to år før på den andre kan gjøre det vanskelig å legge inn begge variablene i en rypemodell samtidig. Korrelasjonen mellom fjorårets blåbærindeks og juni-trykk to år før er ikke signifikant ($P > 0,2$).

Statistiske analyser

Jeg har brukt multipl lineær regresjon for å teste for relasjoner mellom rypeindeksen og forklaringsvariablene, som ble standardisert før analysene. Siden Øvre Telemark kunne synes å være den regionen som best gjenspeilte blåbærproduksjonen i sørøst-norske fjellområder, ble analysene kjørt også med kun denne regionen som grunnlag for blåbærindeksen. For de tre årene der jeg manglet uttalelser fra øvre Telemark (1905, 1934, 1993) ble indeksen for Numedal brukt i stedet.

Utenom tidligere nevnte korrelasjon mellom blåbær og smågnagere er det ingen signifikante korrelasjoner mellom noen av forklaringsvariablene i regresjonsmodellene som presenteres. For alle modellene er residualene frie for signifikant positive autokorrelasjoner, og de avviker heller ikke signifikant fra normalfordeling. I rypeindeksen er det en signifikant syklus på 3–4 år, men så snart en indeks for fjorårets blåbærproduksjon er lagt inn som forklaringsvariabel, er det ingen signifikante sykluser i residualene til noen av modellene.

For de forklaringsvariablene som inngikk i regresjonsmodellene har jeg videre kjørt path-analyser, for om mulig å skille mellom direkte og indirekte effekter. Statistikkprogrammet som ble brukt i samtlige analyser var JMP Pro 17.2.0.

Resultater

Rypeindeks Sørøst-Norge 1872–2013

Rypeindeksen var positivt relatert til fjorårets blåbærindeks, som forklarte 30 % av variasjonen ($R^2 = 0,30$, $P < 0,0001$), eller 37 % dersom kun uttalelser fra øvre Telemark ble lagt til grunn for beregningen av blåbærindeks ($R^2 = 0,37$, $P < 0,0001$). De fleste år med merkbar økning i rypeindeksen kom etter et år med blåbærindeks 4 eller 5 (Fig. 2). Rypeindeksen var også signifikant relatert til årets gnagerindeks, som forklarte 13 % av variasjonen ($R^2 = 0,13$, $P < 0,0001$).

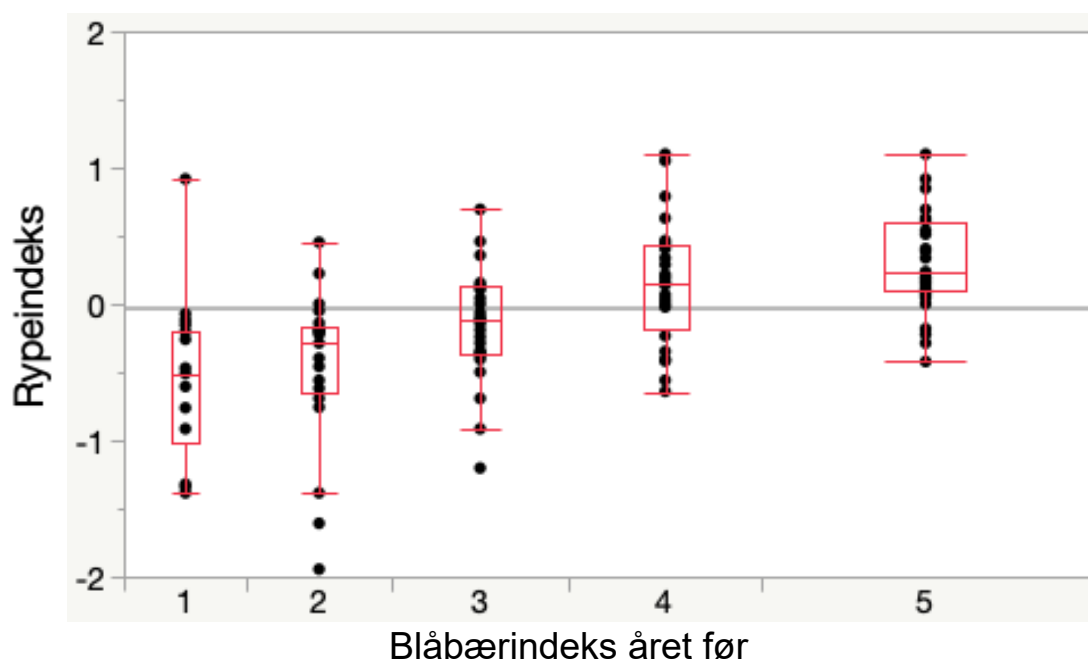

Fig. 2. Boksplott for rypeindeks sett i forhold til fjorårets indeks for produksjon av blåbær i Øvre Telemark. Hver boks omfatter 50 % av observasjonene for den aktuelle bærkategorien, med 25 % over og 25 % under boksen. Medianen (50-prosenttillet) er markert som tversgående linje. Utstikkerne representerer observasjoner som ligger nærmere boksen enn 1,5 ganger boksens høyde. Rypeindeksen er relativ økning (positiv verdi) eller nedgang (negativ verdi) i jaktutbytte i Sørøst-Norge 1873–2013 (Hjeljord & Loe 2022) sett i forhold til fjoråret. Blåbærproduksjonen er rangert som 1) svært dårlig, 2) dårlig, under middels, 3) middels, 4) bra, over middels eller 5) svært bra.

Det var seks tilfeller med god vekst i rypeindeksen uten at det var høy blåbærindeks året før, nemlig 1903, 1929, 1953, 1963, 1965 og 1988 (Fig. 3). I alle disse tilfellene var fjorårets sommertemperatur svært lav; samtlige var blant de ti kaldeste somrene i hele studieperioden 1872–2013. Årene før det, 1901, 1927, 1951, 1961, 1963 og 1986, hadde alle blåbærindeks med verdi 4 eller 5 (Fig. 3).

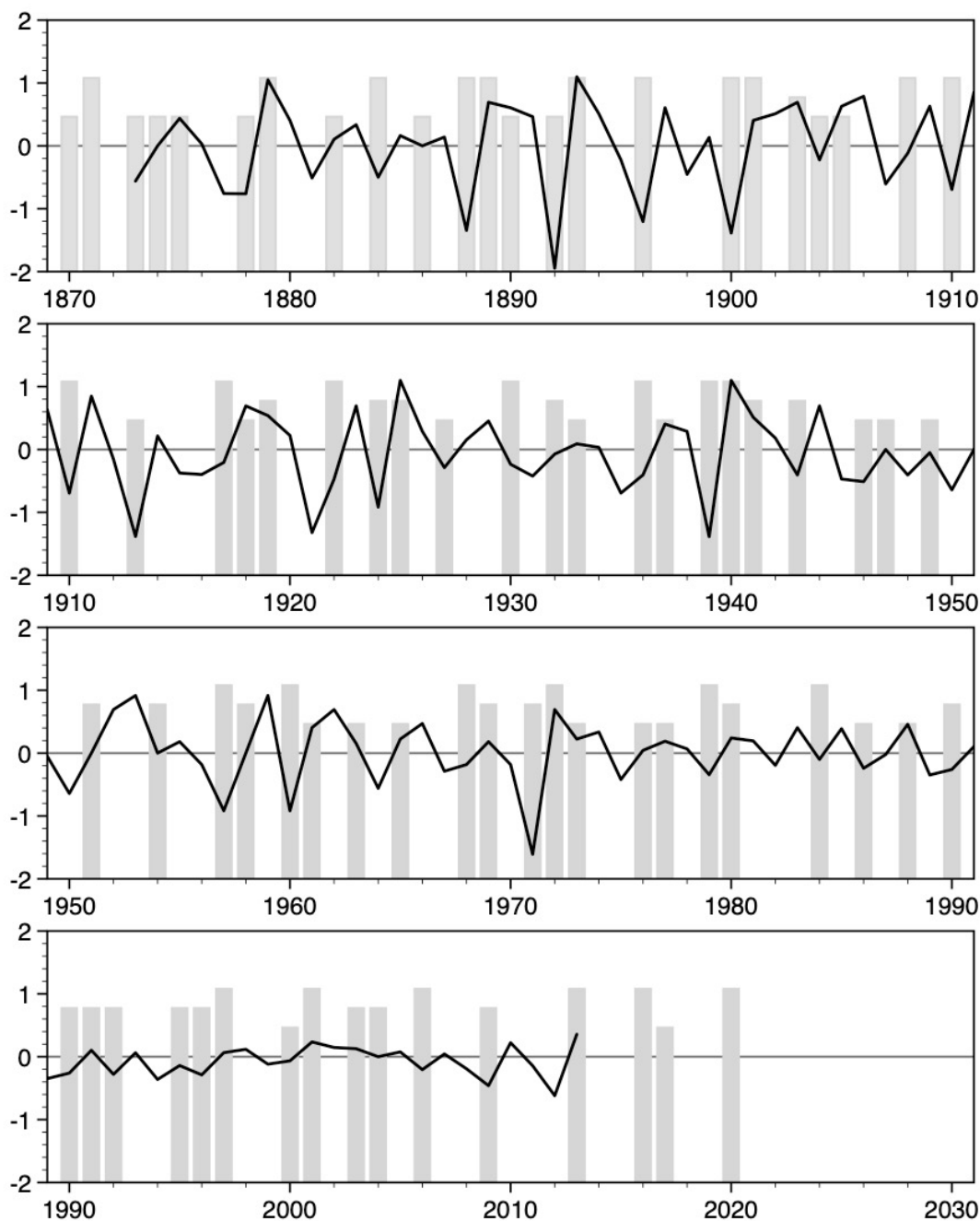

Fig. 3. Rypeindeks (heltrukne linjer) sett i forhold til år som antas å ha hatt god eller svært god produksjon av blåbær (søyler) i perioden 1873–2013. Rypeindeksen er relativ økning (positiv verdi) eller nedgang (negativ verdi) i jaktutbytte i Sørøst-Norge (Hjeljord & Loe 2022) sett i forhold til fjoråret. Av gode blåbærrår er vist de med gjennomsnittlig blåbærindeks 4 eller 5 både for region øvre Telemark og for de seks utvalgte regionene samlet. Unntakene er 1918, 1973 og 2000, der verdien ble 5 for Telemarksregionen, men bare 3 for regionene samlet. Høyden på søylene gjenspeiler gjennomsnittet for de to indeksene.

I en multippel regresjonsmodell var rypeindeksen positivt relatert til fjorårets blåbærindeks, og negativt relatert til sommertemperatur de to foregående år og lufttrykk i desember–januar neste siste vinter (Tabell 3). I tillegg var det tendens til en positiv relasjon med maksimum lufttrykk i siste halvdel av juni to år tidligere. Resultatet ble bare marginalt bedre når blåbærindeks basert kun på uttalelser fra øvre Telemark ble brukt (Tabell 3).

Tabell 3. Resultater fra to multiple regresjonsmodeller med relativ endring i høstutbytte av rype (år t) i Sørøst-Norge 1873–2013 (Hjeljord & Loe 2022) som responsvariabel og standardiserte verdier av faktorer som antas å påvirke beiteplantenes næringskvalitet, eller som på andre måter kan påvirke rypenes vinteroverlevelse eller hekkesuksess, som mulige forklaringsvariabler. Kun variabler med $P < 0,1$ er inkludert i modellene.

Forklaringsvariabel	Estimat	Standard-feil	Frihetsgrader	F	P
Modell 1, $R^2 = 0,39$					
Intercept	-0,025	0,038	1		
Blåbærindeks alle regioner, år $t-1$	0,326	0,039	1	70,98	<0,001
Lufttrykk juni, år $t-2$	0,069	0,038	1	3,26	0,073
Sommertemperatur, år $t-1 + t-2$	-0,114	0,038	1	8,92	0,003
Vinterlufttrykk, år $t-1$	-0,112	0,038	1	8,60	0,004
Modell 2, $R^2 = 0,43$					
Intercept	-0,025	0,036	1		
Blåbærindeks Telemark, år $t-1$	0,348	0,037	1	89,21	<0,001
Lufttrykk juni, år $t-2$	0,072	0,037	1	3,86	0,051
Sommertemperatur, år $t-1 + t-2$	-0,075	0,037	1	4,21	0,042
Vinterlufttrykk, år $t-1$	-0,109	0,037	1	8,84	0,003

Siden fjorårets blåbærindeks ikke kan forklare alle tilfellene med bestandsøkning, kjørte jeg modellene også med smågnagerindeks som forklaringsvariabel, selv om den er sterkt korrelert med blåbærindeksen. Begge gav signifikant positiv effekt, hvilket kan tolkes som at de utfylte hverandre. Tendensen for effekt av lufttrykk i siste halvdel av juni to år før falt bort, på grunn av korrelasjonen med smågnagerindeksen. I stedet ble det en tendens til positiv effekt av temperatur i juni–juli inneværende år når Telemarkindeksen for blåbær ble brukt (Tabell 4).

Tabell 4. Resultater fra to multiple regresjonsmodeller med relativ endring i høstutbytte av rype (år t) i Sørøst-Norge 1873–2013 (Hjeljord & Loe 2022) som responsvariabel og standardiserte verdier av faktorer som antas å påvirke beiteplantenes næringskvalitet, eller som på andre måter kan påvirke rypenes vinteroverlevelse eller hekkesuksess, som mulige forklaringsvariabler. Til forskjell fra Tabell 1 er også årets smågnagerindeks (Hjeljord & Loe 2022) lagt inn i disse modellene, selv om den er positivt korrelert med fjoråret blåbærindeks. Kun variabler med $P < 0,1$ er inkludert i modellene.

Forklaringsvariabel	Estimat	Standard-feil	Frihetsgrader	F	P
Modell 1, $R^2 = 0,43$					
Intercept	-0,025	0,037	1		
Blåbærindeks alle regioner, år $t-1$	0,297	0,039	1	58,08	<0,001
Smågnagerindeks, år t	0,133	0,039	1	11,71	<0,001
Sommertemperatur, år $t-1 + t-2$	-0,107	0,037	1	8,29	0,005
Vinterlufttrykk, år $t-1$	-0,128	0,037	1	11,68	<0,001
Modell 2, $R^2 = 0,48$					
Intercept	-0,025	0,035	1		
Blåbærindeks Telemark, år $t-1$	0,316	0,037	1	73,39	<0,001
Smågnagerindeks, år t	0,126	0,037	1	11,73	<0,001
Sommertemperatur, år $t-1 + t-2$	-0,075	0,035	1	4,50	0,036
Vinterlufttrykk, år $t-1$	-0,131	0,036	1	13,36	<0,001
Temperatur juni–juli, år t	0,064	0,035	1	3,28	0,072

I samsvar med de øvrige analysene var det i path-analysen sterkest direkte effekt av blåbær på rypeindeks og smågnagerindeks (Fig. 4). Det var også signifikant direkte effekt av tidligere sommertemperatur og vinterlufttrykk på rypeindeksen, men ikke på smågnagerindeksen. I tillegg var det signifikant effekt av smågnagerindeksen på rypeindeksen (Fig. 4).

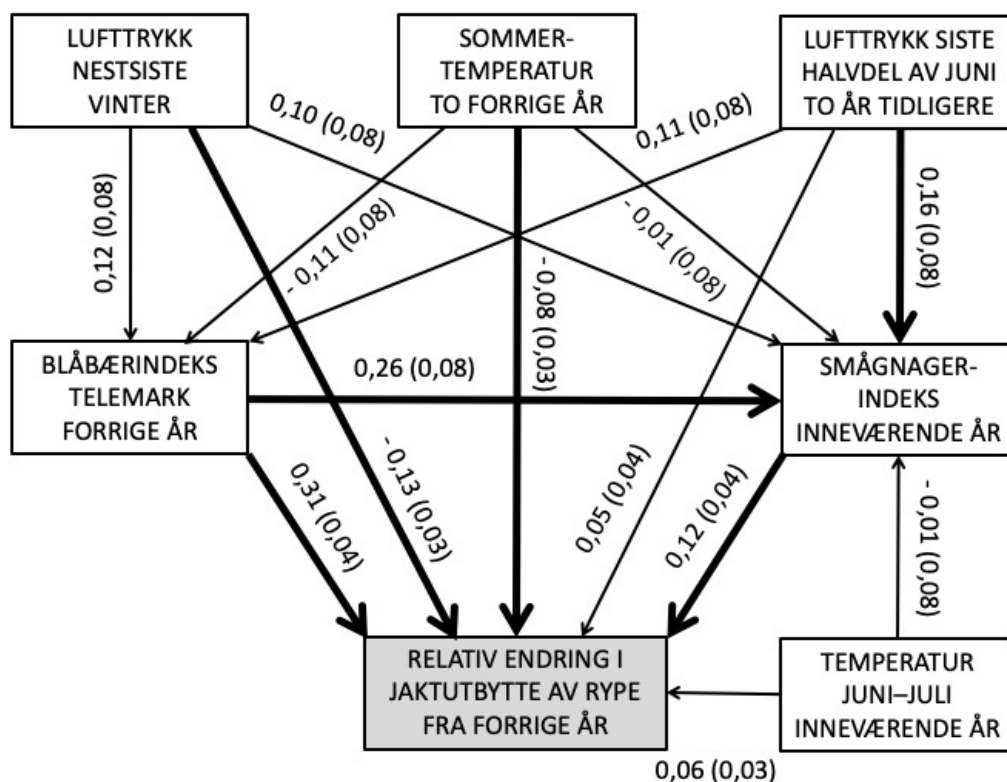

Fig. 4. Path-diagram for faktorer som antas å kunne påvirke rypenes vinteroverlevelse eller hekkesuksess, og dermed endring i jaktutbytte fra forrige år i Sørøst-Norge 1873–2013 (Hjeljord & Loe 2022). Data som i Tabell 3 og 4. Verdiene som er gitt er path-koeffisienter med standardfeil i parentes. Tykke piler indikerer signifikante relasjoner.

Rypeindekser Møsvatn 1992–2020

For relativ årlig endring i takseringstallene fra Møsvatn var det positiv relasjon til fjorårets blåbærindeks for øvre Telemark ($R^2 = 0,20$, $P = 0,018$), og en tendens til positiv relasjon med indeksen for månens 9,3-års syklus, med to års tidsforsinkelse ($R^2 = 0,11$, $P = 0,091$). I en multippel regresjonsmodell var det i tillegg tendens til negativ relasjon med lufttrykk fra nestsiste vinter før takseringsåret (Tabell 5). I en path-analyse var effekten signifikant også for vinterlufttrykk og måneindeks (Fig. 6).

Antall kyllinger observert per to voksne ryper varierte fra 0,7 til 7,8 (Fig. 5).

Kyllingindeksen var positivt relatert til fjorårets blåbærindeks for øvre Telemark ($R^2 = 0,22$, $P = 0,010$). Ved å trekke inn kyllingproduksjon som forklaringsvariabel for endring i høstbestand, burde effekten av faktorer som hovedsakelig påvirker kyllingproduksjonen bli svekket, mens faktorer som hovedsakelig påvirker vinteroverlevelse burde bli tydeligere. I tillegg til den positive effekten av kyllingindeksen ble da kun effekten av indeksen for månens 9,3-års syklus signifikant (Tabell 5). Path-analyse gav i hovedsak samme resultat (Fig. 6).

Tabell 5. Resultater fra to multiple regresjonsmodeller med relativ endring i høsttakseringen av rype (år t) ved Møsvatn i Telemark 1993–2020 (Nilsen 2021) som responsvariabel, og standardiserte verdier av faktorer som antas å påvirke beiteplantenes næringskvalitet, eller som på andre måter kan påvirke rypenes vinteroverlevelse eller hekkesuksess, som mulige forklaringsvariabler. I modell 2 er også årets kyllingproduksjon brukt som mulig forklaringsvariabel. Kun variabler med $P < 0,1$ er inkludert i modellene.

Forklaringsvariabel	Estimat	Standard-feil	Frihetsgrader	F	P
Modell 1, $R^2 = 0,38$					
Intercept	-0,040	0,111	1		
Blåbærindeks Telemark, år $t-1$	0,346	0,116	1	8,94	0,006
Vinterlufttrykk, år $t-1$	-0,208	0,116	1	3,21	0,086
Månens 9,3-års syklus, år $t-2$	0,216	0,114	1	3,62	0,069
Modell 2, $R^2 = 0,45$					
Intercept	-0,040	0,103	1		
Kyllinger per to voksne fugler, år t	0,413	0,105	1	15,59	<0,001
Månens 9,3-års syklus, år $t-2$	0,243	0,105	1	5,38	0,029

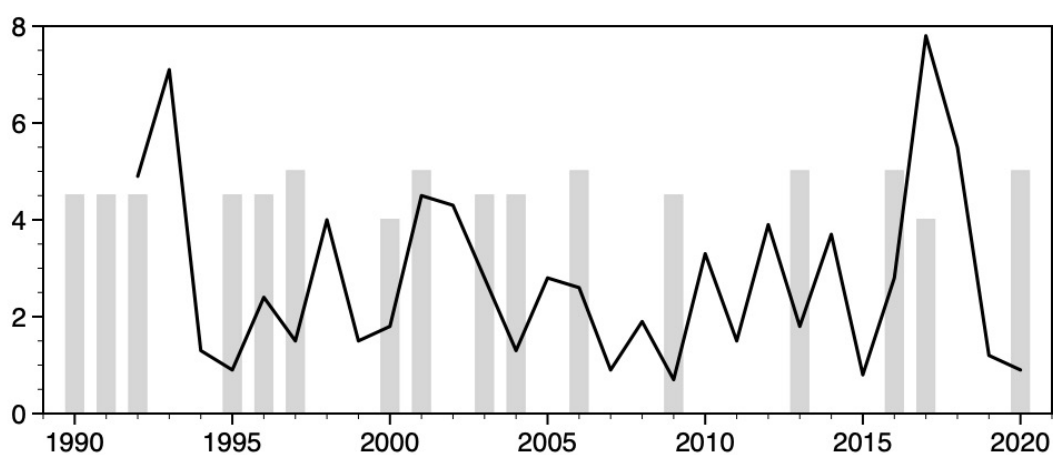

Fig. 5. Antall kyllinger observert per to voksne ryper i takseringer ved Møsvatn (Nilsen 2021; heltrukne linjer) sett i forhold til år som antas å ha hatt god eller svært god produksjon av blåbær i øvre Telemark (søyler). Høyden på søylene er justert på samme måte som i Fig. 3.

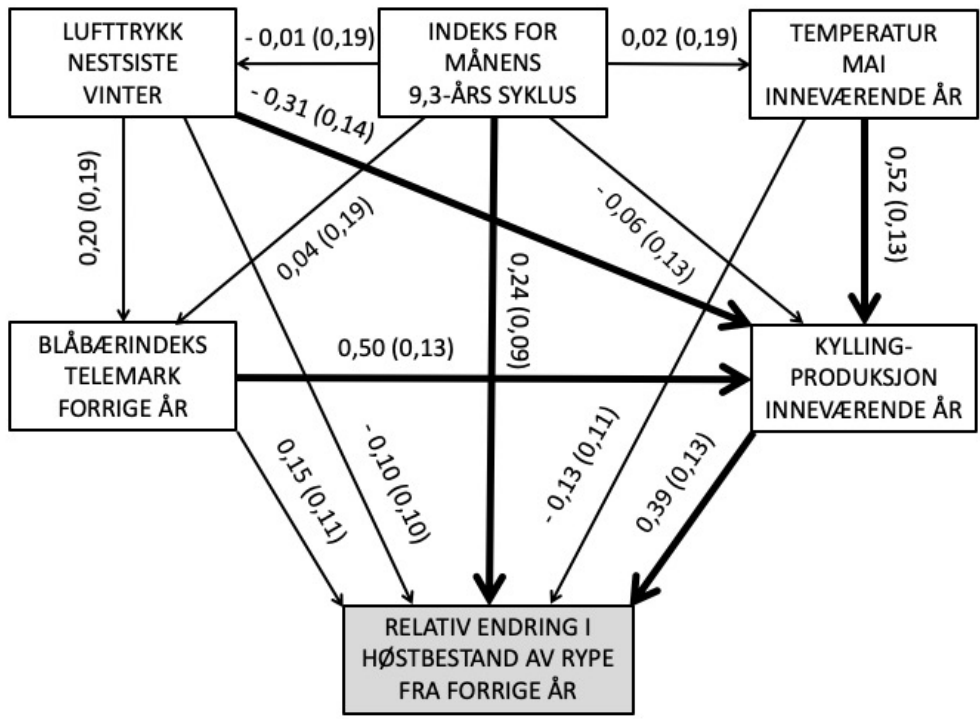
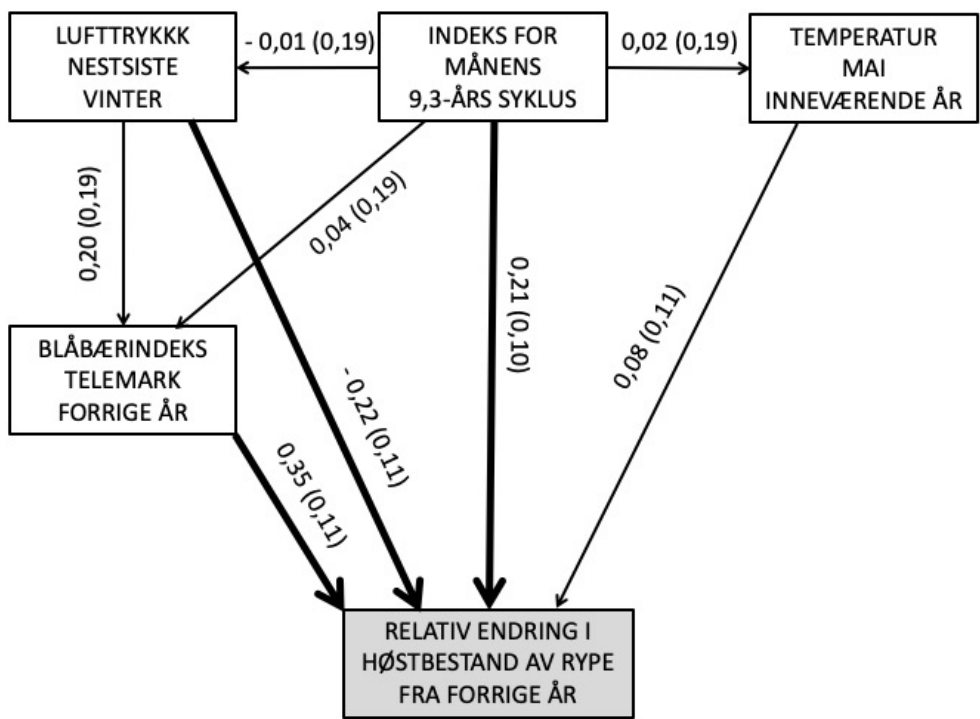

Fig. 6. Path-diagrammer for faktorer som antas å kunne påvirke rypenes vinteroverlevelse eller hekkesuksess, og dermed endring i høstbestand fra forrige år ved Møsvatn i Telemark 1993–2020 (Nilsen 2021). Data som i Tabell 5 og 6. I nederste diagram er også indeks for kyllingproduksjon lagt inn. Verdiene som er gitt er path-koeffisienter med standardfeil i parentes. Tykke piler indikerer signifikante relasjoner.

Kyllingindeksen var positivt relatert også til gjennomsnittstemperatur i mai måned inneværende år ($R^2 = 0,25$, $P = 0,005$). I en multippel regresjonsmodell var det positiv relasjon med fjorårets blåbærindeks og temperatur i mai, samt negativ relasjon med lufttrykk nestsiste vinter før takseringsåret (Tabell 6). Korrelasjonen med vinterlufttrykk var marginalt signifikant kun når begge de to andre forklaringsvariablene var med i modellen. Effekten var imidlertid tydelig i path-analysen (Fig. 6).

Tabell 6. *Resultater fra en multippel regresjonsmodell med antall kyllinger observert per to voksne ryer (år t), ved Møsvatn i Telemark 1992–2020 (Nilsen 2021) som responsvariabel. Forklaringsvariabler er faktorer som antas å påvirke beiteplantenes næringskvalitet, eller som på andre måter kan påvirke rypenes hekkesuksess. Kun variabler med $P < 0,1$ er inkludert i modellen. $R^2 = 0,53$.*

Forklaringsvariabel	Estimat	Standard-feil	Frihetsgrader	F	P
Intercept	0,803	0,091	1		
Blåbærindeks Telemark, år $t-1$	0,346	0,096	1	13,10	0,001
Vinterlufttrykk, år $t-1$	-0,203	0,097	1	4,36	0,047
Temperatur mai, år t	0,360	0,095	1	14,37	<0,001

Diskusjon

Svingningsmønsteret både i rypeserien basert på jaktutbytte i Sørøst-Norge 1872–2013 og i høsttakseringene fra Møsvatn 1992–2020 støtter hypotesen om fjorårets produksjon av blåbær som nøkkelfaktor for høstbestanden av rype. Et godt bærår er likevel ikke en garanti for et etterfølgende godt rypeår. Selv om hypotesen er at bærproduksjonen har sterk effekt på blåbærplantenes næringskvalitet, vil også andre faktorer påvirke plantene. Dessuten vil rypene påvirkes direkte av andre forhold, blant annet ugunstig vær. For eksempel kan sen snøsmelting være negativt for hønans næringsopptak før egglegging, mens kaldt og regnfullt vær kan være kritisk for små kyllinger (Steen 1994). Dette er faktorer jeg bare så vidt fanget opp i enkelte av regresjonsmodellene, i form av temperatur i mai eller i juni–juli.

Etter hvert som kyllingene går mer og mer over på plantekost, vil dårlig plantekvalitet ramme disse hardere enn de voksne fuglene, fordi vekst krever mer proteinrik kost. Hvor mange kyllinger som vokser opp kan avhenge av hvor raskt plantene klarer å bygge seg opp etter et bærår. Det var seks tilfeller med tilsynelatende god vekst i rypebestanden to år etter et bærår; 1903, 1929, 1953, 1963, 1965 og 1988. Tilleggsinformasjon gitt i aviser eller i tidsskriftet til Norges Jeger- og Fiskerforbund bekrefter at dette stort sett var gode rypeår. Det eneste mulige unntaket er 1965, som ifølge Myrbeget (1966) hadde middels god produksjon på landsbasis. Dette var også det eneste av de seks årene som ikke ble karakterisert som smågnagerår av Hjeljord & Loe (2022).

Det som uansett er felles for de seks nevnte årene, er at de alle fulgte etter en uvanlig kald sommer. Gjennomsnittlig temperatur i juni–september for disse somrene varierte fra 12,6 til 13,5°C på Blindern. Hvis de ti årene med de kaldeste somrene fra perioden 1871–2013 holdes utenfor, disse seks årene da inkludert, var gjennomsnittlig temperatur i juni–september 15,0°C. Det er opplagt at en kald sommer er ugunstig for fjellplantenes vekst og utvikling. Det virker derfor sannsynlig at blåbærplantene i fjellet eller i fjellbjørkeskogen ikke nødvendigvis rekker å bygge seg opp igjen sommeren etter et bærår, dersom temperaturen holder seg lav. I så fall skulle man kunne forvente gode forhold for rypa også to år etter bæråret.

Selv om god produksjon av blåbær innebærer et midlertidig høyere bærenivå for hønsefugler, er disse neppe så produktive at de rekker å nå opp til det nye bærenivået før forholdene igjen blir ugunstige, og i hvert fall ikke etter kun én sommer. Dermed skulle vi i teorien kunne få høyere bestandsnivå dess flere gode bærår vi får på rad. To store kronår for rype på 1800-tallet, 1876 (Hjeljord 1980) og 1891 (Hjeljord 2015), kan da også se ut til å ha inntruffet etter tre år med god produksjon av blåbær, skjønt det må tilføyes at bærinformasjonen er noe svak for 1870-årene.

Et spesielt interessant tilfelle er den uvanlig store rypebestanden man hadde i årene 1906–12. Denne gjenspeiles ikke bare i jaktstatistikk, men også i eksportkurver. Professor Knut Dahl skrev følgende om denne perioden: "*Efter min mening er den et uttrykk for at vi i disse aar hadde en rypebestand i det sydlige Norge, hvortil vi ikke har noget kjendt historisk*

sidestykke. Personlig færdedes jeg i de bedste aar meget i de centrale trakter og hadde anledning til saavel om sommeren som om vinteren at se de uhyre rypemasser som særlig i aarene 1911–12 gav et aldeles overvældende indtryk av rikdom. Jeg samtalte da meget med gamle folk – 70-80 aaringer – folk som altsaa i 1850-aarene var unge rypefangere og som hele sit senere liv hadde levet i nærmeste kontakt med fangsten. De erklærte alle at en slik ryperigdom og en saadan rypefangst som i denne periodes rike aar hadde aldrig forekommet i deres tid. Heller ikke hadde de i sin ungdom hørt beretninger om tilsvarende" (Dahl 1924).

At rypebestanden etter et bunnivå i 1900 (Hjeljord 2015) kunne vokse seg til de store høyder i 1906–12, skyldes trolig at det var bortimot kontinuerlig gode forhold flere år på rad både i forkant av og under denne rike perioden. Først var det to kronår på blåbær, 1900 og 1901. Deretter kom den kalde sommeren 1902, som kan ha hindret plantene i å ta seg inn igjen etter de to bærårene. Interessant nok ser det ut til at det bare var rypene som hadde god produksjon i det etterfølgende året 1903, og ikke skogsfuglen (Anonym 1903), som jo holder til lavere i terrenget, der temperaturene er høyere og vekstsesonen lengre. Så kom det tre relativt gode bærår til, 1903, 1904 og 1905. Også 1906 var trolig et brukbart bærår i deler av fjellheimen. Deretter fikk vi igjen en svært kald sommer, 1907, også den blant de ti kaldeste i studieperioden. Videre var både 1908 og 1910 kronår for blåbær, mens det mellomliggende året, 1909, også synes å ha vært bra i flere fjellnære områder.

Muligens bidro sommertørke i 1911 til at rypebestanden holdt seg også gjennom den etterfølgende sesongen 1912. I hvert fall inntraff den kraftige bestandsnedgangen først i 1913 (Dahl 1922). Det var ikke mulig å teste for sommertørke i de statistiske analysene, men det er mulig at denne faktoren kan forklare at bestandene av både rype og skogsfugl holdt seg sånn noenlunde også i 1943, 1956 og 1967 (Hjeljord 1980, 2015), etter de tørre somrene 1942, 1955 og 1966. Bærårene var 1941, 1954 og 1965.

Det har vært foreslått at kronårene på rype fra 1906 til 1912 skyldtes intensivert kamp mot rovviltet. Analyser av historiske data gir imidlertid ikke støtte for denne hypotesen (Smedshaug 2001). Også Dahl (1927) avviste at kronårene skyldtes rovviltbekjempelse, noe følgende sitater illustrerer: "*De rovvildtsorter som har betydning for rypebestanden er i det vesentlige ræv, hønsehøg, falk samt delvis hubro.*" "*Av disse er ræven viktigst fordi den trenger mest mat og er talrikere end alle de præmierte rovfugl tilsammen.*" "*Tallene for ræven viser ikke den fjerneste antydning til at bestanden nu er mindre end den har været de sidste 50 år.*" "*Den eneste biologiske sammenhæng som dette graf [eksporttall rype og premiært rovvilt] antyder er efter min mening ganske klart illustrert ved rypekurven sammenlignet med hønsehøkkurven.*" "*Når det er meget ryper er der meget rovfugl, fordi de trækkes til de rike tragter, og fordi de som bekjendt forplanter sig bedre i rike vildtaar.*"

Etter 1930 ser det ut til at den høyeste bestandstoppen for rype inntraff i 1966 (Myrberget 1982, Hjeljord 2015). Dette var også et godt år for skogsfugl i Sør-Norge (Hjeljord 1980). Igjen synes det som at en kombinasjon av gode bærår og kalde somre kan forklare at det i de foregående årene fant sted en gradvis oppbygging av bestanden, eller at det i hvert fall ikke

inntraff noen kraftig tilbakegang. Det var kronår for blåbær i 1960, og relativt god produksjon i 1961, 1963 og 1965, mens de mellomliggende årene 1962 og 1964 begge var blant de ti årene med kaldest sommer i studieperioden. Også 1988 var et godt rypeår, og vi ser noe av det samme mønsteret her. Det var bra med blåbær i 1984 og 1986, mens 1985 og 1987 utmerket seg med kalde somre, også disse blant de ti kaldeste.

Det var ikke noen statistisk sikker effekt av foregående års sommertemperatur i analysene av takseringsmaterialet fra Møsvatn 1992–2020, men så var det da heller ikke mer enn én kald sommer, 1993, i denne perioden. For tidsserien fra Møsvatn var det derimot en korrelasjon med indeksen for månens 9,3-års syklus, når det ble korrigeret for antall kyllinger observert per to voksne. Vedaktige planter er mest sårbare for kosmisk stråling, så kanskje virker denne faktoren sterkere på rypenes vinterbeiteplanter enn på de plantene som beites i sommerhalvåret. Som det er redegjort for annetsteds (Selås 2014) vil månens betydning for variasjonene i kosmisk stråling være størst nær nordlysovalen, noe som kan forklare at den 9,3-årige syklusen er mye tydeligere i hønefuglens fluktasjonsmønster på Island og i Nord-Amerika enn i Sør-Norge (Archibald 2014, Selås 2019).

En faktor som neppe tidligere er testet i analyser av variasjoner i hønefuglers bestandsnivå er lufttrykk nestsiste vinter før takseringen. Det bør derfor være av en viss interesse at denne variabelen inngikk med signifikante verdier i alle modellene for perioden 1872–2013, samt i modellen for kyllingproduksjon ved Møsvatn 1992–2020. Foreslått – men absolutt ikke veldokumentert – mekanisme er at økte doser av kosmisk stråling ved lavt lufttrykk er en stressfaktor for plantene, spesielt om vinteren, da dosene er høyest. Merk at skyer og snødekke gir null beskyttelse mot myoner. Skadene planter påføres av ioniserende stråling antas å være positivt for planteetere (White 1984). For rypene er det dog mulig at den viktigste effekten er økt forekomst av sommerfugllarver (Selås & Kobre 2022), som jo er viktig mat for små kyllinger (Spidsø 1980, Steen 1994).

Det var signifikant korrelasjon mellom rype og smågnagere for materialet fra Sørøst-Norge 1872–2013, men ikke for materialet fra Møsvatn 1992–2020. For materialet fra 1872–2013 bidro smågnagerindeksen signifikant også sammen med blåbærindeksen. Noe av grunnen er at det var mye smågnagere i de fleste tilfellene med økning i jaktutbytte to år etter bærår. Videre var det enkelte tilfeller der det ikke ble økning hverken for rype eller smågnagere, selv om det var over middels blåbærindeks året før. Dessuten fanget smågnagerindeksen opp noe av den variasjonen som ellers kunne vært forklart med lufttrykk i juni to år tidligere.

Til tross for samvariasjonen mellom blåbær og rype ved Møsvatn, var ingen av disse variablene signifikant korrelert med smågnagerindeksen i den aktuelle perioden. For eksempel hadde rypene store kull i 1992 og 2018, selv om det ble fanget svært få gnagere. Muligens har gnagernes populasjonsdynamikk vært påvirket av ugunstige snøforhold (Kausrud mfl. 2008). Også for skogsfugl finner vi eksempler på god reproduksjon etter blåbærår selv om smågnagerne har uteblitt. I Kongsvingertraktene var det bra med blåbær i 1995 og 1997. For storfugl var det lavt eggtap i 1998, for orrfugl både i 1996 og 1998 (Wegge & Rolstad 2017). Kyllingtapet var lavt for begge artene begge årene. Dette til tross

for at det ikke var mye smånagere (Wegge & Rolstad 2018). Wegge mfl. (2022) kom til at fjorårets produksjon av blåbær kan være en vel så viktig faktor som predasjon for hekkesuksessen til hønefuglene.

Selv om analysene mine ikke gir støtte til alternativ-bytte-hypotesen som hovedforklaring på samvariasjonen mellom rype og smånagere, vil nok predasjon kunne virke forsterkende, ved at rovviltstammen som bygger seg opp når det er mange gnagere utøver et ekstra predasjonstrykk på rypene når gnagerbestanden bryter sammen (se f.eks. Breisjøberget mfl. 2018). Fjerning av rødrev (*Vulpes vulpes*) og mår (*Martes martes*) har økt kyllingproduksjonen hos storfugl og orrfugl, spesielt i dårlige smånagerår (Marcström mfl. 1988, Kauhala mfl. 2000). Marcström mfl. (1988) fant imidlertid positiv korrelasjon mellom vekst i smånagerbestanden og andelen høner med kull, selv når predatorer ble fjernet. Forfatterne var derfor åpne for at predasjon ikke er den eneste faktoren som kobler hønefuglenes hekkesuksess til smånagerbestand.

Professor Svein Myrberget mente at man ikke kommer utenom samvariasjonen med smånagere. Imidlertid fant han ingen klar sammenheng mellom eggtap hos liryper og smånagerbestand på Tranøy. Det var høyt eggtap i fire av syv år karakterisert som sammenbruddsår for gnagere i regionen, men bare i to av disse tilfellene hadde det vært mye smånagere også på Tranøy (Myrberget 1985). Her kan det passe å sitere professor Johan B. Steen: "*Vi skal være klar over at vi ikke med sikkerhet vet at det bare er matmangel blant rovviltet som fører til høy eggpredasjon. Vi har nemlig ofte et inntrykk av at "noe er galt" med de voksne rypene om våren etter et stort museår*" (Steen 1978). Det er senere vist at det er en sammenheng mellom kondisjonen til rypehøna før egglegging og vitaliteten til kyllingene (Steen 1994).

Predasjonsrisikoen både for egg, kyllinger og voksen hønefugl vil trolig øke ved dårlige ernæringsforhold. Dette skyldes ikke bare at fugler i dårlig kondisjon er mer sårbare, men også at de vil måtte forlate reirene oftere og eksponere seg mer i forbindelse med næringssøk. Fugler i dårlig kondisjon vil trolig være mer utsatt også for andre negative faktorer, som dårlig vær, sykdommer og parasitter – faktorer som igjen kan forsterke risikoen for predasjon (Isomursu mfl. 2008). På første halvdel av 1900-tallet var det ikke uvanlig at man i "svartårene" også fant voksne fugler døde i terrenget. Her er noen betraktninger gitt av landbruksskolelærer Ivar Skjerkholt: "*De lærde sier at våre ville hønefugler har været angrepet av coccidiose, og jeg tror de har rett. Noe annet enn rovdyr m.fl. må det være som kan få fuglebestanden slik ned på én sommer*" (Tvedestrandsposten 03.12.1935).

Det har vært foreslått at rypebestanden nådde høyere nivåer tidligere fordi også smånagertoppene var høyere. Dersom bestandsvekst for hønefuglene primært skyldes næringskvalitet, og ikke redusert predasjonstrykk som antatt utfra alternativ-bytte-hypotesen, behøver imidlertid ikke mye smånagere å være gunstig. For det første er det usikkert om sannsynligheten for trefninger mellom predatorer og hønefugler egentlig er mindre i et smånagerår. Det vil jo da finnes flere predatorer, som kanskje må bruke like

mye tid på jakt som ellers, fordi de fosterer opp større ungekull. For det andre vil stor smågnagerbestand føre til at det blir flere predatorer, og dermed hardere predasjonstrykk når smågnagerbestanden bryter sammen.

Flere av toppårene for lemen var ekstremt høye i Sør-Norge i perioden 1870–1930 (Wildhagen 1952), men det er lite som tyder på at det samme var tilfelle for mus. Lemen er neppe et attraktivt bytte, i hvert fall ikke for rødrev (Lund 1965). De beste lemenårene var heller ikke de beste rypeårene. Lementoppene fra 1910 til 1920 var ikke særlig markerte, mens toppene fra 1920 til 1930 var høye (Wildhagen 1952). For rypene derimot hadde vi den høyeste toppen i 1919–20. Som et unntak fra regelen om samvariasjon mellom rype og smågnagere nevner Hjeljord (2015) at 1922 var uår for rype til tross for at det var et "formidabelt" smågnagerår. Dette er lett å forklare, fordi det kun var lemen, og ikke mus, det var mye av i 1922 (Wildhagen 1952). Det foregående året, 1921, var forøvrig et elendig bærår.

Også høyere jakttrykk og generelt større bestander av predatorer er trukket fram som mulige årsaker til at bestandstoppene for rype og skogsfugl ikke er like høye som før. Det er logisk at disse faktorene, som jeg ikke har hatt mulighet til å kontrollere for i analysene, kan redusere bestanden av stamfugl, og at predasjon også kan bremse veksten i oppgangsfasen, slik at toppene dempes, men dette er neppe hele forklaringen på den utviklingen vi har sett. Gode blåbærår har vi hatt også i nyere tid, men den mulige ekstraeffekten av kalde somre på næringskvaliteten til rypenes beiteplanter har vi nok sett stadig mindre til, og klimaprognosene gir heller ikke løfte om noen endringer her.

I forvaltningen av våre hønsefugler legges det stor vekt på overvåking, og mange frivillige utfører hver høst et verdifullt arbeid ved å taksere lokale bestander. Ofte har man samtidig registrert smågnagerbestanden. Men som vist i denne rapporten er det andre faktorer man nok heller burde skaffe data på. Data på lufttrykk og temperaturer får vi fra Meteorologisk institutt, men blåbærdata må man ordne med selv. Utlegging av faste prøveflater for telling av blåbær i hvert takseringsområde er neppe et uoverkommelig arbeid. Lokale data på bærproduksjonen vil kunne øke verdien av fugletakseringene, både for forskning og forvaltning.

Litteratur

- Anonym 1903. Mindre meddelelser. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 32: 207.
- Archibald, H. 2014. The enigma of the 10-year wildlife population cycle solved? Evidence that the periodicity and regularity of the cycle are driven by a lunar zeitgeber. *The Canadian Field-Naturalist* 128: 327–340.
- Breisjøberget, J. O., Odden, M., Wegge, P., Zimmermann, B. & Andreassen, H. 2018. The alternative prey hypothesis revisited: Still valid for willow ptarmigan population dynamics. *PLoS ONE* 13: e0197289.
- Chen, H., Wilkerson, C. G., Kuchar, J. A., Phinney, B. S. & Howe, G. A. 2005. Jasmonate-inducible plant enzymes degrade essential amino acids in the herbivore midgut. *PNAS* 102: 19237–19242.
- Dahl, K. 1922. Ti aars iagttagelser over skogsfugl og ryper. *Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift* 51: 331–350.
- Dahl, K. 1924. Variationer i mængden av Norges smaavildt. Foredrag ved 4de skandinaviske Jægerkongres i Helsingfors. *Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift* 53: 169–189.
- Dahl, K. 1927. Rovvildtet i vor jagthusholdning. *Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift* 56: 369–377.
- Dahl, K. 1928. Rypeundersøkelser 1921–1927. *Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift* 57: 365–368.
- De Micco, V., Arena, C., Pignalosa, D. & Durante, M. 2011. Effects of sparsely and densely ionizing radiation on plants. *Radiation and Environmental Biophysics* 50: 1–19.
- Duarte, G. T., Vokova, P. Y., Perez, F. F. & Horemans, N. 2023. Chronic ionizing radiation of plants: An evolutionary factor from direct damage to non-target effects. *Plants* 12: 1178.
- Felton, G. W. 2005. Indigestion is a plant's best defense. *PNAS* 102: 18771–18772.
- Framstad, E. & Eide, N. E. 2021. Smågnagere. Side 90–98 i Framstad, E. (red.). *Terrestrisk naturovervåking i 2020: Markvegetasjon, epifytter, smågnagere og fugl. Sammenfatning av resultater. NINA Rapport 1972.*
- Hagen, Y. 1952. rovfuglene og viltpleien. Gyldendal, Oslo.
- Hjeljord, O. 1980. *Viltbiologi*. Landbruksforlaget, Oslo.
- Hjeljord, O. 2015. Ryper før og nå. Rypejegernes dagsutbytte fra 1872 til 2013. *INA fagrapport* 30.
- Hjeljord, O. & Loe L. E. 2022. The roles of climate and alternative prey in explaining 142 years of declining willow ptarmigan hunting yield. *Wildlife Biology* 2022: e01058.
- Isomursu, M., Ratti, O., Helle, P. & Hollmen, T. 2008. Parasitized grouse are more vulnerable to predation as revealed by a dog-assisted hunting study. *Annales Zoologici Fennici* 45: 496–502.
- Kauhala, K., Helle, P. & Helle, E. 2000. Predator control and the density and reproductive success of grouse populations in Finland. *Ecography* 23: 161–168.

- Kausrud, K. L., Mysterud, A., Steen, H., Vik, J. O., Østbye, E., Cazelles, B., Framstad, E., Eikeset, A. M., Mysterud, I., Solhøy, T., & Stenseth, N. C. 2008. Linking climate change to lemming cycles. *Nature* 456: 93–97.
- Krebs, C.J., Cowcill, K., Boonstra, R. & Kenney, A. J. 2010. Do changes in berry crops drive population fluctuations in small rodents in the southwestern Yukon? *Journal of Mammalogy* 91: 500–509.
- Kålås, J. A. & Framstad, E. 1993. Terrestrisk naturovervåking. Smågnagere, fugl og næringskjedestudier i Børgefjell, Åmotsdalen, Møsvatn-Austfjell, Lund og Solhomfjell, 1992. NINA Oppdragsmelding 221.
- Laine, K. & Henttonen, H. 1983. The role of plant production in microtine cycles in northern Fennoscandia. *Oikos* 40: 407–418.
- Marcström, V., Kenward, R. E. & Engren, E. 1988. The impact of predation on boreal tetraonids during vole cycles: an experimental study. *Journal of Animal Ecology* 57: 859–872.
- Mithöfer, A. & Boland, W. 2012. *Annual Reviews in Plant Biology* 63: 431–450.
- Myrberget, S. 1966. Rypeundersøkelser 1965–66. *Jakt, Fiske og Friluftsliv* 95: 340–343.
- Myrberget, S. 1968. Kortperiodiske bestandssvingninger hos skogshøns. *Naturen* 92: 221–241.
- Myrberget, S. 1982. bestandsvariasjoner hos lirype 1932-1971. *Meddelelser Norsk Viltforskning*, 3. serie, nr. 11. Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk, Trondheim.
- Myrberget, S. 1985. Egg predation in an island population of willow grouse *Lagopus lagopus*. *Fauna norvegica Serie C, Cinclus* 8: 82–87.
- Nordhagen, R. 1928. Rypeår og bærår. Bidrag til diskusjonen om vår rypebestands vekslinger. *Bergens Museums Årbok, Naturvidenskapelig rekke*, nr. 2.
- Nilsen, E. B. 2021. Hønsefugler. Side 104–108 i Framstad, E. (red.). *Terrestrisk naturovervåking i 2020: Markvegetasjon, epifytter, smågnagere og fugl. Sammenfatning av resultater. NINA Rapport 1972.*
- Selås, V. 2014. Linking "10-year" herbivore cycles to the lunisolar oscillation: the cosmic ray hypothesis. *Oikos* 123: 194–202.
- Selås, V. 2016. Timing of population peaks of Norway lemming in relation to atmospheric pressure: A hypothesis to explain the spatial synchrony. *Scientific Reports* 6: 27225.
- Selås, V. 2019. Annual change in forest grouse in southern Norway: variation explained by temperatures, bilberry seed production and the lunar nodal phase cycle. *Wildlife Biology* 2019: wlb.00536.
- Selås, V. 2020. Evidence for different bottom-up mechanisms in wood mouse (*Apodemus sylvaticus*) and bank vole (*Myodes glareolus*) population fluctuations in Southern Norway. *Mammal Research* 65: 267–275.
- Selås, V., Framstad, E., Rolstad, J., Sonerud, G. A., Spidsø, T. K. & Wegge, P. 2021. Bilberry seed production explains spatiotemporal synchronicity in bank vole population fluctuations in Norway. *Ecological Research* 2021;1–11.
- Selås, V. & Kibro, S. 2022. The lunar nodal phase cycle and winter atmospheric pressure as possible determinants of mot abundance: Analyses of a 30-year time series from South Norway. *Ecology and Evolution* 2022;12:e9443.

- Selås, V., Sonerud, G. A., Framstad, E., Kålås, J. A., Kobro, S., Pedersen, H. B., Spidsø, T. K. & Wiig, Ø. 2011a. Climate change in Norway: warm summers limit grouse reproduction. *Population Ecology* 53: 361–371.
- Selås, V., Sonerud, G. A., Histøl, T. & Hjeljord, O. 2001. Synchrony in short-term fluctuations of moose calf body mass and bank population density supports the mast depression hypothesis. *Oikos*: 271–278.
- Selås, V., Sonerud, G. A., Hjeljord, O., Gangsei, L. E., Pedersen, H. B., Framstad, E., Spidsø, T. K. & Wiig, Ø. 2011b. Moose recruitment in relation to bilberry production and bank vole numbers along a summer temperature gradient in Norway. *European Journal of Wildlife Research* 57: 523–535.
- Smedshaug, C. A. 2001. Was the high grouse bag in early 20th century Norway due to a program for extermination of small game predators? *Ecography* 24: 579–587.
- Spidsø, T. K. 1980. Food selection by Willow Grouse *Lagopus lagopus* chicks in northern Norway. *Ornis Scandinavica* 11: 99–105.
- Steen, J. B. 1978. Rypeboka. Gyldendal, Oslo.
- Steen, J. B. 1994. Ryper. rypeliv og rypejakt. 2. utgave. Gyldendal, Oslo. Bokklubben Villmarksliv.
- Sørensen, O. J., Moa, P. F., Hagen, B.–R. & Selås, V. 2022. Possible impact of winter conditions and summer temperature on bank vole (*Myodes glareolus*) population fluctuations in Central Norway. *Ethology, Ecology and Evolution* 35: 471–487.
- Valseth, K., Gullen, G. & Lunner, R. 1976. Bær, nøtter, andre nyttevekstar. Sopp. Honning. Utmarksressurser i fôr- og matproduksjon. Delrapport 4. NLVF-utredning nr. 85.
- Wegge, P., Moss, R. & Rolstad, J. 2022. Annual variation in breeding success in boreal forest grouse: Four decades of monitoring reveals bottom-up drivers to be more important than predation. *Ecology and Evolution* 2022;12:e9327.
- Wegge, P. & Rolstad, J. 2017. Climate change and bird reproduction: warmer springs benefit breeding success in boreal forest grouse. *Proceedings of the Royal Society of London. Series B: Biological sciences* 284: 20171528.
- Wegge, P. & Rolstad, J. 2018. Cyclic small rodents in boreal forests and the effect of even-aged forest management: Patterns and predictions from a long-term study in southeastern Norway. *Forest Ecology and Management* 422: 79–86.
- White, T. C. R. 1984. The abundance of invertebrate herbivores in relation to the availability of nitrogen in stressed food plants. *Oecologia* 63: 90–105.
- White, T. C. R. 1993. The inadequate environment. Nitrogen and the abundance of animals. Springer, Berlin.
- Wildhagen, A. 1952. Om vekslingene i bestanden av smånagere i Norge 1871–1949. Statens viltundesøkelse, Drammen.
- Woodwell, G. M. 1962. Effects of ionizing radiation on terrestrial ecosystems. *Science* 138: 572–577.

Vedlegg 1

Uttalelser om produksjon av blåbær et eller flere steder i Sør-Norge 1868–1899, etterfulgt av vurderinger av rypebestanden (fet skrift). For enkelte av de tilfellene der det var vanskelig å finne uttalelser om bærproduksjonen, noe som særlig gjelder 1870-årene, kan en likevel gjøre noen antakelser ut fra rådende værforhold. I tillegg vil hyppige meldinger om skader av bjørn kunne indikere dårlig bærår, noe som er godt illustrert av de to innledende dårlige bærårene 1868 og 1869. Antall skutte bjørner (SSB 1978) kan også gi en pekepinn, ettersom dyra eksponerte seg mer for folk i dårlige bærår, samtidig som det nok også ble satset mer på bjørnejakt slike år. Forslag til vekting av blåbærråret på skala 1–5 er gitt i klammeparentes. Vurderingene av rypebestanden er fram til 1890 basert hovedsakelig på vurderingene til forstmester Jacob Bøckmann Barth (1822–1892), som for det meste jaktet i Gudbrandsdalen og Valdres. Øvrige uttalelser gjelder hovedsakelig fjellene i Sørøst-Norge (Hjeljord 1980, 2015). Klammeparentes er brukt for kommentarer eller tilleggsopplysninger.

År	Uttalelse
1868:	"Det lader til, at Tørken iaar ogsaa generer Bjørnen. Den mærkes hyppig paa Gaarde her i Amtet [Telemark], der ligger nær byen og hvor der er jevn Førsele af Mennesker. Formodentlig er Blaabæret tørret bort i Skogene, og Bjørnen mangler saaledes sin yndede Bærføde, hvorfor den søger til beboede Steder og rapser, hvad den der kan komme over" (Adressebladet 26.08.1868). [1]
1869	"Endelig skal jeg ogsaa nævne, at der i de Trakter, hvor Forf. og andre af hans Bekjendte hovedsagelig have drevet deres Rypejagt i det sydlige Norge, nemlig paa visse Dele af Fjeldene mellem Gudbrands- og Østerdalen samt i Vaage, stadig har været omtrent den normale Mængde Ryper tilstede i hvert af de 14 Aar fra 1855, da Rypejagten dersteds begyndte, og indtil 1868, medens der derimod i Aarene 1869–1871 incl. ikke fandtes mere end omtrent en Trediedel af det sædvanlige Antal" (Barth 1874).
1869:	"Da jeg nu netop er kommen tilbage fra en Reise langt op i Numedal, kan jeg i Anledning af Deres Anmodning meddele, at Høstudsigterne især i de nedre Bygder Flesberg og Rollag ere høist mislige. Bjørnen har i Sommer været slem nedover Dalen og revet Fæ istykker" (Drammens Blad 23.09.1869). "Egset paa Søndmøre, 16de Septbr. Af vilde Bær frembydes her iaar næsten intet, en Følge af, at Heierne og Fjeldmarken i det Hele tøde saa sent, og Kulden var dræbende i Blomstringstiden" (Adressebladet 29.09.1869). "Om Bjørnehistorier skrives fra Selbo til "Tr. Stiftsavis": Det er stridbart, hvordan Bjørnen har huseret heroppe i Sommer" (Bergensposten 20.10.1869). [1]
1870	"Følgende Indstilling fra Skole- og Medicinalkomiteen til Christians Amtsformandskab angaaende Udvidelse af Fredningstiden for Ryper blev enstemmig bifaldt: Amtmanden anmodes om paa Amtsformandskabets Vegne at indgaa med Andragende om, at det ved kgl Res maa vorde bestemt, at Fredningstiden for Ryper for hele Gudbrandsdalen og for Valders udvides fra 15de Aug. til 1ste Septbr." (Morgenbladet 15.07.1870). "I det af Hr. Barth gjorte Forslag om Fredning af vort Lands nyttige Fuglevildt lader det til, at Opmærksomheden kun lidet er henvendt paa Tiur, Røi og Aarfugle, men hovedsagelig paa Ryperne" (Morgenbladet 08.08.1870).
1870:	"I vore Fjeld- og Sætertrakter er der isommer rig Fylde af Græs, saa der er Overflod baade for Folk og Fæ. Naar saa til Afvexling faaes Fjeldørret og på Høstparten Multer, er det greit, at man befinder sig vel i Høifjeldet" (Morgenbladet 28.08.1870). "Der er vel ingen Tvivl om at vore Skoves store Rigdom paa vilde Bær af udmerket Velsmag, ikke nu for Tiden bliver tilstrækkelig udnyttet; ja ikke mere end en liden Brøkdæl af samme kommer endnu Mennesket til gode. Bringebær, Tyttebær, Blaabær, Multer og andre ligesaa sunde som velsmagende Bærarter, der voxe netop paa de goldeste og mest udstrakte Fjeldsletter og i Skovene, kunde utvivlsomt skaffe enhver Bygd i Landet en god Indtægt" (Adressetidende for Brevig, Stathelle og Langesund 30.09.1870). "En norsk Reise i Juli 1870. Vi fandt en Kjører, der vilde bringe os sex Personer i en unegtelig meget elegant saakaldt Wiernervogn til det smukke men fra Hovedlandeveiene afsides liggende Bolkesjø [Notodden]. Røde duftende Jordbær og Blaabær var der Guds Velsignelse af paa den solbeskinnede Bakke. Edmund Lobedanz" (Christiania Intelligentsstedler 11.03.1871). [4]
1871:	Dårlig i Gudbrandsdalen og Valdres ifølge Barth (1974), men bra andre steder: "På hejen vrimler det af ryper, så at man både med og uden hund i et par dage, når kyllingerne er flyvedyktige, kan gøre en udmerket jagt" (Hiort 1871). "Bergens Stift. Aaret 1871 har her i

Stiftet været særdeles rigt paa Ryper" (Anonym 1872). "Derhos maa det erindres, at Aaret var usædvanlig rigt paa Fuglevildt" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontors Efterretninger 25.01.1872).

- 1871: "Tilgodegjørelsen af vor Overflod paa vilde Bær har ogsaa den store og skønne side ved sig, at den skaffer Fattigfolk en pen Indtægt ved Bærsankning" (Morgenbladet 08.08.1871). "Aarsvæxten i Stavanger Amt. Det er mange Aar siden en saadan Mængde af de forskjellige Sorter Bær har været at erholde til saa billige Priser som iaar" (Bergensposten 20.08.1871). "Fra Lillehammer skrives 25de Aug.: Den eneste Frugt, der har lidt af Nattekulden, er Multerne" (Morgenbladet 29.08.1871). "Hvideseid i Thelemarken. Undtages Bringebær og Multer, saa har Aaret været rigt paa andre Bærsorter, ligesom Frugttræerne love et godt Udbytte" (Morgenbladet 17.09.1871). "Indsamling af vilde Bær, der drives i stor Udstrækning især i de omkring Christiania liggende Bygder, giver en ikke ringe Indtægt" (Morgenbladet 04.01.1872). [5]
- 1872: "Aaret 1872 var atter igjen saavel paa disse Trakter som andetsteds i det sydlige Norge et af de rigeste Rypeaar, jeg har oplevet" (Barth 1874).**
- 1872: "Aarsvæxten i det hele taget tegner sig meget godt, men Mark har ødelagt flere Buskvæxter og Rodfrugter, ligesom enkelte Slags Bær vil give en ringere Høst" (Bergensposten 23.06.1872). "Kongsberg den 9de August. Bjørnen har i de sidste Dage huseret slemt i Byens Nærhed" (Kongsberg Adresse 10.08.1872). "Bjørnen huserer slemt her i Distriktet, skrives der fra Flesberg" (Kongsberg Adresse 17.08.1872). "Bjørnen herjer for tiden slemt ogsaa i Selbu" (Dagbladet 27.08.1872). "Fra Levanger skrivdes under 22de August til Nordre Trondhjems Amtstidende: Her tegnede engang til at blive et rigt Bæraar, men dette gode Haab har Lemænnene aldeles tilintetgjort" (Aftenposten 28.08.1872). "Fra Fuse Præstegjeld. Bær, naar undtages Buskbær, var her og lidet af i Sommer, endog af Hæg- og Rognebær er her særdeles lidet" (Bergensposten 05.09.1872). [Flesberg kommune utlovet dette året 5 speciedaler for felling av bjørn, med gyldighet for fem år.] [2]
- 1873: "I det følgende Aar (1873) var derimod Rypernes Forplantning, forsaavidt de sig paa selve Fjeldet ovenfor Skovgrænsen gjeldende Ryper angaar, mislykket i en Grad, som jeg aldrig har set det" (Barth 1875).**
- 1873: "Levanger den 1ste September. Foruden den øvrige rige Avling af Aarsvæxter, som dette Aar bringer Amtsdistriktet, er her ogsaa et rigt Aar paa Bær af alle Sorter" (Nordre Trondhjems Amtstidende 02.09.1873). "Jondal [Ullensvang] den 25de August 1873. Den lille Gut, som forvildede sig paa Fjeldet, er nu kommen tilbage. Da man spurgte ham, om han ikke var sulten, svarede han, at han havde spist Multer og Bær oppe paa Fjeldet, og han var ikke sulten" (Vossingen 04.09.1873). [4]
- 1874: "Indeværende Aar (1874) var atter idetheletaget eller, naar undtages visse Trakter, baade paa Øst- og Vestsiden af Langen et mer end almindelig godt Rypeaar" (Barth 1875).**
- 1874: [Lite funnet om bærproduksjonen, men at barn kunne leve på bær i over en uke tyder på at det må ha vært bra. I Telemark og Buskerud ble det kun skutt 14 bjørner, som er det laveste antallet skutt årlig i perioden 1871–1890.]
"Den 5 Aar gamle Gut, som blev borte fra Kongsberg søndag den 5te Juli om Eftermiddagen, er gjenfunden og befinder sig efter Omstændighederne ret godt. Gutten forklarer, at han ikke har havt andet at spise end "Kart" (umoden Bær) og ikke andet at drikke end grumset Vand. De 11 Nætter Barnet havde tilbragt i Skov og i Mark, har det søgt Ly ved Roden af de større Trær" (Nordre Trondhjems Amtstidende 04.08.1874). "Et Sideshow til den paa Kongsberg indtrufne historie med et lille Barn, som gik sig bort og lykkelig blev gjenfunden, er i disse Dage hændt i Espedalen [Sør-Fron]. En liden Gut paa 4 a 5 Aar, Søn af en Husmand forvildede sig paa Fjeldet. Endelig paa 9de Døgn støder en Gjøtergut rent tilfældigvis paa den lille Savnede, som sad i en Stenrøs noksaa fornøiet, beskæftiget med at plukke Bær" (Kongsberg Adresse 06.08.1874). "Fra Høiden av Fillefjeld. (Brev til Bergensposten). Bjørn pleier nærme sig om Høsten paa de nærmest Dalen liggende Sætre; men den har i de sidste Aar ikke gjort synderlig Skade" (Morgenbladet 09.07.1875). [4]
- 1875: "Aaret 1875 var et ualmindelig godt Rypeaar" (Barth 1877).**
- 1875: "Regn og Solskin har i de senere Dage gjensidig afløst hinanden og paa Marken staar som Følge heraf alt saa frodigt som man kan ønske det, og tyder til at give en rigelig Høst, blot at Veirlaget vil forherlige Indhøstningen. Fulmodne Jordbær og Blaabær ere for flere Dage siden plukkede, ligesom de nye Poteter ere knyttede. Hvad vi har anført for Stedets Omgivelse gjælder og for Landdistriktet, hvor alt skal staa saa frodigt som det kan erindres at have staaet i Mands Minde" (Flekkefjords Budstikke 03.07.1875). "Af Grønsager og Frugt har der under den milde Høst været en Mængde paa Torvet til

- moderat Pris. Og naar man iaar har kjøbt Tyttebær for 1 sk pr. Pot, maa det vel her i byen regnes for et Særsyn" (Tunsbergeren 05.10.1875). [4]
- 1876: "Det følgende Aar (1876) var likeledes et af de bedste Rypeaar, jeg har oplevet" (Barth 1877). "I 1876 var det kronår på småvilt over store deler av Sør-Norge" (Hjeljord 1980).**
- 1876: [Tørkesommer. I Telemark og Buskerud ble det skutt 60 bjørner, som er det nest høyeste antallet skutt årlig i perioden 1871–1890.]
 "Den lange Tørke har bevirket, at Høaaret paa disse Kanter vistnok vil blive adskilligt under et Middelsaar. Ogsaa fra Thelemarken lyder Efterretningerne meget ugunstige. I Vestfjeldene skal f. Ex. Mange ikke gjøre Regning paa at faa mere Hø end Halvparten af hvad de fik ifjor" (Skienposten 25.07.1876). "Fra Tørdal [øvre Drangedal] skrives til "Vestmar" den 26de Juli: Iaar svarer Tørdal paa en sørgelig Maade til sit Navn. Gaar du i Bærskov, finder du Skygge mellem de høie Træer, men lidet af Bær" (Adresstidende for Brevig, Stathelle og Langesund 08.08.1876). [2]
- 1877: "Saa gunstige som de to nærmest foregaaende Aar vare for Rypernes Formerelse og Trivsel, ligesaa ugunstigt var det inneværende Aar (1877)" (Barth 1877).**
- 1877: [Intet funnet om bærproduksjonen, men sommeren 1877 var blant de ti kaldeste i perioden 1871–2013, så det ble neppe mye modne bær i fjellet. I Telemark og Buskerud ble det skutt 66 bjørner, som er det høyeste antallet skutt årlig i perioden 1871–1890.]
 "Oppe i Fjeldene har Bjørnen huseret slemt i Sommer" (Hardangeren 06.11.1877). "Fra Lekanger i Sogn skrives under 22de Oktober til "Nordre Brgnb. Amtst.": Bjørnen har huseret slemt her paa disse Kanter i den nu forløbne Sommer og udover Høsten" (Bergens Adressecontours Efterretninger 13.11.1877). "Fra Telemarken. Før i Tiden var nu Bjørnen meget mere nærgaaende end nutildags. Sommesteds viser det sig dog endnu, at Bamsen ikke er langt undaf, og navnlig i denne Høst har den været ofte seet i Nærheden av Gaarde og Stuler og været meget dristig til at ødelægge Smaafæ" (Fædrelandet 01.12.1877). [1]
- 1878: "Men, ogsaa bortset fra den omtalte Bortflytning, var 1878 idetheletaget kun et daarligt Rypeaar, navnlig som Følge af mindre vellykket Forplantning, der stod betydelig under et Middelsaar" (Barth 1880a). "men allerede i 1878 var bestanden nede på et lavmål" (Hjeljord 1980).**
- 1878: "Allerede tidlig i forrige Uge fandtes fuldmodne Blaabær i Markerne omkrig Byen" (Thronhjems Stiftsavis 15.07.1878). "Brev fra en Badegjæst. Denne Mærkværdighed, efter hvilken Stedet har Navn, er imidlertid ingenlunde det Interessanteste her, men ved at bestige Fjeldet maa man atter beundre den frodige Vegetation og navnlig en Rigdom af Bær; man maa gaa med Forsigtighed, dersom man ikke nænner med Foden at tilintetgjøre de modne Blaabær, og Jordbær findes ogsaa i Mængde" (Sandefjords Tidende 07.08.1878). "Hankø ligger – som nogle vide, og nogle maaske ikke vide – 3/8 Mil søndenfor Moss, og adskilles fra Fastlandet ved Onsøund. Bær falbydes i store Masser for rimelige Priser" (Morgenbladet 15.08.1878). "Namsos d. 22de Aug. Af Blaabær findes iaar en hel Del" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontours Efterretninger 29.08.1878). [4]
- 1879: "Men da det kom til Stykket, det er: ved Jakttidens Indtrædelse, viste det sig, at Rypernes Forplantning var lykkedes endog mer end almindelig godt" (Barth 1880a).**
- 1879: "Om Veiret og Aarsvexten skriver "Fædrel." ilørdags: Det lader til at skulle blive et usædvanlig godt Frugt- og Bæraar" (Kristiansands Stiftsavis og Adressekontors Efterretninger 12.08.1879). "En usædvanlig stor Mængde Blaabær kommer tilsyne i denne Tid paa de samme Strøg, hvor Tørveiret har hersket" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontours Efterretninger 12.08.1879). "Drammens Blad skriver den 10de ds. at der baade er en Mængde af Bær iaar, og at langt flere Personer befatte sig med at plukke Bær i denne paa Arbeide saa trange Tid er saaledes sikkert" (Thronhjems Stiftsavis 13.08.1879). "Medens man af Aviserne sydfra ser at der i Mands Minde ikke har været saa rigt Bæraar som iaar, kan vi herfra berette om det Modsatte" (Finmarkens Amtstidende 13.09.1879).
 "Korrespondence til "Dagen" fra Numedal. Iaar var der en Mængde forskjellige slags Bær deroppe som Jordbær, Blaabær, Bringe-bær, Tyttebær og Multer, af disse sidste mest paa Fjeldene mellem Numedal og Telemarken" (Dagen 27.09.1879). "De fleste bær paa disse kanter er nu paa sit bedste, og Memurudalen [Lom] er et prægtigt sted for alle slags, undtagen naturligvis jordbær og bringebær, som ikke voxer i denne høide. Men vi har krækling i stor mængde, blaabær af bedste og største sort i overflod" (Lees & Clutterbuck 1884). [5]
- 1880: "Dette Aar var idetheletaget et godt, for ikke at sige et meget godt, Rypeaar" (Barth1880b).**

- 1880: "Fra Trondhjem skrives den 13de ds. i Tr.hjems Adr.: Det heder, at Bærmængden iaar ikke er stor. Det gjælder fornemmelig Multebærene og Blaabær, som under Blomstringen var udsat for Kulde" (Dagbladet 16.08.1880). "I denne Tid sees ofte i Bladene Efterretninger om, at Bjørnen dels viser sig uden at gjøre Skade, dels under sin Nærværelse besøger Kvæg og Smaafæhjørde, hvoraf den da forsyner sig og ofte gjør større Skade, inden den bliver fældet eller bortskræmt. I et Aar, da der er lidet Bær i Skog og Mark, er det jo ogsaa ganske almindeligt, at den gjør Skade, da den ikke har anledning til at nære sig ved den Føde, der er den anvist som den smageligste. Her i Distriktet findes der saagodtsom ikke Bær iaar" (Dagsposten 17.09.1880). "Skovkongen, Bjørnen, der iaar som det synes, viser sig at være tilstede omtrent overalt, idet man nemlig ser den ene Bjørnehistorie efter den anden i Aviserne, har man allerede været i Kamp med heroppe. Antagelig er det den slette Bærhøst, som gjør, at den søger nedover mod Søkanten ihøst" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontors Efterretninger 12.09.1880). "Fra Eid i Romsdalen. Kun Poteterne tog forendel Skade af Raaddenhed, ligesom der af Bær og Frugt ikke var noget at høste" (Fædrelandet 01.12.1880). [1]
- 1881: "Den ualmindelig raa og kolde Sommer ødelagde saa mange af de spæde Unger, at der ved Jagttidens Begyndelse ikke fandtes mere end fra 3–6, sjeldnere 7–8, og kun rent undtagelsesvis saa mange som 9–10 Stykker Ungfugl i Kuldene. Ogsaa traf man, ret som det var, Rypepar som ingen Unger havde, og ligesaa flere gamle Hunner i Forhold til Hannerne, end det i Almindelighed pleier at være Tilfældet" (Barth 1881).**
- 1881: "Af Markbær ser det iaar ud til at bive en hel Del, og [nu?] begynder saavel Blaabærene som Multerne at blive modne" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontors Efterretninger 06.08.1881). "Blaabærene, der nu er aldeles moden og lovede en rig Høst, er ødelagt; sandsynligvis er ogsaa Bringe bærene ialfald for en Del beskadiget" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontors Efterretninger 30.09.1881). "Norges Landbrug i 1881. Bærhøsten, iberegnet Multebærhøsten i de nordlandske Amter, var ligeledes mindre god" (Hamar Stiftstidende 05.01.1882). "Frugtavlen og Bærhøst har paa enkelte Kanter af Landet været middels paa andre ringere" (Vestfold 07.01.1882). "Buføringen. Af en Hallingjente. Dagen er bleven kort og Natten lang. Løvet har allerede begyndt at gulne, og Markerne er blege, de kolde Frostnætter har ødelagt Blaabærene [gjelder trolig 1881]" (Nordre Trondhjems Amtstidende 09.06.1882). [3]
- 1882: "Ligesom ifjor var ogsaa iaar den regnfulde Sommer til Hinder for en sterkere Formerelse af Ryperne" (Barth 1882).**
- 1882: "Hvad Bærhøsten angaar, da lader denne til at blive over et Middelsaar; thi Tilførselen til Byerne har iaar været usdvanlig rigelig" (Dagsposten 23.08.1882). "Norges Landbrug i 1882. Ligesom ifjor slog Frugtavlen feil, endog i Hardanger og Sogn, der i Regeln har en ganske anseelig Indtægt af denne, hvorimod Bærbuske bar rigeligt, ligesom vildtvoxende Bærarter gav nok saa godt Udbytte; dog mislykkedes Multebærhøsten tildels i Tromsø og Finmarken paa grund af Tørke, medens den dog enkelte Steder f. ex. i Varanger og Kistrand var ualmindelig god" (Morgenbladet 31.12.1882). [4]
- 1883: "Med Undtagelse maaske av i 1880 har det ikke i noget av de siden 1876 forløbne 7 Aar endog paa langt nær været saa mange Ryper i de overskriften nævnte Landsdele som i Aar" (Barth 1883).**
- 1883: "Høstudsigterne for vort Distrikts Vedkommende er meget gode, skrives der fra Stavanger. Af Havefrugter bliver der ualmindelig rig Høst, af Vildmarksfrugter saasom Blaabær, Mikkelsbær derimod mindre" (Ugeblad for Fredrikstad og Omegn 15.08.1883). "Amtmanden i Søndre Trondhjems Amt har den 7de ds. indberettet til Indre-Departementet: Udbyttet af Havebruget, der endnu er lidet udviklet her i Amtet, men dog gaar fremad skjønt med smaa Skridt, har paa Grund af det gode Sommerveir været tilfredstillende, og Bærhøsten – fornemmelig Multer, Blaabær og Tyttebær – god" (Dagsposten 08.11.1883). [3]
- 1884: "Rypernes Forekomst iaar var paafaldende uregelmæssig, Men i det hele taget kan Rypeaaret neppe sættes synderlig under et Middelsaar" (Barth 1884).**
- 1884: "Blaabær, hvilke Aaret skal være rigt, faldbydes i sidste Uge. (Morgenp.)" (Fjeldposten 31.07.1884). "Fra Buskerud skrives den 18de August. Der er meget af Multer og Blaabær" (Morgenbladet 22.08.1884). "Lidt fra Sognedalen [Ringerike]. Der var svært meget Multer paa Skoven i Sommer, og Blaabær og Tyttebær er der nok heller ikke saa lidet av" (Buskeruds Blad 02.10.1884). "Efter Kristianiabladet skal vi meddele en Oversigt over de økonomiske Forhold i vort Land, idet vi begynder med Landbruget. Træerne blomstrede rigt tidlig paa Vaaren; men det senere ugunstige Veir gjorde, at Æblehøsten paa de fleste Steder mislykkedes. Pærer, Plommer og Bær gav et bedre Udbytte. Multehøsten slog feil" (Buskeruds Blad 08.01.1885). "Orrfuglen er flere Steder i Tiltagende, og

Aargangen har mange Steder været god; men paa Grund af Sneforholdene i Vaares har der gjerne været lidet eller ingen Barfugl at træffe i Høgaaserne, idet næsten alle Kuld i de større Skovstrækninger laa samlede i Lierne nærmest Bygden, selv om de høiere Aaser var rigt forsynede med Bær" (Anonym 1884). [5]

1885: "Selv har jeg ikke siden 1880 skudt saa mange Ryper som iaar" (Barth 1885).

1885: "Alleslags dyrkede Bær vil iaar, uagtet den storartede Blomstring, give et mindre Udbytte. Vilde Bær derimod tegner godt" (Drammens Tidende 10.07.1885). "Det er sørgelig at se, at Krækling, Blaabær, Blokkebær, Tyttebær og Enebær i uhyre Mængder hvert eneste Aar bli liggende og raadne væk til liden Nytte, istedet for at man ved Indsamling af den kunde skaffe tusinder af Kroner, der fortinsvis vilde komme de fattigere Distrikter tilgode, ind i Landet" (Romsdalsposten 29.09.1885). "Landbrugsforhold i 1885. Bærhøsten var bedre, dog slog den, for de nordlige Amter ikke uvæsentlige, Multebærhøst fuldstændig fejl" (Morgenbladet 30.12.1885). "Landbruget i 1885. Havedyrkingen har iaar givet et tarveligt Udbytte, Ligeledes er Høsten af vilde Bær f. Eks. Multer mindre end sedvanlig" (Fædrelandet 05.01.1886). [3]

1886: "Til Forskjel fra Rypernes uregelmæssige Forekomst begge de næstforegaaende Aar, var der iaar tæmmelig jævnt med Ryper næsten overalt, hvor jeg ferdedes" (Barth 1886).

1886: "Rundt om i Byens [Trondheim] forskjellige Frugtbutikker er ligeledes udstillet store Beholdninger af de forskjellige Sorter Bær, som for Størsteparten er indført, naar undtages Jord- og Blaabærene: af disse to sidste Bærsorter høstes der iaar her i Landet en rigelig Mængde" (Dagsposten 31.07.1886). "En heitur. Af G. Lunde. I Liderne saaes Blaabær og Bringebær og paa Myrerne Multer; kun Skade at de ikke var fuldstændig modne. Fyrisdal 21–86" (Bratsberg Amtstidende 31.08.1886). "Næringsveiene i 1886. Høsten af Bær, saavel dyrkede som vilde, har været ganske bra" (Kristianiaposten 06.01.1887). [4]

1887: "I Østfjeldene i Kristians Amt var rypemængden højst forskjellig, skriver forstmester Barth" (Anonym 1887). "Årene 1882 til 1887 var gode middels år" (Hjeljord 2015).

1887: "Fra Kragerø skrives 5te Juli: – men Høaaret paa disse Kanter bliver dog i det store hele yderst ringe, ligesom det samme bliver Tilfældet med Bær og Trefrugter" (Folketidende 13.07.1887). "Omkring Kristiania og i flere Dele av Buskeruds Amt er efter sigende Høhøsten daarlig. Bærhøsten bliver for flere vilde Bærs vedkommende f. Eks. Multer, Jordbær, Blaabær, Bringebær meget liden" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontors Efterretninger 24.07.1887). "Om Aarsvæxten i Jarlsberg [Vestfodl] skrives til "Chr. Inteligtss.": Af vilde Bær har der været lidet" (Jarlsberg og Larviks Amtstidende 02.08.1887). "Fra Skjærgaarden. Bærhøsten var ganske ualmindelig klejn – Bærene tørkede bogstavelig væk, derimod ser Æblehøsten noksaa lovende ud" (Dagbladet 01.09.1887). "I det thronhjemske var det fugtige og kolde Veir ugunstigt for Frugtens Udvikling. Dog var Bærhøsten paa Frostentaaelig" (Thronhjems borgerlige Realskoles Adressecontors Efterretninger 05.01.1888). "Landbruget i 1887. (Efter "Morgenbladet.") Frugtavlen har slaet godt til i de mere fremtrædende Frugtdistrikter. For Bær og Havevexter har derimod Aaret i det hele været ugunstigt" (Smaalenenes Amtstidende 01.01.1888). [1]

1888: "I al den tid, jeg har gået på jagt, har jeg aldrig seet saa lidet ryper, meddeler forstmester Barth, og de fleste jægere samstemmer vistnok heri" (Anonym 1888). "mens 1888 var totalt uår" (Hjeljord 2015).

1888: "Idag var der den største Tilførsel af Bær fra de omkringliggende Landdistrikter, vi hidtil har havt iaar. Blaabær solgtes for 10 Øre pr. Liter" (Drammens Tidende 05.08.1888). "Et udmærket Bæraar skal det iaar være søndenfjelds" (Dagsposten 07.08.1888). "Det er et udmerket godt Bæraar iaar" (Fædrelandet 07.08.1888). "Tilførslen af Bærfrugter tiltager med hver Dag og bliver Priserne efterhvert billigere, dog ikke saa billige, som man har været vant til paa denne tid, da Exportkompagniet, der opkjøber det mest mulige af alle Bærsorter, er Aarsag til at Priserne gjerne vil holde sig oppe. Der forlanges saaledes nu for Blaabær 12 a 15 Øre pr. Liter" (Christianias Nyheds- og Avertissementsblad 18.08.1888). "Skjønt man maa anse Aaret for at have været et rigt Aar paa Skovbær, koster dog Blaabærene nu 22 Øre Literen" (Nationaltidende 24.08.1888). "I søndre Odalen er der i indeværende Høst sanket og solgt Bær til Norsk Eksportkompagni, Kristiania, for omkring 1200 Kroner – fornemmelig Blaabær, Skindtryte og Tyttebær" (Fjell-Ljom 02.10.1888). "Landbruget i 1888. I de sydligere Landsdele har der iaar været noget større Virksomhed med Indsamling af Skovbær, fornemlig Tyttebær og Blaabær, end sædvanligt, idet der har dannet sig et Aktieselskab "Norsk Eksportkompani", hvis Formaal er at kjøbe Bær og sælge dem, dels i naturlig Tilstand, dels i forædlet Form, altsaa som Vin, Syltetøi osv." (Fædrelandet 06.01.1890). [5]

- 1889:** "Enkelte steder er der nok så mange ryper – skriver forstmester Barth, navnlig i Østfjeldene og i Våge, ikke just så mange kuld, men disse i regelen med 8–12 eller flere unger, ligesom disse også var tidlig voksne" (Anonym 1889). "I 1889 er det oppgang" (Hjeljord 2015).
- 1889: "Exportkompagniets Indkjøb af Bær er efter vore Forholde storartet. Fra alle Landets Kanter strømmer ind gjennem deres Kommissionærer uhyre Maal af alle Slags, Blaabær, Bringebær, Multer etc. Bær-Kompagniets Lager er ogsaa betydeligt" (Østlands-Posten 10.08.1889). "Fra Sveen, søndre Aurdal (Valders), skrives den 14de September 1889: Udpaa Eftermiddagen tyknede det imidlertid til, og da jeg befandt mig i ca. 2500 Fods Høide og just fraadsede i en Mængde Blaabær, kom der pludselig en voldsom Snebyge" (Gjengangeren 19.09.1889). "Fra Værdalen. En Masse med Bær er sanket ihop" (Dagsposten 08.10.1889). "Landbruget i 1889. Ogsaa Bærhøsten var iaar ualmindelig rig, og Sansen for Udnyttelse af vore Bærrigdomme har i det store hele ogsaa gjort betydelige Fremskridt" (Fædrelandet 03.01.1890). "Forleden Høst var rig paa Bær, og da Handel med disse og Nyttiggjørelse af dem har vakt mere og mere Opmerksomhed ogsaa her i Landet, fik nævnte Kompagni mere Bær, end det paa nogen Maade kunde modtage" (Hamar Stiftstidende 24.04.1890). [5]
- 1890:** "Forstmester Barth: Tvertimod hvad man skulde ventet efter de to foregående års rypemangel, var der ialt så mange af disse fugle i Gudbrandsdalen og Valders, at året idetheletaget må siges at have været et godt, jeg havde nær sagt et meget godt, rypeår" (Anonym 1890). "og i 1890 er man overrasket over det gode år" (Hjeljord 2015).
- 1890: "Af Bringebær er Forsyningen stor iaar, og til at være saa tidlig, er der ogsaa en usædvanlig Mængde af Blaabær. Priserne synker med hver Dag" (VG 02.08.1890). "Bærhøsten bliver iaar paa mange Kanter af Landet yderst sparsom" (Christiania Intelligentsedler 15.08.1890). [Det ble meldt om dårlig blåbærår i en del lavlandsområder på grunn av frost i pinsen.] "Det er os meddelt af en Person, der har tilbragt Sommeren i en Bygd i Telemarken, at uagtet der var den største Overflod paa Jordbær, Bringebær og Blaabær, faldt det ikke nogen av de indfødte ind at samle dem" (Tunsbergeren 04.09.1890). "Fra Evje. Af vilde bærsorter – særlig tyttebær og blåbær er her i år en stor mængde" (Agderposten 08.09.1890). "Fra øvre Telemarken skrives til Varden den 29de Septbr.: Multer var her næsten ingen af iaar; men af Tyttebær, Blaabær og Bringebær var her meget" (Aftenposten 07.10.1890). "En i det Søndenfjelske for et Par Aar siden under Firma "Norsk Eksporthandel" oprettet Forretning for Tilgodegjørelse av Skovbær synes at være kommen i god Gang og at give Haab om at kunne give ubemidlede eller mindre arbeidsstærke Personer, saavel som Børn i Skovbygderne, Anledning til Fortjeneste ved Bærplukning" (Fædrelandet 07.01.1891). [4]
- 1891:** "1891 blir det store kronåret" (Hjeljord 2015).
- 1891: "Bær findes det ikke i Skogen iaar. Paa Fjeldmyrene er det en ren Overraskelse naar man træffer paa en Multekart. Blaabær har endnu ikke været frembudt tilsalg og Tyttebær blir der heller ikke videre af" (Innherredsposten 05.08.1891). "Blaabær er der lidet af, og der betales idag 15 Øre Literen" (Ørebladet 12.08.1891). "De fleste Bærsorter er repræsenteret paa Torvene. De Bær, som ialminnelighed har været de billigste, er nu dyrest, nemlig Blaabærene" (Dagsposten 18.08.1891). "Bærhøsten skal nok iaar være temmelig forskjellig i de forskjellige Ægne af Landet" (Fædrelandet 28.08.1891). [Flere aviser rapporterte at det var mye blåbær i Nord-Østerdalen.] "Landbruget i 1891. Vilde Bær, Tyttebær og Blaabær, synes i de sydligere Landsdele at have været omtrent som almindelig, medens Multerne i Tromsø og Finmarken har slaaet feil" (Fædrelandet 06.01.1892). [2]
- 1892:** "Neste høst, 1892, ble et uår med fullstendig sammenbrudd i bestandene" (Hjeljord 2015).
- 1892: "Bærhøsten synes iaar at være god; der findes en Mængde saavel vilde som dyrkede Bær" (Morgenbladet 05.08.1892). "Multer bliver der lidet af iaar, da de først nylig har blomstret paa Fjeldet. Af andre Bær og alslags Havefrugter er Udsigterne lovende baade i det vestenfjeldske og her sydpaa" (Fædrelandet 10.08.1892). "Bærpriserne stiller sig iaar nok saa rimeligt. Blaabær sælges paa Kristiania torv helt ned til 8 øre literen" (Fremad 13.08.1892). "Saadan Mængde af Bær, som her har været iaar, kan vist ikke mange mindes. Men desværre, der staar endnu en hel Del uplukket bortover i Udmarkerne" (Dagbladet 24.08.1892). "Fra Seljord skrives til Verdens Gang: Og Bærsyltningen er begyndt. Her er nu ikke netop Kronaar i Bærveien, men saa er jo Sukkeret saa billigt" (Stavanger Avis 23.09.1892). "Bærhøsten blev særdeles rig, saa der paa Drammens Torv har været rig Tilførsel af Bær til rimelige Priser" (Sandefjords Tidende 26.09.1892). "Den 6te september 1892 reiste jeg fra Dalen i Telemark opover til Eidsborg kirke og videre over en ås eller fjeldhøide til Neslands anneks i Vinje. Langs samme vei vokste en mængde multer, tyttebær og blåbær, som jeg rigeligt lod mig smage" (Haukenæs 1898). [4]
- 1893:** "Allerede i 1893 nærmet det seg middels år" (Hjeljord 2015).

- 1893: "Flaa, Hallingdal. Bær og Multer blir der Masse af i Skogene" (Buskeruds Blad 27.07.1893). "Fra Hemsedal. Bærhøsten blir rig" (Buskeruds Amtstidende 03.08.1893). "Sammen med en Kjendtmænd som Reijsekamerat, drog vi om Formiddagen den 21de Juli op til Tinnæs, hvorfra gamle Mardin for en Betaling af 1 Krone roede os over Hitterdalsvannet til Hævre, hvor Veien til Roemheia [Sauherad-Notodden] tog sin Begyndelse. Her ligger Leien til Sydvest over Myr og smaa Hauge, hvor Blaabær stod blaat i blaat og ventet paa Sankere" (Kongsberg Adresse 08.08.1893). "Udsigterne for Vildtaaret synes at være ganske gode iaar hele Landet over, skriver N. J. & F. F. Tidsskrift. Blaabær er her fuldt op af, saa Mad mangler de da ikke" (Bergens Annonce Tidende 15.08.1893). "Bærbuskene har derimod baaret ganske godt, og af vildtvoxende Bær skal der være en Mængde" (Morgenbladet 01.09.1893). "Paa vildtvoksende Bær er Aaret ikke sparsomt og man lærer mer og mer at tage vare paa og at bringe dem i Markedet" (Landsbladet 04.09.1893). [5]
- 1894: "og i 1894 var bestanden godt over middels" (Hjeljord 2015).**
- 1894: "Frugt- og Bærhøsten i Gudbrandsdalen. Mange Æbler. Mange Tyttebær. Mange Blaabær. Mange Multer. Ingen Bringebær. Mange Nødder" (Landsbladet 01.09.1894). "Aaret 1894 har for Amtet [Buskerud] været et Middelsaar i Grøde. Bærhøsten var det eneste, der slog fejl" (Hønefos Tidende 22.12.1894). "Landbruget 1894. Af Bær blev der forholdsvis lidet, saavel af dyrket som vild, dog var Multebærhøsten særdeles rig i enkelte Trakter søndenfjelds, medens den nordenfjelds ødelagdes af Frost under Blomstringen" (Hamar Stiftstidende 04.01.1895). "Det samme var tilfældet i Nedenæs og Bratsberg amter fra øverst til nederst, fra Arendal til langt op i Telemarkens fjeldbygder, nedover igjen til Skien. Fra alle disse trakter er klagerne over lidet skovfugl idetheletaget og lidet bær både talrige og almindelige" (Anonym 1894). [2]
- 1895: "litt lavere i 1895" (Hjeljord 2015).**
- 1895: "Fra de fleste Kanter af Landet kommer Meddelelse om, at der iaar findes en usædvanlig Mængde af Kirsebær, Moreller, Blaabær o.s.v." (Eidsvold 07.08.1895). "Hø blir der en velsignet masse af i mjøsegnene, poteterne tegner bra. Forskjellige sorter bær blir der ogsaa meget af" (Fjell-Ljom 07.08.1895). "Fra Tørdal [Drangedal] skrives til Kragerø Blad 15de ds. Multehøsten har været yderst liden, medens derimod Blaabær og Tyttebær skal her være en Mængde af" (Kragerø Blad 20.08.1895). "Fra Asker. Af Bær har Sommeren bragt lidet, mest Moreller, Æbler er sparsomme, medens der af Pærer er mange" (Kristianiaposten 06.09.1895). "Hvad udbyttet af Landbruget angaar, kan dette for det forgange Aars Vedkommende betegnes som adskilligt under et Middelsaar. Frugthøsten var omkring middels; Bærhøsten ikke videre rig" (Gjengangeren 31.12.1895). "Da ennvidere året 1895 ikke var noe godt bærår, fortsetter nedgangen [i rypebestanden] i 1896" (Nordhagen 1928). [3]
- 1896: "for så å krasje igjen i 1896" (Hjeljord 2015).**
- 1896: "Det er skam, at vi saapas langt hen i Juli skal være nødt til at betale 17 og 18 Øre for bedste Blaabærene, saa mye som der er af det Slaget iaar, bare En gider bukke sig og plukke op" (Christiania Nyheds- og Advertisementsblad 25.07.1896). "Fra Sigdal. Naar jeg nu sidder og ser bortover Aaserne, hvor de deilige Vildbær, Tytte- og Blaabær voxer i saadan Mængde, og tænker mig, hvad Haverne gjør i Form af Stikkels- og Ribsbær, saa husker jeg netop paa, hvad Finantsmanden Ullmann for nogle Dage siden sagde i Storthinget, dette: Konerne har Skjøn paa Sukkertolden, og fordi denne blev nedsat i 92, har Konerne faaet Interesse for Politik" (Buskeruds Blad 30.07.1896). "Af Bær skal der iaar være mange i Telemarken, men da det kun skal være yderst faa, som bryder sig om at plukke dem, staar de for det meste og raadner bort" (Fremskridt 01.08.1896). "Torvnotis. Blaabær f. Ex. kan De gladelig faa saa mange, De vil af, for 7 Øre Literen" (Hamar Stiftstidende 08.08.1896). "Gud maa vide, hvad Tid de gode Blaabærkonerne vil indrømme, at det er godt Blaabæraar; skulde det bli nogen Gang, maatte det vel være iaar" (Christiania Nyheds- og Advertisementsblad 10.08.1896). "Fra Gol i Hallingdal skrives til Dagbladet: Slaatten er for det nærmeste færdig paa Fjeldet. Bærene tegner bra, og alt er upaaklageligt" (Dagbladet 12.08.1896). "Fra Vestre Slidre skrives til Mgbl. 2den Aug.: Forøvrigt er alle Bær tidligere modne end sædvanligt og i største Mængde" (Morgenbladet 12.08.1896). "I Aftenposten skrives: Den, der iaar har havt anledning til at færdes i skog og mark, vil kunne have set, hviken rigdom af skogbær der findes i de fleste udmarker. Naar man kommer lidt op i udmarken, vil man se lange strækninger aldeles oversaaet med de deiligste blaabær" (Folketidende 13.10.1896). [5]
- 1897: "I 1897 er man overrasket over hvor raskt bestanden igjen kom på fote" (Hjeljord 2015).**
- 1897: "Der bliver lidet Bær iaar, siger man. Forsommeren har været for tør, og det har især gaaet ud over Blaabærene" (Eidsvold 16.07.1897). "Blaabærene holder sig fremdeles i 16–18 Literen, endda det skulde bli et saa ganske enestaende godt Blaabæraar iaar. Ha, det er ikke no't aa høre paa, hvad

Kjærringerne sir; er det mye med Regn, saa blir der lidet med Blaabær af den Grund, falder det paa med Tørke, saa faar den Skylla" (Christiania Nyheds- og Avertissements 02.08.1897). "Bærsankerne klager: Aa saa lite, saa lite Bær iaar" (Kongsberg Blad 06.08.1897). "Af Bær er der derimod ikke meget, saa Priserne holder sig stive, ialfald paa vildtvoksende Bær" (Dagbladet 13.08.1897). "Tilgangen paa Bær af alle Slags er iaar knap, og Priserne derfor høie" (Morgenbladet 20.08.1897). "Bær er der ikke meget af, og Blaabær betales i Lørdags med 10 a 12 Øre pr. Liter" (Kongsberg Adresse 24.08.1897). [2]

1898: "Den store nedgangen kom fra og med 1898 og fram mot århundreskiftet" (Hjeljord 2015).

1898: "Jordbærene er allerede forlængst modne, Blaabærene begynder at modnes – og de andre Bær kommer vel snart efter. Nu er snart Slaatten Slut paa de Steder, hvor Bærene er modne – og da maa der kunne plukkes ustyrtelige Mængder. Thi paa mange Steder er der et overordentligt rigt Bæraar (Landmandsposten 03.08.1898). "Fra Telemarken skrives til Morgenbladets Landbrugstidende under 8de August: Hø bliver der en Masse af i nedre Distrikt, adskilligt over et Middelsaar. I øvre Telemarken bliver det derimod under et Middelsaar. Frugt og Bær bliver det heller ikke meget af, især gjælder dette Frugt – Veiret var for koldt og regnfuldt under Blomstringen og senere" (Morgenbladet 12.08.1898). "Blaabær er der en Masse af mangededs i Fjeldbygderne" (Nationalbladet 06.09.1898). "Skovbærene, som vi ellers, om ikke nettop iaar, har saadan Overflod af i vort Land, vil nu sikkert helt forsvinde paa Markedet" (Morgenbladet 14.09.1898). "Frugthøsten paa Ringerike. Blaabær ikke meget" (Morgenbladet 20.09.1898). "Smaaprat fra v. Slidre. Bærhøsten er ogsaa meget daarlig" (Samhold 30.09.1898). [3]

1899: Svak økning ifølge jaktstatistikk (Hjeljord 2015).

1899: "Bratsberg [Telemark]. For vore vilde Bær har Tørken været noksaa slem – ialfald for Blaabærene" (Scandinavien 19.07.1899). "Paa Grund af den stærke Tørke er der meget lidet af vilde Bær, og en hel Del mindre af Havebær end ventet" (Buskeruds Blad 28.07.1899). "Tørken skildres som ganske forfærdelig paa mange kanter af landet. Kornet afsvides paa akrene, poteterne staar i stampe, havnegangene blir snaue, efterslaat blir det intet af, bær og havefrugterne tørkes bort, løvet begynder delvis at visne og fremfor alt: vandmangel i en sørgelig grad" (Samhold 09.08.1899). "Fra Nore. Tørken har ogsaa øvet sin hemmende Indflydelse paa mange af de vilde Bærsorter, saavelsom de dyrkede" (Nationalbladet 10.08.1899). "Om Tørken paa Østlandet, og Aarsutsigterne. Ogsaa Bærhøsten lider under Tørken; selv de vilde Bær er usædvanlig smaa og fortørkede" (Kristiansundsposten 15.08.1899). "Frugt- og Bærhøsten blir paa Østlandet gennemgaaende daarlig" (Dagbladet 17.08.1899). "Fra Kongsberg: Frugt og Bær heromkring ser næsten ud til at blive en Saga blot. Alt tørker bort" (Buskeruds Blad 26.08.1899). [1]

1900: "At det i 1900 var svært lite fugl går også fram av NJFF's tidsskrift i 1901" (Hjeljord 2015).

Kilder:

- Anonym 1872. Indberetninger om Jagtforholdene. Meddelelser fra Norsk Jæger- og Fisker-Forening 1: 52–71.
Anonym 1884. Aarsoversigt. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 13: 231–237.
Anonym 1887. Aarsoversigt. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 16: 247–252.
Anonym 1888. Aarsoversigt. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 17: 222–236.
Anonym 1889. Aarsoversigt. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 18: 154–169.
Anonym 1890. Aarsoversigt over vildttilgangen og jagten i det søndenfjeldske Norge. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 19: 239–246.
Anonym 1894. Aarsoversigt 1894. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 23: 237–249.
Barth, J. B. 1874. Erfaringer fra Jagten paa det mindre Vildt i Norge. Feilberg & Landmarks Forlag, Christiania.
Barth, J. B. 1875. Notitser om Fuglevildtet i 1873 og 1874 m.m. Meddelelser fra Norsk Jæger- og Fiskerforening 4: 143–148.
Barth, J. B. 1877. Notiser om Fuglevildtet fra 1875–1877. Meddelelser fra Norsk Jæger- og Fiskerforening 6: 128–137.
Barth, J. B. 1880a. Notiser om Fuglevildtet i Gudbrandsdalen og Valdres for 1878 og 1879. Meddelelser fra Norsk Jæger- og Fiskerforening 9: 29–37.
Barth, J. B. 1880b. Notiser om fuglevildtet m.m. i 1880 i Kristians Amt. Meddelelser fra Norsk Jæger- og Fiskerforening 9: 180.189.
Barth, J. B. 1881. Lidt af Hvert om og med Foranledning af Jagtforholdene i Gudbrandsdalen og Valdres i 1881. Meddelelser fra Norsk Jæger- og Fiskerforening 10: 204–217.

- Barth, J. B. 1882. Forskjelligt om Jagtforholdene i Gudbrandsdalen og Valdres i 1882, og ogsaa ellers Lidt af Hvert. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 11: 210–227.
- Barth, J. B. 1883. Forskjelligt vedkommende Jagtforholdene i Gudbrandsdalen og Valdres i 1883. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 12: 201–220.
- Barth, J. B. 1884. Lidt om Jagtforholdene i Gudbrandsdalen og Valdres 1884. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 13: 226–230.
- Barth, J. B. 1885. Forskjelligt om Jagtforholdene i Gudbrandsdalen, 1885, og ogsaa ellers Lidt af Hvert. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 14: 231–245.
- Barth, J. B. 1886. Lidt om 1886 Aars Vildtstand i Gudbrandsdalen og Valdres m.m. Norsk Jæger- og Fiskerforenings Tidsskrift 15: 290–292.
- Haukenæs, T. S. 1898. Lys og mørke. Skildringer fra det norske folkeliv. I kommisjon hos C. Floor, Bergen.
- Hiort, K. 1871. Tur fra Kristiansand over Sætersdalen, Siredalen og Ørdsalen til Jæderen. Den Norske Turistforenings Årbog 1871: 36–40.
- Lees, J. A. & Clutterbuck, W. J. 1884. Tre i Norge ved to af dem. Albert Cammermeyer Forlag, Kristiania.
- Nordhagen, R. 1928. Rypeår og bærår. Bidrag til diskusjonen om vår rypebestands vekslinger. Bergens museum Årbok, Naturvidenskapelig Rekke 2: 1-52.
- Statistisk Sentralbyrå (SSB) 1978. Jaktstatistikk 1846–1977. Norges offisielle statistikk A955. Aschehoug & Co. og Universitetsforlaget, Oslo.

Vedlegg 2

Uttalelser om produksjon av blåbær i Sør-Norge 1900–2020. Eventuell tilleggsinformasjon er gitt i klammeparentes. Prioriterte områder er egendefinerte regioner som grenser opp mot de sørøst-norske fjellområdene. Regionene, som i utgangspunktet er tillagt lik vekt, dog litt avhengig av kilde, er som følger:

Øvre Telemark: Tinn, Vinje, Tokke, Fyresdal, Seljord, Hjartdal, Notodden, Bø

Numedal: Nore og Uvdal, Rollag, Flesberg + Sigdal og Krødsherad

Hallingdal: Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå

Valdres: Vang, V. & Ø. Slidre, Nord- & Sør-Aurdal, Etnedal + Torpa i N. Land

Gudbrandsdalen: Skjåk, Lesja, Lom, Vågå, Dovre, Sel, Fron, Gausdal, Ringeby, Øyer

Nord-Østerdal: Folldal, Tynset, Tolga, Os, Alvdal, Stor-Elvdal, Rendalen + Engerdal

Hvert år innledes med generelle uttalelser for Østlandet eller Sør-Norge, eventuelt for fylkene Telemark, Buskerud, Oppland eller Hedmark. Dette kan ha betydning hvis uttalelsene fra regionene er sparsomme eller spriker.

År	Uttalelse
----	-----------

- 1900: "Vilde Bær ser det ud til at blive en Mængde af iaar" (Gjøviks Blad 11.07.1900). "Det berettes, at det iaar ser ud til at skulle bli en ualmindelig rig Høst av vilde Bær, skriver Varden" (Nordhordlands Avis 21.07.1900). "Det turde være adskillige Menneskealdere siden, at det tegnet til at bli slikt Bær- og Frugtaar som nu iaar. Hvad der blir populært nu er Blaabærrene; der er faktisk Mennesker, der er lige saa forfaldne til at kjøre i sig Blaabær som Potøl" (Christiania Nyheds- og Avertissements-Blad 28.07.1900). "Det er en saadan Herrens Overflødigheid af vilde Bær denne sommer, at hvor man kommer hen i Skog og paa Mark, der formelig vasser man mangedes i Bær" (Kongsberg Adresse 28.07.1900). [5]
- Øvre Telemark**: "Fra Seljord skrives: Molter findes det lidet af paa disse Kanter iaar. Af Blaabær findes der en Masse, men der er ingen, som bryr sig om dem, stakkar" (Skandinaven 12.09.1900). [5]
- Numedal**: "Blaabær er der en Rigdom af iaar. Paa de fleste Steder opover Numedal, og forresten ogsaa rundt om i Skovene heromkring, er der store Vidder tæt besat med grov, deilig Blaabær" (Kongsberg Blad 20.08.1900). [5]
- Hallingdal**: "Fra Landet. Jeg underkastede værten et par spørsmåal i anledning aarsudsigterne for Næs's [Nesbyen] vedkommende og disse var saaledes: Med hensyn til frugt og bær er heller ikke udsigterne saa værst" (Samhold 18.07.1900). [4]
- Valdres**: "Til Morgenbladet skrives fra Vestre Slidre 2den Septbr.: Multerne slog aldeles feil i Aar, hvorimod der er en overordentlig Mængde af Blaabær" (Morgenbladet 05.09.1900). [5]
- Gudbrandsdalen**: "Iaar er det Masser af Blaabær overalt og som Følge deraf er de billige paa det store Marked" (Gudbrandsdalens Blad 21.08.1900). [5]
- Nord-Østerdal**:
- Foreslått verdi: 5**
- 1901: "Representanter for engelske Firmaer reiser nu om paa Landet og slutter Forbindelser med Landhandlerne for Kjøb – en gros – af Blaabær. Da der iaar synes at bli en Overflod af denne Bærsort – ialfald i somme Distrikter, vil sikkert mange herved finde en lønsom Beskjæftigelse" (Indlandsposten 15.07.1901). "Bær vil der bli sjelden meget av iaar. Blaabærene og tyttebærene er allerede langt paa vei til at modnes" (Samhold 25.07.1901). "Det er ikke mange Aar, at Blaabærene og Multerne staar der saa frodige og saa talrige som iaar" (Buskeruds Blad 20.08.1901). [5]
- Øvre Telemark**: "Reisende fra Telemarkens Fjeldtrakter melder om Mængder af Multer og ustyrtelig Masse Blaabær og den allerbedste Udsigt for Tyttebærhøsten, skriver Varden" (Nordlands Avis 31.08.1901). "Fra Hjartdal. Af vilde Bær findes iaar en Masse" (Skandinaven 30.10.1901). [5]
- Numedal**: "Fra Opdal [Nore og Uvdal] i Numedal skrives til "Nationalbl.": Blaabær og Tyttebær ser det ogsaa ud til at blive rigeligt af" (Buskeruds Blad 23.08.1901). [5]
- Hallingdal**:
- Valdres**: "Dit og dat fra østre Slidre. Bær vil der bli sjelden meget av iaar. Blaabæren og tyttebæren er allerede langt paa vei til at modnes" (Samhold 25.07.1901). [5]

Gudbrandsdalen: "Fra Ringeby i Gudbrandsdalen skrives om Bærhøsten: Det kan konstateres, at der aldrig i et Aar har været oplukket saa meget Bær her i Bygden. Meget skyldes den rige Bærsommer her og det gennemgaaende gode Høstveir" (Skandinaven 30.10.1901). [5]

Nord-Østerdal: "Bærhøsten i Østerdalen skal iaar ha været ualmindelig rig, meldes der til H. St." (Dovre 25.10.1901). "Det er ikke hvert Aar, at Bærhøsten slaar saaledes til som iaar. Høsten 1893 var ogsaa et kollosalt Bæraar for Østerdalen" (Trondhjems Adresseavis 03.10.1901). [5]

Foreslått verdi: 5

1902: "Der skal iaar være rigelig Mængde af almindelig vildtvoxende Bær" (Aftenposten 01.08.1902). "Fra Norderhov [Ringerike] skrives til Ring. Blad den 18de ds.: Den bedste af vore Vildbærsorter, nemlig Multerne, har som bekjendt slaaet aldeles feil iaar. Med Blaabær ser det heller ikke glimrende ud, men den er heller ikke rigtig moden endnu" (Ringerikes Blad 21.08.1902). "Om de raadnende Millioner i Bær skriver en Indsender i Aftenposten: Der skal iaar være rigelig Mængde af almindelig vildt voxende Bær; selvfølgelig vil der da iaar som foregaaende Aar gaa tilspilde saadanne Kvantiteter af dem, at de tilsammen repræsenterer Millioners Værdi" (Trondhjems Adresseavis 24.08.1902). "Det regner, det regner, sa Hr. Gedde af Firmaet Koren og Gedde, igaar til os, da vi kom for at søge nogle Oplysninger om Bær og Saft. Blaabær og Tyttebær klarer sig nok bra imod Veiret, men Bringebærene gaar til Grunde. Aarets Bærmængde er forresten meget stor" (Ørebladet 26.08.1902). "Men samtidig pleier i Regelen Beholdningerne af hjemmesyltede Bær fra Høsten slippe op, og da kommer de tørrede Frugter i Vind. Iaar noget tidligere end ellers, da der jo ifjor [1902] var et daarligt Bæraar" (Ørebladet 19.03.1903). [4]

Øvre Telemark: "Vor Korrespondent i Skien melder igaaraftes: Efter hvad der meddeles fra de forskjellige Kanter af Amtet rækker man neppe et Middelsaars Udbytte for Høet. Med Frugten i Haverne ser det ikke rart ud, og der er mange vilde Bær i Skogen, Multer undtagen" (Morgenbladet 14.08.1902). "Fra Hjartdal. Paa Heierne er Multerne frosne væk, Tytebærene svæver mellem Liv og Død, og Nøddekjærnerne, som magre Folk kan bli fede af, er endnu ikke større end en almindelig velnæret Telemarksloppe. Men i de nederste Lier staar Blaabærene tykke og trinde og venter paa, at rappe Barnefingre skal plukke dem" (Skandinaven 26.09.1902). [3]

Numedal: "Fra Krødsherred. Af Skovbær (Blaabær) er herover meget i Aar, Tyttebæren er ikke saa langt kommet, at det er godt at sige noget om den endnu" (Buskeruds Blad 28.08.1902). [5]

Hallingdal: "Fra Flaa. Bærhøsten synes for de vilde Bærs Vedkommende at slaa Feil; dyrkede Bærsorter derimod tegner ganske godt" (Trondhjems Adressetidende 12.08.1902). [1]

Valdres:

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal: "Ingen bær i Østerdalen iaar, saa lyder det overalt opefter. Blaabær var der riktignok en smule af; men Multerne strøg med, og Tyttebær er omtrent ikke at se, skriver Hamar St." (Asker og Bærums Budstikke 18.10.1902). [2]

Foreslått verdi: 3 [Kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

1903: "Ørebladet skriver: Den norske Bærsommer iaar gir et ualmindeligt godt Udbytte. Ikke mindst gjælder dette vore to nyttigste vilde Bærsorter, Blaabær og Tyttebær" (Buskeruds Blad 29.07.1903). "Trysil-Brev. Bærhøsten blir middels" (Indlandsposten 05.08.1903). "Sommerbrev fra en Buskerudsbygd. Paa Bær er Aaret adskillig rigere end et Middelsaar. Jordbær har her været en Mængde af, og af Blaabær staar nu Risene dryssende fulde paa fjerdinglange Skogstrækninger" (Buskeruds Blad 09.08.1903). "Kristianiabrev. Avlingen omkring i Bygderne her sydpaa maa betragtes som noget over et middels Aar. Af Bær lader det til at blive ret meget. Blaabær er forlænge siden bragt i Handelen og er i de sidste Dage blit solgt helt ned til en Pris af 12 Øre" (Narvik Tidende 12.08.1903). "Søndre Land. I Skogen er det lidet af vildtvoksende Bær" (Vestoplændingen 18.08.1903). [4]

Øvre Telemark: "Om Høsten i Bratsberg telefoneres til Morgenbladet fra Skien: Af Blaabær og Tyttebær er der meget, men af Multer kun lidet" (Bergens Annonce-Tidende 22.09.1903). "Aarets Avling blev meget bra for Hjartdals Vedkommende. Blaabær og Tyttebær fandtes i Massevis, Multer næsten ikke" (Skandinaven 26.02.1904). [5]

Numedal: "Fra Flesberg. Af Bær og Multer er der iaar mere end ifjor, særlig da af Blaabær og Tyttebær" (Buskeruds Blad 21.08.1903). [4]

Hallingdal:

Valdres: "Slaar ikke alle gode merker feil, vil vi i aar faa en rig høst paa skogbær. Særlig lovende staar multeblomsten" (Valdres 18.07.1903). "I Kristiania betales nu: blaabær med 14–15 og tyttebær 25 øre literen. Skal undres om ikke mange liter bær blev sendt fra Valdres, naar eksportørerne faaar sig betalt saapas, om ikke mer, og tilmed samme dag de afsendes faa dem til sine forhandlere i den ene eller anden by" (Valdres 18.08.1903). [5]

Gudbrandsdalen: "Morgenbladets Korrespondent paa Lillehammer skriver: Paa Høifjeldene mellem Gudbrandsdalen og Østerdalen pleier det at være Multer i saa store Mængder, at en i Nærheden boende Handelsmand f. Fr. i 1901 fik kjøbt ca. 1000 Kilogram daglig. Ivaar var der en useædvanlig Mængde Multeblomster, saa Myrene stod rent hvide men under en kuldeperiode frøs en Mængde deraf. Af Blaabær bliver det meget, blot der var flittige Hænder nok til at plukke dem" (Morgenbladet 28.07.1903). [5]

Nord-Østerdal: "Bærhøsten blir paa de fleste Steder i Østerdalen fuldsændig mislykket, idet de mange Sne- og Haglskure, som gik over Distriktet paa Forsommern, slog bort Blomsterne" (Christianias Nyheds- og Avertissementsblad 22.08.1903). Dårlig også i Røros: "En sørgelig Sommer har vi havt, Regn og atter Regn, skrives der fra Røros til Morgenbladet. Der bliver ingen Bær i disse Trakter" (Morgenbladet 29.08.1903). [1]

Foreslått verdi: 4

1904: "Landsforeningen til Udnyttelse af vore Nyttvekster er nu paa tredje Aar i Virksomhed og har i denne korte Tid faat udrettet overordentlig meget i Retning af at faa vækket Sansen for Udnyttelse af vore Rigdomme paa vilde Bær. Gjør Tørken i Sommer det ikke helt af med Tyttebær og Blaabær, vil man ogsaa iaar kunne regne paa en betragtelig Eksport" (Ørebladet 25.07.1904). "Over Østlandet er der blet en masse bær iaar – multer, blaabær og særlig tyttebær" (Samhold 21.09.1904). "Der foreligger nu Indberetninger om Høstudsigterne fra omtrent samtlige Amtmænd, og man kan af disse danne sig et nogenlunde Billede af de Udsigter, som indeværende Aars Høst synes at ville give, skriver en Landmand i "Farmand". Høsten af Moreller, Kirsebær og vilde Bær synes ogsaa paa de fleste Steder at stille sig ganske gunstig" (Buskeruds Blad 22.09.1904). "Høsten af skogbær har været god og indsamling af bærene større end hidtil almindeligt" (Stortingsforhandlinger 1904/1905 Vol 54, nr. 1a). [4]

Øvre Telemark: "Der er en Mængde Multer paa Telemarkens Myrer iaar, – Frukt og Priser burde derfor blive tilfredsstillende, hvis ikke Regnet spiller Multerne samme Puds, som det har spillet Blaabærene. Just som Blaabærplukningen var kommet godt igang, drev Hundedagene ind med sin evindelige Storm og Regn - og Farvel, Blaabær! De raadnede bort og blev i en Fart umulige" (Bergens Tidende 13.09.1904). "En mystisk Mandsperson havde nogle dage i forrige Uge Tilhold ved en Sæter oppe i Heien ved Seljord i Telemarken. Manden tog aldrig andet end Melk; det synes, som han forøvrigt har levet af Bær" (Ørebladet 16.09.1904). [Tyder på at det var brukbart med bær.] [4]

Numedal: "Fra Opdal [Nore og Uvdal] i Numedal skrives til "Intelig" 16. ds.: Her hersker en svær Tørke. Et bra Multe- og Bæraar ser det dog ut til at bli, hvis ikke haardveir ødelægger det herefter" (Kongsberg Adresse 23.07.1904). "Fra Krødsherred. Skogsbærene (Blaabær) er nu allerede modne, men de er smaa og elendige; og ikke er det stort af dem heller paa vore Trakter" (Buskeruds Blad 02.08.1904). "Fra Flesberg. Ogsaa oppe i Fjeldene er det meget tørt, men nogen egentlig Vandmangel skal der dog ikke være. Det kan nu med nogenlunde Sikkerhed fastslaaes, hvordan Bær- og Multehøsten vil blive. Nogen Overflod paa Multer skal det ikke blive, ialfald for disse Trakters Vedkommende. Men af Blaabær og Tyttebær tegner det til at blive ikke saa ganske lidet" (Buskeruds Blad 12.08.1904). "Fra Rollag. Blaabær er det heller ikke lidet av, og de betales med 10 Øre pr. Liter" (Buskeruds Blad 18.08.1904). "Fra Eggedal [Sigdal]. "Alslags Bær staar det daarligt til med omtrent overalt heromkring" (Buskeruds Blad 23.08.1904). "Fra Numedal. Angaaende Vildbærene saa er de i det sidste kommet sig betydelig. Af Blaabær findes der nu ikke saa lidet, og de er paa mange Steder store og saftige" (Buskeruds Blad 30.08.1904). [3]

Hallingdal:

Valdres: "Fra Østre Slidre skrives til Morgenbladet 15de Juli: Et Kronaar paa Bær ser det ud til at blive. Særlig Blaabær og Tyttebær" (Morgenbladet 21.07.1904). [5]

Gudbrandsdalen: "Skogbærene tog sig svært op paa Eftersommeren iaar trods den slemme Tørke. Paa enkelte Strækninger heromkring blev der en Mængde Blaabær og Tyttebær" (Gudbrandsdølen 20.09.1904). [4]

Nord-Østerdal: "Aarsudsigterne i Nordre Østerdalen er iaar noksaa lyse, men noget Kronaar bliver der ikke. Af Bær ser det ud til at blive meget iaar, især af Multer, skrives der til os" (Trondhjems Adresseavis 21.07.1904). "Et godt Multeaar vil det bli i nordre Østerdalen og et godt Bæraar ogsaa forøvrigt" (Ørebladet 28.07.1904). "Fra Østerdalen skrives til Aftenposten: Bærtrafikken har ihøst været stor heroppe, især er en Masse Tyttebær exporteret herfra" (15.09.1904). "Fra Lillelvedalen [Alvdal] skrives til Hamar Stiftid. den 11 ds.: Med Multer og Skogsbær forøvrigt, som det en Gang saa saa lovende ud til, bliver det heller ikke saa rart bevendt. Natkulden først i Sommer samt enklte haarde Hagl- og Rengnbygger har nok gjort det af med Blomsten" (Østerdølen 19.08.1904). [4]

Foreslått verdi: 4

- 1905: "Iflg. Oplysninger, dels fra Selskabet for Norges Vel og dels fra Nyttvæxtforeningen kan den norske Bærhøst iaar i en kort Sum betegnes saaledes: Der er færre Blaabær end i Mands Minde. Dette kommer for en Del af, at der var saa tørt ifjor, at mange Planter døde ud, og antagelig har ogsaa Nattefrossten spillet ind" (Ørebladet 22.08.1905). [Det var trolig hovedsakelig i lavlandet at det ble dårlig bærår.] "Et godt Vildbæraar blir det iaar, særlig for Blaabær og Tyttebær" (Ørebladet 18.07.1905). "Fra Nedre Telemarken skrives til "Morgenbladet"s Landbrugstidende den 17de ds.: Af Frugt og Bær bliver det noksaa bra" (Morgenbladet 20.07.1905). "Fra Torvet [Larvik]. Af Bær fandtes der en Mængde. Blaabær betaltes med 18 og 20 Øre Literen" (Jarlsberg og Larviks Amtstidende 02.08.1905). [4]
Øvre Telemark: Intet funnet, men se uttalelse for 1907.
Numedal: "Aarsudsigterne i Distriktet. Summen heraf skulde da være et middels Høaar, godt middels for Korn, meget lovende for Rodfrugter og Vintersæd, gjennemgaaende bra Udsigter for Frugthøsten og mange vilde Bær fra Numedal og vistnok andre Steder ogsaa" (Buskeruds Blad 13.07.1905). "Fra Krødsherred. Med vilde Bær er det forskjelligt; Multer findes der nok en Del af, hvorimod Blaabær ubetydeligt" (Buskeruds Blad 01.08.1905). "Fra Nore. Multer og Bær synes det iaar at skulle blive en svær Mængde af" (Buskeruds Blad 09.08.1905). "Fra Skogtrakterne opover Numedal er der iaar en ren Overflod af Blaabær, meddeles der os" (Laagendalsposten 09.08.1905). "Fra Rollag. Multer har det været meget af isommer. Af Blaabær har der ogsaa været en Masse" (Buskeruds Blad 19.08.1905). [4]
Hallingdal:
Valdres: "Aarsvæxten. Breve til Morgenbladet. Af Frugt har vi lidet i Valdres, vesentlig Ribs og Stikkelsbær, men disse saavel som Skogbærene – Multer, Blaabær og Tytebær – synes at have lidt Skade af Tørken i Begyndelsen av Juni, saa Udbyttet synes at blive tarveligt" (Morgenbladet 15.07.1905). "Fra Østre Slidre. Blaabær er der en ustyrtelig masse af; men altfor faa plukkere" (Samhold 04.09.1905). "I disse dage holder man paa med flytningen til hjemmesætrene. Havnegangene har overalt været gode og sæteravkastningen git et godt udbytte. Blaabær har der været meget av, og disse burde visselig udnyttes i større udstrækning end hvad der er tilfældet" (Valdres 05.09.1905). [4]
Gudbrandsdalen: "Af Skogbær skulde man iaar, efter det gunstige Veir paa Forsommeren, vente noksaa meget. Og det ser ikke saa værst ud" (Gudbrandsdølen 11.07.1905). "Høstens Udsigter i Søndre Gudbrandsdalens Fogderi. Bærhøsten tegner ogsaa meget godt. Af Multer er der en Masse" (Gudbrandsdølen 12.08.1905). [4]
Nord-Østerdal: "Fra Storelvdalen skrives til os: Af Multer skal der efter Sigende blive en sand Overflod iaar, og ogsaa af andre Slags Bær vil der blive en Masse" (Trondhjems Adresseavis 25.07.1905). [5]
Foreslått verdi: 4
- 1906: "Ørebladet har havt en Samtale med Nyttvæxtforeningens Sekretær, Selau, om Exporten af vore vilde Bær. – Midsommer var Udsigterne for Aarets Bærhøst straalende, men saa kom en Frostnat i Begyndelsen af August, som gjorde, at Multerne og Blaabærene delvis slog feil enkelte Steder. Paa andre kanter af Landet staar de dog fremdeles glimrende" (Gjengangeren 17.09.1906). "Høsten på Romerike. Blaabær er det paa sine Steder mindre af, hvorimod der af Tyttebær iaar vil blive en Masse" (Asker og Bærum Budstikke 22.08.1906). [4]
Øvre Telemark: "En Mand som netop har været oppe i Mofjeldene [Vinje] efter Multer – det var forresten en mislykket Expedition – fortæller at der er Masser af Blaabær deroppe" (Kongsberg Adresse 20.08.1906). [5]
Numedal: "Fra Flesberg. Bær og Multer blir det vist ogsaa lidet af paa Grund af det kolde Veir" (Kongsberg Adresse 23.07.1906). [1]
Hallingdal:
Valdres: "Det vart i haust kunngjort, at landhandlar Thorstad vilde taka imot og sende bæri, daa me hadde vona at det kunde vorte sendt noko til nyttevekstforeningi i Kristiania. Eit bærslag for Valdres vart i so maate skipad paa ungdomsstemna i Ø. Slidre. Det synte seg diverre at det vart ein klein bærhaust og lite bær, so det kom ikkje so mykje bær til Thorstad som folk innan bygdi vilde kjøpa" (Valdres 04.12.1906). [1] [Se også 1908.]
Gudbrandsdalen: "Der blev fortalt, at iaar var det slem om at finde Blaabær; men i Fjeldet paa Grænsen af Øier og nordover er der saa megen Blaabær, som er forgammel og værdiløs, at der kunde været sanket mange tusinde Liter" (Gudbrandsdølen 04.10.1906). [4]
Nord-Østerdal:
Foreslått verdi: 3
- 1907: Ville bær i Telemark 56 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [2].
"Vi traff forleden paa Gaden Nyttvæxtsagens ivrige og utrættelige Forkjæmper, hr. Selau. Naa, sa vi, det blev ikke rart med Bærene iaar. Nei, sa han, det blev ikke det. Men næste Aar er ogsaa et Aar"

(Ørebladet 28.10.1907). "Et godt Blaabæraar kan ventes i Sverige iaar. I Norge ser det ud for at bli lidet af denne Sort Bær i Sommer" (Lister og Mandals Amtstidende og Adresseavis 06.08.1907). "Endnu har vel ei vor Udførsel af Bær og Frukt nogen overvældende nationaløkonomisk Betydning. For at se, hvad der kunde være at gjøre for denne Næringsveis ophjælp, for særlig at undersøge om ikke vore Konsuler kunde gjøre sit Land store Tjenester ved at skabe nye Markeder, har Dagbladet henvendt sig til forskjellige hold. Hr. Bernh. Botolfsen ytret omtrent følgende: Iaar blir Exporten liden, da det er saa daarligt Bæraar. En anden Exportør udtalte: Det er daarlig med Bærene iaar, og Priserne er høie. Hr. Trygve G. Müller udtalte: Det er daarligt Bæraar iaar" (Dagbladet 20.09.1907). [1]

Øvre Telemark: "Fyresdals Bærsamlag har nu været i Virksomhed i 4 Sommere, og har der gjennemsnitlig, naar undtages dette sidste Aar, da Bærhøsten slog fejl, været udført ca. 5000 Kg. Tyttebær og ca. 1000 Kg. Blaabær" (Vore Nyttvæxter nr. 9–10, 1907). [1]

Numedal: "Fra Krødsherred. Af Skogsbær (Blaabær) bliver det vist ikke meget i vore trakter i Aar" (Buskeruds Blad 02.08.1907). [2]

Hallingdal:

Valdres: "Fra Lomen [Vestre Slidre] meddeles "Valdres" at bærhøsten deroppe slaar aldeles fejl. Av multer blir det saa godt som intet. Det blir ogsaa ubetydelig baade av tyttebær og blaabær" (Valdres 20.08.1907). "Brev ifraa Vang. Men av blaabæri kunde det i vanlege aar sankast i lassevis; iaar var det visst lite vore av henne med" (Valdres 28.09.1907). [1]

Gudbrandsdalen: "Skogbærene tegner daarlig iaar heromkring. Blaabærkartan er smaa og uselig endnu" (Gudbrandsdølen 30.07.1907). "Murudals-Sæter [Sel]. Ja, no skal du tru, det er vakkert paa Fjellet. Men me saknar Bæri, Molter, Tyttebær, Blaabær. Finst ikkje" (Gudbrandsdølen 28.09.1907). [1]

Nord-Østerdal: "Fra Ytre Rendalen i Oktober 1907 ved Ordfører, Gaardbruger Karl Apre: Her i Nordre Østerdalen blev Bæraaret fuldstændig mislykket paa Grund af det kolde, regnfulde Veir" (Vore Nyttvæxter, nr. 9&10, 1907). "Paa dødslisten fra Tønset er opført et tilfælde av purpura. Distriktslegen anfører videre: I 1907 hadde jeg saaledes om høsten efter den kolde og regnfulde sommer, da blandt andet bærhøsten slog fuldsændig fejl, 2 tilfælde av skjærbuk" (Sundhetstilstanden og Medicinalforholdene 1909. Norges Officielle Statistik, V. 152, s. 70). [1]

Foreslått verdi: 1 [Kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

1908: Ville bær i Telemark 120 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [5].

"Sekretær Selaus Foredrag i Øvre Hølands Ungdomslag. Taleren nævnte at i 1904 utførtes 560 Tusen Kg. Bær i 1906 vel saa meget, i 1907 var der daarlig Bæraar, men dette Aar vil det bli adskillig mere" (Akershus 13.08.1908). "Kronaar af vilde Bær? Det ser nesten slig ut, svarer man os, fra mange kanter af Landet kommer der Brev og Bud om usedvanlige Rigdomme af Bær. Blaabær, Tyttebær og Multer" (Dagbladet 22.07.1908). "Om Kronaar paa Blaabær meldes fra de forskjelligste Kanter af Landet" (Aftenposten 06.08.1908). "Blaabærene er det jo nu i Dalingen med, men du Verden for Rigdom der har været. Som en Bonde borti Telemarken ved en Leilighet sa til mig: Her kunde sankas tusenvis av Tunnor" (O.D., Landsbladet 29.08.1908). "Bærhøsten har paa disse Kanter iaar været meget rig, skrives til Aftenposten fra Lillehammer, i Haverne har der været mere Bær end vanlig, og i Skog og Mark er der Bær i Overflod" (Aftenposten 11.09.1908). "Brev til "Valdres" fraa Telemarki. Blaabær og tytebær er det især ei mengd av" (Valdres 15.09.1908). [5]

Øvre Telemark: "I Vestfjorddalen [Tinn] solgte Kjøbmænd kunstig Saft for 1 – en – Krone pr. Flaske, medens den vel koster Saftfabrikken 15–20 Øre. Og sligt sælges i et Bæraar som iaar, sagde Selau, gram i Hu" (Vore Nyttvæxter nr. 1, 1909). [5]

Numedal: "Fra Opdal [Nore og Uvdal]. Bærhøsten tegner for Multer, Blaabær og Tyttebær til at blive rig. Paa Høifjeldet staar Myrene røde af Multekart, der om en 14 Dagers Tid vil være moden" (Kongsberg Dagblad 08.08.1908). "Fra Numedal. Bær er der en sand Overflod af, saavel Blaabær, Tyttebær som Jordbær og Multer" (Buskeruds Blad 19.08.1908). [5]

Hallingdal:

Valdres: "Blaabæri skal no vera meir enn vanleg baade stor og fin her i Valdres, er det sagt meg. Og mykje er det av henne. O. E. Bø" (Valdres 01.08.1908). "Fraa Lome [Vestre Slidre]. Fyrr tvo aar sidan sette ungsomslaget opp tvo præmiar til flinkaste gitar og jentor innan bygdi, som var under 15 aar og som den hausten plukka og selde mest bær. Same tid lova formannen i laget ein præmi. Præmiarne fraa laget vart utdelte, men daa det baade den hausten og ifjor var so lite bær aa finne er ikkje præmien fraa form. utdelt. No teiknar det som me veit til ein god bærhaust, og denne præmi vil no verta utdelt etter dei same reglar som sist" (Valdres 29.08.1908). [4]

Gudbrandsdalen: "Sommeren 1908, tre år etter at vi hadde skilt lag med Sverige, plukket en 12-åring blåbær på harde livet i skogen rundt Tretten stasjon [Øyer]. De travle, blå fingrene fant veien til bærspannet i et imponerende tempo og når spannet var fullt, bar det i fullt firsprang ned til stasjonen

hvor bærene skulle selges til togreisende som var på vei gjennom Gudbrandsdalen" (Østlendingen 09.11.1961). [4]

Nord-Østerdal: "Baade af Tyttebær, Blaabær og Multer blir der en Mængde iaar heromkring, meddeles der os" (Østerdølen 28.08.1908). [5]

Foreslått verdi: 5

1909: Ville bær i Telemark 89 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [4].

"Hvordan tegner bærhøsten? spurte vi idag Nyttvekstforeningen. – Saavidt jeg kan forstaa udmerket. – Og blaabærene? – Gjennomgaaende bra de ogsaa. Paa Vestlandet er de nok skadet endel, hører vi, men i Østlandets store blaabærtrakter som Hadeland, Høland o.s.v. tegner det ekstra godt" (Dagbladet 03.08.1909). "En usædvanlig livlig bærtrafik har der i sommer været paa Vestlandet, meddeler nyttevekstforeningens sekretær. Her fra Østlandet derimot er kun meget lidt eksporteret, skjønt bærhøsten gjennomgaaende har været ganske rik iaar, særlig i fjeldbyggerne" (Moss Aftenblad 24.08.1909). "Hr. Disponent Selau, Nyttvekstforeningen, meddelte igaar paa Forespørgsel, at Eksporten af norske Bær til Udlandet i Høst vil beløbe sig til henimod 1 Million kg. og blive ca. 200,000 kg. større end ifjor. Blaabærene har iaar i det hele vist sig ikke at taale Veiret, og der blir liden eller ingen Udførsel av dem" (Ørebladet 25.08.1909). "Fra Valdres, Østerdalen, Røros, Gudbrandsdalen heder det, at der vil blive et Bæraar saa rigt som kanskje ikke i Mands Minde for alle Slags Bær, ogsaa Tyttebær, der jo modnes sent" (Aftenposten 03.08.1909). "Tilførselen til torvet av vilde bær har været mindre og priserne forholdsvis høie" (Social-Demokraten 27.08.1909). [4]

Øvre Telemark: "Manden din og ældste sønnen sender du ud for at fiske ørret, som sprætter overalt i de utallige fjeldvand paa Lifjeld, mens du og de mindste barna af hjertens lyst kan forspise jer paa baade jordbær og blaabær lige udenfor stuedøren" (Anonym 1909). [3].

Numedal: "Den sindssyke pike kommet tilrette. Piken, som er i 25-aarsalderen, har vistnok vanket vide om i de 6 uker, hun har været borte. Saavidt man kan forstaa, har hun været helt oppe i Numedal. Hun synes at ha skydd bebodde steder og mest ha holdt sig i skogene, hvor hun formentlig har levet av bær. Hun saa ganske godt ut" (Buskeruds Amtstidende 21.08.1909). [3]

Hallingdal: "I modsætning til paa vore kanter blir der i Hallingdal og Valdres en udmærket bærhøst forsaavidt skogbærene angaar" (Arbeidet 24.07.1909). [5]

Valdres: "Fra Leirskogen [Sør-Aurdal]. Med undtagelse av multer, tegner det ogsaa til at bli et kronaar paa baade vilde bær og hagebær" (Valdres 15.07.1909). "Det tegner til en god Bærhøst i Valdres iaar" (Aftenposten 18.07.1909). "Fra fjeldet og stølen. Brev til "Valdres". Multehøsten herover blir derfor ikke saa god, som man tidligere isommer kunde ha tænkt sig. Lidt blaabær kan det vel paa enkelte steder være, men rent for ubetydelig til at ha nogen betydning for bærhøsten" (Valdres 31.08.1909). [4]

Gudbrandsdalen: "Fra Nordre Gudbrandsdalen meldes om lovende utsigter for en rik bærhøst" (Namdalens Folkeblad 13.07.1909). "Blaabær har der været en Masse af overalt; men de er nu værdiløse, da de har frosset bløte og begynder at raadne" (Gudbrandsdølen 21.09.1909). [5]

Nord-Østerdal: "Vilde bær saa det engang ut for, det skulde bli en masse av skrives fra Østerdalen til "Dovre", men det haap har ogsaa tørken og kulden kurert os for. Blaabærene er ujævn og tyttebærene later det ogsaa til har faat en ordentlig knæk" (Folketidende 17.08.1909). "Fra Østerdalen skrives til Aftenposten: Et sjelden rigt Bæraar er man saa heldig at have her igjennem Dalen. Af Multer blev der en forholdsvis god Høst. Blaabær har det ligeledes været adskilligt af" (Aftenposten 25.09.1909). "Beretning fra Tønset 4–7–09. Her over Trakterne tegner Bærhøsten til at blive udmærket. Men Modningstiden for Multerne og Blaabærenes Vedkommende falder midt i den strængeste Slaataan og det kan derfor vanskelig blive Tale om nogen Sankning udenom lidt til Husbehov. O. G." (Vore Nyttvæxter nr. 3, 1909). [4]

Foreslått verdi: 4

1910: Ville bær i Telemark 99 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [4].

"Vi traff forleden Dag Nyttvekstforeningens Sekretær, hr. Selau, og spurgte ham hvorledes det hidtil havde gaat med Bærplukningen. Jo, det har gaaet bedre end nogensinde tidligere, var Svaret. Der eksporteres i Sommer mange Tusen Kilogram Blaabær" (Landmandsposten 22.08.1910). "Da nu endelig Godveiret kom, var den største Del av Tyttebærene overmodne og raadne. Det indenrigske Behov er det derfor vanskelig at tilfredsstille, og Exporten vil, efter hvad vi erfarer ved henvendelse til Nyttvæxstforeningen, blive temmelig liten. I Sætersdalen blev der plukket et forholdsvis stort Kvantum, som gjennem et Bergensfirma er sendt til England, men store Værdier ogsaa af Blaabær staa fremdeles og raadner opover Oplandene og forøvrig ogsaa paa andre Kanter af Landet" (Bergens Aftenblad 14.09.1910). [5]

Øvre Telemark: "Ti i skogen bugner det av blaabær og bringebær iaar" (Bratsberg-Demokraten 01.08.1910). "Fra Hjertdal. Æpler fik vi intet af iaar; men Bær blev det meget af baade i Haven og i Skogen" (Skandinaven 14.12.1910). [5]

Numedal: "Fra Numedal. Bær og multehøsten tegner til at bli rik iaar. Særlig ser det ut til at bli meget bær" (Buskeruds Amtstidende 14.07.1910). "Fraa Lyngdal [Flesberg]. Den fine godsmakende Molta er det lite av iaar. Men Blaabær du! So det blaamar yver alle Haugar" (Kongsberg Dagblad 12.08.1910). [5]

Hallingdal:

Valdres: "Mullehøsten er fuldstændig mislykket over hele Valdres iaar. Derimot er der en masse av blaabær og bringebær, ifølge et Valdresblad" (Nordfjord 23.08.1910). "Indberetning fra Forfatter Hallvard Bergh Lome i Valdres. Taa Blaabær finst det mykje; men det er reint Uraad faa sendt ho, di det tek inkje mange Dagarne, fyrr ho er baade sur og muggen" (Vore Nyttvæxter, nr. 2, 1910). [5]

Gudbrandsdalen: "Anmærkninger over Lessøe [Lesja] Præstegjeld, og de mærkeligste Ting, som derudi findes. Af Jernværkseier Hans Homboe. Tytebær, Multer, Blaabær og Rips (de Vilde) voxer her i stor Mængde og komme til Fulkommenhed" (Gudbrandsdølen 17.11.1910). [5]

Nord-Østerdal: "Vil du finde ufrossen blaabær maa du ta avsted paa bærsankning straks. Du vil kanskje indvende, at det ikke findes noget videre bær iaar; men jeg skal si dig andet. Søk efter bær øverst i skoglierne og ikke i dalbunden, for her har vistnok tørken ødelagt den. Øverst i lierne staar blaabær og tyttebær rigtig frodig iaar" (Østerdølen 16.09.1910). [5]

Foreslått verdi: 5

- 1911: Ville bær i Telemark 41 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [1].
- "Nyttevekstforeningens Sekretær hr. Selau var lørdag indom vort Kontor. Vi spurte hr. Selau, hvordan Utsigterne nu stillet sig for Smaanerøingerne og Nyttveksterne i sin helhet. – Blaabær gaar for det meste til England. Men selv om Bærhøsten iaar var liten er det ikke smaa Summer, det her dreier sig om" (Lillehammer Tilskuer 27.11.1911). "Dessværre er det saa sørgelig smaat med al Slags Markbær. De har rent tørket bort her paa Østlandet, og vestover er det neppe bedre heller" (Aftenposten 29.08.1911). "For Storfuglens Vedkommende maa det siges at ha været et meget godt Jagtaar, skjønt den paa mange Steder har trukket mere end almindelig rundt paa Grund af den store Bærmangel, som er frembragt af Tørken" (Ørebladet 10.10.1911). "Fra Modum. Der fandtes da [1911] ikke spor av bær i skogene" (Buskeruds Blad 22.08.1912). [1]
- Øvre Telemark:** "Høstutbyttet i Bratsberg. Havefrugten slog godt til og gav betydelig over et middelsaar, men av grønsaker blev det litet, og vilde bær slog aldeles feil" (Oplandenes Avis 17.11.1911). [1]
- Numedal:** "Fra Krødsherred. Men det er særlig paa alle Slags vilde Bær Frostene i Juni har gjort sin Gjerning. Multer, Blaabær og Tyttebær kommer omtrent ikke til at findes her paa disse Kanter, endda saa lovende det saa ud i Blomstringstiden" (Buskeruds Blad 23.07.1911). "Fra Opdal [Nore og Uvdal]. Bær i skog og mark er næsten ikke at se. Ikke multer, ikke blaabær og vist ikke merker til tytebær heller" (Buskeruds Amtstidende 11.08.1911). "Fra Rollag. Multer og Blaabær findes omtrent ikke, og Tyttebær bliver det ogsaa smaat med" (Buskeruds Blad 20.08.1911). "Bjørnen har nu efter flere aars fravær igjen gjestet os, skrives fra Vegglid [Rollag] til Buskeruds Blad. Kosten hans er saa altfor ensartet iaar, da der er saa lite av multer, bær og grønsaker" (Oplandenes Avis 07.09.1911). [1]
- Hallingdal:** "Fra Nes i Hallingdal. Multer er ikke at opdrive og andre Skogsbær er det lidet eller ingenting af" (Buskeruds Blad 08.08.1911). "Fra Nes, Hallingdal. Baade blaabær og tyttebær er det næsten ikke at se, saa de, som har gjort regning paa at plukke bær i høst, blir meget skuffet. De som færdes paa fjeldet vet at fortælle, at det blir et godt aar paa vildt" (Buskeruds Amtstidende 15.08.1911). "I Hallingdalsfjeldene er der en masse tyttebær iaar. Der har ogsaa været en mængde blaabær" (Gudbrandsdalens Folkeblad 14.09.1911). [2]
- Valdres:** "I afvigte Høst viste det sig, at store Masser Blaabær kunde forskaffes fra Romsdal og Trondhjems amter, tilsynelatende tilstrækkelig til at kunne dække hele det indenlandske Behov ialfald. Men sæt at det bliver vanlig Blaabærhøst ogsaa her sydpaa og i Valdres, Gudbrandsdalen, Sætersdalen samt Østerdalen. Hvad saa!" (Vore Nyttvæxter nr. 3, 1911). [2]
- Gudbrandsdalen:** "Fra Gudbrandsdalen skrives til Aftenposten: Folk, som færdes meget i Fjeldene, ved at fortælle, at Rypekuldene skal være store og at Kyllingerne ser godt ud. Multehøsten er derimod mislykket. Hvad andre Bær angaar, lover det godt. Saavel Bringebær som Blaabær staar pent, og Tyttebærene ser ogsaa ud til at give stor Frugt" (Aftenposten Ugens Nyt 20.07.1911). "Multer findes godtsom ikke, ti blomsten blev ødelagt av kulden tidlig paa sommeren. Blaabær kun nogle smaa tørre hist og her, de er forresten ikke modne enda, saa beretter folk som søndag gikk over markerne herinde og søkte efter bær" (Gudbrandsdalen Folkeblad 01.08.1911). [3]

Nord-Østerdal: "Av multer blir det i Storelvdalen litet iaar. Blaabærene er smaa og tørre" (Oplandenes Avis 28.07.1911). "Et usedvanlig daarlig Bæraar har det været over hele Østerdalen iaar. Multer findes der næsten ikke, og Blaabær og Bringebær er det heller ikke meget av. De som er, er smaa og tørre" (Morgenbladet 10.08.1911). [1]

Foreslått verdi: 2

- 1912: Ville bær i Telemark 47 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [2].
"Paa henvendelse til nyttevekstforeningen meddeltes, at der iaar er et ualmindelig daarlig nøtteaar. – Hvordan gaar det med blaabærene? – Det har i det sidste gaat temmelig daarlig ogsaa med dem. Der har været for meget regn paa dem i det sidste. Der er derfor næsten ikke tale om nogen blaabærekspert hittil ialdfald, for blaabærene maa være tørre for at kunne eksporteres" (Sogns Folkeblad 27.08.1912 [hentet fra VG]). "Amtmanden i Buskerud Amt indberetter: Utbyttet av vilde Bær er gjennomsnittlig kun 68 % av et Middelsaar. I enkelte Distrikter har dog særlig Multerne git en god Avkastning" (Morgenbladet 29.11.1912). "Landbrukskonsulent Bjanæs i landbruksdepartementet fortæller os, da vi ringte ham op i formidag, at vandet gjør ubodelig skade for hver stund nu. Multer er det rent usedvanlig mye av. Men ogsaa her ødelægges høsten i sørgelig grad av alt dette regnet. Blaabærene tar ogsaa skade av væten" (Dagbladet 20.08.1912). "Aarsvekstens stilling. Fra landbruksdirektøren. Indsamlingen av vilde bær, hvorav multerne iaar slaar ualmindelig godt til, har været vanskeliggjort ved det stadige regnveir" (Dagbladet 03.09.1912). "Fra Skotselven [Øvre Eiker]. Skogsbær – naar multer undtas – har jo ikke været at opdrive her omkring i aar" (Buskeruds Amtstidende 08.10.1912). "Amtmanden i Kr. amt [Oppland] indberetter: Høstutbyttet for vilde Bær har været endel under et middelsaars udbytte" (Vestoplændingen 19.11.1912). [2]
Øvre Telemark: "Amtmanden i Bratsberg indberetter: Av vilde bær blev der væsentlig paa grund av det vedholdende regnveir paa eftersommeren og høsten kun indsamlet en ubetydelighet. Dette var ogsaa tilfældet med multer, som det iaar var en usedvanlig mængde av" (Tunsbergeren 18.11.1912). [2]
Numedal: "Fra Opdal [Nore og Uvdal]. For en Masse av Multer det er i Fjeldet iaar. Av anden Skogsbær blir det nok endel Blaabær. Men Tyttebær tegner det ikke til at bli stort av" (Laagendalsposten 16.08.1912). "Fra Opdal [Nore og Uvdal]. Multer er det en masse av iaar – i lierne og paa fjeldet. Av blaabær er det ogsaa endel iaar – noksaa meget ogsaa" (Buskeruds Amtstidende 19.08.1912). [3]
Hallingdal: "Sommerbrev fra Fjeldbygden. Hallingdal, 12te August. Skogsbær, som vi har slike velsignede Masser av iaar, har faret ilde. Tyttebærene er endnu ikke modne, og kan muligens klare sig, hvis regnet snart gir sig" (Morgenbladet 15.08.1912). [3]
Valdres: "Fra Tisleidalen [Nord-Aurdal]. Multer og blaabær har det været en enestaaende mængde av iaar" (Valdres 27.08.1912). [5]
Gudbrandsdalen: "Sommerbrev fra Gudbrandsdalen. Av vilde Bær er der for første Gang siden 1901 en hel Masse Multer. Tyttebær blir der ikke stort av. Men av Blaabær er der en Del" (Morgenbladet 19.08.1912). [3]
Nord-Østerdal: "Fra Rendalen. Av bær, multer og andre bær – blir det mange" (19.07.1912). "Fra Østerdalen. Dessværre pleier det at være lang tid mellem hvert multeaar, men nu ser det da endelig ut til, at der skal bli rigelig med multer for en gangs skyld. Det blir ogsaa meget av andre vilde bær. Storelvedalen 21. juli 1912. R. M." (Ringerikes Blad 25.07.1912). [5]

Foreslått verdi: 3

- 1913: Ville bær i Telemark 109 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [5].
"Sekretæren i Nyttvekstforeningen i Kristiania, hr. Selau, fortæller at der er udsigt til et kronaar for vilde bær og interessen for at samle dem er i stadig tiltagende udover landet" (Nordisk Tidende 07.08.13). "Fra alle landets kanter meldes, at det blir et ualmindelig godt bæraar, særlig er der store masser av blaabær og jordbær" (Tønsbergs Blad 16.07.1913). "For en gangs skyld tilbragte jeg iaar ferierne i en skog- og fjeldbygd ca. 70 km nordenfor Kristiania. Overalt var der en ustyrtelig rigdom paa vilde bær, især blaabær, jordbær og multer. L. U." (Aftenposten 31.07.1913). [5]
Øvre Telemark: "Amtmanden i Bratsbergs amt indberetter: Av erter, rotfrugter og grønsaker blev utbyttet noget over middelsaars, frugt og vilde bær noget mere" (Buskeruds Amtstidende 18.11.1913). [4]
Numedal: "Et rikt Bæraar faar man i Numedal. Ogsaa for Blaabær og Tyttebær er der de bedste Utsigter" (Kongsberg Tidende 18.07.1913). "Fra Opdal. Bæraaret tegner bra. Multeblom var det masse av iaar" (Buskeruds Amtstidende 20.07.1913). "Fra Krødsherred. Af Skogsbær, Blaabær, er her over Trakterne iaar en rigelig Mængde" (Buskeruds Blad 26.07.1913). "Fra Krødsherred. Saa meget Blaabær har Deres Meddeler ikke før set i Skogen" (Buskeruds Blad 11.09.1913). [5]

Hallingdal: "I 1913 overtok jeg sammen med endel venner en større jagtstrækning paa overgangen mellem Hol og Numedal. Bæraaret: litt" (Dahl 1922). [2]

Valdres: "Der er iaar glimrende bærutsigter, det ser ut til at bli en mængde jordbær, blaabær og tyttebær" (Valdres 15.07.1913). [5]

Gudbrandsdalen: "Der har i høst været særdeles meget av Skogbær og heller ikke saa litet av Multer. Multerne er det jo forlængst forbi med, og Blaabærene, hvorav det overalt i Skogene heromkring er en Masse, begynner ogsaa at fryse bort eller raatne" (Gudbrandsdølen 18.09.1913). [5]

Nord-Østerdal: "Modne blaabær saa vi igaar. Forøvrig tegner det til at bli et svært godt aar for blaabæren" (Fjell-Ljom 10.07.2013). "N. Østerdalen. Multer og blaabær slaar feil, derimot tegner det til at bli endel tyttebær" (Østerdølen 01.09.1913). [3]

Foreslått verdi: 4

1914: Ville bær i Telemark 90 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [4].

"Nyttevekstforeningen har forelagt spørsmålet om utsigterne for bærhøsten for 34 representanter like nord til Finnmarken. Blaabærhøsten tegner i det hele meget bra, tyttebærene udmerket hvis vi faar regn, hvorimot man frygter for at Multehøsten ikke vil bli særlig rik, da kulden ivaar skadet blomsten" (Fremtiden 29.07.1914). "Iaar synes bærhøsten herover at bli middels god eller litt under" (Dagbladet 19.07.1914). "Over Buskerud blir det lite blaabær iaar, ser det ut til. Derimot er det gode utsigter for tyttebærene" (Fremtiden 22.06.1914). "Nu staar vi foran bærhøsten i Norge og fra de fleste steder av landet meldes hittil om gode utsigter baade for blaabær og tyttebær" (Trøndelagen 21.07.1914). [4]

Øvre Telemark: "Brev fra Tinn. En dag tidlig ihøst gik jeg ut med mit beskedne lille spand, men efter at jeg var kommen et lite stykke oppe i skogkanten, gav jeg mig – efter at tallet til 11 – elleve bærplukkere – snart over. Thi med en slik hærskares mangfoldighet hver dag i skogen kunne der ikke bli nogen bær tilbake til mig. S" (Rjukan 29.10.1914). "Til hr. "S" inserat om bærplukningen m.m. vil jeg faa si non ord. Jeg saa ihøst i visse dele av Tinn svære mængder av bær, som jeg er aldeles sikker paa ikke blev plukket op, men raatnet bort eller blev fugleføde. Jæger" (Rjukan 29.10.1914). "Høstutbyttet i Bratsberg. Havne- og sæterdrift gav normalt utbytte. Vilde bær noget under et middelsaar" (Rjukan 19.11.1914). [3]

Numedal: "Fra Numedal. Blaabæraaret er godt, men man sanker bare for eget bruk" (Kongsberg Tidende 22.08.1914). "Fra Veggli [Rollag]. Av blaabær er her meget, likesaa av tyttebær. Multer har her ogsaa været rikelig av, men faa har tid til at gaa tilfjelds efter disse" (Kongsberg Dagblad 10.09.1914). [5]

Hallingdal: "Hol: Bæraaret: bra" (Dahl 1922). [4]

Valdres: "Tyttebær blir det rikelig av i alle bygder. Likesaa av blaabær og bringebær" (Valdres 23.07.1914). "Av Multer blir det nok saa bra mange Steder, men en svær Haglskur 5te Juli ødela dog Multeblomsterne over et stort Strøk av Nordre Aurdal. Tyttebær og Blaabær blir det rikelig av" (Morgenbladet 24.07.1914). "Her er saaden masser av blaabær iaar, i tusenvis av liter staar de like ind paa husvæggen" (Valdres 20.08.1914). [5]

Gudbrandsdalen: "Det blir litet Multer iaar, sa en Mand til os her om Dagen. Han kom netop fra en Tur indover Fjeldet. Av Blaabær og Tyttebær synes det dog at skulde bli forholdsvis meget, hvis bare ikke Tørken ødelægger dem" (Gudbrandsdølen 09.07.1914). "Iaar synes bærhøsten herover aa bli middels god eller litt under. I haverne blir der lite bær" (Gudbrandsdølen Folkeblad 23.07.1914). [3]

Nord-Østerdal:

Foreslått verdi: 4

1915: Ville bær i Telemark 57 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [2].

"Sekretær Selau i nyttevekstforeningen har uttalt sig til "Tidens Tegn": Vi trenger større partier av bær end vi kan faa, sa hr. Selau, endog av blaabær, som vi daglig efterspør pr. telegraf. Med slike priser som iaar skulde vi ha ventet betydelige senderinger eller tilbud, og blaabær er der endnu i massevis i skogene" (Indtrøndelagen 11.09.1915). "Daarlig med Blaabær er det iaar paa disse Kanter" (Kongsberg Tidende 18.08.1915). "Elendig lite Bær melder Bærplukkere fra alle Kanter i Byens Omegn" (Kongsberg Tidende 30.08.1915). [2]

Øvre Telemark: "Høsten i Bratsberg. Av grønsaker blev det ogsaa lite, mens vilde bær ikke engang svarte til halvdelen av et middelsaar" (Rjukan 04.11.1911). [2]

Numedal:

Hallingdal: "Hol: Bæraaret: alminnelig" (Dahl 1922). [3]

Valdres: "Fra Jotunheimen. Bærhøsten, særlig hvad Multer angaar, ser endnu daarlig ud. Der maa nok ordentlig Godveir til, skal de modnes" (Ørebladet 25.08.1915). [1]

Gudbrandsdalen: "Blaabærene tegner bedst, men karten er endnu saa smaa og uselig, at der maa megen sol til skal de bli modne før sent paa høsten" (Gudbrandsdalens Folkeblad 31.07.1915).

"Gudbrandsdalen, 24. Aug. Alting er sent paa Fjeldet iaar; Multerne er røde, Vidjerne mere saftiggrøne end vanlig, og Sæterløkkerne staar uafhøstede med et pragtfuldt Flor af Sommerens Blomster" (Ørebladet 26.08.1915). "For en tid siden stod der i aviserne en meddelse fra Nyttevektforeningen, at utsigterne for bærhøsten var særdeles lovende. Denne meddelelse passer imidlertid ikke for trakterne heromkring. Blaabær er vel den av vore vilde bær, som sjelden slaar feil. Iaar er det imidlertid daarlig bevendt med blaabær ogsaa" (Gudbrandsdølen 09.09.1915). [1]

Nord-Østerdal: "Fra Østerdalen. Bærhøsten blir skrøpelig. Bringe bær svært lite av, og blaabær likesaa. Rypejægerne klager over at der er lite ryper. S. Storelvdalen septbr. 1915" (Gudbrandsdølen 16.09.1915). [1]

Foreslått verdi: 2

1916: Ville bær i Telemark 78 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [3].

"Til Nyttevektforeningen indløper der meddelse fra forskjellige kanter av landet om, at det blir et godt bæraar" (Østlandet 21.07.1916). "Det har været sagt, at det er lite bær iaar, men det er ikke sandt. Ihvertfald ikke for alleslags bær. Bringe bær og blaabær er det ihvertfald nok av" (Dagbladet 06.08.1916). "Bærhøsten har tat ubodelig skade av tørken paa enkelte steder" (Dagbladet 24.08.1916). "Kristiania 16. august. Bærtilførslen skrumper mere og mere ind. Blaabærene skuffer os aldeles trods meldinger fra alle kanter om et usedvanlig godt bæraar" (Ukeskrift for Landbruk nr. 33, 1916). "Bær hev det ikkje vore sendt mykje ut or landet i aar. Det er um lag halvparten av det som vert sendt i vanlege aar" (Den 17de mai 29.08.1916). [3]

Øvre Telemark: "[Annonse:] Her er endda meget blaabær igjen i fjeldet og blir det fremdeles godveir utover kan meget sankes sammen enda. Bærtørkeriet [Lunde] vil motta bær saa længe det er noget at faa, og betaler nu omtrent det dobbelte av vanlig pris" (Varden 12.09.1916). "Høsten i Bratsberg [Telemark]. Av vilde bær blev ogsaa høsten liten" (Langesunds Blad 16.11.1916). [2]

Nunedal: "Fra Tunhovd [Nore og Uvdal/Nesbyen]. Blaabær var der ikke saa lidet af; men den frøs snart, da det har været mange Frostnætter" (Skandinaviens 22.11.1916). [4]

Hallingdal: "Hol: Bæraaret: alminnelig" (Dahl 1922). [3]

Valdres: "Multer blir det praktisk talt ingen ting av i høst. Blaabær blir det ogsaa lite av" (Valdres 22.08.1916). "I Valdres er saaledes multekarten visnet bort av vind og tørke, og blaabær blir der litet av. Bærsankere som har kommet ned fra fjeldet, har fortalt Gudbrandsdalens Folkeblad, at der blir næsten ingen høst av multer og tyttebær. Blaabærene er nu begyndt at raatne" (Dagbladet 24.08.1916). [1]

Gudbrandsdalen: "Blaabær er der ikke saa meget av som man skulde vente. En mængde bærsankere fra byen har i de sidste dage været paa blaabærplukning, men de klager over at det er litet blaabær" (Gudbrandsdalens Folkeblad 17.08.1916). "Vi talte igaar med etpar bærsankere som hadde været indi aasen igaar. De fortalte, at blaabærene begynner nu aa bli raatne. Multer er der omtrent intet av over disse trakter, og tyttebærene blir det næsten ingen ting av" (Gudbrandsdalens Folkeblad 22.08.1916). [1]

Nord-Østerdal: "Blaabær blir det nok en masse av i skogene her nu ser det ut for, meddeler Østerdølen" (Arbeidets Rett 02.08.1916). "Multehøsten tegner som før meddelt til at bli ganske god herover trakterne, skriver Fjeld-Ljom. Ogsaa av blaabær blir der en masse" (Tunsbergaren 08.08.1916). [5]

Foreslått verdi: 3

1917: Ville bær i Telemark 115 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [5].

"Under en samtale med nyttevektforeningens sekretær, hr. Selau, meddelte han: Ifølge de indkomne beretninger tegner det til at bli et virkelig sjeldent fin-fint blaabæraar" (Vestlandske Tidende 21.06.17). "Hvordan staar Blaabærene iaar? – Efter alle de Beretninger vi hidtil har faaet staar de utmerket udover Landet. Selvfølgelig kan Tørken have gjort en Del Skade, men alligevel er der al udsigt til et rigt Blaabæraar iaar" (Morgenavisen 23.07.1917). "Sekretæren i nyttevektforeningen meddeler at det blir kronaar for blaabær omtrent over hele landet undtagen i de nordlige amter" (Nordenfjeldsk Tidende 06.08.1917). "I 1917 var der i de allerfleste trakter av landet store mængder av vilde bær. De to nordligste amter fikk dog et ringe utbytte" (Morgenbladet 11.08.1918). "Jeg vandret nylig litt omkring i fjeldene, og har aldrig set en saa overvældende mængde blaabær og tyttebærkart som iaar. Lucerna" (Akers-Posten 31.08.1917). [5]

Øvre Telemark: "Det blir iaar en rigdom paa vilde bær, særlig i de øvre Telemarksbygder" (Varden 11.08.1917). "Blaabærhøsten usedvanlig rig. Plukket for ca. 20,000 omkring Rjukan" (Aftenposten 11.09.1917). [5]

Numedal: "Fra Veggli [Rollag]. Av andre bærsorter ser det ogsaa ut til å at bli bra med iaar – ialfald blaabær" (Kongsberg Dagblad 12.07.1917). "Fra Numedal. Blaabær er der vakse mykje taa" (Buskeruds Amtstidende 10.08.1917). [5]

Hallingdal: "Fra Norefjeld [Flå/Sigdal/Krødsherad] skrives til Dagens Nyt: Og Blaabær store som Moreller i Mængdevis staa og raatner bort" (Morgenposten 11.08.1917). "Det ser ut som om skogsfuglbestanden øker særlig efter det store bæraar 1917" (Dahl 1922). [5]

Valdres: "Fjellbrev til Morgenbladet. Frigstad sæter [Vestre Slidre], 3005 fot o. h., 6. juli 1917. Det ser ut til aa bli svære masser av blaabær og tyttebær og antakelig ogsaa av multer. Anna Holek" (Valdres 14.07.1917). [5]

Gudbrandsdalen: "For aa indsamle skogbær, som iaar forekommer i store mængder, er der foreløbig dannet en organisation til indsamling av blaabær" (Gudbrandsdalens Folkeblad 19.07.1917). "Folk som færdes i skogen fortæller, at det blir meget blaabær iaar" (Gudbrandsdalens Folkeblad 24.07.1917). [5]

Nord-Østerdal: "Blaabærbrev fra Storelvdalen. Saadanne masser som det er av blaabær nu rundt om i skogene paa disse kanter hører til sjeldenheterne, bærene findes ikke bare i tøndevise, men i ton, skrives til Tidens Tegn" (Buskeruds Amtstidende 16.08.1917). [5]

Foreslått verdi: 5

1918: Ville bær i Telemark 66 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [3].

"De voldsomme Bærpriser har, som rimelig kan være, vakt baade Forbauselse og Ærgrelse hos Publikum. "Intelligensen" har henvendt sig til Hr. Selau, Nyttevektforeningen. – Ja, Priserne er saa fortvivlet høie, at man skulde tro Folk har tabt al sund Sans, udtalte han. Hvordan er Bæraaret forøvrig? – Det tegner ualmindelig bra. Larverne har rigtignok ødelagt endel Blaabær, saa denne Bærart er lidt ujevn omkring i Landet, men alt i alt ser det udmærket ud" (Morgenavisen 30.08.1918). "Alt tyder paa at det blir et godt frugtaar og et bra bæraar, skrives det til Morgenbladet fra Oplandene. Av vilde bær er baade jordbær, blaabær og bringebær begyndt at modnes, og der ser ut til at bli store mængder av disse bær" (Morgenbladet 13.07.1918). "Bærhøsten er iaar overalt i distriktet mer end almindelig god og tilførselen til torvet øker stadig. Men priserne er fremdeles saa høie at det ikke lar sig gjøre for andre end rikfolk at kjøpe noget. En krone literen for blaabær hører jo intet sted hjemme al den stund det vrimler av dem i alle skoglier og det efter behag" (Buskeruds Amtstidende 27.07.1918). "Mulkter blir det litet av iaar her paa Østlandet. Tyttebær mener man det blir mere av" (Tunsbergeregen 07.08.1918). "Paa store myrer, hvor veiret faar tag, er det smaat stel med den delikate frugt [molte], saaledes næsten overalt paa snau fjellet. Blaabæren bliver det endel af, der hvor ikke lyngen er opspist af det før omskrevne insekt" (Aftenposten 08.08.1918). "Av Blaabær har det været saa middels, og mange har hentet Blaabær fra Skogen, men det har for det meste været Folk fra Byen" (Kongsberg Tidende 19.08.1819). "I flere trakter var der vistnok ikke så litet bær, men avkastningen blev allikevel liten, da plukningen falt vanskelig på grunn av det vedholdende regnvær utover høsten" (Årsberetning utgitt av Landbruksdirektøren 1918). [4]

Øvre Telemark: "Midsumar i Hovin [Tinn]. I skogen er det likeeins for der stend blaaber og tyteber i blom, og utyver myrane lyser det kvit av molteblom so det teiknar til aa verta eit godt frugtaar serleg med viltveksande ber" (Norig 19.07.1918). "Fra flere bygder hører vi fortalt at det iaar blir usedvanlig stor rikdom paa vilde bær" (Varden 05.07.1918). "Amtsagronom Sollid meddeler, at aarsveksten i Telemarken tegner udmerket. Ogsaa bærhøsten tegner bra" (Social-Demokraten 20.07.1918). [5]

Numedal:

Hallingdal: "Fraa Hol. Moltar vart det kje dusti av i aar og fatigsleg med blaaber og. Kanskje det kan verta litt tytteber" (Buskeruds Amtstidende 21.08.1918). "Aarveien i Hallingdal maa betegnes som rik. Vildbær var det lite av. Multer fandtes næsten ikke, lite tyttebær og blaabær" (Landmandsposten 06.09.1918). [Men BA skrev senere at det var mye tyttebær: "Oppe i Hallingdal var der mange bærplukkere ute efter tyttebær endog helt fra Kristiania. Der er meget tyttebær deroppe, og det hører ikke til sjeldenheterne at en enkelt mand kan plukke op til 25 a 30 liter bær om dagen" (Buskeruds Amtstidende 07.09.1918).] "Hol: Bæraaret: lite" (Dahl 1922). [1]

Valdres: "Det er likt til at det vert mykje med villbær i aar" (Valdres 20.07.1918). "Fraa fjellviddi. Av myrebær ser det ut til aa bli mest inkje. Men av blaabær og tytebær ser det ut til aa bli mykje" (Valdres 01.08.1918). [5]

Gudbrandsdalen: "Blaabær er det lite av opover dalen" (Gudbrandsdølen 24.08.1918). [1]

Nord-Østerdal: "Østerdalsbrev. Beiterne i fjeldet er omframt rike; Men paa grund av megen væte og kjølig veir har kua ikke mjølket slik som man kunde vente. Av multer blir det ikke meget; av blaabær derimot mere. Stor-Elvedal 21.7.1918. X" (Gudbrandsdølen 25.07.1918). "Bær blir det ingenting av iaar. Blaabær og tyttebær findes der bogstavelig talt intet av her paa stedet. I de øvrige bygder er det bedre bevendt ialfald for blaabær og tyttebær (Østerdølen [Tynset] 20.08.1918). [3]

Foreslått verdi: 3

- 1919: Ville bær i Telemark 102 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [4].
 "Sekretær Selau i Nyttevekstforeningen opplyser, at blaabærhausten har vore svært god i aar over alt i landet" (Den 17de mai 27.08.1919). "Fra nærsagt alle Kanter av Landet har vi faat Meddelelser, som gaar i Retning av, at indeværende Aar vil bli et Kronaar, hvad de vildtvoksende Bær angaar. Blaabærene er mangesteds allerede modne, og Plukningen er begyndt" (Middagsavisen 16.07.1919). "Høsten i Telemark. Haveprodukterne slog heller ikke godt til. Derimot var det rikelig av vilde bær" (Kongsberg Tidende 28.11.1919). [5]
Øvre Telemark: "I stort antall drar nu folk fra Rjukan ut i skog og mark og samler bær. Et utmerket aar særlig var der meget blaabær" (Bratsberg-Demokraten 07.08.1919). "Det bugner av bær paa Meheia [Notodden/Kongsberg] iaar. Allerede tidlig i sommer sendte en elskværdig abonnent os en sending blaabær deroppe fra saa store og saa saftige som de deiligste moreller og nu idag fik vi en portion tyttebær fra den samme mand, som rent gjorde blaabærene rangen stridig" (Tidens Tegn 27.08.2019). [5]
Numedal: "Høstutsiktene i Opdal [Nore og Uvdal]. Blaabær blir det rikelig av i skogene og sukkerrationen er ophævet" (Kongsberg Tidende 04.08.1919). "Ymse fraa Øvre Numedal. Moltor var det lite av. Bær hev det vore mykje av" (Kongsberg Dagblad 12.09.1919). [5]
Hallingdal: "Fraa Hemsedal. Av vill bær vart det ogsa eit meddels aar. Moltur mest inkje, tyttebær som vanleg, men blaabær svært mykje" (Buskeruds Amtstidende 25.09.1919). "Hol: Bæraaret: lite" (Dahl 1922). [3]
Valdres: "Aar og avling i Valdres. Vore vilde bærarter, multer, blaabær og tyttebær slog ogsaa godt til iaar" (Nationen 02.09.1919). [5]
Gudbrandsdalen: "Folk som har været i fjeldet forteller at det blir adskillig multer, ialfald noget mer end vanlig. Av anden bær blir det derimot litet. Blaabærene er for en stor del tørket bort, bringebær er det svært litet av og tyttebær ser det heller ikke ut til aa bli noget videre av" (Gudbrandsdalens Folkeblad 09.08.1919). [1]
Nord-Østerdal: "Fra Ytre Rendalen skrives til Østerdølen. Af bær – tyttebær og blaabær blir det mindre end man paa forsommeren gjorde sig haap om, av multer findes omtrent intet" (Østerdølen 29.08.1919). [2]
Foreslått verdi: 4
- 1920: Ville bær i Telemark 79 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [3].
 "Vi har henvendt os til sekretær Selau i Nyttevekstforeningen og spurt hvad han mener om utsikterne for bærhøsten iaar. Utsikterne for Østlandet, Vestlandet og Trøndelagen er efter hvad man hittil kan se, bra, men det er mulig at den langvarige kulde nu ivaar har sinket veksten endel" (Nationen 28.06.1920). "Kun faa steder melder om lovende bærudsikter. Det gjelder baade blaabær og tyttebær" (Aftenposten 10.07.1920). "Bærplukkerne kommer tilbake fra Nordmarken og siger at der er litet blaabær tiltrods for den rike blomstring ivaar" (Morgenbladet 11.08.1920). "Brev fra Vest-Opland. Næsten ikke antydning hverken til blaabær eller tyttebær her" (Nationen 18.09.1920). [2]
Øvre Telemark: "Aarsveksten 1920. Fra landbruksdirektøren. Fra Telemark fylke meddeles: Frugt og grønsaker gav i de fleste distrikter noget over et middelsaars utbytte, men vilde bær har i aar git daarlig utbytte" (Nationen 26.09.1920). "Enorme mengder tyttebær sankes i trakterne heromkring ihøst, skriver Laagendalsposten, Kongsberg. Fra Meheia, Jondalen og Bolkesjø, ja fra bortimot Hovin [Tinn] kommer bærsankere med svære byrder med bær, tusenvis av liter" (Daggry 13.09.1920). [1]
Numedal: "Fra Numedal. Blaabær pleier det her som regel være meget af, men i sommer næsten intet. Litt bringebær, og muligens noget tyttebær er det hele" (Folketidende 19.08.1920). [1]
Hallingdal: "Hol: Bæraaret: ubetydelig" (Dahl 1922). [1]
Valdres:
Gudbrandsdalen: "Det skal være adskillig blaabær iaar, men regnveiret gjør at den ikke blir plukket" (Gudbrandsdalens Folkeblad 29.07.1920). "Det skal være et daarlig blaabæraar, sies der" (Gudbrandsdalens Folkeblad 12.08.1920). "Blaabær har der ikke været iaar" (Gudbrandsdølen 25.09.1920). [2]
Nord-Østerdal: "Efter hvad vi har hørt fra de forskjellige Østerdalsbygder er der gjennomgaende lite bær iaar. Med blaabær har det været rigtig usselt, mange steder staar riset aldeles snaut" (Østlendingen 16.08.1920). [1]
Foreslått verdi: 1
- 1921: Ville bær i Telemark 35 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [1].
 "Nyttevekstforeningens sekretær, hr. Selau, har git Verdens Gang følgende opplysninger om aarets bær- og frukthøst: For de vilde bærs vedkommende saa blir blaabærene smaa og mengden ubetydelig"

(Romerike 20.07.1921). "Sekretær Selau i Nyttevekstforeningen svarer paa forespørsel at utsigtene for bærhøsten blir mørkere og mørkere" (Firda 10.08.1921). "Bærutsigterne er fremdeles mørke. Ingen blaabær og multer, svært litet havebær, lidt haab om tyttebær" (Aftenposten 19.07.1921). "Næsten samtlige av de meldinger som Nyttevekstforeningen har mottatt fra hele landet gaar ut paa at blaabærhøsten er mislykket" (Morgenbladet 28.07.1921). "Det har iaar været klaget over bærhøsten, som skulde være usedvanlig daarlig for de fleste bærsorters vedkommende. Det viser sig desværre ogsaa at klagerne har været mere end berettiget. Blaabær for eksempel har det været bedrøvelig litet av" (Social-Demokraten 23.08.1921). [1]

Øvre Telemark: "Telemarksbrev til Nationen. Den langvarige tørke har selvfølgelig i første rekke gaat ut over fjeldbygderne som med sin grunde, magre jord, jo fordrer adskillig mere vekslende sol og nedbør end flatbygderne. Man hadde spaad kronaar fra vaaren av, og mange hadde ogsaa saadd og pløiet derefter, men det blir snarere det motsatte. Det samme gjælder for frugten mens skogbærene forlængst er brændt bort" (Nationen 30.07.1921). [1]

Numedal: "Fra Opdal [Nore og Uvdal] i Numedal. Bærhøsten slaar vistnok helt feil. Multer ikke at tale om" (Nationen 21.07.1921). [1]

Hallingdal: "Fraa Hallingdal. Vilde bær er det mest ikkje noko av" (Den 17de mai 19.09.1921). "Hol: Bæraaret: ubetydelig" (Dahl 1922). [1]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Litet blaabær blir det iaar meldes der fra flere kanter" (Gudbrandsdalens Folkeblad 30.06.1921). "Litt etter litt var der blit en prægtig bestand av orfugl her i Gudbrandsdalen. Ifjor høst [1921] forsvandt den totalt. Jeg tror sikkert dette bør tilskrives at der ifjor høst blev totalt uaar paa bær" (Furu 1922). [1]

Nord-Østerdal: "Opover i Østerdalen er der ogsaa nok av blaabær, men der pleier ingen at hente den" (Morgenbladet 28.07.1921). "Skogsbærene blev vist aldeles ødelagt av tørken. Skogsfolk fortæller at jordbær og blaabær er borte" (Østerdølen 02.08.1921). [2]

Foreslått verdi: 1

1922: Vilde bær i Telemark 106 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [5].

"Nyttevekstforeningens sekretær hr. Selau, meddeler, at det iaar blir en glimrende bærhøst i landet, det er praktisk talt kronaar paa skogsbær. Dette over hele landet" (Ringerikes Blad 11.08.1922). "Sekretær Selau i Nyttevekstforeningen er for ei tid sidan komen att fraa ei ferd til Tyskland og Frankrike. Hev det vore mykje bær her i landet i aar? Ja, det skal vera visst" (Bondebladet 02.11.1922). "Fra alle Kanter meldes der om utrolig lovende Utsigter for Bærhøsten. Særlig ser det ut til at bli Masser av Blaabær" (Ørebladet 01.08.1922). "Telemarksbrev. Eple- og bærrer bugnar av frukt, og i skogen er nøgdi av vilde bær. Blaabæri er her nede i 30 øyre literen" (Nationen 23.08.1922). "Havebruket har iaar git et mindre tilfredsstillende utbytte i de fleste strøk av Oplandene. Aarsaken til aarets lave priser paa havebær og den træge avsætning maa formentlig for en væsentlig del tilskrives den skarpe konkurranse med skogsbærene" (Nationen 14.11.1922). [5]

Øvre Telemark: "Hvordan er utsiktene til jakten? spør vi en ivrig jæger. – Hvad f. eks. aarfugl angaar, saa viser kullene sig at være noksaa smaa. Det samme er tilfældet med ryper og tiur. Det ser imidlertid ut til at bli mat nok iaar; der er meget blaabær overalt" (Jarsberg og Larviks Amtstidende 08.08.1922). [Det antas at jegere fra Larvik jakter rype i øvre Telemark.] "Me tek paa heimvegen, men gjennom Gausdalen, ein sidedal til Vestfjorddalen [Tinn]. Her var so godt um blaabær at det gjekk ikkje fort. Arnfinn Valle" (Den 17de Mai 04.10.1922). [5]

Numedal:

Hallingdal: "I syv dage gjennomstreifet vi med 2 hunde et terræng paa 12–14.000 maal, et ideelt terræng, som skapt for fugl, bær i masser. Mit terræng ligger i Torpe [Ål], Hallingdal" (Sundt 1922). [5]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Fra alle kanter meldes der om utrolig lovende utsikter for bærhøsten. Særlig ser det ut til aa bli masser av blaabær" (Gudbrandsdalens Folkeblad 03.08.1922). "Aarsutsigtene opover Gudbrandsdalen. Øier. Det er meget skogsbær. Heidal [Sel]. Det er meget skogsbær. Ringebu. Skogsbær, særlig tyttebær blir det meget av" (Gudbrandsdalens Social-Demokrat 12.08.1922). "Blaabær er det ikke saa lite av iaar" (Gudbrandsdølen 19.08.1922). [5]

Nord-Østerdal: "I Østerdalen er Skogene rikere paa Blaabær end i Mands Minde" (Østerdalens Avis 27.07.1922). "Paa Atna [Stor-Elvdal] er det, efter hvad bærplukkere som har vært utover fortæller, meget bær. Saa sent som nu søndag var det derute ufrossen blaabær" (Østerdølen 19.09.1922). [5]

Foreslått verdi: 5

1923: Vilde bær i Telemark 100 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [4].

"Det tegner til et jevnt godt middelsaar for blaabær, tyttebær og multer. Vildbærene er de som lover best iaar. Til dags dato tegner det gjennomgaaende bra, forteller sekretær Selau i Nyttevekstforeningen" (Aftenposten 21.07.1923). "For heile landet rekna blir det ein noko nær normal bærhaust i år, opplyser sekretæren i Nyttevekstforeningen. Men det spørst korleis veret blir no frametter" (Den 17de Mai 16.08.1923). "Utsigterne for bærekporten. For blaabærene er der smaa utsigter. Beretninger fra de fleste distrikter lyder paa litet bær, tildels endog ganske betragselig under det vanlige" (Arbeidet 18.07.1923). "Det blir som vi tidligere har paapekt bare en forsvindende bærekport denne sæson. Fra Østlandet er utskibet litt blaabær og fra Rogaland endel havebær" (Arbeidet 17.08.1923). "Derimot er der fra Østlandet og fra Agderfylkerne sendt ikke saa litet havebær og blaabær til England" (Arbeidet 05.09.1923). "Ifjor [1923] slog som bekjendt blaabærhøsten totalt feil paa grund av de ugunstige veirforhold om vaaren og paa forsommeren, hvorved blomstringen blev ødelagt" (Østlands-Posten 07.06.1924). [3]

Øvre Telemark: "Det ser idethele ut, slutter fylkesgartneren [Tjomstøl], til at bli en frugt- og bærhøst adskillig under den normale" (Telemarksposten 16.07.1923). "Godt bæraar faar man baade i Gransherred og Hovin iaar. Likesaa i Tinn. Der blir en masse tyttebær" (Telemarksposten 14.09.1923). [3]

Numedal:

Hallingdal: "Fra Hallingdal. Det tegner til at bli et noksaa bra bæraar herover traktene. Især blir der meget av blaabær" (Aftenposten 04.08.1923). "Efter hvad der meddeles er der i Hallingdal bedre utsigter for blaabærhøsten end de fleste andre steder" (Arbeidet 10.08.1923). "Jaktutsigterne. Noksaa bra i Hallingdal. Bærhøsten blir nogenlunde god. Blaabærplukningen er i fuld gang baade av tilreisende byfolk og av bygdenes egne indvaanere" (Tidens Tegn 28.08.1923). [4]

Valdres: "Det tegner til aa bli en del multer. Av andre bær ser det ut til å bli endel blaabær" (Valdres 16.08.1923). "Fra Bagn [Sør-Aurdal] telefoneres: Høiavlingen her over bygderne har iaar været elendig. Bær blir det en mengde av" (11.09.1923). [4]

Gudbrandsdalen: "Vi hadde lørdag en samtale med gaardbruker Ole Brandvold, Vinstra [Nord-Fron], og spør om utsigtene for frugthøsten i Gudbrandsdalen. Litt høyt til fjelds er det ikke tale om moden tyttebær. Blaabær blev det ogsaa svært skralt med" (Gudbrandsdølen 25.09.1923). "Som bæraar maa denne sommer for Øyer-trakterne stort set betragtes som daarlig. Der fandtes litt krækling og blaabær, men paa ingen maate meget" (Olstad 1923). [2]

Nord-Østerdal: "Nedover alle bygder i N. Østerdalen står der en masse blåbær ennu helt hvite og det er ogsaa ikke ubetydelig multekart; men på grunn av det nuværende kjølige vær med delvis nattefrost står modningen nu helt i stampe" (Fjell-Ljom 22.08.1923). "Blåbærene begynner nu så smått å modnes i Nordre Østerdalen, men på grunn av regnværet de siste dager har det ennu ikke været noe nevneverdig uttrykk av bærplukkere. Forresten meddeles det, at det er meget sparsomt med bær i år" (Østlendingen 31.08.1923). [1]

Foreslått verdi: 3

1924: Ville bær i Telemark 101 % av "normalår" ifølge Valseth mfl. (1976) [4].

"Vi henvendte oss idag til Nyttevekstforeningens sekretær, hr. Selau, for å høre hvordan bærhøsten tegner til å bli i år. – Fra alle kanter av landet, sier sekretæren, meldes der om ualmindelige mengder av ville bær" (Arbeiderbladet 04.09.1924). "Frukthøsten i Buskerud tegner iaar daarlig. Jordbær er endel skadet av snegler, mens skogsbærene er lovende" (Morgenposten 29.07.1924). "Der er vistnok et rikt blaabæraar de fleste steder, men skal regnet holde ved, blir det ikke stort som kommer tiltorvs" (Nationen 30.07.1924). "Fylkesgartner Larsen på Hokksund uttaler, at frukthøsten i år neppe blir over 70 pct. av et normalt års. På grønsaker blir det derimot svært godt år, skogsbær blir det ogsaa en mengde av" (Arbeiderbladet 01.08.1924). "Her er en masse bær i skogen iaar, især blaabær" (Jarlsberg og Larviks Amtstidende 06.08.1924). "Bæraaret er godt og der sankes store mengder av alle vore vilde bær" (Morgenbladet 08.09.1924). "Det er sanket store mengder blaabær i Løiten i sommer" (Vore Nyttevæxter nr. 2, 1924). [5]

Øvre Telemark: "Av ville bær teiknar det til aa bli mykje i aar, og det kjem vel med, daa her blir mindre med andre bær, t. d. kirsebær, søte og sure. Difor gjeld det no um, at folk fyrebur seg paa sanking og sending, so alt kan gaa greidt naar so langt lid, skriv fylkesgartnar N. Opheim [Telemark]" (Den 17de mai 22.07.1924). "Det tegner ogsaa til et godt bæraar" (Rjukan Arbeiderblad 01.08.1924). [5]

Numedal: "Midtsommer-brev til Busken. Krødsherad, 12. juli 1924. Ripsen ser bra ut paa mange steder, og av vilde bær tror man det ogsaa skal bli rikelig" (Buskeruds Blad 21.07.1924). [5]

Hallingdal:

Valdres: "Aar og avling i Sør-Aurdal. Multer er det meget av. Blaabær er det ogsaa, men de har tat skade. De raatner før de blir modne" (Nationen 26.08.1924). [4]

Gudbrandsdalen: "Bærhøsten i Lesja slog omtrent feil iaar, skrives der til os. Det var litet saavel av multer, blaabær som tyttebær" (Gudbrandsdølen 07.10.1924). [1]

Nord-Østerdal: "Veiret og årsveksten i N. Østerdalen. Skogsbærene tegner bra. Litt multer blir det vistnok også på enkelte trakter" (Østlendingen 04.08.1924). "Hedmarksbrev. Det er smått stell iaar med epler, men villbær, tyting og blåbær har det vært en masse av. Et godt venstrevalg Nordre Østerdøler. Stange 10-10-24. An. O. Røe" (Fjeld-Ljom 17.10.1924). [5]

Foreslått verdi: 4

1925: "Sekretær Selau i Nyttvekstforeningen fortæller om utbyttet av det rike bæraar. Den enestaaende gode sommer vi har hat iaar har skapt os glimrende bæraar. Overflod av blaabær, multer og havebær" (Kongsberg Tidende 08.09.1925). "Daarlig frugtaar blir det i Buskerud iaar, uttaler fylkesgartner Larsen. Av blaabær er det en masse, men avsætningsforholdene er vanskelige" (Laagendalsposten 24.07.1925). "I alle skoger og fjeld er det iaar en eventyrlig masse bær, blaabær, multer og tyttebær" (Vestopland 11.08.1925). "Fra Telemark skrives til vaart blad: Blaabær blev det paa grunn av tørke ikke saa meget av som det kunde blitt, men til gjengjeld har tyttebærene slaatt bra til" (Den nye Social-Demokraten 12.09.1925). "Høstjagten 1925. Stavanger by og Amts J. & F. F. Av vilde bær har der saaledes været en masse i fjeldet og skogene" (Rasmussen 1925). [5]

Øvre Telemark: "Nytt fraa Hovin [Tinn]. Blaabæri hev turken vore for hard med. Ho hev vorte turr og seig som skinn aa eta" (Norig 30.07.1925). "Bærekspport fraa Telemark. Laurdag gjekk fyrste sending, mest blaabær. Det er berre Tveitsund og Fyrisdal som hev bærsendarlag. I dei andre bygder vert bæri send gjennom landhandlarane. Ekspporten gjeng gjennom Aust-Agder bærlag" (Norig 03.08.1925). "Masser av bær iar. Aust-Agder bærlag sendte igåraftes ca. 6500 kurver bær med d.s. Blenheim til Newcastle. Av partiet var antagelig ca. 5500 kurver blåbær. Der kom næsten 2000 kurver fra Telemark og 500 fra Setesdal" (Rjukan Arbeiderblad 12.08.1925). [4]

Numedal: "Fra Opdal [Nore og Uvdal]. Her tegner til et meget godt multeaar iaar. Av andre skogsbær ser det ogsaa ut til at bli bra" (Buskeruds Blad 17.07.1925). "Fra Krødsherad. Av vilde bær er det et helt kronaar, det er bær overalt i skogen" (Buskeruds Blad 05.09.1925). "Fra Sigdal. Skogsbær var det meget av ihøst, især bringebær og tyttebær, og det blev ogsaa plukket en masse" (Buskeruds Blad 21.10.1925). [5]

Hallingdal: "Hallingdals-brev. Hol, 30. august 1925. Det ser ut til at være en masse vilde bær iaar. Først og fremst er det multene. blaabær er det ogsaa meget av, og de er baade store og gode" (Nordisk Tidende 17.09.1925). [5]

Valdres: "Multer er det endel av iaar, kanskje mest oppe i Vinstre-traktene [Ø. Slidre] og nordover mot Bygdin [Vang]. Av blaabær blir det ogsaa en god del" (Valdres 11.08.1925). [4]

Gudbrandsdalen: "Hør bare hvad en gammel fjeldmand, Ola Rindal, i Øyer, fortæler og han bor i fjeldet hver evige sommer. – Slik sommer har jeg aldrig oplevet. Det er jo en ren overflod av alt paa jorden. Multer, blaabær og tyttebær" (Morgenbladet 05.09.1925). "Septemberbrev fra Lom. Ja mye bær er det i høst. En mand borte i Findalen [Gausdal] var f. eks. i veien og plukke bær i fire timer en gang og da kom han hjem med tyve liter blaabær" (Gudbrandsdølen 10.09.1925). [5]

Nord-Østerdal: "Bærhøsten har vært like rik i Trøndelagen mange steder som i Østerdalen. Det har vært mer enn nok til alle sammen av blåbær og tyting" (Arbeidets Rett 06.10.1925). "Nordre Østerdalens J. & F. F. Det meget rike bæraar i skog og paa fjeld vil uten tvil gi vildtet en god støtte mot de kommende vintermaaneder og blir kommende sommer god vil bestanden igjen være normal. P. A. Strømseng" (Anonym 1925). [5]

Foreslått verdi: 5

1926: "Sekretær Selau om bærpriser, eksportforbud og nødvendigheten av sammenslutning. – Er det meget bær i år? – Det er ikke så verst. Blåbærene var riktignok små, men regnet nu vil gjøre underverker både på skogsbær og havebær" (Arbeiderbladet 24.07.1926). "Blaabær tegnet det tidligere paa aaret til at bli adskilleg av iaar heromkring; men nu ser det rent ilde ut, fortalte en mand fra Laagendalen os igaar" (Jarlsberg og Larviks Amtstidende 20.07.1926). "Fra Laagendalen. Blaabær er der ikke mange av iaar" (Østlands-Posten 29.07.1926). "Aarsvekstens stilling ved utgangen av juli. Gjennemgaaende et utmerket aar for Opland fylke. Av bær vil det bli middels utbytte" (Valdres 07.08.1926). "Hva slags bæraar dette blir, er endnu for tidlig at uttale sig om. Gjennemgaaende ser det ut til at være bra med blaabær og multer, likeledes er utsigtene for tyttebær-sæsongen relativt lyse" (Vestopland 18.08.1926). "Senere spurte lensmanden om de var bærplukkere. Svensson svarte bekræftende herpaa og tilføiet at det var svært lite bær i skogen iaar" [Fra rettsmøte etter lensmannsmordene på Vågård, Ringerike, 22.08.1926] (Nationen 08.12.1926). [2]

Øvre Telemark: "Fra Tuddal [Hjartdal] melder vår korrespondent: Med hensyn til blåbær og tyttebær, ser det ut til å bli nokså meget" (Teledølen 13.08.1926). "Det er dårlig med multer i Seljord iar melder

vår korrespondent. Av blåbær er der også mindre enn ifjor" (Teledølen 16.08.1926). "Det er lite Multer også i Hjørdal i år, ialfall sammenlignet med ifjor. Av blåbær er det også mindre" (Teledølen 18.08.1926). [3]

Numedal: "Fra Øvre Numedal. Multer blir det vistnok lite av. Men skogsbær blir det vist bra av" (Buskeruds Blad 31.07.1926). [4]

Hallingdal: "Fra Nes i Hallingdal skrives os: Saavel i skogtraktenes som oppe paa fjeldet tegner det til et usedvanlig rikt multeaar. For tyttebærs og blaabærs vedkommende er ogsaa utsigtene de bedste" (Buskeruds Blad 28.07.1926). [4]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Mullehøsten i Ringebu blir ikke stor i år. I høifjellet hvor myrene ifjor bugnet av multer er karten enda bare små. Heller ikke blåbær og tyttebær blir det svært meget av i år. Ifjor var der jo nærmest kronår på bær, i år kan det kanskje settes til middels" (Laagen 18.08.1926). "Litt haustprat frå Lom. Blåbær vart det heller lite av i år, men so hadde vi eit kronår av det slaget i fjor" (Gudbrandsdølen 08.09.1926). [2]

Nord-Østerdal: "Nytt fra Ytre Rendal. Av bær ser det ut til å bli under middelsår. Multerne står svært ujevnt og blåbæra er tør og små" (Østlendingen 10.08.1926). "Nede i Østerdalen skal der i høst være en mengde bær, særlig blaabær og tyttebær. Omkring stasjonene Bjøraanesset [Stor-Elvdal], samt Koppang [Stor-Elvdal] og Rena [Åmot], staar skogene røde av tyttebær" (Dagsposten 08.09.1926). "Tyttebæren danner ingen undtagelse fra bær forøvrig i år. Der er litet av den" (Østerdølen 21.09.1926). [2]

Foreslått verdi: 3

1927: "End bærene, spør vi hr. Selau i Nyttevekstforeningen. – Jo tak, det tegner udmerket, er svaret. Alle meldinger vi har faatt gaar ut paa at der er en masse skogbær, særlig blaabær" (Dagen 19.07.1927). "Vi oversvømmes av multer. Spis multer morgen, middag og aften, ber sekretær Selau i Nyttevekstforeningen. Det er ogsaa udmerket blaabæraar" (Aftenposten 17.08.1927). "Nyttevekstforeningens resultater og opgaver. Mullehøsten var enestaaende god i aaret som gik, og det var bra med tyttebær og blaabær" (Stavangeren 04.01.1928). "Frukt- og bærhøsten i Buskerud. Utsigtene for skogsbær er ogsaa de bedste" (Buskeruds Blad 16.07.1927). "I liene bugner det av blåbærkart og får vi nu drivende vær fremover vil vi få en rik multe- og blåbærhøst" (Kongsberg Tidende 02.08.1927). "Fra flere av bygdene paa Vest-oplandene meldes det at det tegner til et godt aar paa vilde bær. Særlig ser det lovende ut med blaabær" (Vestopland 06.08.1927). "Bra med skogsbær iaar. Og da særlig hvad multe og blaabær angaar" (Lillehammer Tilskuer 15.08.1927). "Fra Siljan skrives forøvrig til vårt blad, at det tegner til å bli et godt bærrår både av blåbær, tyttebær og bringebær" (Nybrott 15.08.1927). "Sommeren tegnet til at gi et rikt aar med blaabær; det slo ogsaa til, men regnveiret har bevirket at bærene holder sig bare kort tid efter modningen" (Vestopland 25.08.1927). [5]

Øvre Telemark: "Me tala igaar med fylkesgartnar Opheim. – Med blaabær er det so ymist. I fleire bygder melder dei um rik haust. I andre bygder er det berre som vanleg og snaudt det. Tyttebæri vert det mykje av. Moltehausten er rikare enn paa mange aar" (Norig 16.08.1927). "Slaattombrev fraa Hovin [Tinn]. Blaabær og tyttebær ser det ikkje ut til aa vera sers mykje av iaar" (Norig 26.08.1927). "Ein bøhering fortel at det stend sers mukje korn ute. Av ville bær var det nokso bra, av moltor ovmykje" (Norig 17.09.1927). [3]

Numedal: "Fra Opdal [Nore og Uvdal]. Saa har vi bærhøsten; den tegner ogsaa bra. For de vilde skogsbær har veiret nu en tid været rent ideelt" (Buskeruds Blad 11.08.1927). [4]

Hallingdal:

Valdres: "Fra Aurdal meldes: Det tegner til et udmerket multeaar, hvis det blir en forholdsvis varm eftersommer. Det ser ogsaa ut til at bli et godt aar for tyttebær og blaabær" (Buskeruds Blad 15.07.1927). "Stølsbrev fraa Valdres. Skogbær blir det nøgdi med, so fram det ikkje no heilt skal vera slutt med godveret" (Den 17de Mai 08.08.1927). [4]

Gudbrandsdalen: "Det tegner til å bli en mengde blåbær" (Gudbrandsdalens Folkeblad 13.07.1927). [5]

Nord-Østerdal: "Finnmarken melder om massevis av multer, og i Ytre Rendalen er der blåbær i overstrømmende mengde" (Arbeiderbladet 29.07.1927). [5]

Foreslått verdi: 4

1928: "Vår Oslo-medarbeider har spurt Nyttevekstforeningen om hvorledes bærutsiktene ligger an og har fått gjennomgå alle de rapporter som er strømmet inn til foreningen fra bærdistriktene omkring i landet. De første rapporter som innløp under blomstringstiden var gjennomgående gode. Men så kom sommerkulden og holdt igjen, fra flere kanter av landet klages der over sen vekst og skader. Når nu

plukningen begynner for alvor, ser det ut som om det samlede resultat for landet blir noe under middels" (Buskeruds Blad 21.08.1928). "Vi har spurt direktør Joh. M. P. Selau i Nyttevekstforeningen om hvorledes bæråret har været for skogsbærene. – Der har været usedvanlig meget blåbær i år, forteller direktøren" (Aftenposten 22.09.1928). "Efter hvad man nu kan se, vil der bli bra med blåbær og tyttebær og jordbær i høst" (Vestopland 30.07.1928). "Bæråret. Bra med tyttebær og blåbær" (Vestopland 10.08.1928). "I Siljan skal det være middels bærår i år" (Nybrott 21.08.1928). "Blåbær har det vært en god del av, og prisen på torvet har vært rimelig, men meget av bærene er råtnet som følge av de uheldige værforhold" (Vestopland 06.09.1928). "Fra Voje, Henseid og Luggens [Drangedal] gikk lørdag atter en børsending til Arendal på om lag 1500 kg. Bærene blir nå så overmodne at de ikke lenger kan sendes i kurver – men da her enda finnes en mengde blåbær igjen i skogen, vil man gå over til å sende dem i tønner" (Telemark Arbeiderblad 09.09.1928). "Blåbærene står svært langt tilbake og der blir ikke meget av dem" (Ringerikes Blad 01.08.1928). [4]

Øvre Telemark: "Fylkesagronom Opheim, som er disponent for Telemarks fruktsalgslag, uttaler til Varden, at det iaar kan ventes en livlig bærekspport til England fra Telemark, da det tegner til aa bli et rikt blaabæraar" (Nationen 23.07.1928). "Frå Rauland [Vinje]. Bær og slikt vert det lite av i år, det einaste er moltor, det ser her bra ut av" (Norig 09.08.1928). "Det er rent sørgelig å se hvordan tørken har ødelagt. Blåbærene er små og inntørket" (Telemark Arbeiderblad 13.08.1928). "Telemark har i 1928 eksportert 13,973 kurve bær. Derav 13,390 kv. blåbær. Eksporten fra de forskjellige bygder i Telemark fordeler sig således [tar kun med blåbær]: Treungen [Nissedal] 5449, Nissedal 2709, Vrådal [Kviteseid] 1112, Lunde [Nome] 502, Bø 136, Kviteseid 79, Drangedal 1910, Skåtøy [Kragerø] 1493. O. S. Tjomstøl, fylkesgartner" (Telen 12.02.1929). [2]

Numedal: "Fra Nore. Av ville bær blir her ingen" (Buskeruds Blad 20.08.1928). [1]

Hallingdal:

Valdres: "Vinden har ødelagt blomsten, og det blir særdeles lite med multer overalt i Valdres. Derimot blir det en masse blåbær, meget mere enn ifjor, men de kommer sent på grunn av det kolde vær. I Vang har det vært så kaldt at blåbærene ikke "når år". I det sydlige Valdres blir det iallfall en masse blåbær" (Ringerikes Blad 03.08.1928). "Blåbær blir det en del av på enkelte steder, men i mange fine lier der hvor man er vant til å se det blått i blått i gode bærår, er det nu nesten ikke et bær å se [gjelder Nord-Aurdal]" (Vestopland 16.08.1928). "Vildbærene i Valdres. Blåbær blir det meget av på åsen, bare det når år; men det ser ikke slik ut. Det er aldri solskinn nu, bare kaldt og regn" (Vestopland 24.08.1928). "Den feilslagne multehøst er et slemt avbrekk for mange, som ellers om årene har hatt en pen biinntekt ved multesanking. I Torpa, flere av Valdresbygdene etc. blev det selv ifjor, da prisene var yderst lave, solgt multer for tusenvis av kroner. Blåbær har det vært en god del av, og prisen på torvet har vært rimelig, men meget av bærene er råtnet som følge av de uheldige værforhold" (Vestopland 06.09.1928). [3]

Gudbrandsdalen: "Vi oppsøkte igår fylkesskogmester Evenby for å høre litt om hvordan skogen har hatt det i sommer. Bær? – Det ser ut til å være meget blåbær, mens det er lite av tyttebær" (Lågen 18.08.1928). "Slaatten er vi færdige med her i Lom, meldes det til os, men meget av høiet er endda ute. Vilde bær blir det lite av iaar, likesaa er det smaat om havebær" (Gudbrandsdølen 30.08.1928). "Fra Sør-Gudbrandsdal meldes likeledes om særdeles velutviklede kull på opptil 12-13 stykker. Det sies at skogsfuglen tildels er liten og mager, og dette mener man skyldes at det i år er lite bær" (Buskeruds Blad 08.09.1928). [2]

Nord-Østerdal: "Efter hvad vi erfarer, tegner det til at bli en daarlig multehøst iaar. Derimot kan vi vente et bra tyttebæraar, og likeledes blir det meget blaabær" (Østerdalens Avis 12.07.1928). "Heller ikke bær finnes det heroppe. Ifjor var det rent multeår; ihøst finnes knapt nok et kart. Og blåbær heller ikke" (Fjell-Ljom 10.09.1928). "Tolga: Den kolde sommer hadde ødelagt alle bær, der fantes ikke krækling, hvit kart på blåbær, tyttebærene i blomst, ingen multer. H.T." (Anonym 1928). [2]

Foreslått verdi: 2 [Veldig kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

- 1929: "Nyttevekstforeningens energiske direktør herr Selau ligger for tiden syk på Ullevoll efter et lettere slagtilfelle, og i hans sted forteller sekretær Mørch at de vel 50 meldinger fra hele landet som Nyttevekstforeningen hittil har mottatt (man venter ca. 80 meldinger til) er samstemmige om at nær sagt overalt tegner det til et utmerket bærår. Samtlige meldinger går ut på at blåbærhøsten vil bli usedvanlig rik hvis vi bare kunde få endel regn utover" (Østlands-Posten 23.07.1929). [Selau døde senere dette året.] "Efter hvad vi erfarer blir det et utmerket blaabæraar her i Buskerud" (Buskerud og Vestfold 02.08.1929). "Lite multer i Skrim [Kongsberg]. Derimot blir det endel blåbær" (Buskeruds Blad 02.08.1929). "Fylkesgartner Tjomstøl uttaler sig til Telemark Arbeiderblad. Ja, efter det siste regnvær som kom tegner det utmerket med blåbær, og vi håper som sagt på en betydelig økning i eksporten fra Telemark" (Telemark Arbeiderblad 08.08.1929). "Fylkesgartner Olstad [Oppland] har som bekjendt uttalt at man ikke kunde vente sig større resultater av bærlagenes virksomhet her i fylket

iaar. Det hele var jo saa nyt, og det vilde ta en tid før man kunne være i fuld virksomhet. Forholdene paa bærmarkedet i England ligger nu bra an, og det er endnu ikke for sent at sette litt større fart i eksporten. Det er nemlig svært meget blaabær i skogen og kvaliteten er fin" (Lillehammer Tilskuer 30.08.1929). "Enkelte steder har bærmangelen gjort at fuglen er blitt mager" (Telemark Arbeiderblad 05.10.1929). [4]

Øvre Telemark: "Telemark Arbeiderblad har henvendt sig til fylkesgartner O. S. Tjomstøl og spurt ham hvordan det stiller sig med bæreksperten fra Telemark. Men blir det noe blåbær å snakke om iår? Ja, efter det siste regnvær som kom tegner det utmerket med blåbær, og vi håper som sagt på en betydelig økning i eksporten fra Telemark" (Telemark Arbeiderblad 08.08.1929). "Nytt og gammalt frå Bø. Det hev nesten vore kronår på blåbær iår, men tytebær blir det visst lite av" (Telemark Arbeiderblad 17.08.1929). "Enkelte kull [skogsfugl] dårlig utviklet, hvilket muligens kan tilskrives det dårlige bærår [gjelder Tinn]" (Anonym 1930a). [4]

Numedal: "Bestanden av rype usedvanlig god. Dårlig bærår" (Anonym 1930b). [1]

Hallingdal: "Der var antydning til lemen, masser av mus, masser av bjerkemålere, mange rugder, praktisk talt ikke bær" (Anonym 1930b). [1]

Valdres: "Sygdommen på storfuglen. Bagn [Sør-Aurdal] i Valdres, 18. september. Virkelige storfuglkull er på sine steder nu sjelden å se – det optreder bare en enkelt, eller to, tre ungfugl i følge, der hvor det i sommer fantes kull både på seks og syv. Dette på tross av at det iår er en mengde bær i skogen" (Aftenposten 18.09.1929). [5]

Gudbrandsdalen: "Det er en mengde blåbær i Skjåk iår" (Dagningen 20.08.1929). [5]

Nord-Østerdal: "Fra Engerdal. Bærhøsten heroppe ser det heller ikke noe lovende ut for, men det ser da ut til å bli litt multe ihvertfall, og bra med blåbær, såfremt det ikke blir noen speknatt for tidlig" (Østlendingen 25.07.1929). "Bærhøsten blir dessverre iår for Nord-Østerdals vedkommende ikke så god som ventet. Det så en tid svært lovende ut for blåbær og multer. På sine steder kan det bli litt, men stort sett ikke noe betydelig" (Østerdølen 17.08.1929). "Fra Sømådalen [Engerdal] meldes til oss: Ryper er det lite av, for det meste er det små kull, meget få er fulltallige. Kyllingene er også lite utviklet, hvilket tyder på sen rugning og dårlig med bær i fjellet" (Østerdølen 10.09.1929). "Storfuglen i Engerdal er svært mager i år. Det er nemlig svært lite bær i Engerdal, og storfuglen lever for en meget vesentlig del av bær, mens rypene derimot klarer sig bedre uten bær" (Østlendingen 21.09.1929). "Stort sett later det til å bli mindre blåbær iår enn man ventet" (Østerdalens Arbeiderblad 31.07.1930). [2]

Foreslått verdi: 3

- 1930: "Blåbær er det en masse av iår, sier Nyttevekstforeningen" (Norges Kvinder 01.08.1930). "Enkelte få strekninger i fjellene er rike på multer, og det er bare på steder hvor frosten ikke har virket. Men blir det lite multer, så blir det dess mer av blåbær og tyttebær" (Lillehammer Tilskuer 16.07.1930). "Velgeren ber fylkesgartner Olstad [Oppland] fortelle litt om utsiktene for bæreksperten. Det er bra med blåbær og det ser ut til å bli bra også med tyttebær" (Laagen 01.08.1930). [5]
- Øvre Telemark:** "Blåbær og tyttebær skal det være meget av i skogen her i Telemark i høst" (Telemark Arbeiderblad 14.08.1930). "Det glimrende bæraar – ca. 12000 kg. tyttebær solgt paa Rjukan torv. Som alle vet har det iaar været en vældig bærhøst saa at si hele landet over og særlig har det været enorme mængder av tyttebær" (Rjukan Dagblad 27.09.1930). "Til tross for det utmerkede bærår, var ungfuglen, særlig av tiur, den første tid av jaktseasonen mager og dårlig utviklet, hvilket vel må tilskrives mangelen på molleplasser og varme. Rjukan 27. februar 1931" (Stormoen 1931). [5]
- Numedal:** "Fra Sigdal. Skogsbær blir det ikke lite av" (Buskeruds Blad 08.08.1930). "Rik årsvekst på skogsbær meldes fra hele Numedal" (Fremtiden 08.08.1930). [5]
- Hallingdal:** "Frå Hallingdal blir det meldt at det teiknar til å bli krunår på vilt og bær i Hallingdal" (Kongsberg Dagblad 12.06.1930). "Ål. 1929–30 lemenår, utmerket bærår" (Anonym 1930c). [5]
- Valdres:** "Over Valdresbygdene tegner det til å bli et godt bærår både i havene og ute i skogen. Ute i skogene tegner det også bra med bær" (Vestopland 12.07.1930). "Dr. Isachsen, Nord-Aurdal uttaler sig i samme retning. Rypekullene er riktig store, med 10–12 stykker i hvert. Det har jo vært et ualmindelig godt år iår med masse bær, mild og behagelig temperatur og tidlig vår" (Vestopland 30.08.1930). [5]
- Gudbrandsdalen:** "Enkelte få strekninger i fjellene er rike på multer, og det er bare på steder hvor frosten ikke har virket. Men blir det lite multer, så blir det dess mer av blåbær og tyttebær" (Lillehammer Tilskuer 16.07.1930). "Den kjente jeger og fjellmann, Kristoffer Olstad, Øyer, er nettopp kommet ned fra fjellet hvor han har fartet om i nogen tid. Det ligger ganske godt an for rypens vedkommende nu, uttaler han. – Noget nytt ellers fra fjellet? – Nei, det er som vanlig derinne. Det er en ypperlig havn, og det ser ut til å bli bra med bær" (Lillehammer Tilskuer 11.07.1930). [5]
- Nord-Østerdal:** "Fra Rendalsbygdene meldes til Østlendingen at slåttonna nu for det meste er ferdig. Av skogsbær synes det å bli meget, både multer, blåbær og tyttebær" (Østlendingen 05.08.1930).

"Blåbærekseptor til England fra Tynset. Det er i år en herrens velsignelse av blåbær over distriktet og avsetningen har som følge av overfylt marked vært treg" (Fjell-Ljom 25.08.1930). [5]

Foreslått verdi: 5

1931: "Vi spør sekretær Myrseth i Nyttvekstforeningen hvordan saken står. – Ifjor holdt vi næsten på å drukne i skogsbær, sier hr. Myrseth. – Og i år er det akkurat omvendt. Det ser ut til å være like smått med både blåbær og tyttebær" (Aftenposten 11.09.1931). "Sekretær Myrseth i Nyttvekstforeningen opplyser at det i år har vært usedvanlig lite med skogsbær. Det er det bærfattigste år på lenge" (Fremtiden 12.09.1931). "Fra Landbrukets Prisentral. Over store strøk, og særlig i de høiere liggende distrikter, frykter man for at flere kulturer ikke vil naa modning, hvorved avlingen yderligere vil reduseres. Dette gjelder først og fremst skogsbærene" (Nasjonen 31.08.1931). "Vi spør disponent Moe i Øst-Norges bærslag korleis det teiknar med blaabæra. – Det ser ut til å bli etter måten ringt blaabæraar jamt over heile landet, fortel han" (Den 17de Mai 05.08.1931). "Skogassistent Skaug ferdes meget i skog og mark og skulde ha førstehånds kjennskap til bærene. Det er enkelte multer her og der, men noen overvettes mengde er det ikke. Det er også tynt med blåbær" (Oppland Arbeiderblad 01.08.1931). "Kongsberg. Bærslaget har hatt ganske bra trafikk i år. Dette tiltross for at det ikke er meget med blåbær" (Fremtiden 19.08.1931). [1]

Øvre Telemark: "Bærhøsten står dårlig i Hovin [Tinn]. Blåbærene slo omtrent helt feil og tyttebær er det bare enkelte steder det finnes noe av" (Rjukan Dagblad 08.09.1931). "Frå Hovin. Det vert likeieins bra med grønnsaker, men frukt- og bærhausten er heller klen overalt" (Telen 15.09.1931). [1]

Numedal: "Høstbrev fra fjellbygdene Sigdal og Eggedal. Beklageligvis ser det daarlig ut med skogsbær, i hvert fall var det svært lite blaabær" (Nasjonen 09.09.1931). [1]

Hallingdal:

Valdres: "Kvinnen fra Bagn [Sør-Aurdal] funnet. Til tross for at hun ingen mat hadde hatt med sig og at der omtrent ingen bær finnes i skogen, var hun forholdsvis i vigør" (Aftenposten 31.08.1931). "For eit par aars tid sidan vart det skipa eit bærslag i Aurdal. Me raakar Olav Moe og spør korleis det har gaatt med dette laget. – I fjor vart det ikkje noko, og i aar er det so lite bær at det er ikkje noko aa bry med. Det er ikkje berre her i Valdres det er so lite av ville bær. Det er slik over heile Vestopland" (Valdres 01.09.1931). "Vi hadde igår en samtale med kjøpmann Sigurd Nilsen i Nord-Torpa. Blåbærene hadde slått helt feil, idet frosten hadde ødelagt høsten" (Velgeren 19.09.1931). [1]

Gudbrandsdalen: "Vårt inntrykk er imidlertid at det ikke er noen overflod på skogsbær opover Gudbrandsdalen i år, og ved henvendelse til fylkesgartner Olstad får vi bekreftet dette. – Tyttebærene er jo ikke modne ennu, og blåbær er det også dårlig med, efter hvad det meddeles mig" (Gudbrandsdal Folkeblad 28.08.1931). "Frå Saksumdal. Det har alltid vore ein ekstraskilling å tena ved bærplukking fyrr um åra, men i haust var det ikkje bær å finna, ikkje meir enn ein sjølv trong til eige bruk" (Gudbrandsdølen 17.10.1931). [1]

Nord-Østerdal: "Fra Rendalsbygdene. Bærhøsten som er en stor hjelp for fattigfolk slår helt feil" (Østerdal Arbeiderblad 25.07.1931). "I Ytre Rendal skal det nu organiseres bærslag. Efter hvad vi erfarer, ser det imidlertid ut til å bli lite bær i bygden" (Østlendingen 27.07.1931). "Bærhøsten i Nord-Østerdal tegner til å bli dårlig. Av multer blir det så å si ingen ting. Derimot synes det å bli litt blåbær" (Østlendingen 10.08.1931). "En mann herfra som igår kom ned igjen efter en lengere rekognoseringsstur over Staupholen [Sør-Elvdal], Sekkundalen og Raufjellet i Østerdalen – landets rikeste multestruk – forteller at det også over disse trakter tegnet dårlig. Det samme gjelder også for blåbærene" (Arbeiderbladet 18.08.1931). [1]

Foreslått verdi: 1

1932: "Bra utsikter for bærekseptoren til England. Men høsten tegner dårlig i de lavere strøk på grunn av den snefattige vinter. Sekretær Bergh i Nyttvekstforeningen og disponent Rømcke Moe uttaler sig til Arbeiderbladet" (Arbeiderbladet 15.07.1932). "Landbrukets Prisentral har pr. 15. juli atter gjennom spørrekort undersøkt utsiktene for høsten av grønnsaker, bær og frukt. Den unormale vinter har medført nærmest uaar paa blaabær. Det er egentlig bare Telemark, Møre og Trøndelag samt Nord-Norge som gir normal avling" (Nasjonen 29.07.1932). "Blåbærlyngen har i lavere egne over store deler av Østlandet tørket. Årsaken hertil er den eiendommelige vinter vi har hatt, med snebar mark og unormalt høi temperatur. I de mer snerike høiereliggende strøk har lyngen klart seg bedre" (Våre Nyttvekster nr. 5-6, 1932). [3]

Øvre Telemark: "Den tur til Bletoppen [Tinn] som Idrettsforeningens turistavdeling arrangerte søndag, blev meget vellykket. Massevis av blåbær, enkelte multer, diverse rypekull" (Kongsberg Dagblad 07.09.1932). "Tinn Jæger- og Fiskerforening. Viltbestanden 1932. Rypebestanden var god fra våren av, og med de utmerkede klekningsforhold ivår og den varme, gode sommer med masser av blåbær, særlig til fjelds, skulde man tro at alle forhold lå vel til rette" (Anonym 1933). [5]

Numedal: "I Uvdal, hvor jeg jog i år, var skogsfuglen trukket bort fra liene i tidsrummet 25. august – 10. september. Der var en del bær, så det var ikke grunnen til å reise. I den motsatt li var der blåbær i massevis, men ingen fugl" (Jordan 1932). [4]

Hallingdal: "Moltor blir det bra med på Hallingdalsfjella i år. Tytebær og blåbær blir det heller ringt med" (Kongsberg Dagblad 02.08.1932). [2]

Valdres: "Eventyrlige mengder med blåbær skal det være oppe i de høiere liggende strøk av Torpa [Nordre Land] ihøst. Mens multehøsten omtrent har slått feil, vil høsten av blåbær deroppe bli mye større enn vanlig. Her nede på flatbygdene finnes det som kjent ikke blåbær ihøst. Men oppe i fjellbygdene har man altså et rikt blåbærår" (Vestopland 18.08.1932). [5]

Gudbrandsdalen: "I motsetning til mange andre steder i dalen, sier vår meddeler, er det mer blåbær i Fåvang [Ringebu] i år enn på lenge" (Gudbrandsdal Folkeblad 12.08.1932). "Vi spurte lørdag fylkesgartner Olstad om det ihøst er blitt solgt noe bær fra Opland til Oslo. Det er gått endel blåbær fra Vågå til Oslo, men ellers kjenner jeg ikke til at det er solgt noe bær utenom fylket. Det skal ha vært noe blåbær i fjellet, men så å si ingenting i de trakter, hvor man vanligvis har de beste blåbærfelter" (Vestopland 12.09.1932). [4]

Nord-Østerdal: "Tynset Bærslag hadde møte lørdag kveld. Etter hvad der fortelles skal det være adskillig blåbær i år" (Østerdølen 15.08.1932). "I traktene omkring Hanestad [Rendalen] er det ganske bra med blåbær, og både store og små har nu slått sig på bærplukking. Kjøpmann Bjøntegård mener at det vil komme til å gå flere tusen kilo blåbær fra Hanestad" (Hamar Arbeiderblad 15.08.1932). "For Ytre Rendals vedkommende opplyser hr. Hagen, at det ser svært bra ut for blåbær, der er pen, stor bær og ganske mye av den. Men man må op i høiden for å finne den" (Østlendingen 18.08.1932). "Åkeren står fin-fint, meldes det fra Stor-Elvdal. Blåbær er det lite av, men prisen er god" (Østerdal Folkeblad 25.08.1932). "Livlig bærtrafikk var det på Tynset i forrige uke. Det var hovedsakelig blåbær som næsten strømmet inn fra alle kanter" (Østerdølen 29.08.1932). "En mengde blåbær er i år sendt fra Øvre Rendal" (Kongsvinger Arbeiderblad 06.09.1932). "Litet bær i Engerdal. Av multer, som det er størst rift efter, er det lite å finne. Blåbær blir det heller ikke mye av, men noe mere enn ifjor er det nok" (Østlendingen 24.08.1932). [3]

Foreslått verdi: 4

1933: "På Arbeiderbladets henvendelse forteller sekretær Myrseth i Nyttevekstforeningen følgende om utsiktene for skogsbærenes vedkommende: Visstnok har tørken ikke hatt den skadevirkning på bæransettelsen som man skulde tro, men man kan allikevel ikke over Østlandet regne med noe kronår av skogsbær. Det blir en middels god blåbærhøst" (Arbeiderbladet 26.07.1933). "Fra Landbrukets Priscentral. Bærhøsten vekslet også meget fra det ene sted til det annet. Jevntover gir havebærene noget under middels utbytte, for hele landet 8–10 pst. under. Skogsbærene veksler ogsaa sterkt, alt i alt synes blaabær aa gi noget under, multer og tytebær derimot omkring et middelsaars avling" (Nationen 28.07.1933). "En lang tur, over myrer, i ulendte lier og over fjelltopper. Bringebær i liene, blåbær og skintryter oppå fjellet, og utover myrene stod i rest endel overmodne multer. Det var lite bær, sa de som var kjent. Men det var nok til oss" (Vestfold Arbeiderblad 02.08.1933). [3]

Øvre Telemark: "Her i Høydalsmo [Tokke] vert det svert mykje skogsbær, serleg blåbær og moltur" (Telemark Arbeiderblad 19.07.1933). "Fra Fyresdal. Det blir meget multer her i år og adskillig blåbær i høiden" (Telemark Arbeiderblad 27.07.1933). "14 dager over Hardangervidda. Den vakre natur innbød ikke til sprengmarsj, og det var en overflod på blåbær, som vi forsynte oss med av hjertets lyst, uten tanke på vårt utseende" (Kolberg 1934). [4]

Numedal: "Der blir også meget multer og blåbær på Hardangervidda i sommer" (Buskerud og Vestfold 06.07.1933). "Lørdag slo noen og tyve bærplukkere sig sammen og drog til Tunhovd [Nore og Uvdal]. De plukket ikke mindre enn 500 liter tilsammen fra lørdag til søndag" (Ringerikes Blad 26.07.1933). [5]

Hallingdal: "Blir der meget bær i Hallingdal? – Det ser meget lovende ut både med hensyn til multer, blåbær og tytebær" (Buskerud og Vestfold 13.07.1933). [4]

Valdres: "Torpa [Nordre Land] er en av de beste bærbygder i distriktet, og vi har spurt kjøpmann Sigurd Nilsen om det har vært stor bærtrafikk deroppe i år. – Utsiktene for blåbæret er gode, og det vil nok bli plukket en god del" (Vestopland 28.07.1933). "Meget tytebær og blåbær i Valdres. På enkelte steder er det nokså store mengder i år" (Vestopland 25.08.1933). "Her i Sør-Aurdal har vi et særdeles rikt bærår. Det er blitt en masse multer, blåbær og tytebær" (Valdres 09.09.1933). [5]

Gudbrandsdalen: "Av bær er det en del blåbær, men multer er det lite eller intet av i Fron" (Gudbrandsdølen 15.08.1933). [3]

Nord-Østerdal: "Det blir ganske bra med multe, tytebær og blåbær i Stor-Elvdal" (Østerdal Folkeblad 25.07.1933). "Bærhøsten i Stor-Elvdal er utmerket hvad multene angår. Derimot ser det ut til å bli svært dårlig med blåbær" (Østlendingen 28.07.1933). "Lite multer i Alvdal. Blåbær er det derimot

ganske meget av" (Østerdølen 07.08.1933). "Kjøpmann Bjøntegård på Hanestad [Rendalen] forteller at den første blåbærforsendelse for eksport gikk mandag. Dessverre blir det langt mindre blåbær enn vi engang håpet" (Østlendingen 11.08.1933). "Fra Dalsbygda [Os] skrives til Østerdølen, at multesjauen nu omtrent er ferdig. Av blåbær blir det også meget" (Østerdølen 14.08.1933). [3]

Foreslått verdi: 4

1934: "Nyttevekstforeningens sekretær er redd for at vi i år ikke vil være i stand til å utnytte den gunstige markedssituasjon. Med hensyn til utsiktene for de forskjellige landsdeler meddeler sekretæren at det for blåbær tegnet bra på Østlandet, i Nord-Trøndelag og Nordland, men ellers ser det nokså dårlig ut" (Telemark Arbeiderblad 03.08.1934). "Arbeiderbladet har i formiddag hatt en samtale med sekretær Berg i Nyttevekstforeningen, om skogsbærhøsten. Han opplyser at det tegner til å bli et dårlig bærår, i Vest-Agder først og fremst blir det ganske bra høst. Men i landet ellers ser det dårlig ut. For blåbær blir det middels år, men tyttebær blir det lite av, og multer er det rent elendig med, sier herr Berg" (Arbeiderbladet 04.08.1934). "Fra Landbrukets Priscentral. Det er rikelig tilgang paa saavel alle sorter hagebær som blaabær" (Nationen 01.08.1934). "Vi spør disponent Rømcke-Moe om Bærlaget har faatt til noen eksport av blaabær hittil iaar. Hvordan blir blaabærhøsten? Det blir muligens litt under et middelsaar, men betydelig bedre enn fjoraaret, som hadde en daarlig høst" (Nationen 01.08.1934). "I sommer er det forholdsvis bra med blåbær og mye av trosten holder sig nok derfor i skogen" (Dagbladet 06.08.1934). [3]

Øvre Telemark:

Numedal: "Fra Veggli [Rollag]. Lite med skogsbær er det over alt, det eneste er litt blåbær" (Kongsberg Dagblad 13.07.1934). "Smånytt fra Numedal. Av skogsbær blir det endel blåbær og tyttebær, omtrent ingen multer" (Buskerud og Vestfold 31.07.1934). "Fra Sigdal. Skogsbær ser det også ut til å bli en del av, men nogen mengde blir det nok ikke, forteller folk som ferdes i skogen" (Buskerud og Vestfold 01.08.1934). [2]

Hallingdal: "Skogsbærene er det en masse av, særlig blåbær. Multer er det lite av. Nede i liene har blomsten greid sig, men oppe på Norefjell hvor det pleier å være mye multer er det nesten ikke en kart å se" (Fremtiden 08.08.1934). [5]

Valdres: "Mindre godt multeår i Torpa [Nordre Land]. Utsiktene for blåbærene er bra" (Vestopland 30.07.1934). "Nytt frå Etnedal. Det ser ut til at det blir endel blåbær i skogane heroppe, men multer blir det visst ikkje noko av" (Oppland Arbeiderblad 06.08.1934). "Hagefrukt og grønnsakshøsten blir bra her i bygden [Etnedal]. Av blåbær er det meget, men av multer forsvinnende lite" (Oppland Arbeiderblad 14.08.1934). "En mengde jegere til Valdres [gjelder nest år, 1935]. Men om utbyttet av rypejakten kan bli ganske stort, vil det ikke bli skutt mye skogsfugl. Den er enten flyttet på grunn av de tidligere fattige bærår [formodentlig 1933 og 1934] eller den er blitt skremt eller kråka har gjort det av med kullene" (Vestopland 06.09.1935). [3]

Gudbrandsdalen: "Som før nevnt blir bærhøsten dårlig. Dette gjelder både hagebær og ville bær. I fjellet er det så tørt at dyrene på flere steder må gå lange veier for å få vann" (Gudbrandsdølen 04.08.1934). "Brev frå Skjåk. Hagebær medels. Likeeins med villbær" (Velgeren 11.10.1934). [2]

Nord-Østerdal: "Bærutsiktene i Rendalen. Av blåbær blir det noe, men ikke særlig mye" (Østlendingen 18.07.1934). "Hotelleier C. A. Gløtvold i Engerdal meddeler at det har vært voldsom turisttrafikk i Femundstraktene også i år. Dessverre blir det et dårlig multeår, forteller hr. Gløtvold. Tyttebær og blåbær ser det ut til å bli bra med" (Østerdal Folkeblad 21.07.1934). "I hele Østerdalen blir det elendig med multer i år. Heldigvis ser det ut til å bli en del blåbær og tyttebær i de fleste bygder" (Arbeiderbladet 28.07.1934). "I en samtale vi hadde med Engerdal igår aftes opplyses der at multehøsten i år er yderst slett. Blåbær er der imidlertid kronår for" (Østerdal Folkeblad 14.08.1934). "Kjøpmann Bjøntegård opplyser at i Øvre Rendal må man også innstille bærplukkingen en tid på grunn av de elendige priser. Som man forøvrig antok, er det blitt et middelmådig blåbærår" (Østlendingen 18.08.1934). "Lite bær i Engerdal. Multer finnes ikke. Blåbær er det heller ikke meget av, i hvert fall er det ennå ikke innkommet noe til Handelslaget" (Østlendingen 18.08.1934). "Det er visstnok ikke rart bevendt med blåbær over distriktet i år. Næsten fra alle bygder meldes der at det er dårlig med blåbær. Tynset Handelslag, som ekspederer for Tynset Bærslag har enda ikke mottatt noen og det samme er også tilfelle med Alvdals Handelslag" (Østerdølen 20.08.1934). [3]

Foreslått verdi: 3

1935: "Bra med blåbær og tyttebær over størstedelen av landet. Nyttevekstforeningen har henvendt sig til landbruksselskapene rundt om i landet angående utsiktene for de ville bær i år, og der foreligger nu rapporter fra de fleste distrikter. Det viser sig at bærutsiktene i år er ganske gode, tildels meget gode" (Nationen 26.07.1935). "Bærhøsten nedsatt dels av tørke, dels av regn. Fra Landbrukets Priscentral. Tørken har også vært lei for skogsbærene, som på tørre steder er tørket bort. Tilgangen er meget

beskjeden" (Nationen 21.08.1935). "Hvad blåbær angår, ser det ut til å skulle bli et ganske bra år" (Dagbladet 18.07.1935). "Det så ut til å bli mye med blåbær og tyttebær. Men tørken har ødelagt adskillig. På åsraabene har bærene tørket bort, det er noe bedre der hvor det er myrlendt" (Telemark Arbeiderblad 17.08.1935). "Dog må Buskerud undtas, som blir dårlig også i 1936 på grunn av bæråret [spådom om hønsfuglbestanden i 1936]" (Torgersen 1935). [3]

Øvre Telemark: "Blåbærene har derimot i visse strøk vært utsatt for kulde, eller den langvarige tørke har ødelagt plantene da de sto i blomst" (Rjukan Dagblad 25.06.1935). "Efter hvad vi erfarer blir det ikke særlig bra med multer i de øvre bygder. I de nedre distrikter ser det riktig bra ut med blåbær og tyttebær, blir det oss fortalt" (Telemark Arbeiderblad 17.07.1935). "Notodden. Det så ut til å bli mye med blåbær og tyttebær. Men tørken har ødelagt adskillig. På åsraabene har bærene tørket bort, det er noe bedre der hvor det er myrlendt" (Telemark Arbeiderblad 17.08.1935). [3]

Numedal:

Hallingdal: "I Hallingdal er mykje blåbær og tyttebær i år, særleg gjeld dette Torpo, Gol og Nesbyen" (Kongsberg Dagblad 17.09.1935). [5]

Valdres: "Litt av hvert fra Etnedal. Bærhøsten har ikke vært som ellers. Det var lite multe, men ikke så verst med blåbær" (Oppland Arbeiderblad 30.08.1935). "Det er mange jegere i Torpa og Valdres, men bestanden av rype er liten, mens skogsfuglen er omtrent borte. Den eneste forklaringen er altså de store flytninger, som kommer når det er lite bær i skogene og fuglene forøvrig blir uroet i klekningstiden" (Vestopland 12.09.1935). "Smånytt fra Valdres. Multehøsten som gav så lovende løfter i sommer, blev en stor skuffelse. Blåbær derimot slo ganske bra til" (Oppland Arbeiderblad 13.09.1935). [3]

Gudbrandsdalen: "En av byens mest kjente jegere, bankkasserer Plesner uttaler til oss at denne tilbakegang i bestanden kan forklares på en helt naturlig måte. Den skyldes de store flytninger som skogsfuglen og rypen foretar med kortere eller lengere mellomrum. Og flytningene kommer, når det som i disse distrikter har vært dårlig med skogsbær tre år på rad" (Vestopland 26.08.1935). [1]

Nord-Østerdal: "Bærplukkergeneralen, kjøpmann Bjøntegård i Øvre Rendal forteller i en samtale vi hadde med ham igår at det ikke ser rart ut med multene i år. Hvad blåbær angår er det litt tidlig å uttale sig ennå, det blir neppe noen blåbærplukning før sist i neste uke, men såvid man kan skjønne blir det nok endel blåbær i år" (Østlendingen 31.07.1935). "Bærhøsten i Os. Det ser ganske bra ut for blåbær" (Østerdølen 02.08.1935). "Også i Ytre Rendal blir det lite bær i år, meldes der. Blåbæren er liten og det ser ikke ut til å bli særlig meget av den" (Østerdal Folkeblad 06.08.1935). "Noe bedre er utsiktene for Alvdal og Tynset, hvor det er tatt imot en del blåbær og multer, men noe stort bærår blir det ikke" (Østerdølen 16.08.1935). [3]

Foreslått verdi: 3

1936: "Om utsiktene for høsten av ville bær melder Nyttvekstforeningens sekretær, Reidar Svare: Av de hittil innkomne opplysninger å dømme synes utsiktene for skogbærene å være gode, til dels sjelden gode over hele Østlandet og Nord-Norge" (Akershus Arbeiderblad 10.07.1936). "Fra Landbrukets Priscentral. Meldingene fra forskjellige kanter av landet tyder på at det er jevnt godt blåbærår i år" (Morgenavisen 05.08.1936). "Hvordan ligger det an med bæreksporten? spør et Oslo-blad disponent G. Rømcke Moe i Øst-Norges Bælag. Ganske bra, mer enn middelsår med multer, bra med blåbær – i hvert fal i de lavere strøk" (Telemark Arbeiderblad 03.08.1936). "Fremtiden meddeler at det på forskjellige kanter av landet og også i Buskerud meldes om gode utsikter for høstjakten på skogsfugl. Klekningsforholdene var bra i år og med det gode bærår skulde ungfuglen greie sig fint utover eftersommeren" (Rjukan Arbeiderblad 25.07.1936). [4]

Øvre Telemark: "Fylkesgartner Tjomstøl opplyser på "Varden"s henvendelse at det tegner til å bli et riktig bra bærår i år – bedre enn ifjor. For multer og blåbær hadde fylkesgartneren innhentet opplysninger så han kunde si at utsiktene var de beste over hele fylket" (Rjukan Arbeiderblad 20.07.1936). [5]

Numedal: "Efter hvad Fremtiden erfarer ser det ganske bra ut med skogsbær over hele Kongsbergdistriktet og Numedal. Ekstraordinært mye med blåbær er det ikke, men det ser ut til å bli et jevnt godt bærår" (Arbeiderbladet 20.07.1936). [4]

Hallingdal: "Godt år i Hallingdal. Moltor er det nokso mykje av i fjella. Likeins er det mykje blåbær" (Norsk Tidend 11.08.1936). "Rik moltehaust i Hallingdalsfjella. Blåbær og tyttebær blir det ogso rikleg av i liene" (Norsk Tidend 15.08.1936). [5]

Valdres: "Mye bær i Valdres. Blåbær blir det meget av og denne er allerede moden flere steder" (Oppland Arbeiderblad 30.07.1936). "Dei som ferdast i fjellet fortel at det vert svært mykje myrbær no i år, ja sume stader er det reine kronåret på desse velsmakande bæra. Av blåbær vert det og ei mengd i heimåsane" (Valdres 06.08.1936). "Det er i år en mengde såvel blåbær og tyttebær som multer i skogene og fjellet opover Ådal [Ringerike] og Begnadalen [Sør-Aurdal]" (Ringerikes Blad 26.08.1936). "Godt bærår over Valdresbygden. Det er mange år siden det var så meget multer som i

år. Det har også vært en god del blåbær, og tyttebærplukningen er nu i full gang" (Vestopland 09.09.1936). [5]

Gudbrandsdalen: "Fylkesgartner Olstad om utbyttet av årets hagebruk. – Det sies det skal være svært bra både med blåbær og multer opover dalen" (Vestopland 01.08.1936). "Derimot er det bra med blåbær i fjellet i sommer, så en blåbærtur vilde kanskje lønne sig bedre enn å fly omkring og plukke multekart" (Laagen 03.08.1936). [5]

Nord-Østerdal: "Vi vekslet også noen ord med kjøpmann Bjøntegård, Hanestad [Rendalen], som uttalte at utsiktene for blåbær der i distriktet ikke var de verste" (Østlendingen 25.07.1936). "Nordre Østerdalens svære høiavling er nu vel i hus. Det blir også bra med korn, poteter og rotvekster samt et ualmindelig rikt bærår" (Østerdal Folkeblad 18.08.1936). [5]

Foreslått verdi: 5

1937: "Om utsiktene for høsten av ville bær foreligger nå endel rapporter fra forskjellige kanter av landet. I Akershus, Østfold, Vestfold og Buskerud tegner det til et godt middels år for blåbær og tyttebær. I Telemark og Agder-fylkene blir det meget blåbær og tyttebær [kilde trolig LPC]" (Arbeiderbladet 08.07.1937). "Fra Landbrukets Priscentral. Utsiktene for høsten av ville bær er nogenlunde bra for blåbær og tyttebær, men multehøsten er mislykket i hele det sydlige Norge" (Nationen 28.07.1937). "Nu om dagen er det ikke lenge mellom hver gang en blåbærhenter kommer hjem med kassen full. Vi var så heldige å råke på en av dem igår, og han fortalte at det var mye bær innover i skogene, men de har godt av å stå en tid til" (Telemark Arbeiderblad 21.07.1937). [4]

Øvre Telemark: "Er det mye skogsbær i år? – Jeg [gartner Wicklund] skal til fjells imorgen for å undersøke det, men jeg har latt mig fortelle at det skal være bra på sine plasser både med blåbær og tyttebær" (Rjukan Arbeiderblad 13.08.1937). "En bærplukker forteller igår at det er lite blåbær på Hovinheia [Tinn]. Han har gjennomsøkt trakter hvor det for eks. ifjor var adskillig med bær" (Rjukan Arbeiderblad 18.08.1937). "Det meldes til Rjukan Arbeiderblad at blåbærhøsten i Hovin synes å bli god" (Rjukan Arbeiderblad 25.08.1937). "Man har vel så og si alle blitt oppmerksom på alle villbær i skog og fjell? Særlig er det meget av blåbær og krekling. Tessungdalen [Tinn] 12/10 1937. Nils Haugen" (Rjukan Arbeiderblad 14.10.1937). [4]

Numedal:

Hallingdal: "Under en samtale Aftenposten igår hadde med gårdbruker Haakon Sato i Hallingdal, fortalte hr. Sato at det er en mengde blåbær og tyttebær i skogene, særlig i Torpa og Gol" (Aftenposten 18.09.1937). "Store bærmengder råtner i skogene i Gol, foreller gårdbruker Sato" (Kongsberg Dagblad 20.09.1937). [5]

Valdres: "Det tegner til jevnt bra multear i Torpa [Nordre Land]. Blåbærhøsten ser også ut til å bli bra i bygden" (Vestopland 16.07.1937). "Lite med multer i Sør-Aurdal. Av blåbær er det heller ikke særlig meget" (Ringerikes Blad 03.08.1937). "Jeg har været i Vidalen [Sør-Aurdal/Flå] i tyve år, men aldri har jeg været borti så meget bjørnemøkk og husering som i år. Nu på denne tiden lever den tilsynelatende utelukkende av blåbær, som det var en masse av" (Aftenposten 06.10.1937). [4]

Gudbrandsdalen: "Rypa og orrfuglen en ideell sommer. Det er da også en overflod av bær i fjellet i høst, især av blåbær, krekling og skinntryte som jo er kyllingenes livrett" (Laagen 18.09.1937). [5]

Nord-Østerdal: "Vi hadde igår en samtale med kjøpmann Bjøntegård, Hanestad [Rendalen], og spurte ham hvorledes utsiktene for bærsesongen ligger an. Hr. Bjøntegård oplyste at hvad multen angår er ikke utsiktene så lyse. Tyttebær derimot ser det ut til å bli ganske meget av og det blir vel også endel blåbær" (Østlendingen 14.07.1937). "Elendig med bær i Ytre Rendal. Multe forekommer bare rent sporadisk og blåbær er det også svært lite av" (Østlendingen 12.08.1937). "Minimal bærekspport fra Nord-Østerdal. Blåbær er det så lite av at de fleste ikke finner det umaken verdt å lete efter den" (Østerdølen 18.08.1937). "Bare i nordhellingene oppe i liene, hvor der lå snøfonner, er det endel blåbær å finne" (Fjell-Ljom 27.08.1937). "Fra Vingelen [Tolga]. Multer har det ikke vært her heller. Lite av blåbær også, den er helst tilfjells hvor snøen lå lengst" (Arbeidets Rett 06.09.1937). [2]

Foreslått verdi: 4

1938: "Landbrukets Priscentral har sendt en serie forespørsler til bærslag og plukkere hele landet over, og i det efterfølgende skal gis et sammendrag av disse meldinger. Bærvlingen er angitt i procent av et normalår for: Buskerud 100, Telemark 90. Blåbær synes å bli ikke så langt fra middels for hele landet sett under ett" (Nationen 01.08.1938). "Disponenten for Øst-Norges bærslag kom igår tilbake fra en reise i Østlandets bærdistrikter for å forberede bærsesongen og undersøke bærbestanden. I en samtale med Arbeiderbladet idag forteller han at det praktisk talt ikke finnes multer på Østlandet. Blåbær står derimot ikke så verst" (Arbeiderbladet 30.07.1938). [3]

Øvre Telemark: "De sier at hvor det ifjor var store og gode bærtrakter [blåbær], finnes praktisk talt ikke bær i år" (Rjukan Dagblad 06.08.1938). "Ved en telefon til Rauland [Vinje] erfarer "Varden" at det

er blitt et helt elendig multeår i år. Tyttebær ser det ut til å bli endel av, men de er ikke modne enda, og blåbær finnes ikke" (Rjukan Arbeiderblad 26.08.1938). [1]

Numedal: "Det ser dårlig ut med multene i Numedal. Men gode utsikter for tytebær og blåbær" (Buskerud Dagblad 12.07.1938). [4]

Hallingdal: "Det tegner til et godt år på blåbær, tyttebær og multer i Hallingdal" (Vestopland 16.07.1938). "Det blir lite multer i Vassfaret [Flå, Nesbyen] og Hedalsfjellet [Sør-Aurdal], forteller en mann som nettopp var kommet hjem fra disse trakter. Blåbær blir det meget av og det tegner bra også med tyttebærene" (Ringerikes Blad 29.07.1938). "Det er ualmindelig meget blåbær i Hallingdal forteller gårdbruker Haakon Sato i Torpo" (Dagbladet 30.08.1938). [5]

Valdres: "Det vert visstnok ein del bær i skogen i sumar – so som blåbær, og litt multor og, berre godveret får halda fram so ho mognast" (Valdres 23.07.1938). "Fra Torpa [Nordre Land] meldes til oss at multesankingen nu har pågått et par uker. Det er lite multer overalt i fjellet, og minst dårlige er forholden på Veståsen, som ikke når op i så stor høide. Lite utbytte også av blåbær og tyttebær" (Vestopland 26.08.1938). "Mer fra Torpa [Nordre Land]: Det blev forholdsvis lite blåbær, men til gjengjeld adskillig multer i fjelltrakterne, selv om det så nokså dårlig ut på forsommeren" (Oppland Arbeiderblad 27.08.1938). [2]

Gudbrandsdalen: "Det er næsten ikke multer i Øyerfjellet i år. Blåbær og tyttebær er det også lite av" (Gudbrandsdølen 30.08.1938). [1]

Nord-Østerdal: "Vi har også henvendt oss til kjøpmann Bjøntegård, Hanestad i Øvre Rendal. Han forteller at det i år er svært dårlig med blåbær i Rendalsbygdene" (Østlendingen 10.08.1938). "Vi hadde igår en samtale med ordfører Brøten i Øvre Rendal som nettop hadde vært en tur innover fjelltraktene. Han fortalte at det finnes praktisk talt ikke multe og heller ikke blåbær blir det noe å snakke om" (Østlendingen 17.08.1938). "Lite bær i Stor-Elvdal. Multe er det omtrent ingenting av, blåbær er det ikke mye av og heller ikke tyttebær" (Østlendingen 17.09.1938). [1]

Foreslått verdi: 2

1939: "Fra Landbrukets Prisentral. Blåbærtilførselen holder sig stor, da det er over middels med blåbær i år" (Nationen 23.08.1939). "Høsten av ville bær ser i år meget lovende ut, og det tyder på å bli en livligere bærsesong enn vanlig. Det er selvfølgelig blåbærene som kommer til å være i majoritet. Det er Rømcke-Moe som sier dette på Morgenbladets henvendelse" (Morgenbladet 15.07.1939). Etter hvad de kan fortelle som i de siste dagene har vært i bærskaugen, så er det mye blåbær i år" (Telemark Arbeiderblad 05.08.1939). [5]

Øvre Telemark: "Fra Vinje fretter me at folk heng i med slåtten so godt dei kan, men at det er så som så med høiturken. Med omsyn til bærhausten ser det ut til å bli mykje tytebær og blåbær men ikkje molter" (Telemark Arbeiderblad 03.08.1939). "En heddøl som i årevis har feredes i skogen og plukket bær, forteller Telen, det i år er så rikt blåbærår, han aldri har sett maken. Det kryr med blåbær over alt" (Rjukan Arbeiderblad 04.08.1939). "Overflod av blåbær i Telemark i år" (Rjukan Arbeiderblad 04.08.1939). [5]

Numedal: "Meget villbær i distriktet i år" (Kongsberg Tidende 22.07.1939). [5]

Hallingdal: "Det teiknar til eit godt år på tytebær og blåbær i Hallingdal" (Hallingdølen 23.06.1939). "Massevis av blåbær i fjellet" (Hallingdølen 01.09.1939). "I år lavar det av frukt og bær i Hallingdal" (Hallingdølen 15.09.1939). [5]

Valdres: "Blåbæra alt modne i Valdres. Det tegner til et bra bærår" (Oppland Arbeiderblad 19.07.1939). "Av multer blir det praktisk talt ingenting i Torpa [Nordre Land] i år, og de gode utsikter for vel en måned siden er således fullstendig ødelagt av regn, kulde og sne. Med hensyn til blåbær og tyttebær tegner det bra, men ennu der det jo tidlig for disse bærslag" (Vestopland 27.07.1939). "Av vildbær nå nevnes at det er tusenvis liter med blåbær på åsen og i liene som ennå står friske" (Valdres 14.09.1939). "Bærhøsten ble bra i Valdres, særlig mye er det av blåbær" (Oppland Arbeiderblad 22.09.1939). [4]

Gudbrandsdalen: "En av våre lesere ber oss gjøre oppmerksom på de veldige mengder av blåbær som står uplukket i skogen og innover fjellet. Det er blåbærår av dimensjoner i år, og ennå er bærene friske og fine og viser ikke tegn til å råtne" (Gudbrandsdølen 05.09.1939). [5]

Nord-Østerdal: "Det er mye bær i skogen i år, fortelles det fra alle kanter – mest blåbær, endel multe og tyttebærene begynner også å bli modne" (Østerdal Folkeblad 19.08.1939). "Bærplukkinga i Alvdal går nå på for full kraft. Blåbær er det ganske mye av" (Arbeidets Rett 21.08.1939). "Et par forretningsfolk som Østerdølen har talt med, forteller at rapportene lyder på at det nok finnes noe multe på forskjellige kanter. Blåbær er det ganske mye av" (Østerdølen 23.08.1939). "Folldalsnytt. Det har i høst vært mye blåbær og molte å finne" (Arbeidets Rett 20.09.1939). [5]

Foreslått verdi: 5

- 1940: "Fra Landbrukets Prisentral. Godt blåbærår og antagelig nogenlunde bra høstutbytte av multer og tyttebær" (Ringerikes Blad 05.08.1940). "Disponent Römcke-Moe i Øst-Norges bærslag sier i en samtale med Arbeiderbladet at det ser ut til å bli mye blåbær over hele Østlandet" (Telemark Arbeiderblad 12.07.1940). "Det meldes om særs gode utsikter både for hagebær og skogsbær" (Arbeiderbladet 22.07.1940). "Det er bærhøsten som nå samler all interesse, og meldingene tyder på at det blir riktig bra med blåbær, bringebær og tyttebær" (Arbeiderbladet 31.07.1940). [5]
- Øvre Telemark:** "Her i Telemark ser det ut til å bli svært bra med blåbær. Det gjelder kanskje særlig i de øvre bygder der tørken ikke har vært på langt nær så slem" (Telemark Arbeiderblad 19.07.1940). "Blåbærene tar til å modnes. Det er meget av både blåbær og tyttebær" (Rjukan Dagblad 27.07.1940). "I Hjartdal står grøda etter måten fint. Det var lite med molter, men blåbær og tyttebær er her masse av" (Rjukan Arbeiderblad 28.08.1940). "Fra Hovin [Tinn]. Her ser ut for å bli bra med tyttebær, og blåbær er her mye av" (Rjukan Arbeiderblad 29.08.1940). "Det fortelles at det er litet med skogsbær i Austbygge [Tinn] i år. Det har ikke vært så rent galt med blåbær, men det ser ut for å bli litet med tyttebær" (Rjukan Arbeiderblad 02.09.1940). "Litt av kvart frå Vinje. Molter var det lite av, men mykje blåbær" (Telemark Arbeiderblad 03.09.1940). [5]
- Numedal:** "Over alt innover skogene og de lavereliggende fjellstrekninger i Veggeli og Nore står nu myrstrøkningene helt hvite av multeblom. En av "Fremtidens" medarbeidere som er godt kjent i skogtraktene deroppe forteller at det er sjelden å se så meget multeblomster. Det ser for øvrig meget lovende ut både for blåbær og tyttebær" (Agder Tidend 24.06.1940). [4]
- Hallingdal:** "Høstbrev fra Ål. Tidlig på høsten så det ut som det ikke ville bli noe med blåbær, men det ble nok bra allikevel" (Buskeruds Blad 01.10.1940). "Det har vært stille omkring bjørnen i Vidalen og Vassfaret i den siste tid. Sannsynligvis har den gått over til vegetarkosten igjen, og tyttebær og blåbær har det vært overflod av i høst" (Ringerikes Blad 12.10.1940). [5]
- Valdres:** "Såvidt man nu kan se vil det bli et godt bærår over Valdres i år, noe som jo ikke er av uvesentlig betydning som forholdene er nå. Blåbær i store mengder, særlig i høifjellet" (Vestopland 14.08.1940). [5]
- Gudbrandsdalen:** "Det tegner til å bli et meget stort bærår av blåbær og tyttebær" (Gudbrandsdølen 24.07.1940). "Blåbærene er det langt fra slutt på ennå. Det er store masser fin bær i fjellet" (Dagningen 19.08.1940). "Det har vært bra med blåbær i fjellet i høst, men nå skal den være frosset" (Laagen 02.09.1940). [5]
- Nord-Østerdal:** "Vi vekslet igår noen ord med en alvdøl som nettop var kommet fra en tur i fjell og skog. Såvidt jeg kan se, sa han, blir det svært mye blåbær" (Østlendingen 24.07.1940). "Statens hagebrukskonsulent, skolebestyrer Oddvar Lund, er i disse dager kommet tilbake fra sin inspeksjon. Følgende strøk er besøkt, sier konsulenten: Odalen, Romsdal, Elverum, Trysil, Engerdal, Rendalen, Sollia, Ringebu og Ringsaker, og overalt kan det sies at det blir fin høst for skogsbærenes vedkommende, ja hvis det ikke blir for meget regn nu under modningen, kan man regne med kronår på blåbær, tyttebær og multer" (Østlendingen 26.07.1940). "Molter er det omtrent intet av i traktene i Tolga, mens det i Hodals- og Øversjødalstraktene skal finnes en del. Blåbærene som tegnet så bra ut over forsommeren, blir det heller ikke noe særlig av" (Arbeidets Rett 13.08.1940). [4]
- Foreslått verdi: 5**
- 1941: "Ujamm, men stort sett god høst av ville bær. Fra Landbrukets Prisentral. Av blåbær ser det ut til å bli svært ujevn høst i de forskjellige distrikter. Alt i alt ser det ut til å bli omtrent et middelsår med blåbær, men Prisentralens rapportører nevner variasjoner omtrent som for tyttebærenes vedkommende" (Nationen 12.08.1941). "Disponent Römcke-Moe i Norges Bærslag uttaler seg til Aftenposten. Etter rapportene skal det bli rikelig av alle slags skogsbær. Og vi kjenner ikke til at det i noen landsdel er uår hverken for multer eller blåbær" (Aftenposten 06.08.1941). "På Sørlandet og Østlandet ligger det særlig godt an for blåbær og multer" (Norges Handels- og Sjøfartstidende 28.07.41). "Rapportene fra distriktene utover landet tyder på at det vil bli et godt bærår i år. Både multer, blåbær og tyttebær står pent" (Programbladet nr. 29, 1941). [4]
- Øvre Telemark:** "Tyttebær og blåbær er det ganske gode utsikter for stort sett over hele Tinn" (Rjukan Dagblad 26.07.1941). "Bærhøsten later til å bli rik i fjellet" (Rjukan Dagblad 01.08.1941). "Men vi har jo mat, vi har våre rasjoner av brød og smør, vi har våre grønnsakshaver som bugner i år, vi har ripsbuskene og stikkelsbærbuskene, og innover fjellet er der lassevis av multer og blåbær" (Rjukan Dagblad 15.08.1941). [5]
- Numedal:** "Litt fra Sigdal. Blåbær er det antagelig plukket en god del mer av nå enn tidligere, det ser i hvert fall ut til at bygdefolket har satt større pris på den denne gang. Noen overflod har det heller ikke vært av den og nå begynner den å råtne. Fra Eggedal heter det forresten at på enkelte steder der var det svært til blåbærrikdom" (Buskeruds Blad 18.08.1941). [3]
- Hallingdal:**

Valdres: "Et svært bærår er det nu i skogen. Folk er allerede ute på blåbærturer, skjønt den ennu ikke er fullmoden. I Torpa [Nordre Land] venter man sig et større utbytte av multemyrene enn på lange tider" (Vestopland 22.07.1941). [5]

Gudbrandsdalen: "Det er de beste utsikter for et rikt bærår, i hvert all når det gjelder våre nasjonale bærsorter blåbær, tyttebær og multer" (Laagen 17.07.1941). [5]

Nord-Østerdal: "I Ytre Rendal blir det dårlig med multe østpå kjølene. Tyttebær og blåbær derimot blir det endel av" (Østlendingen 29.07.1941). "Det ble blåbær til gangs i Alvdal. Det er før meldt at det er ingen bær i Alvdal. Dette er visstnok også riktig for storparten av bygda. Men på ei strekning sydligst i bygda – på østsida av Glåma ved Bellingmo, i Ulla, ble det en masse blåbær" (Fjell-Ljom 01.09.1941). "Det ser ut til å være mye tyttebær i år. Det er også plukket adskillig blåbær i Rendalen, og sankingen pågår ennå" (Østlendingen 05.09.1941). [4]

Foreslått verdi: 4

1942: "Fra Landbrukets Priscentral. Av ville bær ligger blåbær best an med et godt middelsårs høst i de fleste strøk av landet" (Nationen 22.07.1942). "Fra Landbrukets Priscentral. Etter de nyeste opplysninger en har, synes høstutsiktene for skogsbær å ha forverret seg i sommerens løp. Det var en masse blomster både på multer, blåbær og tyttebær, men dessverre ble det ofte ikke bær" (Aftenposten 08.08.1942). "Fra Kløftefoss [Modum]. Blåbær fins ikke og tyttebærene blir det ikke noen mengde av heller" (Buskeruds Blad 18.08.1942). [2]

Øvre Telemark: "Det meldes fra Grungedal [Vinje] at multehøsten også der slår totalt feil. Derimot ser det ut til å bli bra med blåbær og tyttebær" (Rjukan Dagblad 27.07.1942). "Det er bra med blåbær, og en venter at det blir like godt med tyttebær også" (Rjukan Dagblad 08.08.1942). [4]

Numedal: "Vi var en liten tur oppe i Svene [Flesberg] i går. Men når det gjelder multer og blåbær ser de dårlig ut på de kanter" (Buskeruds Blad 27.07.1942). "Numedals-nytt. Førøvrig blir det helst lite frukt, og det samme er stort sett tilfelle med blåbær og multer" (Buskeruds Blad 06.08.1942). "Litt fra Sigdal. Noen rik høst av ville bær ble det dog ikke. Blåbærene er på mange plasser små og en del er tørket bort" (Buskeruds Blad 13.08.1942). [1]

Hallingdal: "Blir det mye frukt og bær i Flå? – Endel blåbær blir det og tyttebærene tegner bra" (Buskeruds Blad 05.08.1942). [3]

Valdres: "Noen steder er det riktig bra med blåbær og villbringe bær, andre steder mindre for ikke å si helt elendig" (Valdres 14.08.1942). "Fra Torpa [Nordre Land] meldes til oss at det kom noen biler opp til Huggelia og innover mot Synfjellet i uken som gikk, men de vendte om med et magert resultat. Det forteller tydelig nok om at moltehøsten har slått feil. Det er heller ikke rart med blåbær og tyttebær i skogen" (Vestopland 18.08.1942). "Etter hva vi hører fra Torpa ble det i år ikke noe multe til forsendelse ut av bygda. Heller ikke har det foreløpig gått ut noe blåbær, og sesongen også for denne bærsort ser nå ut til å være på det nærmeste slutt. Det har vært lite bær" (Vestopland 01.09.1942). "Malter finnes ikke, hverken i høgfjellet eller i låglendet, og andre skogsbær synes også borte" (Valdres 01.09.1942). "Det var stor utfart fra Fagernes etter blåbær sist søndag, og utbyttet var vel så opp og ned. Mange steder i skogen fins det omtrent ikke bær på blåbærlyngen, mens en på andre steder kan støte på flekker hvor det er ganske bra" (Valdres 04.09.1942). [2]

Gudbrandsdalen: "Slett ikke dårlig når man tar i betraktning at det er nesten en meter mellom hver bær i fjellet i år" (Laagen 29.08.1942). [2]

Nord-Østerdal: "I Nord-Østerdal er hovedinntrykket at det vil bli dårlig med molter, men med blåbær og tyttebær tegner det bedre" (Østerdølen 07.08.1942). "Blir det ikke blåbær i Follidal heller? Follidølene har ikke stort håp om at det blir noe bær i år" (Hamar Arbeiderblad 13.08.1942). "I øvre Rendal blir det riktig mye tyttebær, hvis den blir skikkelig moden, meldes til Østlendingen. Blåbær er det svært lite av" (Østerdølen 21.08.1942). "I Tyllidalen [Tynset] sies det å bli bra med ville bær i sommer. Tytingen står imidlertid ikke så fint, men blåbæra er bra" (Østerdølen 22.08.1942). "Etter hva det opplyses skal det være bra med blåbær i Tyllidalen [Tynset]. Fra Alvdal blir det skrevet til oss at det finnes nesten ikke bær der i år" (Arbeidets Rett 25.08.1942). "Det kan fastslås med sikkerhet at bærhøsten i Sollia [Stor-Elvdal] blir meget dårlig. Blåbær finnes det nok noe av, men mengden er meget beskjeden" (Østerdølen 26.08.1942). "Vi snakket med noen bærsankere på Tynset forleden som fortalte at det var ikke mye å finne av blåbær i år" (Østerdølen 27.08.1942). "Bærhausten totalt mislykket i Dalsbygda [Os]. Molter er ikke å nevne og heller ikke blåbær" (Arbeidets Rett 28.08.1942). [2]

Foreslått verdi: 2

1943: "Særlig over Østlandet og Sørlandet var det en rik bærhøst både av blåbær og tyttebær" (Landbrukets Priscentral, Årsberetning). [Finnes i arkivet til Norges Bondelag.] "NTB: Den kalde perioden vi hadde på forsommeren gjorde sitt til at det blir lite av multer, i hvert fall på høgfjellet. Mens derimot blåbær

og tyttebær ser det ut til å bli ikke så lite av" (Nationen 27.07.1943). "Blåbærhøsten har vært særs rik i år og tusener på tusener av liter er de siste uker henter heim fra skogen av flittige bærplukkere" (Laagendalsposten 30.07.1943). "Det har aldri vært så meget bær i fjellet som i år. Blåbærrisene står bugnende fulle" (Aftenposten 10.09.1943). [5]

Øvre Telemark: "Heller ikke i de andre distrikter her omkring ser det ut til å bli noe molter i år. Blåbær er det derimot mye av" (Rjukan Dagblad 03.08.1943). "Så meget blåbær som det er i Telemark i år har det ikke vært på mangfoldige år" (Vestopland 14.08.1943). "Blåbær har skogen bugnet av i år" (Rjukan Dagblad 23.08.1943). [5]

Numedal: "Blåbærtiden er snart inne for alvor, skriver vår korrespondent i Sigdal, og folk har allerede begynt med sine bærturer. Det ser ut til å være en ganske bra blåbærhøst i år, uten at en dog kan si at det er noen overveldende mengde" (Buskeruds Blad 22.07.1943). [4]

Hallingdal: "Lørdag den 28. satte angrepet mot tyttebærene inn her i Gol som i de andre Hallingdalsbygder. Av blåbær er det ikke plukket stort; det er nemlig lite av den i år, dessuten er den frosset mange steder" (Buskeruds Blad 03.09.1943). "Nytt fra Gol. Det ser ut til å bli bra både med frukt og bær i år" (Buskeruds Blad 17.08.1943). [2]

Valdres: "I heimeliene er det her og der noko blåbær. Korleis det kan bli oppe i fjellet med blåbær er noko tidleg å ha ei mening om" (Valdres 10.08.1943). [3]

Gudbrandsdalen: "Elendig med molter i Ringsakerfjellene. Også fra Øyer- og Ringebuffjellet kommer det melding om at moltehøsten har slått fullstendig feil i år. Blåbær er det imidlertid bra med" (Vestopland 04.08.1943). "En kjentmann forteller at det er styggmye blåbær i lia fra Slåsæter i Øyer og sørover mot Grøtåsen" (Laagen 18.08.1943). "Fremdeles er det masser av blåbær på fjellet, særlig i traktene ved Neverfjell [Øyer] kan der ennå plukkes tusenvis av liter" (Gudbrandsdølen 30.08.1943). [5]

Nord-Østerdal: "Det ser ut til å bli bra med blåbær i Tolga i høst, forteller en mann som har vanket endel i bærtraktene i det seinere" (Østerdølen 23.07.1943). "Etter hva vi får opplyst tegner det til å bli kronår på blåbær i Alvdal" (Hedmarkingen 29.07.1943). "På enkelte steder kan det enno være i tidligste laget, men i Flensmarka [Røros] og ved Femund vil blåbærene være modne til da. Det ser forresten ut som det blir nokså bra med blåbær over alt" (Arbeidets Rett 11.08.1943). "Fra Folldal blir det meldt til oss at moltehausten har slått fullstendig feil der, på grunn av den kalde forsommeren, men når det gjelder blåbærhausten blir det likevel en del blåbær i Atnedalen [Stor-Elvdal] og nederst i Foldalen" (Arbeidets Rett 16.08.1943). "Kronår på blåbær i Nord-Østerdal. Det er uvanlig mye blåbær i Nord-Østerdals bygder i år" (Østerdølen 16.08.1943). "Men som sagt er det veldige mengder blåbær i Engerdal i år, og det blir hundretusener, ja kanskje millioner, av kilo som bare blir stående og råtne" (Østerdølen 14.09.1943). "Fra Røros til Femundstraktene etter blåbær. Og her finnes bær! Du verden for en rikdom!" (Arbeidets Rett 30.08.1943). [4]

Foreslått verdi: 4

1944: "Av skogsbærene ga blåbær om lag 2/3, multer 3/4 og tyttebær ca. 90 % av normalår" (Landbrukets Prisentral, Årsberetning). [Finnes i arkivet til Norges Bondelag.] "Jordbærene er det vel for det meste bare de som har noe å bytte med som har fått fatt på. Derfor blir i år blåbærfeltene hjemsoekt som aldri før. Det er motstridende rapporter vi får fra de forskjellige steder, men det ser ut til at det blir minst i strøk som er særlig utsatt for frost" (Buskeruds Blad 02.08.1944). [2]

Øvre Telemark: "Turistar, som har ferdast i heiane i Setesdal, fortel at det iallfall på austheia ser ut til å bli bra med moltor. Fotturistar som har gått over heiane fram til Telemark, fortel at einskilde stader var det heilt raudt av blommar og kart. Tytebær og blåbær såg dei derimot lite til" (Norsk Tidend 02.08.1944). "I en samtale med en tinndøl erfarer vi at det ser ikke særlig bra ut med blåbær i skogstraktene i år" (Rjukan Dagblad 03.08.1944). "Med hensyn til bærhøsten blir den skral; ville bær finnes praktisk talt ikke og multene ble det heller ingen ting av" (Rjukan Dagblad 01.09.1944). [1]

Numedal: "Litt fra Sigdal. Så er vi enig om at det ikke blir noen stor mengde blåbær over her" (Buskeruds Blad 04.08.1944). "Blåbæra råtner i Sigdal. Det er visstnok blåbær ganske jamt over, men slett ikke i noen stor mengde" (Buskeruds Blad 08.08.1944). "Uvdal venter ingen rik potetavling. Molter er det svært lite av. Av blåbær heller ikke så rart" (Buskeruds Blad 31.08.1944). [2]

Hallingdal: "Mye sæterhøy i Nes [Hallingdal]. Men multehøsten blir skral. Heller ikke av blåbær ser det ut for å bli noen rik høst" (Buskeruds Blad 18.08.1944). [2]

Valdres: "Liten moltehøst i Valdres. Blåbær er det heller ikke mye av, enkelte steder er det nesten helt øde" (Vestopland 26.08.1944). [2]

Gudbrandsdalen: "Blåbærsankingen har no pågått en tid i Sel, og stadig er det karavaner opp gjennom skogen. Det er masser av blåbær, forteller noen av pellerne, men den er ikke helt moden alle steder enno" (Dale-Gudbrand 18.08.1944). [5]

Nord-Østerdal: "Elendig bærår i Folldal. Det er ikke bare multe det blir lite av, men det blir også dårlig med tyting og blåbær" (Østerdølen 21.08.1944). "Det er atskillig folk ute på blåbærsanking i Alvdal fortelles oss. Det er atskillig blåbær på sine steder, men det er svært ujevnt og noe større til salgs kan det neppe bli" (Østerdølen 01.09.1944). [2]

Foreslått verdi: 2

- 1945: "Landbrukets Priscentral melder: De ville bær gir heller ikke så gode løfter. Blåbærblomstene frøs i et par kuldenetter i slutten av mai, og dette ødela mulighetene over Østlandet" (Friheten 23.07.1945). "Det er nærmest misvekstår på blåbær" (Laagendalsposten 26.07.1945). "Meldinger fra både Hedmark og Oppland går ut på at det blir lite blåbær i år" (Arbeiderbladet 03.08.1945). "På de vanlige blåbærtrakter er det ingen ting. Men derimot kan mange fortelle om at det er en god del blåbær når en kommer opp i skoggrensen og videre oppover" (Drammens Tidende 08.08.1945). [2]
- Øvre Telemark:** "I de øvre Telemarksbygder tegner det til å bli et godt år for tyttebær. Derimot ser det smått ut med blåbærene" (Telemark Arbeiderblad 20.07.1945). "Skogsbær ser det dessverre heller ikke til å bli noe videre av, særlig er det dårlig med blåbær" (Rjukan Dagblad 30.07.1945). "Vi spurte herredsagronomen [i Tinn] med det samme om hvordan det lå an med skogsbærene. Blåbær er det dårlig med, men jevnt over noenlunde bra med tyttebær" (Rjukan Dagblad 06.08.1945). [1]
- Numedal:** "Dårlig med tyttebær i Sigdal. Folk som ferdes i skogen forteller at på steder hvor det de siste årene før har vært helt rødt av bær nå ikke finnes en eneste bær. Blåbær fantes jo praktisk talt ikke" (Drammens Tidende 29.08.1945). [1]
- Hallingdal:** "Etter hva Fremtiden hører har det vært rene invasjonen av molteplukkere i Ål i høst. Men er det bra med molter har det praktisk talt ikke vært blåbær i år" (Fremtiden 31.08.1945). [1]
- Valdres:** "Molte høsten dårligere enn ventet på Hedalsfjellene [S-Aurdal]. Blåbær er det i år svært lite av" (Ringerikes Blad 18.07.1945). "Med skogsbæra var det ikke rart. Noe multe fanst det enkelte steder og enda flere plukkere. Blåbær er ikke å snakke om [gjelder Hedalen, Sør-Aurdal]" (Valdres 04.09.1945). [1]
- Gudbrandsdalen:** "Mens det ellers over landet meldes om lite blåbær, har det slettes ikke vært så verst i Fåvang [Ringeby]" (Dagningen 29.08.1945). [3]
- Nord-Østerdal:** "Molte høsten i Femundstrakten en skuffelse. Men det blir litt blåbær" (Østerdølen 28.07.1945). "Vi vekslet i går noen ord med en Elverumsmann som i helgen hadde vært såvel i Åmot som oppe i Stor-Elvdal for å plukke blåbær. Han kunde fortelle at et dårligere blåbærår enn i år kunde han ikke minnes" (Hamar Arbeiderblad 01.08.1945). "Mindre gode bærutsikter i Dalsbygda. Det finnes noe multe på spredte steder, men det er svært ujevnt. Blåbær ser det bedre ut med" (Arbeidets Rett 06.08.1945). "En mann i Engerdal som ferdes mye ute i det fri forteller at utsiktene til blåbær- og tyttebær høsten ikke er de beste" (Østerdølen 25.08.1945). [2]

Foreslått verdi: 1

- 1946: "Landbrukets Priscentral har foretatt en ny undersøkelse av utsiktene for frukt- og bær høsten. Hva skogsbærene angår, ble det et rikt år på blåbær sønnafjells, og især over Østlandet, men store mengder råtnet vekk i skogene" (Nationen 17.09.1946). "Norges Bærlag bekrefter på Nationens henvendelse at bær høsten i år har vært riktig fin over hele østlandsområdet og visstnok stort sett ellers over hele landet, bortsett fra molte høsten som nesten over alt har vært mislykt og iallfall ikke noe sted rikelig. Både for blåbær og tyttebær har det derimot vært et overmåte rikt år" (Nationen 07.10.1946). "Det er slett ikke dårlig med blåbær i år, men ennå er det i tidligste laget for noen virkelig storfangst" (Buskeruds Blad 15.07.1946). [5]
- Øvre Telemark:** "En av våre venner fra Hovin [Tinn] forteller at høyavlen der blir dårlig i år. Av skogsbær ser det ut til å bli bra. Både blåbærene og tyttebærene står godt i år" (Rjukan Arbeiderblad 18.07.1946). "Bygdebrev fra Rauland [Vinje]. Skogsbær og molter ser det helst smått ut med, då serleg molter. Derimot vert det bra med blåbær og tyttebær dersom dei rekk å bli mogne" (Telemark Arbeiderblad 06.08.1946). [4]
- Numedal:** "Oppover Numedal er det svært bra med blåbær i Flesberg og Rollag. I Nore klager de over at blåbæra til dels er tørket bort. Fra Uvdal meddeles at det er mye blåbær" (Buskerud Blad 27.07.1946). "Fra Tunhøvd [Nore og Uvdal]. Av skogsbær er det heller ikke meget, blåbær er det en del av" (Buskeruds Blad 17.08.1946). "Høstbrev fra Krødsherad. Det har vært et ualmindelig rikt bærår, både av blåbær og tyttebær" (Buskeruds Blad 04.10.1946). [4]
- Hallingdal:** "Sommerbrev fra Flå. Med hensyn til blåbær så er det nok en del av denne, og tyttebær sies der også å skulle bli ikke så verst med" (Buskeruds Blad 01.08.1946). "Av ville bær blir uvanleg mykje i år, seier folk som har ferdast i skogen" (Hallingdølen 08.08.1946). [4]

Valdres: "Bra med tyttebær og blåbær i Valdres" (Oppland Arbeiderblad 24.07.1946). "I en samtale med Ola Brenden, Nord-Torpa [Nordre Land], forteller han at det blir lite multer i Torpa-fjellet i år. Men det er en masse blåbær" (Oppland Arbeiderblad 17.08.1946). [5]

Gudbrandsdalen: "Av blåbær er det også lite i Venabygdsfjellet og det blir heller ikke mye tyttebær" (Gudbrandsdølen 02.08.1946). "I traktene ved Russlia i Vågåfjellet er det mye blåbær i år og folk som er iherdige til å plukke fyller både kopper og kar" (Gudbrandsdølen 27.08.1946). [3]

Nord-Østerdal: "Bra med blåbær og tyttebær i Alvdal" (Østlendingen 08.08.1946). "Det har vært bra med blåbær i Kvikne [Tynset], forteller en kviknedøl i en samtale" (Østlendingen 22.08.1946). "En mann fra Rendalen forteller i en samtale med oss at det finnes enda store mengder blåbær igjen i skog og fjell i Rendalsbygdene" (Arbeidets Rett 30.08.1946). [4]

Foreslått verdi: 4

1947: "Fra Landbrukets Priscentral. Bringebær og skogsbær har tørket mye inn utover sommeren. Etter de undersøkelser som ble foretatt i midten av august anslår Priscentralen årets utbytte av frukt og bær til følgende prosent av et normalårs avl når man setter normalår = 100. Blåbær: Østlandet 61, Sørlandet 58, Vestlandet 55, Trøndelag og Nordland 75" (Nationen 10.09.1947). "Alt i alt må det sis at bærhøsten over hele Østlandet har vært mager og i beste fall ujevn, noe som i første rekke må tilskrives tørken" (Nationen 26.08.1947). [2] [Men det sto nok bedre til i fjellområdene.]

Øvre Telemark: "Alle merke tydde på at det skulle verta eit rikt multeår frå våren av. Men det slo diverre ikkje til. Derimot er det mykje av blåbær" (Rjukan Arbeiderblad 09.08.1947). "Vi har hatt en teleforntazzia til Kviteseid, Seljord, Bø, Lunde, Sauherad, Kilebygda, Bjørkedalen, Oklungen, Langangen for å høre hvordan det er med skogsbær i de omliggende skogdistrikter. Svaret vi fikk var likt fra samtlige steder: Den tørken er fæl. Dersom det fins noe bær i skogene er de helt tørket inn – så tørre at de henger fast til riset" (Telemark Arbeiderblad 15.08.1947). "Trass i tørken vart det plukka mykje bær i Fyresdal, av tytebær var de medels, men av blåbær eit av dei rikaste på mange år" (Telemark Arbeiderblad 09.10.1947). [4]

Numedal: "Fra Tunhovd [Nore og Uvdal]. Av multer blir det lite her i sommer. Men tyttebær og blåbær ser det ut til å bli bra med" (Buskeruds Blad 28.07.1947). "Fra Uvdal. Skogsbær ble det ikke så lite av i år, især blåbær, og heller ikke så dårlig med tyttebær" (Buskeruds Blad 19.09.1947). [4]

Hallingdal: "Gløtt fra Flå. For skogsbærenes vedkommende ser det ut for å bli et bra år for blåbær og tyttebær, mens derimot multehøsten synes å bli dårlig" (Buskeruds Blad 16.07.1947). "Skogsbæra teiknar heller ikkje så ille. Blåbærplukkarane har alt vore i aktivitet. Dei kan fortelja at rett nok er det ikkje på det meste med bær, men dei er sers fine i år" (Hallingdølen 07.08.1947). [4]

Valdres: "Vi spør gartner Tangen i Aurdal om utsiktene for bær-, grønnsak- og frukthøsten i Valdres i år. Det blir sikkert et middelsår på bær iallfall, svarer han" (Valdres 29.07.1950). "Det ser ikke ut til at det er større sjanser til å få kjøpt molter i år – en må helst til fjells for å plukke dem selv. Men nå er visst også det i seneste laget, etter hva kjøpmann Sigurd Nilsen, Torpa [Nordre Land] fortalte i en samtale i går. Det blir meget bra med blåbær, men det er litt tidlig ennå" (Samhold 07.08.1947). [4]

Gudbrandsdalen: "Frå Aksjøsæter i Øyerfjellet. Her er eg 900 m. o. h. Av blåbær og tytbær vert det bra, men det trengs regn for at bæra skal bli stor og velutvikla" (Gudbrandsdølen 26.07.1947). [4]

Nord-Østerdal: "I Stor-Elvdal. Blåbær blir det jevnt bra av og nede i dalen begynner den nå å modnes" (Østlendingen 17.07.1947). "Det blir molte lell i Nord-Østerdal. Blåbær og tyttebær ser det ut til å bli svært mye av" (Arbeidets Rett 25.07.1947). "Det blir opplyst til oss at det ser svært lovende ut når det gjelder blåbær i Engerdal i år" (Hamar Arbeiderblad 28.07.1947). "Ytre Rendal håper på noe multe i fjellflyene. Blåbær og tyttebær blir det atskillig av der" (Østlendingen 30.07.1947). "Liten eller ingen molte i Nord-Østerdal-bygdene i år. Med hensyn til blåbær og tyttebær ser det noe lysere ut, men noe kronår er det ingen som venter på dette område heller" (Østlendingen 31.07.1947). "Slåtten er nå på det aller nærmeste ferdig her i bygda, skriver en korrespondent i Stor-Elvdal. Særs mye av villbær blir det neppe i år på grunn av hardvær og tørke" (Hamar Arbeiderblad 31.07.1947). "Vi har spurt fullmektig Ole Larsen hvordan bæromsetningen har vært i Tynset. Etter det inntrykk jeg har, må en anta at blåbærhøsten er noenlunde middels. Lite blåbær i Follidal i år, men folldølene plukker bær ved Barkald [Alvdal]. Vår kilde forteller at der var bærene store og fine, og en må ikke streve alt for mye for å komme hjem med fulle spann" (Østlendingen 19.08.1947). "En tolging forteller i en samtale at det ble et dårlig blåbærår i Tolga denne sommer" (Østlendingen 29.08.1947). [4]

Foreslått verdi: 4

1948: "Fra Landbrukets Priscentral. Det ser ut til å bli dårlig år av skogsbær, moltene er frosset og blåbærene er svært ujamne" (Nationen 18.08.1948). "Direktør Rømcke Moe i Norges Bærlag forteller at det hverken kommer inn multer eller blåbær" (VG 23.08.1948). "Etter det en del skogsfolk i Telemark forteller ser det ikke ut til å bli mye skogsbær å plukke fra nå av og utover høsten. Blåbæra er modne

flere steder, men bæra står ikke så tett på lynget som en plukker gjerne vil ha dem" (Telemark Arbeiderblad 15.07.1948). "Det er fra flere hold hevdet at villbærene har slått fullstendig feil i år, og etter en telefonrazzia vi har foretatt til forskjellige deler av fylket viser det seg at dette stort sett er riktig. Mange steder er det helt "svart" for blåbær" (Buskeruds Blad 11.08.1948). [2]

Øvre Telemark: "I fjellet ser det ut til å bli temmelig smått stell med bær av alle slag. Det er ikke bare moltene som har slått feil i år etter en lovende opptakt, men også blåbær, krekling og andre bærsorter" (Telemark Arbeiderblad 05.08.1948). "Molter finnes ikke. Vi snakket i går med en kar som hadde vært på Slettefjell og ellers i 19 timer trålet rundt i Sauland [Hjartdal], så nøye hadde han tilsynelatende finkjemmet terrenget. Litt blåbær finnes dog i disse trakter, selv om det ikke er avskrekkende mye av dem heller" (Telemark Arbeiderblad 10.08.1948). "For det første er det lite bær og vi må gå lange veier for å finne noen. La oss få bedre betalt eller plukk selv. Arvid Erichsen, Notodden" (Morgenbladet 19.08.1948). "Det er lite med bær i traktene omkring Rjukan i år. Av molter er det så å si blankt og selv blåbærene slår feil, forteller bærplukkere som har vært ute" (Rjukan Arbeiderblad 23.08.1948).

"Hvordan er det med skogsbær? – Det er dårlig. Av blåbær var det en del, men de som tenker på å plukke tyttebær må ha god tid, slutter skogforvalteren [i Tinn]" (Rjukan Dagblad 18.09.1948). [2]

Numedal: "Folk som ferdes en del i skogen forteller at det er ganske bra med blåbær, skriver DT og BBs korrespondent i Sigdal" (Buskeruds Blad 23.07.1948). "Litt fra Sigdal. Hist og her er det litt blåbær, men en må ikke regne med å få fylt sine kopper med en gang" (Buskeruds Blad 11.08.1948). "Også fra Tunhovd [Nore og Uvdal] meldes at det er lite molter i år, men endel blåbær står fremdeles ute" (Buskeruds Blad 28.08.1948). [3]

Hallingdal: "Der har flere ganger i de siste dager vært skybruddlignende regn i Hallingdal. Blåbær ser det ut til å bli bra av, men tyttebærene vil på sine steder slå feil" (Buskeruds Blad 21.07.1948). [4]

Valdres: "Blåbær er det en mengde av over alt i Valdres" (Oppland Arbeiderblad 09.08.1948). "Mye tyttebær i Valdres. Blåbær er det plukket en mengde av, men det står nok framleis tusener kg igjen i skogen" (Oppland Arbeiderblad 27.08.1948). [5]

Gudbrandsdalen: "I Øyer blir det mye blåbær og lite molte. Blåbær blir det alltid en del av i Gausdal og det slår til i år og" (Dagningen 20.07.1948). [4]

Nord-Østerdal: "Lite blåbær og tyttebær i Nord-Østerdal. Det tegner til å bli usedvanlig lite både med blåbær og tyttebær" (Østlendingen 30.07.1948). Det ser elendig ut med bæråret i Vingelen [Tolga], får vi opplyst. Det finnes hverken molte eller blåbær" (Arbeidets Rett 20.08.1948). "Det er dårlig med all slags skogsbær i Nord-Østerdalsbygdene i år" (Arbeidets Rett 30.08.1948). "En mann som har oppholdt seg ute i Femundsmarken noen dager, forteller til Arb. Rett at det er uvanlig mye blåbær ved øvre Røa i år" (Arbeidets Rett 08.09.1948). [2]

Foreslått verdi: 3

1949: "Fra Landbrukets Priscentral. Blåbær synes det å være nærmest middels år for, men det har ikke blitt plukket så meget av den at det er kommet noe særlig i vanlig omsetning" (Nationen 17.08.1949). "England kan ta imot all blåbæren vi sender. Men Norges Bærslag tror ikke på stor eksport" (Dagbladet 10.08.1949). "Blåbærene er ikke modne enda, opplyser bestyrer Skagnes ved Lauvli i en samtale med Ringerikes Blad. Det blir endel blåbær, endel tyttebær og endel multer. Bringebær ser det også ut til å bli litt av, men jeg tror ikke bæråret blir så godt som det tegnet til" (Ringerikes Blad 20.07.1949). "Moltene på heia mellom Tørdal og Nissedal begynner nå å modnes, – men de fleste er vel allerede forsvunnet, da det i år også er svært lite av disse. Blåbær finnes det en del av, men disse er små og dårlige, da de holder på å tørke bort" (Telemark Arbeiderblad 27.07.1949). "Korleis er det med bær på vidda? – Det hadde vore mykje molta, men bæra hadde frose i frostnettene i august. Men blåbær var det kolosalt mykje av enno" (Hardanger Folkeblad 20.09.1949). [3]

Øvre Telemark: "Av ville bær har det hittil vært en del blåbær, og året har hittil ikke tegnet så verst, men tørken har nok gjort en del skade også her" (Rjukan Arbeiderblad 02.08.1949). "Ellers blir det bra med blåbær i traktene rundt om i Tinn i år" (Rjukan Arbeiderblad 16.08.1949). "Frå Hovin [Tinn]. Her er bra med blåbær og tyttebær vert det og noko av" (Telemark Arbeiderblad 17.08.1949). "Oppover i bygdene fryser potetgraset, og det spøker for moltene i fjellet. Men potetene holder seg ennå, og det samme gjør blåbæra og tyttebæra. Der det er noen, da" (Telemark Arbeiderblad 19.08.1949). "Av villbær er det sanket en del blåbær, og alt tyder på at det også blir bra med tyttebær" (Rjukan Arbeiderblad 24.08.1949). "Ellers synes det over alt å være bra med blåbær og tyttebær i skogen" (Rjukan Arbeiderblad 30.08.1949). [4]

Numedal: "Ville bær er det en mengde av i skogene i Krødsherad" (Fremtiden 22.08.1949). "En voldsom biltrafikk var det på Kongsberg i helgen. De fleste var visstnok bærplukkere som dro oppover Numedal, Jondalen og til Telemark. Det er masser av bær i år. Blåbær finnes i mengder og tyttebær er det også kronår på" (Kongsberg Dagblad 23.08.1949). [5]

Hallingdal:

Valdres: "I Hedalen [Sør-Aurdal] later det til å bli bra med blåbær i år, forteller en hedøling vi snakket med i går" (Ringerikes Blad 21.07.1949). "Smånnytt frå Etnedal. Derimot ser det bra ut med blåbær" (Oppland Arbeiderblad 12.08.1949). "I skogen ble det bra med blåbær og ganske bra med multer" (Valdres 23.08.1949). "Blåbær og tytebær har det vori ei mengd av" (Valdres 29.09.1949). [4]

Gudbrandsdalen: "Det skal være utsikter til en del tytebær og blåbær i fjelltraktene" (Dagningen 10.08.1949). [3]

Nord-Østerdal: "Ferdabrev fra N.-Østerdal. I år ser det tålig bra ut med skogsbær" (Arbeidets Rett 20.07.1949). "I Stor-Elvdal og Rendalsbygdene tegner det også til å bli mye blåbær, men den er ennå ikke helt moden her. Engerdølene mener at det vil bli svært dårlig med all slags bær deroppe" (Hamar Stiftstidende 29.07.1949). "Heller ikke i år ble det noe multer i Sollia [Stor-Elvdal]. Utsiktene for skogsbær er lysere, selv om det nå kanskje ikke blir noe svært bærår. Blåbær ser det ut til å bli en del av" (Østerdølen 04.08.1949). "Kuldebølgen som har gått over Nord-Østerdal har tatt knekken på blåbæra i Stor-Elvdal. I Rendalen derimot har den klart påkjeningen" (Hamar Arbeiderblad 23.08.1949). "Det er atskillig blåbær i traktene ved Bellingmo [Alvdal] og de fleste oppnår godt utbytte av turen" (Østerdølen 02.09.1949). [3]

Foerslått verdi: 4

1950: "Landbrukets Priscentral har innhentet et større antall rapporter fra hage-eiere og hagebruksfunksjonærer i alle fylker om avlingsutsiktene for frukt og bær pr. 16. juni i år. Skogsbærene var det for tidlig å uttale seg noe bestemt om på den tid opplysningene ble innhentet. Senere oppgaver synes imidlertid å tyde på at en ikke kan vente så mye blåbær og tytebær i år" (Nationen 12.07.1950). "Frostnetter har ødelagt mye blåbær. Disponent Rømcke Moe i Norges Bærslag er meget forsiktig: Jeg kan bare si så mye at erfarne bærplukkere ikke mener at det blir noe særlig godt år" (Arbeiderbladet 26.07.1950). "Det er ikke så mye skogsbær på Østlandet i år heller, sier statskonsulent Oddvar Lund i Landbruksdepartementet til Dagbladet. For blåbærenes vedkommende skyldes det nok at blomstene frøs, – særlig i utsatte strøk" (Telemark Arbeiderblad 01.08.1950). "Nå skal blåbæra i hus. Den er som før meldt svært ujevn i år. Enkelte steder finnes det ikke bær, og i andre strøk er det så en kan få kassene fulle" (Ringerikes Blad 12.08.1950). [3]

Øvre Telemark: "Blåbærene i år tegner meget bra i de nedre og ytre distriktene, sier fylkesskogmester Midttun til Telemark Arbeiderblad. I de øvre distrikter er det ikke fullt så bra" (Telemark Arbeiderblad 04.07.1950). "Ville bær i Fyresdal. Det ser ikkje ut til å verta nokon rekordhaust av tytebær og blåbær, og det er truleg frostnettane, som hev gjort ein del skade" (Telemark Arbeiderblad 18.07.1950). "Frå Brunkeberg [Kviteseid]. Skogsbær, særlig blåbær, ser det ut til å verta lite av" (Varden 01.08.1950). "Det var mange i fjellet igår, de fleste for å plukke blåbær, men også noen for å søke etter multer. Blåbæra er store og fine i høydene nå, men moltene er det lite av" (Rjukan Arbeiderblad 11.09.1950). "Det har vært bra med bær i Tuddal [Hjartdal] i høst. Nå er moltetida over, men det er en mengde blåbær og tytebær" (Telen 25.09.1950). [3]

Nunedal: "Bra med blåbær og tytebær i Krødsherad" (Fremtiden 11.08.1950). [4]

Hallingdal: "Med hensyn til frukten ser det i Buskerud ut til å bli et middels godt år. Skogsbærene kommer noe ujevnt, da blomstene frøs i vår i den nordlige delen av fylket" (Kongsberg Dagblad 25.07.1950). "Blåbæra var for ei tid sidan mogne i Flå. Det er bra med blåbær på desse kantane" (Hallingdølen 08.08.1950). "Tytebærplukkingen har nå pågått en tid i Hallingdal, men det ser ut til at bæråret er atskillig dårligere enn i fjor. I de høyestliggende strøk ser bærhøsten ut til å ha slått helt feil og årsaken til dette er antagelig den kjølige sommeren" (Drammens Tidende 25.09.1950). [3]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Tytebær fikk vi nesten ikke i år, fortsetter Aasen [Gartnerhallen, Lillehammer]. Blåbær og solbær har det praktisk talt ikke vært" (Dagningen 07.11.1950). "Det var dårlig år for blåbær og tytebær. Derimot var det meget multe i fjellet" (Gudbrandsdølen 02.02.1951). [1]

Nord-Østerdal: "Ingen molter i Sollia [Stor-Elvdal]. Også skogsbær blir det dårlig med, særlig blåbær" (Østlendingen 15.08.1950). "Derimot ser det ut til at det kan bli noe blåbær i Dalsbygda [Os] i år" (Østlendingen 17.08.1950). "Jakten på multene i Tufsingdalen [Os] har nå ebbet ut. Men nå begynner blåbærtrafikken. Det er bra med blåbær i år" (Østlendingen 04.09.1950). [2]

Foerslått verdi: 3

1951: "Foruten jordbær og moreller blir det nå solgt bringebær, blåbær og stikkelsbær i stor stil" (Vårt Land 01.08.1951). "Regnværet forringer kvaliteten av skogsbærene. Da er det straks vanskeligere når det gjelder skogsbær som det i år i hvertfall, hva blåbær angår, er en masse av" (Nationen 24.08.1951). "Buskerud-epistel. Blåbær og tytebær er det nok av til alle som har anledning til å forsyne seg i skogen" (Nationen 30.08.1951). [5]

Øvre Telemark: "Det ser ut til å bli bra med skogsbær i Tinn i år. Særlig blåbærhøsten tegner lovende" (Telen 18.07.1951). "Det ser virkelig ut til at det kan bli en del molter i fjellstrøkene i år, forteller fylkesskogmester Midttun til Telemark Arbeiderblad. – Hvorledes er det med blåbær? – Vi har ikke fått inn noen meldinger ennå, men etter det jeg har sett, ser det ut til å bli riktig mye" (Telemark Arbeiderblad 26.07.1951). "Regnværet har neppe gjort noen større skade på fruktavlingene, men et annet poeng er at det går svært smått med utviklingen i slikt vær, sier fylkesgartner Foss. Har De noe føling med skogsbærene? – Det ser riktig bra ut over hele fylket, både når det gjelder blåbær og tyttebær" (Telemark Arbeiderblad 23.08.1951). [5]

Numedal: "Det blir visstnok bra med blåbær og tyttebær. Og moltene lover ikke så aller verst de heller, sier folk, som har ferdes på fjellet" (Laagendalsposten 23.07.1951). "Det vil bli mye skogsbær i Numedal. Både blåbær og tyttebær" (Fremtiden 24.07.1951). "Kronår på tyttebær i Krødsherad. Masse blåbær innover skogene ennå" (Fremtiden 03.09.1951). [5]

Hallingdal: "Mye høy ute i Hallingdal. På fjellet har det vært surt og kaldt i hele sommer, men det blir bra med molter vet folk å fortelle som ferdes i fjellet. Blåbær blir det også en del av" (Fremtiden 01.08.1951). "Det blir lite skogsbær i Hol i år, fortel meldaren vår. Det er vel den kalde sumaren og alt regnet som har gjort at bæra ikkje blir mogne" (Hallingdølen 14.09.1951). [2]

Valdres: "Smånytt fra Torpa. Blåbær blir det rikelig av ser det ut til" (Samhold 18.07.1951). "Alle fristunder går nå med til bærpelling i Valdres. Det ble bra med blåbær i skogen, men tyttebær har det vært svært ujamnt med, og den som fins, modnes seint" (Oppland Arbeiderblad 18.09.1951). [5]

Gudbrandsdalen: "Hvis det blir godt og varmt vær en tid framover og en unngår frostnetter og haglskurer de første ukene, er det etter alt å dømme utsikter til et meget rikt bærår i skogene og på fjellet. Det er særlig gode utsikter til et godt blåbærår" (Gudbrandsdølen 03.07.1951). "Trass i alt ser det ut til å bli bra med blåbær og tyttebær i fjellet, men for molta ser det ikke så bra ut" (Gudbrandsdølen 23.07.1951). "Det dårligste år i manns minne i Torpa. Blåbærene råtner til dels, og molter finnes nesten ikke" (Velgeren 27.08.1951). "Det blir mye tyttebær i år, og forholdsvis bra med blåbær" (Gudbrandsdølen 30.08.1951). "Ingen molte i Norddalen [Sel]. Noe skogsbær enkelte steder" (Gudbrandsdølen 30.08.1951). [4]

Nord-Østerdal: "I Vingelen, Tolga og Os kan en trygt si farvel med blåbærhøsten" (Østlendingen 01.08.1951). "Moltehøsten slår feil i Stor-Elvdal. Utsiktene for blåbær er heller ikke særlig gode" (Østlendingen 08.08.1951). "En mann fra Hodalen, som har vanket en del i skog og mark, forteller at det er dårlig stelt med bærutsiktene i Hodalen [Tolga]. Molter er det helt svart for, men derimot ser det ut som det vil bli litt blåbær" (Østlendingen 04.09.1951). "Regnværet har ført med seg at en del høy er blitt brent eller kaste på elva i Stor-Elvdal. Blåbæra er vasstrukket og plukkingen hindres av regnvær" (Østerdølen 04.09.1951). "Bra med blåbær og tyttebær i Øvre Rendal, fortelles til avisen" (Hamar Arbeiderblad 06.09.1951). [2]

Foreslått verdi: 4

1952: "Skogsfolk forteller at tørken farer ille med skogsbærene på Østlandet. Nå er moltekartet skrumpet inn til ingen ting og tørken har også redusert utsiktene både for blåbær og tyttebær" (Arbeiderbladet 23.07.1952). "Skogsbærene later til å bi forsinket i år etter hva Høires Pressekontor får høre i Gartnerhallen. Fra Vestlandet meldes det at det nærmest blir uår både hva blåbær og tyttebær angår. På Østlandet ser det ikke galt ut, men det er uråd å si hvordan bærhøsten blir før bærene kommer for alvor" (Ringerikes Blad 12.08.1952). "Bestillinger på tyttebær i Telemark helt fra Stavanger. Men, sier bestyrer Sollid i forbruksforeningen [Nome], det er nok bare en brøkdel vi kan hjelpe i år. Også blåbæra var det dårlig med. Men langt fra så galt som med tyttebæra" (Telemark Arbeiderblad 08.09.1952). [2]

Øvre Telemark: "Blåbærene små og tørre i år. Bærene er små og tørre takket være den kalde og tørre sommeren, og noen særlig overflod er det heller ikke" (Telen 04.08.1952). "Dårlige bærutsikter i Hjartdal. Ikke tegn til tyttebær, og helt elendig med blåbær" (Telen 07.08.1952). "Her ser smått ut med alle slags skogsbær i år" (Rjukan Arbeiderblad 09.08.1952). "Storplukking av blåbær i Lifjelltraktene igår. Særlig var det mange i traktene omkring Lifjell og Vatnar [Bø], meldes til Telen. I disse traktene er det nemlig slett ikke så dårlig med blåbær, og tyttebær tegner det også til å bli bra med" (Telen 18.08.1952). "Lite molter og bær på Hardangervidda" (Haugesunds Dagblad 18.08.1952). "Lite skogsbær sier folk som har vært inne på skogene i Tinn for å finne noe å spe på alle sukkerkiloene med" (Telen 19.08.1952). "I Rauland er det også forferdelig dårlig med skogsbær, og ikke på langt nær nok til husholdningene" (Varden 02.09.1952). [1]

Numedal: "Blåbær blir det ikke noe kronår på her i Sigdal. Flere steder har nok blomsten frosset i den kalde perioden vi hadde her på forsommeren" (Fremtiden 22.07.1952). [1]

Hallingdal: "Det ser ut til å bli jevnt over dårlig med skogsbær i Hallingdal" (Drammens Tidende 23.08.1952). [1]

Valdres: "Smånytt fra Valdres. Skogsbær og molter blir det veldig snaut med, sier folk som farter i skogen" (Oppland Arbeiderblad 21.08.1952). [1]

Gudbrandsdalen: "En del molte likevel i Synfjellet og Gudbrandsdalsfjellene. Med hensyn til annen skogsbær, så ser det ikke så lyst ut. Iallfall i høyere strøk her i distriktet ser det svært skralt ut med blåbær" (Oppland Arbeiderblad 06.08.1952). "Ein venabygding [Ringebu] som kom att frå fjellet føre dagen fortel at det ser reint dårleg ut med omsyn til bær i fjellet i sumar. Blåbær var det ikkje vona å sjå til, og heller ikkje såg det ut til at det skal bli tyttebær" (Dagningen 06.08.1952). [1]

Nord-Østerdal: "Fra Nord-Østerdal blir det meldt at det ikke blir blåbær, kulda har tatt knekken på blomstene" (Vårt Land 15.07.1952). "Lite molter i Engerdal i år. Våre hjemmelsmenn mener også at det blir dårlig med skogsbær forøvrig. Det ser ikke lyst ut hverken for blåbær eller tyttebær" (Østlendingen 06.08.1952). "Utsiktene for ville bær i Øvre Rendal er i år ganske minimale på grunn av det kalde og fuktige vær på forsommeren. Blåbær blir det lite eller intet av, og tyttebærkartene er liten og grøn ennå" (Hamar Arbeiderblad 11.08.1952). "Bærutsiktene dårlige i Stor-Elvdal. Det er på det rene at det ikke blir noe blåbær" (Hamar Stiftstidende 11.08.1952). [1]

Foreslått verdi: 1 [Veldig kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

1953: "Etter de rapporter Prisentralen har innhentet er det alle utsikter til et rikt år av ville bær. Blåbærhøsten vil variere ikke så lite, noe som i stor utstrekning skyldes at blåbærblomsten frøs på enkelte steder. Østafjells ser det ut til å bli mer blåbær i de nedre enn i de øvre distrikter" (Nationen 15.07.1953). [3]

Øvre Telemark: "Det er ikke mye blåbær på Hovindheia [Tinn] nå, forteller lærer Akkerhaugen som igår gikk over traktene fra Nappegard til Austbygde" (Rjukan Arbeiderblad 31.07.1953). "En Rjukanfrue som var på blåbærtur i Atrå [Tinn] forleden og har et godt handelag for bærpelling, fikk samlet tjue liter på 5–6 timer. Hun forteller, at er en heldig kan en komme på fine bærfelter, men ellers er det jevnt over middels bra med blåbær" (Rjukan Arbeiderblad 01.08.1953). "Men at det er store mengder [molter] som er plukket i Rauland [Vinje] i år det er sikkert. Andre slags skogsbær finnes her ikkje i år korleis det no kan ha seg" (Telemark Arbeiderblad 02.09.1953). [2]

Numedal: "Det har vært rikelig med blåbær og tyttebær i skogene i høst også, og innover i fjellskogen og fjellviddene bugnet det av molter. Også et par-tre Buskerud-bygder ble rammet av haglbyger i sommer, som ødela eplene og forvoldte store skader på avlingene ellers da haglene var så store som fugle-egg og lå på bakken opptil et døgn før de smeltet igjen" (Nationen 28.09.1953). [4]

Hallingdal:

Valdres: "Av villbæra ser det ut til at blåbæra slår feil i år" (Valdres 16.07.1953). "Blåbær er truleg mangelvare i år, men ei og annan sleng det da" (Valdres 22.09.1953). [1]

Gudbrandsdalen: "Det er lite blåbær i skogen i år, og smalhans for trosten, for den har allerede gått løs på rognebærene" (Gudbrandsdølen 14.08.1953). [1]

Nord-Østerdal: "Bare moltene slår til av skogsbærene i Nord-Østerdal i år. Helt svart for blåbær, – litt tyttebær sier meldingen" (Østlendingen 30.07.1953). "Potetgraset står fortsatt grønt og frodig, det vesle som er av blåbær står like fast og fin, og vi hørte her om dagen om en kar som hadde vært innover Alvdalsfjellene, og som kunne fortelle at fortsatt finnes pene, friske molter der inne" (Arbeidets Rett 02.09.1953). [1]

Foreslått verdi: 2

1954: "Lår kan vi glede oss til en rik tyttebærhøst, men blåbærhøsten blir noe under middels, i hvert fall for Syd-Norges vedkommende, forteller souschef Harald Sverdrup ved Tønsberg Konservfabrikk i Tønsberg på forespørsel fra Aftenposten" (Aftenposten 07.08.1954). "Oslo (NTB): Sommeren har ikke vært gunstig for skogsbærene, og noen eksport kan det neppe bli tale om i år, opplyser statskonsulent Lund i Landbruksdepartementet. Blåbærene som er den beste eksportvaren, har råtnet bort" (Vårt Land 18.08.1954). "Molter og blåbær slo feil i år, men nå ser det ut til at tyttebærene skal rette kraftig opp inntrykket av et dårlig bærår" (Arbeiderbladet 26.08.1954). "Skogsfolk vi i de siste dagene har snakket med kan fortelle at vi i år har et ualminnelig rikt blåbærår. Det er faktisk blått innover heiene" (Ulefoss Avis 30.07.1954). [3]

Øvre Telemark: "Det kalde og sure været vi har hatt i vår har nok gjort sitt til å ta knekken på molteblomsten enkelte steder, men folk som ferdes en del i fjellet kan berolige oss med at det vil bli molter i år også. Blåbær er det så det bugner med i skogen i år" (Telemark Arbeiderblad 13.07.1954). "En fisker fra Sauland som T. A. snakket med, forteller at han fikk 61 fine fisker på et par timers tid i Slåkavannet [Hjartdal] på bare stang og flue. Ellers har det vært en usedvanlig kald sommer og multer blir det nesten ikke, mens det derimot blir en masse blåbær" (Telemark Arbeiderblad 02.08.1954). "Det står mye tyttebær og venter på iherdige plukkere rundt i Tinn-bygdene. Blåbær er det også bra med, og de er modne og fine, men altfor lite i skuddet" (Rjukan Arbeiderblad 11.08.1954). "Mye skogsbær i

Vest-Telemark i høst. Bærbilen har i lengre tid hentet skogsbær i Nissedal, Fyresdal og Vrådal. Den har gått i daglig rute, og lassene har vært store" (Varden 08.09.1954). [5]

Numedal: "Fra Numedal. Det tegner til å bli bra med skogsbær. Derimot multer ser det dårligere ut med" (Kongsberg Dagblad 31.07.1954). [4]

Hallingdal: "Fra DT og BB's Hallingdalskontor: Svært lite molter i år. Blåbær derimot er det svært mye av, og det tegner også til å bli bra med tyttebær" (Drammens Tidende 05.08.1954). "Det så lenge ut for at det skulle blitt et godt molteår i Hallingdal i sommer, men det slo ikke til. De som har gått i fjellet forteller at det står en enslig molte her og der. Tyttebær blir det, og blåbær også, men mye av den er rått" (Nationen 14.08.1954). [5]

Valdres: "Angående skogsbær så ser det ut for å bli riktig bra med tyttebær og blåbær [Sør-Aurdal], men multer blir det nok svært lite av i år, slutter Kolsrud" (Valdres 22.07.1954). [5]

Gudbrandsdalen: "Blåbærene står på langt nær så godt, og det vil antagelig bli under et middelsår" (Gudbrandsdølen 20.07.1954). [2]

Nord-Østerdal: "Det blir nok ikke multer i Ytre Rendal i sommer, sier en rendøl vi snakket med i går. Men blåbær og tyttebær blir det bra med. Blåbæra er nå godt moden nede i bygda og i skogliene, men oppe på fjellet er det ennå noen dager før den er ferdig til å plukkes. Fjellbæra er som regel finest, og derfor venter mange av bygdefolket til den er moden" (Hamar Arbeiderblad 05.08.1954). "Det er mye blåbær i Stor-Elvdal i år, får vi opplyst" (Østerdølen 17.08.1954). "Svart for molter i Nord-Østerdal i år. Meldingene er litt motstridende hva blåbæra angår. Bestyrer Brandsnes ved Alvdal Handelslag har erfart at det likevel skal være ganske bra med blåbær på sine steder i bygda" (Østlendingen 18.08.1954). [4]

Foreslått verdi: 4

1955: "Det er forferdelig tørt i skogene over Østlandet og Sørlandet for tiden og stort bedre er det ikke i andre landsdeler, melder Landbrukets prissentral. Blåbær- og tyttebærlyngen blomstret fint i vår nesten over alt, og utsiktene til et godt år var de beste, men i de senere ukene har tørken gjort seg sterkt gjeldende, og karten tørker nu bort på de mest utsatte steder" (Arbeiderbladet 23.07.1955). "Rapporter som Landbruksdepartementet har mottatt fra forskjellige kanter av landet, tyder på at det blir et meget godt molteår, forteller byråsjef Eyvind Sjetne til Arbeiderbladet. Blåbær kan vi regne med at det nesten ikke blir noe av" (Arbeiderbladet 03.08.1955). "Det finnes blåbær hist og her i skogen. I litt rålendte øst- og nordhellinger, hvor lyngen har hatt passende halvskygge, går det an for de som vil lete litt å finne både mye bær og pen bær" (Ringerikes Blad 20.08.1955). [2]

Øvre Telemark: "De ville jordbærene tørker bort og slik går det med blåbærene også hvis tørken varer ved" (Rjukan Arbeiderblad 16.07.1955). "Det later til at det vil bli smått med skogsbær i distriktet i år, går det fram av undersøkelser som Telemark Arbeiderblad har foretatt rundt om i fylket. Så vel i de lavereliggende strøk som oppover i fjellbygdene har det vært altfor tørt i den siste tida til at modningen kan foregå på normalt vis" (Arbeiderbladet 03.08.1955). "De som har fartet mye i fjellet kan fortelle at det er bra med blåbær mange steder, og bærene er usedvanlig store og fine i år" (Rjukan Arbeiderblad 05.09.1955). "Smånytt fra Vinje. Skogsbær vert det ingenting av i år, moltor er her litt, helst opp i høgheiane, men dei vert nok også i år, diverre, plukka alt for tidleg som kart" (Telemark Arbeiderblad 24.08.1955). [2]

Numedal: "Herredsgartner Kvisterøy sier at tørken gjør seg sterkt gjeldende, på frukttrærne begynner karten å falle av, og blåbær i skogen tørker bort" (Bygdeposten 18.08.1955). "Få bær og lite fugl på Holtefjell [Flesberg] i år. Blåbærene, som i vanlige år kan henge lekre og saftfulle på riset til langt ut i september, tørket inn til nesten ingenting allerede i juli" (Drammens Tidende 25.08.1955). [1]

Hallingdal: "En kar som i de siste par ukene har ferdes rundt om i fjellet i søndre delen av Hallingdal og sydover, har ganske andre opplysninger å gi om multehøsten enn det som har fremkommet i avisene de siste dagene. Det er ikke lite multekart, men den er liten, grønn og bløt og fullstendig ødelagt, og det vil ikke bli skikkelig bær av den. Blåbær og tyttebær tørker vekk, og villbringe bærene forsvinner" (Drammens Tidende 02.08.1955). "Dårlig bærhøst i Hallingdal i år. Enkelte steder har man ikke engang sett at blåbærene har blomstret og tyttebærene er mange steder av så dårlig kvalitet at det ikke lønner seg å plukke dem" (Drammens Tidende 17.08.1955). "En setter seg i rutebilen ved Nordbygda i Eggedal, og etter en times kjøring er en helt på delet mellom Eggedal og Hallingdal. Det eneste som virkelig fantes, og det i store mengder, var blåbær. Men man måtte opp i nesten tusen meters høyde for å finne dem" (Bygdeposten 30.09.1955). [2]

Valdres: "Dårlige utsikter for moltene i Valdres. Når det gjelder blåbær og tyttebær ser det også ut til å bli helt elendig" (Oppland Arbeiderblad 12.08.1955). "Blåbær i høgrestrok. Når ein kjem litt høgt opp er det enno på sume plassar ganske bra med blåbær" (Valdres 27.09.1955). [3]

Gudbrandsdalen: "Rekordmessig trafikk med fjellrutene i sommer. Enda mye bær i fjellet. Sesongen i år må betraktes som rekordmessig, og det er vel i første rekke været som har vært årsaken til det. Den forholdsvis gode høst på molte og blåbær har vel også gjort sitt" (Ringsaker Blad 03.09.1955). [4]

Nord-Østerdal: "Det er svært dårlig med skogsbærene i Engerdal i år, forteller plukkere som har forsøkt seg. Blåbæren holder først på å bli moden nu, men det er lite av den" (Hamar Stiftstidende 02.09.1955). "Smånytt fra Stor-Elvdal. Det er bra med blåbær, særlig i litt høyere strøk, og mange har flyttet opp til fjelltraktene for å plukke blåbær" (Østerdølen 06.09.1955). "Det er jo bare Trysil, Åmot og delvis Stor-Elvdal som har blåbær å by på i år" (Hamar Arbeiderblad 20.09.1955). [3]

Foreslått verdi: 2

1956: "Bortimot normalår for blåbær og tyttebær. Sentralen [LPC] har ennå fått inn for få rapporter, men etter det som foreligger, ser det ut til å bli omtrent et normalår for Telemark, mens Oppland er noe dårligere stilt" (Friheten 28.07.1956). "Stort sett ser det ut til at det i år blir noe bedre med skogsbær enn i fjor, men forholdene veksler ikke så lite rent lokalt, noe som sikkert skyldes virkningene fra tørkesommeren i fjor, melder Landbrukets Prissentral" (Arbeiderbladet 01.08.1956). "Oslo 17/7 (NTB). Bøndene har all grunn til å glede seg over årets sommer, mener landbruksdirektør Aslak Lidtveit. Det ser også ut til å bli bra med blåbær og tyttebær. Moltene har det trolig vært litt for kaldt for iallfall i høvfjellet" (Nationen 18.07.1956). [3]

Øvre Telemark: "Smånytt fra fjellet. Skogsbær og molter ser det helst smått ut med" (Telemark Arbeiderblad 26.07.1956). "RA har stilt spørsmålet til en del folk i Tinn som ferdes mye ute i skog og mark og dessverre – svarene er ikke særlig oppmuntrende. Blåbær blir det ytterst lite av, og det som er, er så ynkelig smått at det kommer til å ruve lite i spennene" (Rjukan Arbeiderblad 11.08.1956). "Elles er det smått stell med skogsbær i Rauland [Vinje] i år, og uvanleg seint mognar det det som er" (Telemark Arbeiderblad 24.08.1956). "Tyttebærene i Vestfjorddalen [Tinn] begynner å modnes. Blåbær blir det lite og ingenting av" (Rjukan Arbeiderblad 25.08.1956). [1]

Numedal: "På fjellet er det lite bær, men nede i de vanskelig fremkommelige urene langs den stupbratte Vrenja står blåbæren fullmoden og bare venter på å bli plukket" (Kongsberg Dagblad 07.08.1956). "En fottur i Ble [Flesberg] hvor samtlige setrer snart er folketomme. Så vidt vi kan forstå er det elendig med bær i fjellet denne sommer. Også annen skogsbær, f. eks. blåbær er det relativt dårlig med" (Kongsberg Dagblad 09.08.1956). "Blir det noe tyttebær i Flesberg i år? spurte vi en husmor fra Numedal forleden. – Hvis jeg sier nei, så trur du vel at vi vil ha tyttebæra for oss sjølve, svarte hun kjapt, men hvis jeg sier ja, så lyg jeg. Blåbær er det nok noe av når en kommer på rette løytene, men molteblommen fraus i år, så molte blir det litet eller intet av på våre trakter" (Laagendalsposten 15.08.1956). [1]

Hallingdal: "Det er no tid for bærhausting, men diverre ser det ut til å bli heller lite med skogsbær i Hol, får vi opplyst" (Hallingdølen 08.09.1956). [1]

Valdres: "Bra avlinger av høy, korn og poteter i Valdres. Ville bær synes det imidlertid å bli dårligere med, hva nå årsaken kan være. Det er nok en del blåbær å finne i skogene, men tyttebær synes det å bli lite av" (Oppland Arbeiderblad 16.08.1956). "Etter det vi har hørt er det svært ujamnt med tyttebær og blåbær i år" (Valdres 11.09.1956). [3]

Gudbrandsdalen: "Derimot er det tegn til å bli ganske bra både med blåbær og tyttebær, hvis det bare kunne bli en gunstig ettersommer" (Gudbrandsdalen 25.07.1956). [4]

Nord-Østerdal: "Heller ikke i de molterrike Øversjødalstraktene [Tolga] blir det noe bær i år, forteller en mann fra bygda som har vanket mye i fjellet. Etter at det var klart at molta slo feil satte bygdefolket lenge sin lit til at det ville bli blåbær, men dessverre, nå viser det seg at det heller ikke blir noe av dette bærslaget" (Østlendingen 13.08.1956). "Derimot er det temmelig mange blåbær i Ytre Rendal" (Hamar Stiftstidende 16.08.1956). "I Alvdal er det blåst for molte, sier vår kilde. Heller ikke blåbær kan det ventes å bli noe særlig av i distriktet" (Østlendingen 20.08.1956). "Det er så lite bær i Rendalen i år at det nesten ikke er verdt å tale om, sier kjøpmann Sig. Dahle, Øvre Rendal, som er bærforhandler" (Hamar Stiftstidende 28.08.1956). [2]

Foreslått verdi: 2

1957: "En rundspørring som Landbrukets Prissentral foretok først i juli viste at man kunne vente et meget godt bærår, særlig for blåbær og tyttebær" (Våre Nyttevekster nr. 4, 1958). "I Buskerud er det over middels år for blåbær og særlig godt år for tyttebærene" (Kongsberg Dagblad 20.07.1957). [5]

Øvre Telemark: "Skogvokter Einar Syversen i Atrå [Tinn] forteller at det blir ganske bra både med blåbær og tyttebær i år" (Rjukan Arbeiderblad 27.07.1957). "Det blir en del molter i fjellet, sier en Austbygdning [Tinn] som har vært i Skjervedalen og på andre kjente moltetrakter i det siste. Men blåbær blir det kolossalt mye av, legger han til" (Rjukan Arbeiderblad 02.08.1957). "Med blokk og blyant i Rjukanfjella. Blåbær blånet i alle bakker og held. Det blir en masse bær i år, tidlig modne blir de også"

(Rjukan Arbeiderblad 08.08.1957). "Sumaren lakkar og det går mot haust i Rauland [Vinje]. So mykje blåbær har det knapt vore i manns minne her, det lavar over alle marker. O. F. [Olav Flatastøy]" (Telemark Arbeiderblad 22.08.1957). "Fra Våerskarven fortsatte vi nedover mot Hjerdalen [Tinn]. Blåbær er det også en masse av innover disse traktene. Kan forresten ikke huske et eneste år det har vært slike mengder bær" (Rjukan Arbeiderblad 23.08.1957). [5]

Numedal: "På skogen er det en ren velsignelse av blåbær. Det blåner av blåbær over alle åser" (Bygdeposten 02.08.1957). [5]

Hallingdal: "Det ser ut til å bli bra med skogsbær i år, får vi opplyst fra Hol" (Hallingdølen 06.07.1957). "Det er kronår for tytebær og blåbær. Alt regnet i sommar har gjort godt for skogsbæra. På Sundre [Ål] har det vore uråd å få kjøpt bærhentarar i det siste" (Hallingdølen 06.09.1957). [5]

Valdres: "En rundspørring i bygdene går ut på at det er god utsikt for bra avling av alle vekster i Valdres, og i skogen tegner det til å bli bra med bær. Særlig av blåbær er det mye" (Oppland Arbeiderblad 09.08.1957). [5]

Gudbrandsdalen: "I Øyer er det siste høyet kommet i hus i bygda, og folk har begynt på setrene. Enkelte har vært en tur borte på myrene og vurdert utsikten for moltehesten. Noen har sett enkelte karter og noen ikke. Det er dårlige utsikter i setertraktene i allfall. Også for blåbær er det dårlige utsikter på fjellet. Nede i bygda er det bra" (Gudbrandsdølen 08.08.1957). "Fra fjellet meldes det også om mye og stor blåbær, men der har modningen gått svært sent i sommer" (Ringsaker Blad 20.08.1957). [3]

Nord-Østerdal: "I traktene rundt Trysilfjellet har det vært mye stor og fin blåbær i sommer" (Hamar Arbeiderblad 27.08.1957). "Skogsbærene slo feil i Engerdal i år. Litt blåbær, men sent moden" (Hamar Stiftstidende 31.08.1957). [4]

Foreslått verdi: 5

1958: "Landbrukets Priscentral har i likhet med tidligere år gjennom sine spesielle kontaktmenn innhentet rapporter fra de viktigste bærstrøkene i landet. Ifølge disse ser det ut til å bli et bra, til dels meget godt bærår i Sør-Norge. Telemark: Helst over middels år både for blåbær og tytebær, likeså for villbringe bær" (Nationen 06.08.1958). "En rundspørring som Landbrukets Priscentral foretok i slutten av juli (1958) viste at det i Sør-Norge var lovende utsikter til et godt år for blåbær, tytebær og bringebær. Omsetningen av tytebær var meget livlig over alt i Sør-Norge. Blåbær ble tilført i rikelige mengder" (Våre Nyttvekster nr. 4 1959). [4]

Øvre Telemark: "Dårlig med multer i Tinn. Men det blir til gjengjeld mye blåbær. I de lavere trakter er bærene alt modne" (Rjukan Arbeiderblad 12.08.1958). "Det sies at det er bra med bær. Og hvis noen har lyst på blåbær så er det nok av dem på de gamle leitene i Gauset og Hovinheia" (Rjukan Arbeiderblad 21.08.1958). [5]

Numedal: "Det tegner til å bli meget skogsbær i år. Det laver av kart og blomster på blåbær- og tytebærlyngen. Ja, det hviskes om at multene har blomstret innover myrer og fjell, melder DT og BB's korrespondent i Krødsherad" (Drammens Tidende 12.07.1958). "Det var en imponerende biltrafikk på veien mellom Kongsberg og Drammen søndag kveld. Det er tydelig at bilfolket har forlatt kysten og begitt seg opp i fjellet til blåbær og multer" (Kongsberg Dagblad 19.08.1958). [5]

Hallingdal: "Bra med både bær og poteter i Hallingdal. Det blir bra med blåbær og tytebær i år" (Fremtiden 15.08.1958). [4]

Valdres: "Ville bær er det for tidlig for i Valdres ennå, men det tegner til å bli rik høst både på multer, blåbær og tytebær" (Oppland Arbeiderblad 18.07.1958). "Høyet i hus i Valdres. Blåbær synes det å være mye av og tytebær er det for tidlig å ha noen formening om ennå" (Oppland Arbeiderblad 14.08.1958). "Fin blåbær- og tytebærhaust i Etnedal. Denne gongen er det rikeleg av blåbær og tytebær i lågare strøk i Etnedal" (Valdres 26.08.1958). "Skogsbær er det rikelig med" (Valdres 13.09.1958). [5]

Gudbrandsdalen: "Mye multer og blåbær. Det meldes om rik multeblomstring både i traktene innenfor Sjusjøen, Fåbergers østfjell og i Øyerfjellet. Lignende meldinger kommer fra Nord-Østerdalen. Det later også til å bli et bra blåbærår i fjellet" (Morgenposten 23.07.1958). [4]

Nord-Østerdal: "Slåtten i gang i Engerdal. Tytebærblomster er det mye av, så man kan vente bra tytebærår. Blåbær ser det også ut til å bli en del av" (Østlendingen 22.07.1958). "Når det gjelder blåbærene fortelles det at det er atskillig mere ujevnt. Ved Barkald [Alvdal] skal det være meget gode utsikter, mens det på andre plasser ser ut til å bli heller dårlig" (Hamar Arbeiderblad 01.08.1958). "Det tegner til et dårlig multeår i Rendalsfjellene i år, forteller folk som har sett seg litt om i traktene. Heller ikke blir det mye blåbær" (Hamar Arbeiderblad 19.08.1958). "I grensetraktene i Trysil og Engerdal satte man store forhåpninger til et bra multeår. Det viser seg imidlertid at frostnettene som kom litt ut i juli har laget fullstendig svartår på denne ettertraktede bær. Blåbær ser det bedre ut med og enkelte steder kan det være riktig bra, men også på den har frosten gjort innhugg og mange steder er det lite å finne" (Hamar Stiftstidende 20.08.1958). "Lite blåbær og molte, men mye bringebær i Stor-Elvdal"

(Østlendingen 22.08.1958). "Om det ble dårlig med blåbær og nesten ingenting med multe, tegner det til å bli riktig bra med tyttebær, meldes det fra Engerdal" (Hamar Arbeiderblad 31.08.1959). [2]

Foreslått verdi: 4

1959: "Landbrukets Priscentral har også i år gjennom spesielle kontaktmenn innhentet rapporter om bærutsiktene rundt om i landet. Hva blåbærene angår blir det under middels år i alle deler av landet" (Nationen 14.08.1959). "Det tegner til å bli dårlig med skogsbær i år. På åpne plasser hvor det er gode gamle blåbærskoger er bærene tørket bort, de står knøtt små og forkrøblet. Moltene blomstret dårlig i år, og de kartene som var kommet, frøs i begynnelsen av denne uken. Oppover i Telemark var det så kaldt at mosen var frosset og hvitrimet" (Porsgrunn Dagblad 17.07.1959). [2]

Øvre Telemark: "Blåbær blir det lite av, men hvis en ser etter der hvor det er myrlendt og skygge, vil en alltid kunne finne noe, såvidt en har litt å sette kolør på saftsuppen med i alle fall" (Rjukan Arbeiderblad 30.07.1959). "I en samtale Varden hadde med flere folk som har fartet inne i Tinn- og Rjukanfjellene forteller de at det er langt mellom hver kart en ser på myrene. Det blir også dårlig med tyttebær og blåbær" (Varden 04.08.1959). "Vi hadde egentlig tenkt å plukke bær i Kraftledingsveien, men det ga vi opp. Bærfeltene var stort sett oppsvidde, så resultatet ble ytterst magert" (Rjukan Arbeiderblad 13.08.1959). [1]

Numedal: "Krødsherad. Innrykket av tyttebærplukkere var heller mindre enn ventet. Det er forresten lite bær overalt, og fangstene blir nok deretter" (Kongsberg Tidende 15.09.1959). [1]

Hallingdal:

Valdres: "Sjelden har det vært så skralt bevendt med multer oppe i fjellet som nå er tilfelle, sier en kjentmann som hver høst farter om i Hedalsfjellene [Sør-Aurdal]. Med andre ville bær er forholdene noe bedre, da disse har bedre motstandskraft mot tørkevirkningene enn vekster på myrstrekningene" (Valdres 04.08.1959). [2]

Gudbrandsdalen: "Dårlig med molte, litt blåbær og noe tyttebær. Alle meldinger fra fjelltraktene på Østlandet synes å tyde på at det praktisk talt ikke vil bli molte å finne i høst. Blåbærhøsten ser heller ikke ut til å bli noe å skryte av. Også i Nord-Gudbrandsdal ser det ut til å være dårlige utsikter for skogsbærene da både molter og blåbær er skadet av tørken" (Gudbrandsdølen 15.07.1959). "På grunn av tørken var det dårlig med skogsbær i Lom" (Dagningen 24.09.1959). [1]

Nord-Østerdal: "Hvor ille tørken har herjet forstår man kanskje likevel best når man hører at også skogsbæra er ødelagt. For øyeblikket ser det ikke ut til å bli bær av noe slag" (Østerdølen 15.07.1959). "Helt svart for molte i hele Nord-Østerdal. Heller ikke så mye blåbær" (Østlendingen 20.08.1959). [2]

Foreslått verdi: 1

1960: "Middels år for tyttebær, kronår for blåbær – slik lyder de oppmuntrende meldinger Landbrukets Priscentral kan sende ut om årets bærhøst. Etter rapportene å dømme er det rikelig med blåbær i alle deler av landet, bortsett fra i Sør-Trøndelag, forteller konsulent Flaaten i en samtale med VG" (VG 03.08.1960). [5]

Øvre Telemark: "Det er i år riktig mye blåbær i traktene omkring Notodden og på Heia" (Telen 27.07.1960). "En mann fra Hovin [Tinn] som vi snakket med i går forteller at det er usedvanlig mye blåbær der nede i sommer" (Telen 06.08.1960). "Folk som har vært ute på kjente bærtrakter i Tinnskogene, forteller at blåbæra har fått en slem medfart på grunn av alt regnet i sommer. Det er mye råttne bær å se overalt" (Rjukan Arbeiderblad 12.08.1960). [5]

Numedal: "En voldsom bærtrafikk var det denne helg, og i første rekke var det moltene folk var på jakt etter. Ja, enkelte hadde allerede dratt avsted fredag ettermiddag, og samtlige hadde kurs for fjelltraktene i Eggedal [Sigdal]. Tyttebærene er det for tidlig for, men blåbærene er saftige og fine, og det blåner av denne bær, som det sjelden har gjort noe år førut" (Drammens Tidende 01.08.1960). "Det tar sin tid om sommeren også å komme øverst i Redalen [Krødsherad]. Der er rikelig med blåbær oppover dalen og vegetasjonen ellers er god" (Bygdeposten 09.09.1960). [5]

Hallingdal: "Nytt fra Skurdalen [Hol]. Vi har tidligere meldt at det var bra med blåbær her over distriktet, og etter hva vi nå erfarer skal det også bli bra med tyttebær. En del steder har det nok vært litt kaldt for blåbærene, mens en på logne steder fortsatt kan finne gode, saftige bær" (Drammens Tidende 07.09.1960). [4]

Valdres: "Av skogsbær har det vært mye blåbær. Det tegner også til å bli et bra molteår" (Valdres 23.07.1960). "Det har gått kvikt med slåttonna i Valdres en ukes tid nå. Bær blir det overflod av både i hage, skog og fjell. Blåbæra som nå er moden er grov og søt i smaken og tyttebærriset står nedtyngnet av kart" (Oppland Arbeiderblad 29.07.1960). [5]

Gudbrandsdalen: "Jo, det ser ut til å bli bra med blåbær i år" (Gudbrandsdølen 26.07.1960). "Etter hva folk som ferdes mye i skog og mark kan fortelle, later det til å bli bra med både blåbær og tyttebær i år" (Gudbrandsdølen 16.08.1960). "Av blåbær er det fortsatt nok, får vi meldinger om. Både sørover fra

Lillehammer, oppover mot Gausdals-fjellet og over mot Sollia bugner det av blåbær" (Gudbrandsdølen 02.09.1960). [4]

Nord-Østerdal: "Fantastiske mengder av blåbær overalt" (Arbeidets Rett 31.08.1960). "Blåbæra sto fint over alt i Nord-Østerdal de to siste uker, og etter at folk hadde gjort seg ferdig med multesjauen, var det mange som gledet seg til også å skaffe seg et forråd av blåbær. Det ble meldt at det er flekkvis at man finner tytebæra i Stor-Elvdal denne høsten. Blåbær har det vært en god del av" (Hamar Arbeiderblad 09.09.1960). [5]

Foreslått verdi: 5

1961: "Fra Landbrukets Priscentral's melding for 1961 har vi sakset nedenstående avsnitt: Som vanlig kunne det registreres en del variasjon fra landsdel til landsdel, men i store deler av landet tegnet det til å bli ganske rikelig med blåbær og tyttebær" (Våre Nyttvekster nr. 3, 1962). "Det er meget godt med skogsbær – spesielt blåbær og tyttebær – så og si overalt i landet. Det er bare jordbær og til dels bringebær som har sviktet denne gang, forteller en representant for en av Oslos største konservesfabrikker til Nationen" (Nationen 29.08.1961). [5]

Øvre Telemark: "Blåbær ser det ut til å bli meget av i år, og de første er allerede plukket" (Lifjell 07.07.1961). "Alt er tidlig i år. Fullmodne blåbær er funnet på Mæl [Tinn], så tidlig som den 5. juli" (Rjukan Arbeiderblad 08.07.1961). "Det tegner til å bli godt bærår" (Rjukan Arbeiderblad 18.07.1961). "Etter opplysninger vi har innhentet tegner det til å bli mye skogsbær som blåbær og tyttebær i år. Det er enda i tidligste laget med blåbæra, får vi opplyst ved Samvirkelaget i Bø, selv om en nok enkelte steder kan finne dem store og fine" (Porsgrunn Dagblad 19.07.1961). "Det er for lite av villjordbær til at en kan gå ut og sanke dem til husholdningsbruk. Blåbær derimot er det en sann velsignelse av" (Teledølen 20.07.1961). "Småplukk fra Tinn-bygdene. Like så lite som det var jordbær ved Mæl, blir det molter i fjellet i år. Personlig har vi vært på befarung oppe på Mælåsen. Der var det ikke tegn til bær, hverken blåbær, tyttebær eller molter" (Rjukan Arbeiderblad 07.08.1961). "Moltene svikter helt i Fyresdal. Blåbær og tyttebær er det bedre med, men noe kronår kan en langt fra snakke om" (Telemark Arbeiderblad 17.08.1961). "Selv om det sikkert ble hentet tonnevis av både blåbær og tyttebær på Heia [Notodden] i går, er det enda mer enn nok igjen" (Telen 21.08.1961). [4]

Numedal: "Sigdal – Eggedal. Blåbær var det en mengde av, men den har råtnet fort" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 28.08.1961). "Fra Rollag. Blåbær og tyttebær er det til overmål, og multer er det heller ikke lite av" (Kongsberg Tidende 31.08.1961). [5]

Hallingdal: "Fra Skurdalen [Hol]. Blåbærene begynner å modnes så smått, og det ser ut til å bli nok av dette bærslaget i år" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 16.08.1961). [5]

Valdres: "Dårlig med multe i Torpa [Nordre Land]. Derimot er det bra med blåbær og tyttebær" (Oppland Arbeiderblad 26.07.1961). "Som eit døme på den milde hausten kan nemnast at så seint som sist søndag kunne ein plukka friske fine blåbær i 1000 meters høgd over havet, fortalde folk som hadde vore på fjellet ved helga" (Valdres 10.10.1961). [4]

Gudbrandsdalen: "Det ser ut til å bli et meget godt år når det gjelder skogsbær" (Gudbrandsdølen 21.07.1961). "Også i år er det mykje av skogsbæra, serleg blåbær, i Ringebu" (Gudbrandsdølen 25.08.1961). "Dei ville bærsлага skulle ein vel og kunne rekna til årets avling. Blåbæra stod enda frisk i høgfjell-lende. Og tyttebær var det reine kronåret på" (Gudbrandsdølen 05.10.1961). [5]

Nord-Østerdal: "Kuldenetter har lagt moltemyrene i Øvre Rendal øde. Men det blir bra med blåbær og tyttebær" (Østlendingen 19.07.1961). "Og i går fikk vi melding fra Rendalen om at også der er multehøsten slått feil. Vi får trøste oss med at det ser ut til å bli bedre med både blåbær og tyttebær over hele distriktet" (Hamar Arbeiderblad 02.08.1961). "Årets bærhøst i Stor-Elvdal synes ikke å bli av de store, og molteåret blir nok en god del under middels. Blåbær blir det heller ikke så mye av" (Østlendingen 12.08.1961). [3]

Foreslått verdi: 4

1962: "Et 30-tall rapporter fra forskjellige steder i landet tyder på at det jevnt over vil bli mer skogsbær i år enn i fjor, forteller bestyrer Vik [LPC]" (VG 27.07.1962). "Også skogsbærene er sent ute i år, i likhet med de øvrige vekstene. Mengden er svært varierende, men gjennomgående tegner det til et bra bær-år" (Morgenposten 28.07.1962). "Dette tegner til å bli det dårligste år i norsk konserveshistorie, forteller kontorsjef Harald Iversen ved Heistad Fabrikker til vår avis. I følge utsagn tidlig på sommeren skulle det være mye blåbær. Men det ser dessverre ikke ut til å holde stikk" (Porsgrunns Dagblad 16.08.1962). "Vi spør bestyrer A. Sv. Petterson ved Gartnerhallen i Skien om han kan si oss noe om hvordan det er med utvalget av bær og grønnsaker for tida. – Av blåbær kommer det inn så å si ingenting, og av tyttebær ytterst lite" (Lifjell 07.09.1962). [2]

Øvre Telemark: "Det tegner til å bli et ekstra godt bærår i Telemark i år. Multer og blåbær vil det etter alle solemerker å dømme bli rikelig av" (Teledølen 30.07.1962). "De store nedbørmengdene i juli og

august har skapt en delvis flomsituasjon over store deler av Telemark fylke. Særlig har blåbærene tatt skade av all væten" (VG 20.08.1962). "Rett nok finnst her korkje molter eller andre skogsbær å gjera seg glad på, for i år blir korkje blåbær eller rips mogne her uppe. Det er noko som aldri har hendt det folk kan minnast, so året 1962 er visseleg noko utanom det vanlege. Tjodvin Frode [pseudonym for Olav Flatastøyl, Vinje]" (Varden 06.09.1962). "Det er nå atskillig med blåbær i skogen, og moden er den" (Teledølen 14.09.1962). "Det lakker mot kveld i fjellet. Blåbær og bjørnebær rakk ikke å følge med. De står der som trette grønne karter den dag i dag. Dickie Arnesen" (Sandefjords Blad 22.09.1962). "Hjartdølane driv no med siste rest av innhaustinga. Blåbæra råtna av all væta og frosten, derimot tytebæra klara seg betre" (Varden 29.09.1962). [3]

Numedal: "Sigdal-Eggedal. Fra flere kanter i dalen er det kommet melding om at potetgresset er merket av frosten. Det er også de som mener at blåbærene har tatt skade" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 21.08.1962). [2]

Hallingdal: "Blåbær er det heller ikkje så mykje av som til vanleg. Sein vår og kald sommar har nok verka uheldig på villbæra" (Hallingdølen 11.08.1962). "Det meldes til DT og BB fra Gol at det blir et mindre godt år av bær. Særlig har det kalde været med regn ødelagt multekarten over store deler av Hallingdal. Den bærsort som har klart seg best er blåbær som på mange steder er moden" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 16.08.1962). [2]

Valdres: "I Etnedal er det gode utsikter til å bli eit bra blåbærrår. Blåbærlyngen står nemleg tettsett med kart" (Valdres 19.07.1962). "Folk som ferdes mye i fjellet forteller at multebloomstringen er svært ujevn i Valdresfjella i år. Ellers ser det ut til å bli et rikt år for skogsbær. Blåbær er det klart det blir riktig kronår for" (Oppland Arbeiderblad 20.07.1962). "Årsveksten i Sør-Aurdal blir kvantitativt middels. Vi har kontaktet jordstyrets formann, gartner Magne Kolsrud, og får opplyst at årsveksten står forholdsvis bra, men at den er forsinket. Av multer kunne det blitt bra, da det var endel anlegg, men den er også sein, og hvis det ikke kommer varme snart så blir det ikke rart. Av andre skogsbær tegner det til å bli et middels år, slutter Kolsrud" (Oppland Arbeiderblad 26.07.1962). "Tross de mørke utsiktene med kaldt og lite gunstig vær ser det ut for å bli et forholdsvis godt høyår over Valdresbygdene. Blåbær blir det også mye av" (Oppland Arbeiderblad 07.08.1962). [4]

Gudbrandsdalen: "Også når det gjelder skogsbær har den kalde våren og forsommeren hatt innflytelse, så de er forsinket i utviklingen, og særlig da i høyereliggende strøk. Det ser ut til å være muligheter for et bra år av blåbær og tyttebær i mange bygder, men en regner med at modningen i år blir en del forsinket i forhold til det vanlige" (Gudbrandsdølen 18.07.1962). "Når det gjelder blåbærene ser det imidlertid ut til at det er noe ujevnt. I flere vanligvis gode bærtrakter ser det ut til å være lite blåbær i høst" (Gudbrandsdølen 22.08.1962). "Skogsbær blir det lite av. Blåbæra står der lita og elendig med litt lilla raudfarge på eine sida" (Gudbrandsdølen 06.09.1962). [2]

Nord-Østerdal: "Chanser for rik bærhøst i Østerdalen. Koppang 30. juli. Forøvrig ser det ut til å bli bra med skogsbær i Østerdalen i år, ikke minst med tyttebær, opplyses det til Aftenposten av folk som har undersøkt forholdene" (Aftenposten 31.07.1962). "Det blir lite bær i Nord-Østerdal. Blåbær og tyttebær kan det nok bli noe av i enkelte bygder, så husmora vil nok få litt sylting i år også av hjemmeplukkede bær, men det blir vel helst hagebær hun får å arbeide med i høst" (Østlendingen 06.08.1962). "Moltene ødelagt i Østerdalen. Når det gjelder skogsbæra for øvrig, er det bare det å si at blåbæra, som riktignok finnes i ganske store mengder over alt er sur og delvis frossen, og hva tyttebær angår er utsiktene nesten like mørke hvis det da ikke blir en indian summer av de sjeldne" (Dagbladet 15.08.1962). "Poteter og skogsbær ødelagt av frosten. Vi hadde herredsagronom Eide på tråden, og han kunne fortelle at de få folldølene som driver som hobbyvirksomhet å dyrke poteter nok ikke kan regne med å klare seg med egne produkter til vinteren. Det har vært kuldegrader nesten hver uke i Folldal i sommer, og sjansene for at det blir noe bær er lik null" (Østlendingen 16.08.1962). "Korn dyrkes ikke i Engerdal, men de få potetåkrene i bygda er et skrøpelig syn etter all kulda. Når det gjelder skogsbær, blir det neppe blåbær og selv om tyttebærene blomstret tilsynelatende rikt, er det vel et spørsmål om den rekker å modnes i høst" (Nationen 16.08.1962). "Regnværprat i Stor-Elvdal. Litt blåbær er det flekkvis, ujamnt moden" (Østlendingen 04.09.1962). [2]

Foreslått verdi: 2 [Veldig kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

1963: "Etter de rapporter som Landbrukets Prissentral har fått inn, ser det ut til å bli over middelsår for molter i lavereliggende skogtrakter på Østlandet. For blåbær ser et ut til å bli et middels år de fleste steder, mens det enkelte steder blir noe bedre" (Nationen 29.07.1963). "For de ulike deler av landet kan utsiktene med hensyn til bærhøsten oppsummeres omtrent slik, melder Landbrukets Prissentral: I dalbygdene over Østlandet har det vært en del klimaskader både under blomstringen og senere, og moltehøsten ser ut til å bli omtrent som i et middels år. For blåbær ser det ut til å bli et bra bærrår (Arbeidets Rett 05.08.1963). "Blåbær er det mye av i år, – nok både til trost og folk" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 26.07.1963). "Det har i den siste tid av flere vært hevdet at det er svært

meget av blåbær og tyttebær i år, men vi synes mengdene heller ligger under det normale" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 10.08.1963). [4]

Øvre Telemark: "Det tegnet til å bli et bærår utenom det vanlige. Regnet har gjort at bringebærene råtner ned, bedre er det ikke med blåbæra heller" (Rjukan Arbeiderblad 16.08.1963). "Blåbær er det ikke mye av i år" (Rjukan Dagblad 16.08.1963). "Vi treffe dei ved dammen, og i sollia ovanfor Årlifoss [Notodden]. Nei, bada. Nei, det har vore for kaldt. Men vi har funne masse bær. Bringebær og blåbær og jordbær" (Telen 17.08.1963). "Oppe i Bjønnelandsdalen er det blåbær i massevis, sier en fjelltraver vi snakket med sist søndag" (Rjukan Arbeiderblad 21.08.1963). "Tyttebærinvasjonen fortsetter i Notodden-distriktet. Blåbær er det også ganske bra med, og de holder seg fint ennå" (Telemark Arbeiderblad 26.08.1963). [4]

Numedal: "Stolheisen gikk jevnt sist søndag, sier sekretæren i Norefjell Vel, Tor Kvernberg, i en samtale med DT og BB. Dessuten er det bærtid, blåbær og bringebær er det bra mengder av" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 06.08.1963). [5]

Hallingdal: "Fra Skurdalen [Hol]. Blåbær ser det bra ut med, men det er for tidlig for denne bærhøsten her ennå" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 31.07.1963). "Når det gjeld blåbær og tytebær, ser det ut til å bli eit bra år, fortel meldaren vår" (Hallingdølen 08.08.1963). "Bær blir det riktig bra med i år, både hagebær og skogsbær" (Hallingdølen 20.08.1963). "I Øvre Hallingdal, og særlig da i Hol og på stølene, står mye høy ute og blir forringet hver dag på grunn av det langvarige regnværet. Regnværet har gjort at blåbæra holder på å råtne også. Det var så rikelig av denne skogens frukt, men nå blir det lite å høste, ser det ut til" (Fremtiden 20.08.1963). [4]

Valdres: "Hagebæra står bra i sommar, og tytebæra ser ut til å koma fint. Mange har alt samla seg mykje blåbær, så husmødrene i Øystre Slidre skulle ikkje risikere å bli utan syltetøy til vinteren" (Valdres 17.08.1963). "Uten å bli beskyldt for å jule kan vi så slå fast, at multehøsten i Torpa [Nordre Land] har slått helt feil. Blåbær og tyttebær så det fra våres ut til å bli meget av, men også disse skuffer helt i de høyere strøk" (Oppland Arbeiderblad 19.08.1963). [3]

Gudbrandsdalen: "Også på fjellet kan det se ut til å bli en bra blåbærhøst, men før blomstringen er helt over, kan det vanskelig sies noe sikkert" (Gudbrandsdølen 15.07.1963). "Det ser ut til å bli et riktig godt blåbærår i de fleste bygdene i Nord-Gudbrandsdal" (Dagningen 07.08.1963). "Bærsesongen er nå i full gang i Ringebu og alt tyder på et meget godt bærår. Særlig blåbær og tyttebær er det mye av, spesielt i Vekkom og på Baksida" (Dagningen 09.08.1963). "Madsen forteller likeledes at bærsituasjonen stoppet opp fullstendig hva angår bringebær og jordbær fordi avlingene råtnet vekk. Solbær og rips er det levert en del av, men som ventet måtte det gå galt med blåbærene. De råtner" (Gudbrandsdølen 22.08.1963). [4]

Nord-Østerdal: "Til tross for at molteblomsten i vår tegnet til et lovende molt-år, ser det ut til å bli nærmest svart-år på moltefronten i Nord-Østerdal. Av blåbær er det en del, men heller ingen store mengder" (Fjell_Ljom 26.07.1963). "Viltstell om høsten. Av Hj. Munthe-Kaas Lund. I Nord-Østerdal konstaterte jeg forøvrig nå i høst ytterligere et ugunstig forhold for rypene, nemlig at det praktisk talt ikke fantes bær i fjellet" (Haugesunds Avis 10.10.1963). [2]

Foreslått verdi: 4

1964: "(LPC) Folk som ferdes i skogen vil ha nokså varierende oppfatninger av hvor mye bær det egentlig er i år – for mengdene varierer uvanlig sterkt fra sted til sted, selv innenfor ganske begrensede områder. På de steder hvor det kjølige og regnfulle forsommeret har gjort minst skade, vil man på Østlandet finne bra med stor og pen blåbær, men på Sørlandet, Vestlandet og i Trøndelag er bærmengden som regel så liten at det ikke lønner seg å plukke" (Nationen 12.08.1964). "Etter opplysninger vi har innhentet fra forskjellige steder på Østlandet ser det riktig bra ut for en god blåbærhøst" (Vårt Land 23.07.1964). [3]

Øvre Telemark: "Det finnes overhodet ikke multer i fjellet i år. Men det er ikke bare multene som slår feil. Det ser dårlig ut både for blåbær og tyttebær" (Telen 17.08.1964). "Ikke multer, dårlig med blåbær i Hovin [Tinn] (Telen 24.08.1964). "I år kan dei då spara seg alt som heiter bærferie og helst potetferie her uppe. For dem som fanst av slikt gjorde frosten ende på. Rauland [Vinje] i august 1964. O. F. [Olav Flatastøyl]" (Rjukan Arbeiderblad 26.08.1964). "Bestyrer Ingebrigtsen forteller videre at det nå er kolossalt med tyttebær i traktene rundt Breiset [Notodden]. Også blåbær ser det ut til å bli mye av. Denne meldingen er meget gledelig da det fra andre kanter av fylket er meldt om lite bær" (Telen 27.08.1964). [2]

Numedal: "Det viser seg at ryktene om bjørn i Numedal medfører riktighet. Nå er det kommet beskjed til herredsskogmesteren i Rollag om at ekskrementene stammer fra bjørn. Prøvene viser imidlertid at bjørnen for det vesentlige har ernært seg av bær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 21.08.1964). [Så noe bær må det ha vært.] [2]

Hallingdal:

Valdres: "Tyttebærene blomstrer som aldri før i Nord-Torpa [Nordre Land]. Blåbærene er frosset overalt, så av denne bær vil det ikke bli noe i høgda" (Oppland Arbeiderblad 16.07.1964). [1]

Gudbrandsdalen: "En rundspørring til forskjellige herredsskogmestere og herredsagronomer i Gudbrandsdalen gir som svar at utsiktene er heller dårlige når det gjelder skogsbær. Molter kan man se helt bort fra, og mye tyder på at både tyttebær og blåbær har hatt det for kaldt i sommer. Herredsskogmester Magne Steine i Lom melder om svært dårlige utsikter for tyttebær og blåbær" (Gudbrandsdølen 21.07.1964). [1]

Nord-Østerdal: "Folk som ferdes i fjellet opplyser at også blåbærhøsten vil bli av de dårligste vi har hatt" (Arbeidets Rett 22.07.1964). "Skogsbærhøsten i Nord-Østerdal er slått feil i år, det er rene svartåret" (Dagbladet 20.08.1964). "Sensommerbrev fra Rendalen. Kuldegrader har flere ganger skadet potetris og moltekartene, med den følge at det blir ingen ting, eller dårlig av disse vekstene. Skogsbærene for øvrig har heller ikke trivdes i disse vekstforhold, så noe kronår blir det nok ikke. Husmødrene har likevel tro på at bær til husbehov må kunne finnes" (Hamar Arbeiderblad 22.08.1964). [1]

Foreslått verdi: 1 [Kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

1965: "Bestyrer Arne Vik i Landbrukets Prisentral opplyser at det ser ut til å bli noenlunde bra med blåbær og tyttebær" (Nationen 23.07.1965). "Her på Østlandet ser det iallfall ut til å bli et bedre år for blåbær enn i fjor, men da var det riktignok ikke noe å rope hurra for, uttaler bestyrer Arne Vik ved Landbrukets Sentralforbund. Det varierer noe i de forskjellige distrikter, men jevnt over er det som sagt bedre enn forrige sesong" (VG 06.08.1965). "Konsulent Halvdan Sønsteli ved Gartnerhallen lover Vårt Lands lesere blått i blått i skogene på Sørlandet, Østlandet, Hedmark, Oppland og Møre" (Vårt Land 24.07.1965). "Skogsbær skulle det kunne bli rikelig av. Gartnerhallen har fått melding om at de er modne de steder hvor solen varmer godt" (Aftenposten 30.07.1965). "Etter 1932 har vi ingen eksport av skogsbær å snakke om før i 1959 da vi eksporterte 212 tonn tyttebær, i 1960 44 tonn skogsbær og i 1965 10 tonn blåbær" (Våre Nyttvekster nr. 3, 1968). [5]

Øvre Telemark: "Bra med blåbær i år. Det tegner godt i år, og om en 14 dagers tid vil nok bæra være modne" (Telen 21.07.1965). "Alt tyder på at det likevel blir et godt år for blåbær og tyttebær, til tross for regn- og kuldeperioden vi har hatt, får Varden opplyst av fylkesgartner og fylkesskogsjef. Blåbærene har hatt god blomstring og blåbærrisene er forholdsvis rikholdig utstyrt med grønne karter, mens tyttebærene fortsatt står i blomst. Vi må vel regne med at blåbærene blir en 14 dager forsinket i år, men det drivende været kan gjøre underverker, sier fylkesgartner Knut Foss" (Varden 21.07.1965). [4]

Numedal: "Sigdal – Eggedal. Noen rikdom av skogsbær er der ikke i høst. Men det skal variere en del, forteller folk som ferdes i skogen, og det gjelder både blåbær og tyttebær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 09.09.1965). [3]

Hallingdal:

Valdres: "Det blir ellers opplyst at det var forholdsvis bra med blåbær i høst. Mange karakteriserer blåbærhøsten som den beste på flere år" (Valdres 25.09.1965). [4]

Gudbrandsdalen: "Prisen pr. kilo for skogsbær kan også gi god dagsfortjeneste til den som vil plukke, så det oppfordres til innsats når bærene modnes med tid og stunder. Ennå er det i tidligste laget, da kaldværet har satt modningen noe tilbake. På enkelte steder ser det ut til å bli mye bær, men stort sett tyder det på at avlingene blir noe ujevne" (Gudbrandsdølen 10.08.1965). [3]

Nord-Østerdal: "Årets tyttebærhøst slår totalt feil i Østerdalen i år, og sjelden har vel prisen til plukker vært så god. Derimot er det innlevert mye blåbær, og bestyreren ved Koppang Samvirkelag [Stor-Elvdal], Ole Jensås, forteller at det ikke er blitt tatt imot så mye blåbær noen høst siden han kom til stedet" (Østlendingen 24.09.1965). "Lite tyttebær, men mye blåbær er det i Østerdalen i år, melder NTB" (Porsgrunns Dagblad 28.09.1965). [5]

Foreslått verdi: 4

1966: "(LPC) Av skogsbær er det nå små tilførsler, men dette vil nok rette seg opp, når tyttebærene blir modne" (Nationen 31.08.1966). "Skogsbærhøsten har vært dårlig over hele landet, og dette har ført til at fabrikkene har måttet importere bær" (Dagbladet 21.09.1966). [1]

Øvre Telemark: "Jeg har inntrykk av at det blir bra med både blåbær og tyttebær, men at bæra kanskje ikke blir så store, idet både blåbær og tyttebærlyng trives best med litt mer nedbør enn vi har hatt i sommer, sier fylkesgartnerassistent Leikvoll" (Telemark Arbeiderblad 22.07.1966). "Blåbær og bringebær har lidd under tørken. Blåbæra er forresten tørket helt på de tørreste stedene, men i myrhalser og andre steder med litt fuktighet i grunnen kan den komme seg" (Rjukan Arbeiderblad 27.07.1966). "Regnet reddet åkeren i Notoddendistriktet. Blåbær og tyttebær har slått feil over mange gode trakter, men det blir mer enn nok for alle likevel" (Telemark Arbeiderblad 03.08.1966).

"Kjentfolk i Tinn og Hovin opplyser til Rjukan Dagblad at det er svært lite blåbær i Tinndistriktet i år" (Telen 16.08.1966). [2]

Numedal: "Kjent-folk på Holleia [delvis Krødsherad], Sokna og Ådal opplyser til Ringerikes Blad at det er svært dårlig med blåbær i år, bortsett fra enkelte spredte flekker" (Ringerikes Blad 11.08.1966).

"Sigdal-Eggedal. Fra enkelte steder blir det meldt at det er riktig bra med blåbær, grov og pen, mens det samtidig blir opplyst at det på sine plasser så å si ikke finnes blåbær, og om det finnes litt, så er den små og inntørket" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 15.08.1966). [2]

Hallingdal: "Årsveksten i Hallingdal. Av villbær såsom tyttebær, ser det ut til å bli en del" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 25.08.1966). [3]

Valdres: "Alt tyder på god moltehest i Valdres. Hva bær angår, er meldingene noe forskjellige, men det er vanlig oppfatning at det blir både blåbær og tyttebær" (Samhold-Velgeren 20.07.1966). [4]

Gudbrandsdalen: "Den stadige nedbøren i de siste par ukene har ført til at mye hagebær er råtnet. Av villbær er det lite av både blåbær og tyttebær i høst" (Gudbrandsdølen 11.08.1966). [1]

Nord-Østerdal: "Men kommer man til fjells, like opp under tregrensa, ser det ut til å være noe bær" (Hamar Arbeiderblad 24.08.1966). "Tyttebærsesongen lover ikke godt. Vi har spurt bæroppkjøpere rundt om i distriktet om det er kommet inn noen bær, men ikke en bær hadde kjøpmann Leif Strand på Trønnes [Stor-Elvdal] fått i går. Samme svaret gir bestyrer Høystad ved Samvirkelaget i Ytre Rendal. Blåbær var det også lite av i sommer, og det var helst i høyereliggende strøk at den fineste bæra var" (Østlendingen 02.09.1966). "Det blir forresten et fattigslig år på blåbær i fjellet" (Hamar Arbeiderblad 03.09.1966). "Dømme etter det fine været og hvor mye multer det ble i år, skulle det bli et stort bærår i skogen men dette er langt fra tilfelle, sier herredsagronom på Tynset, Bergsvein Telneset. Det er dårlig både med blåbær og tyttebær i år, og dette synes jeg er pussig" (Arbeidets Rett 14.09.1966). "Vi har inntrykk av at det er blitt jevnt bra fangster på alle de bortimot 700 rypejegerne som har jaktet og jakter i Engerdalsfjella, sier formannen i Engerdal Viltneimnd, til vår avis. At rypebestanden har vært såpass bra, det forbauser i grunnen litt, ettersom det i det hele tatt ikke finnes bær i fjellet i år" (Østlendingen 26.09.1966). [1]

Foreslått verdi: 2

1967: "Det ser i år ut til at det ikke skal bli noe stort år for skogsbær. Etter en rundspørring i forskjellige distrikter kan Landbrukets Prisentral slå fast at det er vekslende og heller lite med blåbær" (Arbeiderbladet 16.08.1967). "Etter det skogsfolk forteller oss, blir det ikke særlig mye hverken av tyttebær, blåbær eller bringebær. Fylkesskogsjef M. Bertelrud i Buskerud er redd for at det blir lite multe i fjellet, idet man lett kan risikere at karten fryser. Når han nevner tyttebær, vil mange uvilkarlig tenke på Sokna, hvor det nettopp i tyttebærtid pleier å være en ren invasjon plukkere. Plukkerne kommer i år også, tyttebær vil de finne, men de må bare ikke stille for store forventninger. Det bør altså heller ikke de gjøre som er ute etter blåbær eller bringebær, hvor de enn setter kursen" (Aftenposten 11.08.1967). [2]

Øvre Telemark: "Vi var en tur i Husvoldalen [Tinn], mest for å se om det blir blåbær der i år. Men det var så tørt overalt, at noe bær blir det ikke. Noen dager senere var vi en tur oppe langs Mårelva. Ved fossen litt nedenfor hengebrua satt det en kar i fjortenårsalderen og meitet. – Blir det blåbær og tyttebær i år tror du? – Nei, dæ he turka heilt burt. Inkje blir dæ moltu i fjellet hell" (Rjukan Arbeiderblad 26.07.1967). "Haustbrev frå Hovin [Tinn]. Før i tida var det som regel bra med blåbær når det var gode molteår, men no slo desse bæra heilt feil i år" (Rjukan Arbeiderblad 30.09.1967). "I fjellet over 700 m. o. h. er blåbærene bedre enn noensinne, faste og søte. En finner dem i nordhellinger" (Telen 30.09.1967). [2]

Numedal: "Sigdal – Eggedal. Folk som ferdes noe i skogen, forteller at det ser ille ut med bærhøsten i år. Det er verre i år enn ifjor, blir det sagt" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 28.07.1967). "Litt fra Holtefjell [Flesberg]. Biene ble stort sett arbeidsledige i Holtefjell-traktene i høst fordi røsslyngen stort sett ikke satte blomst. Til gjengjeld lyser det frodig rødt fra rognebær i overdådighet fra dette treslag i alle dimensjoner denne høst. Så trosten lider absolutt ingen nød fordi om skogsbærene ikke slo særlig til denne fine sommeren og høsten med" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 15.09.1967).

"Litt fra Bingen [Flesberg/Sigdal/Modum]. Viltet har vel også hatt en fin sommer, men kanskje i minste laget med blåbær for skogsfuglen" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 23.09.1967). [1]

Hallingdal: "Hallingdal dag til dag. Mens både multene og blåbærene har sviktet i år, ser det tross alt ikke så verst ut for tyttebærene sier folk som har vært ute i skog og mark" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 13.09.1967). [1]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Det er nok ikke bare markjordbærene som er blitt borte fra torget i Lillehammer. I år har det heller ikke vært blåbær å se, og nå skulle man være midt i fineste sesongen for disse bærene" (Gudbrandsdølen 14.08.1967). [1]

Nord-Østerdal: "Heller ikke blåbæra har vært villig i høyden i år. Det som finnes av blåbær innskrenker seg ennå til grønn kart, men med en liten antydning til farge på toppen. I lavlandet treffer man her og der på litt blåbær, men noe stort blåbærrår blir det ikke" (Hamar Arbeiderblad 04.08.1967). "I Nord-Østerdal er Tufsingdalen [Os] kjent som et molteland, men også der ser det svart ut, forteller Tea Middtal. Hva med annen bær? – Jeg tror det er svært dårlig med skogsbær i år" (Arbeidets Rett 07.08.1967). [1]

Foerslått verdi: 1

1968: "(LPC) Over store deler av østlandsområdet ser det ut til å være et jevnt bra år for skogsbær. Av blåbær er det i år svært bra med bær" (Nationen 08.08.1968). "Fra mange kanter av landet blir det meldt at trosten er forsvunnet fra frukt- og bærhavene. Det er mye blåbær i år, og det er en lekkerbisker for trosten. Den har rett og slett forsvunnet til skogs, sier professor Bjarne Ljones ved Institutt for fruktdyrking ved Norges landbrukshøgskole til NTB" (Arbeiderbladet 02.08.1968). "Det er kolossale mengder med blåbær og villbringe bær å finne over hele Østlandet i år, forteller en av dem som har anledning til å følge med skogens grøde, forstmester Børresen hos Løvenskiold-Vækerø" (Dagbladet 30.07.1968). [5]

Øvre Telemark: "Det tegner til å bli en masse blåbær og tyttebær, ihvertfall står lyngen tett med kart og lover godt" (Rjukan Arbeiderblad 13.07.1968). "Men at det blir en masse blåbær i år, er ingen løgn" (Rjukan Arbeiderblad 20.07.1968). "Blåbær er det en masse av på heia, nærsagt overalt" (Rjukan Arbeiderblad 31.07.1968). "Det er lite multer, men mye blåbær å finne i Raulandstraktene [Vinje] denne sommeren" (Telemark Arbeiderblad 12.08.1968). "Etter den gode sumaren var her masser av blåbær mange stader. O. F. [Olav Flatastøyl, Vinje]" (Telemark Arbeiderblad 20.09.1968). [5]

Numedal: "I Nore og Uvdal er det i år bra med blåbær, meldes det til DT og BB" (Drammens Tidende og Buskerud Blad 27.08.1968). [4]

Hallingdal: "Ganske bra med skogsbær har det vært i år, meldes det fra det meste av Hallingdal. Blåbærforekomstene har vært noe ujevne. Noen steder har det nesten ikke vært blåbær å finne, mens det andre steder har vært riktig mye av dem" (Drammens Tidende og Buskerud Blad 20.09.1968). [4]

Valdres: "I Valdres blir det plukket mye bær om dagen. Spesielt er det en sann overflod av bringebær og blåbær, mens det nok blir lite molte på de som tar fjellet fatt" (Oppland Arbeiderblad 13.08.1968). [5]

Gudbrandsdalen: "I Midt-Gudbrandsdal slo augustværet alle rekorder. En annen ting som har skapt liv i fjellet er det store antall bærplukkere – et kronår med blåbær og tyttebær gjør at ingen reiser tomhendt hjem" (Gudbrandsdølen 09.09.1968). [5]

Nord-Østerdal: "Bærene begynner å modnes i Stor-Elvdal, og sist helg var det en del plukkere ute. Det er til dels bra med blåbær, men det er noe flekkvis" (Hamar Arbeiderblad 01.08.1968).

"Næringsmulighetene for rypa i fjelltraktene skulle ellers være bra. Det er ganske mye blåbær og krekling å finne og dermed skulle den siden av saken være i orden" (Hamar Arbeiderblad 21.08.1968).

"I Stor-Elvdal og Rendalen er det i år store mengder av blåbær og villbringe bær" (Hamar Arbeiderblad 23.08.1968). "I traktene nedover fra Tufsingdalen [Os] mot Femund og i Isterlia står det stor deilig blåbær på uendelige strekninger" (Østlendingen 13.09.1968). [5]

Foerslått verdi: 5

1969: "(LPC). Mange distrikter har i år bra med blåbær, men det er lite som kommer på markedet" (Nationen 07.08.1969). "Folk som ferdes i skog og mark forteller at det er rikelig med blåbær, tyttebær, markjordbær og bringebær" (Telemark Arbeiderblad 28.07.1969). "Trosten har dratt på blåbærskogen. Blåbærene kom heldigvis i bra mengder litt før kirsebærene, og dermed var vi fri trosten" (Ringerikes Blad 12.08.1969). [4]

Øvre Telemark: "Blåbær er det i massevis i åsene omkring Utsikten [Tinn] forteller J. Pettersen" (Rjukan Arbeiderblad 27.08.1969). "Til tross for advarsler fra arbeidskamerater og venner om å ikke gå i fjellet nå i reinsjakta, da det er fare for å bil skutt, tok jeg meg likevel en tur på tretten timer lørdag. Det finnes i tonnevis med blåbær i fjellet og denne skal da folk ikke komme til å hente" (Rjukan Arbeiderblad 02.09.1969). [5]

Numedal: "Fra Øvre Numedal meldes at bærhøsten tegner bra. Det later til å bli mye blåbær og multe, og tyttebærene blomstrer" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 16.07.1969). "Bra med blåbær er det i Numedal i år. Særlig stor og fin er den på vestsiden oppover dalen, der den sterke solvarmen har fått mindre tak" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 07.08.1969). "Sigdal – Eggedal. Blåbær er det en overflod av på sine steder, og så er det de ettertraktede tyttebær igjen" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 03.09.1969). [5]

Hallingdal: "Tyttebærplukkingen er begynt i Hallingdal, og på de fleste steder er bærene godt modne etter det gode været som har vært i den siste tid. Det har også vært en del blåbær å finne i dette distriktet, men den har vært små" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 02.09.1969). [3]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Her er det både blåbær og tyttebær i lange baner. Astrid Renolen på Dombås [Dovre] har nok også vært ute på bærtur i det siste i likhet med mange andre" (Gudbrandsdølen 12.09.1969). "Tross snøfall og kulde på Lesja i den senere tid, ble det i helgen funnet flere liter med fin blåbær" (Gudbrandsdølen 14.10.1969). [5]

Nord-Østerdal: "Over hele distriktet meldes om relativt liten bærutfart – men det sies også at det er plenty med blåbær og plukkeferdig molte innpå fjellet" (Arbeidets Rett 28.07.1969). "Innover Rendalstraktene og på strekningen langs Kopparleden tydet alle ting på at årets moltehest må være langt over middels. Det er imidlertid helt klart at distriktet denne gang får en bærhest langt opp mot et kronår, det være seg molter, blåbær eller tyttebær" (Hamar Arbeiderblad 01.09.1969). "Det er gildt med skogsbær i Nord-Østerdal i høst. Regnet den siste tida har hatt stor betydning for molter og blåbær" (Dagbladet 14.08.1969). "Sjelden har man sett så store mengder blåbær i Engerdal som i år" (Østlendingen 09.09.1969). [5]

Foreslått verdi: 5

1970: "Små tilførsler av blåbær og multer. Prisene relativt høye" (Nationen 13.08.1970). "Utbudet av andre hagebær, samt blåbær, er også større nordafjells – relativt sett" (Nationen 20.08.1970). "Det er nok av blåbær i nordvendte lier, sier herredsskogmester Chr. E. Amlie som stadig er på farten i skogen og gjør sine iakttagelser, både når det gjelder fauna og flora" (Porsgrunn Dagblad 29.07.1970). "Det har blitt smalhans med blåbær for folk som har vært ute og streifet etter disse bærene i det siste" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 05.08.1970). [2]

Øvre Telemark: "Blåbær så det ut til å bli en masse av i år. Dessverre drepte den langvarige tørken den meste karten" (Rjukan Arbeiderblad 13.08.1970). [2]

Nunedal: "Sigdal og Eggedal. Noe blåbær er det på sine steder" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 07.08.1970). "Etter det ivrige bærplukkere fra Krødsherad sier til Bygdeposten, ser det ikke så veldig lyst ut med bærhøsten. Tytebærene er ikke modne ennå, så disse er det vanskelig å få øye på foreløpig. Men når det gjelder blåbær var det heller skralt" (Bygdeposten 15.08.1970). "Sigdal og Eggedal. Blåbærtiden er over, og bringebærene drøsser. Det sikreste bærstedet i høst, er haven ved husveggen. For der har det vært riktig bra mange steder" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 02.09.1970). [2]

Hallingdal: "Det blir tydeligvis et elendig bærår for skogsbærenes vedkommende i Hallingdals-traktene" (Dagbladet 28.08.1970). "Bærhøsten i Hallingdal har i år slått feil, særlig er det lite av tyttebær, så mange av bærplukkerne blir nok skuffet" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 10.09.1970). [1]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Det er heller dårlig molteår [Lillehammer]. Det samme er tilfelle i Øyerfjellet. Å plukke blåbær eller villbringe bær i stedet er selvfølgelig en utvei, men heller ikke av disse bærlagene er det så mye å finne i år som de to siste årene" (Gudbrandsdølen 08.08.1970). "Kjentfolk i fjellet i vårt distrikt sier at det er heller dårlig med bær i år" (Gudbrandsdølen 26.08.1970). "Folk som hadde vona å skaffe seg eit bra lager med molte til vinteren vart nok heller vonbrotne, for skogsbæra slo stort sett ikkje til i sommer" (Gudbrandsdølen 29.09.1970). [1]

Nord-Østerdal: "Nede i de lavereliggende traktene står blåbæra saftig og fin nå, mens forekomstene er mer ujevne når en kommer opp i høyden" (Hamar Arbeiderblad 10.08.1970). "Bringe bær og blåbær er det mye av i Stor-Elvdal og Rendalen" (Hamar Arbeiderblad 14.08.1970). "Bra med molte og blåbær i Stor-Elvdal" (Hamar Arbeiderblad 19.08.1970). "Ujevn bærhest i Hedmark. Imidlertid er det ting som tyder på at forekomsten av denne bærsorten [blåbær] varierer noe fra sted til sted og hos en kjøpmann på Koppang [Stor-Elvdal] fikk vi opplyst at der var det innlevert 10 liter med blåbær!" (Østlendingen 19.08.1970). [4]

Foreslått verdi: 2

1971: "Molter er det lite av i år, mens det derimot er rikelig med blåbær i de fleste av bærdistriktene. LPC" (Nationen 19.08.1971). "I blåbærlende er det på Østlandet rikelig med bær i år, og for plukkerne er det lett å komme opp i store dagskvanta. LPC" (Glåmdalen 09.09.1971). "Blåbær og tyttebær ser det ut til å stå bra til med over det hele" (Ringerikes Blad 20.07.1971). "Lite molte i Vest-Oppland. Annen skogsbær ser ut til å få et godt år" (Totens Blad 24.07.1971). "Vår hjemmelsmann i Ådal [Ringerike] opplyser at det er bra med blåbær der, mens det er lite molter" (Ringerikes Blad 10.08.1971). "Etter det vi får opplyst fra Eidfjord, er det bra med molter på Hardangervidda i høst. Det skal forøvrig være

kolossalt mye med blåbær" (Hardanger Folkeblad 10.09.1971). "Streif fra høstens fugletrekk. De flotte fuglene [sidensvans] sirklet døsent i det sommeraktige høstværet og var sikkert overrasket over at trosten denne gangen ikke hadde rukket å få grafset i seg alle rognebærene. Det kom vel kanskje av at trosten hadde dekket bord med blåbær i skogstraktene denne sesongen. K. V." (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 08.11.1971). [4]

Øvre Telemark: "Vi tok oss en tur til Hovinheia [Tinn], mest for å se etter mulige molter, men også for å plukke blåbær. Moltekart eller modne fantes ikke. Men det var rikelig med blåbær oppetter åsen på den nordøstre siden" (Rjukan Arbeiderblad 10.08.1971). "Tyttebær er det nesten ingenting av i Tinn. Bringebæra henger tørr på grenene, men blåbær finnes det massevis av, dersom en klarer å komme se litt opp i høyden, og da helst der som det vanligvis er litt fuktig i skogbunnen" (Rjukan Arbeiderblad 04.09.1971). [5]

Numedal: "Rollag og Veggli. Av multer er det lite og ingenting å finne. Derimot ser det ut til å bli en del blåbær, bringebær er det også plukket en del av" (Fremtiden 21.08.1971). [3]

Hallingdal: "I Hallingdal er det bra med skogsbær, men praktisk talt ikke en molte" (Fremtiden 03.08.1971). [4]

Valdres: "Lite molte i Vest-Oppland. Blant annet i Lands-bygdene såvel Øst- som Vest-ås som tradisjonelt er meget gode moltesteder, var det mye blomster i vår, men et par frostnetter i juni syns å ha ødelagt utviklingen, sier kjentfolk. Heller ikke på Synsfjellet [Torpa] kan en gjøre seg forhåninger om å finne noen mengder i sommer. Annen skogsbær ser ut til å få et godt år" (Totens Blad 24.07.1971). [4]

Gudbrandsdalen: "Nei, dette er dårlige greier, sier Johannes Nermo i Øyer. Molteblomstringen var fin her, og heller ikke har det vært vesentlig kaldvær, så hva årsaken til den elendige moltesituasjonen kan være er ikke godt å si, sier Nermo. Derimot legger han til at for andre bærslag, som blåbær og tyttebær, ser det bra ut. Håkon Spidsberg i Venabygd [Ringeby] kan berette samme historie" (Gudbrandsdølen 23.07.1971). [4]

Nord-Østerdal: "I Trysil-Engerdalområdet, som jo er kjente skogsbærtrakter, ikke minst når det gjelder molter, er det svært dårlige utsikter denne gang. Når det gjelder utsiktene til blåbær og tyttebær så er utsiktene betydelig lysere" (Hamar Arbeiderblad 27.07.1971). "Få plukker blåbær i Stor-Elvdal. Det er endel blåbær på de rette bærstedene, og det er muligheter til å kunne plukke noen liter på kort tid" (Østlendingen 21.08.1971). "Derimot regnes den [molte] å ha slått helt feil nord i Østerdalen. Fra fjelltraktene, hvor det skulle være sesong nå, kommer nedslående meldinger. Blåbær er det også ujamnt av, men på sine steder fortelles det om brukbare forekomster" (Hamar Arbeiderblad 27.08.1971). "Blåbær, som det har vært betydelige mengder av i visse deler av [Øster]dalen i år, er iallfall plukket, stort sett, og i det siste har også mange vært travelt opptatt med å sikre seg noen kilo ville bringebær" (Hamar Arbeiderblad 04.09.1971). "Tyttebær som vanligvis er en stabil skogsbær å finne i Nord-Østerdal, har i år sviktet i større grad enn på mange år. For multenes vedkommende skyldes den dårlige høsten frost og til dels snø i sommermåneden juli, mens mangelen på sol i tiden etter St. Hans ødela for blåbærene og tyttebærene" (Hamar Arbeiderblad 09.09.1971). [3]

Foerslått verdi: 4

1972: "Det tegner til å bli et gjennomgående godt år for skogsbær. Interessen for blåbær er dessverre synkende, til tross for at det er en meget god og næringsrik bærtype. (LPC)" (Nationen 27.07.1972). "Det er gode vekstforhold for jordbruket, melder Landbrukets Prisenentral. Det meldes om rikelig med blåbær, mens det varierer svært for multenes vedkommende" (Fremover 09.08.1972). "Det er tydelig at folk er oppmerksom på at skogene bugner av blåbær. Nu er det nemlig ikke bærplukkere å få kjøpt. Forretningene har ikke flere igjen, tomt er det hos grossistene og fabrikkene har tømte lagre" (Sandefjords Blad 07.08.1972). "Fylkesträdgårdsmästerna meddelade att 1972 var ett mycket gott år för blåbär över hela sydöstra Norge till och med Aust-Agder på Sørlandet medan det i resten av landet var dåligt" (Myrberget 1982). [5]

Øvre Telemark: "Seinsumarbrev frå Bø. Ja, ein kan vel seia så stort ord at det er ikkje ofte ein fær oppleve å sjå slike mengder blåbær og tytebær som i år" (Telemark Arbeiderblad 24.08.1972). "Det er enda litt sommer i Rauland [Vinje]. Blåbær har det vært mye av i år, og mange har nok fått forsyningene i hus tidsnok" (Telemark Arbeiderblad 15.09.1972). "So rikeleg med blåbær og tytebær er det sjeldan å sjå her uppe, so alle som har tid og lyst har nok sankt seg bra vinterforråd både av saft og syltetøy. O. F. [Olav Flatastøy, Vinje]" (Telemark Arbeiderblad 26.09.1972). [5]

Numedal: "Det er i år et usedvanlig godt bær-år i Kongsberg og Numedal. Spesielt er det mye blåbær, og i helgen var det livlig trafikk av bærplukkere" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 08.08.1972). "Kongsberg og Numedal. Folk kan fortelle at de ikke har sett så mye blåbær i manns minne" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 15.08.1972). "Tyttebærplukkere gjorde sitt inntog mange

steder i Modum og Krødsherad denne helgen. Blåbær er det også rikelig med i høst" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 28.08.1972). [5]

Hallingdal: "Bærplukkere kjørte i kø. Bærplukkerne har ikke kjørt tomhendt hjem. På enkelte steder kan en plastbøtte fylles på et par timer, og det gjelder både blåbær og tyttebær. Numedal, Modum og til dels også Hallingdal er blant de mest populære utfartsstedene" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 04.09.1972). [5]

Valdres: "Plukk blåbær nå, sa en mann fra Valdres i går. Det er et blåbærår av de sjeldne i år, la han til og mente at det er mange år siden at forekomstene har vært så store" (Oppland Arbeiderblad 12.08.1972). [5]

Gudbrandsdalen: "Det har vært usedvanlig store mengder ville bær i Lillehammer og Gudbrandsdalen i sommer. Vi iler forresten med å slå fast at mengdene av villbringe bær og blåbær er like store lenger oppover Gudbrandsdalen" (Gudbrandsdølen 30.08.1972). [5]

Nord-Østerdal: "Det flommer over av blåbær i år. Det er fullstendig blåbærkrakk, opplyser driftsingeniør Jon Tøftum ved Nora-Sunrose i Løten. Vi har aldri hatt så mye blåbær noen gang. Men vi har ennå sluppet å avvise delikatessene som kommer fra hele Østlandet" (Østlendingen 23.08.1972). "Gløtt fra Stor-Elvdal. Det er svære mengder med finfin blåbær og mange gjør gode dagpenger" (Hamar Arbeiderblad 23.08.1972). "Lite nattefrost og fint innhøstingsvær, skriver herredssagronomen i Alvdal om 1972. Det var godt år for ville bær" (Arbeidets Rett 02.02.1973). [5]

Foreslått verdi: 5

1973: "Når det gjelder skogsbær senere på sommeren, meldes det fra Nord-Trøndelag om dårlige utsikter både for blåbær og tyttebær å dømme etter blomstringen. (LPC)" [Altså greit i øvrige landsdeler?] (Fædrelandsvennen 29.06.1973). "49 gårder har i sommer hatt nær 400 fornøyde voksne og elleville barn som feriegjester i Bondegårdsferien som Norges Bondelag arrangerer i år for første gang, forteller markedsføringskonsulent Rolf Brevig til Arbeiderbladet. Det blir gjerne gårder i fylker nær byene på Østlandet som er mest i vinden. Det er typiske fjellgårder i Buskerud, Østerdal og på Vestlandet, i Telemark. Akkurat nå bugner det også av bær i skogen – bringebær, blåbær og snart kommer tyttebærene. Om det er molter å finne, skal være usagt" (Arbeiderbladet 31.07.1973). "Rikt med bringebær i Østlandsområdet. Derimot ser det dårlig ut med tyttebær og blåbær" (Arbeiderbladet 02.08.1973). "Badet i stråler av augustsol sluppet tre hyggelige damer av på en hytte ved Raje [Skrimfjella, Kongsberg]. Men det er ifølge damene dårlig med molter i år, mens blåbær og bringebær er det mye av" (Laagendalsposten 16.08.1973). "Vi kan opplyse at det er ganske bra med bær og sopp over hele landet" (Ringerikes Blad 20.08.1973). [4]

Øvre Telemark: "Det blir et middels år med molter, kanskje litt mer enn normalt, men moltene kommer 14 dager tidligere i år takket være det fine været, melder vår mann i Rauland [Vinje], Olav Flatastøyl. Det blir ellers svært mye av blåbær og tyttebær i år, sier han" (Telemark Arbeiderblad 21.07.1973). "Tidlig slåttonn i Rauland [Vinje]. Det er det fine været som må ta sin del av æren for det, og det samme fine været er også opphavet til at det blir bra med skogsbær og molter også" (Rjukan Arbeiderblad 02.08.1973). "Blåbærene ble små i år, men til gjengjeld er de usedvanlig søte. Det er masser av dem i alle fjell, og over mot Tuddal [Hjartdal]" (Rjukan Arbeiderblad 09.08.1973). [5]

Numedal: "Modum og Krødsherad. Det kan ikke sies å bli noe stort multeår, sier folk som har kikket etter de ettertraktede bærene. Tørken satte også blåbær og tyttebær noe tilbake" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 30.07.1973). "Sigdal og Eggedal. Hva det blir til med tyttebær er det vanskelig å si noe om, men blåbær er det en del av og på mange steder ganske bra med villbringe bær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 09.08.1973). "Oppe i Blefjell traff vi forleden dag Ruth Ellingsen og sønnen Karl Martin fra Lier i sving med peller og spann. Ellers fikk vi opplyst at det ser ut til å bli et middels år med blåbær, men moltene så man ikke mye til på disse kanter" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 14.08.1973). [4]

Hallingdal: "Det har i Flå dette året vært sparsomt med de fleste skogsbær. Svært lite av multe, blåbær og tyttebær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 27.09.1973). [1]

Valdres: "Rikelig med skogsbær men lite multer i år. Det tegner ikke til å bli noe særlig godt multeår, sier Edvard Elsrud fra Hedalen [Sør-Aurdal] til Ringerikes Blad. Skogsbær som blåbær, tyttebær og bringebær synes det imidlertid å bli ganske rikelig av" (Ringerikes Blad 20.07.1973). "Molta, og vona om denne fjellets ballerina, fraus bort her ei natt og skogsbæra er det visst inkje meir tå enn som trengs for å halde liv i dei som freistar tilværet i lier og fjell gjennom vinteren" (Valdres 06.10.1973). [4]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal: "Også for skogsbæra for øvrig, så som blåbær og tyttebær, ser det dårlig ut nå, blir det fortalt fra jordstyrekontoret i Stor-Elvdal" (Hamar Arbeiderblad 10.08.1973). [Men samme avis rapporterte senere: "Det har vært en usedvanlig rik tyttebærhøst i Nord-Østerdal i år" (Hamar Arbeiderblad 25.09.1973).] "I år hadde vi tatt mål av oss til en skikkelig padletur. Rogen [Sverige, på

grensa til Engerdal], som er en temmelig stor innsjø, men en del mindre enn Femunden naturligvis, var første mål. Det er mye bær i disse traktene – blåbær, tyttebær, krekling og ikke å forglemme multene som sto gylden og saftig overall! Ingeborg Haftorn" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 06.10.1973). [3]

Foreslått verdi: 3

1974: "Bra med blåbær. Noe mindre av multer og villbringe bær. (LPC)" (Nationen 29.07.1974). "Oslo NTB: Den tørre sommeren over store deler av landet har redusert sjansene for en god bærhøst. Molteåret blir jevnt over dårlig i hele landet. Store mengder blir det nok ikke, sier herredsskogmester Harald Morken ved Statens Skogoppsyn. Noe blåbær og tyttebær skulle det bli i Østlands-distriktet, men bærene er små på grunn av det tørre været" (Dagbladet 20.07.1974). "Distriktsvise variasjoner forekommer, men stort sett er det så jevnt med blåbær at man ikke behøver å være lokalkjent for å finne dem" (Telemark Arbeiderblad 29.07.1974). "Det er ikke noe stort bærår i år, sier skogsbestyrer Kristian Bostad i Gjøvik kommune. Det er lite blåbær, men endel kan en finne i kraftledningsgater og åpne plasser" (Oppland Arbeiderblad 13.08.1974). "Fra hele fylket meldes det om lite skogsbær, molter finnes det nesten ikke og også av tyttebær og blåbær blir det lite" (Hamar Arbeiderblad 24.08.1974). [2]

Øvre Telemark: "Milevis av fine skogsbilveier i distriktet [Notodden/Hjartdal] ligger og innbyr til bærtur og bikkjetur i sauefritt terreng. Og akkurat nå er det godt om blåbær i skauen" (Telen 10.08.1974). [4]

Numedal: "Det ser ikke ut til å bli noe stort år når det gjelder skogsbær i Modum og Krødsherad. Det ser ut til at det forekommer en del blåbær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 29.07.1974).

"Sigdal og Eggedal. Blåbær har det vært en del av der tørken ikke har vært for lei" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 31.08.1974). [3]

Hallingdal: "Stedvis tegner det til å bli bra med blåbær og tyttebær i Hallingdal i sommer" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.07.1974). [4]

Valdres: "Frå sentrum [Nord-Aurdal?]. Skogsbær var det heller lite av, og molter var det ingen som såg" (Valdres 13.12.1974). [1]

Gudbrandsdalen: "Såmmå årsaken har nok au dein skrale skogsbærhausten. Blåbær finst godtsom itte" (Gudbrandsdølen 31.08.1974). [1]

Nord-Østerdal: "Det kan godt slås fast at dette er et uår for moltens vedkommende i Østerdalen, og stort bedre er det heller ikke for blåbær, selv om det tross alt kan finnes noe på enkelte steder" (Hamar Arbeiderblad 07.08.1974). "Frostnetter og dårlig bærhøst. Årets første frostnatt fikk vi 8.-9. ds. meldes fra N-Østerdal. Bærhøst ser det ut til å gå hus forbi i år" (Fjell-Ljom 13.08.1974). "Blåbær finnes ikke i området [Storsjøen, Rendalen], men det er brukbare utsikter for tyttebær" (Hamar Arbeiderblad 20.08.1974). [1]

Foreslått verdi: 2

1975: "Også i år finnes det multe, blåbær og villbringe bær, tørken til tross. I en rekke områder på Østlandet, er det stort sett normalt med bær. LPC" (Hamar Arbeiderblad 07.08.1975). "(LPC) Lett bær- og fruktmarked. Av skogsbær tilføres det en del blåbær, men i svært beskjedne mengder" (Nationen 25.08.1975). "Enkelte som driver med skogsarbeide forteller at det er mye med fine blåbær litt i høydene og der lyngen ikke står så direkte utsatt for sol" (Varden 18.08.1975). "Grovt sagt har multene tørket ihjel i Sør-Norge og frosset ihjel i Nord-Norge. Også for blåbær og tyttebær er det dårlig høst" (Aftenposten 11.09.1975). "Dårlig molteår på Hedmarken. Tegn tyder på at det også er "svartår" når det gjelder blåbær og tyttebær" (Hamar Arbeiderblad 29.07.75). [2]

Øvre Telemark: "Til tross for en usedvanlig tørr sommer, later det til å bli en del bær i skog og mark" (Rjukan Arbeiderblad 01.08.1975). "Lite skogsbær og molter i Fyresdal. Blåbær er her nok ein del av på fuktige og skuggefulle stader, men tyttebær som helst veks på tørre og skrinne marker er heilt tørka inn" (Telemark Arbeiderblad 04.08.1975). "Gamle folk sier at det i år er tørrere i fjellet enn i 1947. Noe molteår kan man ikke si at det blir, og det ser heller ikke lovende ut for skogsbæra. Bildet viser bunnen på en myrkuip ikke langt fra Briskero i Tuddal [Hjartdal]" (Telemark Arbeiderblad 08.08.1975). "Det er en god del trafikk i bygda nå, og mange er på jakt etter molter. Men det blir mest en smakebit på hver, ingenting å juble over utover det, forteller Olav Flatastøyl i Rauland [Vinje]. Det er også smått stell med andre skogsbær, det har vært for tørt i sommer" (Telemark Arbeiderblad 22.08.1975). "I år, leit i bratte nordhellinger og i høyden, opp mot tregrensen. På Blefjell, i Tuddal-Bondal og opp mot Himingen har venner funnet alt de ville ha av de fineste blåbær" (Telen 30.08.1975). "Det er masser av blåbær å finne opp mot fjellet no, rapporterer vår mann i Rauland [Vinje], Olav Flatastøyl, i telefonen" (Telemark Arbeiderblad 20.09.1975). [3]

Numedal: "Blåbærene råtner bort. Her forleden på Blefjell tråkket vi rundt i enorme mengder uhøstet bær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 16.10.1975). [5]

Hallingdal: "Erfarne multeplukkere kan fortelle at det tegner til å bli et middels multeår på Øståsen [Nesbyen] i år. Enkelte hevder dessuten at det ikke står så verst til med blåbærene heller" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 04.08.1975). [3]

Valdres: "Tonnevis av blåbær i Torpa [Nordre Land]. Overalt i bygda er det massevis av bær" (Oppland Arbeiderblad 23.08.1975). "Per Helle fra Oslo var en av de som i går lot seg friste av Oppland Arbeiderblads oppslag lørdag om at det sto tonnevis med uplukket blåbær i Torpa og N. Land. Helle dro opp i traktene og fant det han ville, uten at han derfor vil påstå at det fantes flere tonn i nærheten. Det var først når jeg søkte langs myrdragene, der skog skråner ned mot myra, at jeg kom over de store mengdene" (Oppland Arbeiderblad 26.08.1975). [3]

Gudbrandsdalen: "Det er svart-år for blåbærene i distriktet i år, slår fylkesgartner Egge fast" (Gudbrandsdølen 19.07.1975). "Vil man finne skogsbær i år? – Det er tvilsomt, tror jeg. Blåbær er det helt tomt for" (Gudbrandsdølen 25.07.1975). "Blåbær derimot finnes nesten ikke i år, og tyttebær er det som vanlig ikke noe særlig av" (Gudbrandsdølen 05.08.1975). [1]

Nord-Østerdal: "Heller ikke i Nord-Østerdal blir det noen stor bærhøst i år, og dette har naturligvis sammenheng med den tørre sommeren. Lenge så det ut til at både tyttebær og blåbær ville bli mangelfullt i likhet med i fjor, da sommerværet uteble, men noe blir det likevel. Særlig er det atskillig med blåbær å finne, og man kan nok uten vanskeligheter dekke årsbehovet ved å bruke en dag eller to til dette formålet" (Hamar Arbeiderblad 04.09.1975). "Blåbær og molter frøs, snøkvite fjell i N-Østerdal. I Stor-Elvdal og Rendalen fikk man føle at vinteren ikke er så langt unna natt til søndag. Det som var igjen av molter i fjelltraktene, ble nok ødelagt, og det samme med blåbæra. Mange steder var det store blåbærmengder, og bæra var av meget fin kvalitet" (Hamar Arbeiderblad 08.09.1975). [4]

Foreslått verdi: 3

1976: "I lavlandet er blåbærene for lengst moden. Helt moden er derimot ikke blåbærene i høyereliggende strøk. Der det er kommet noe nedbør blir det en del bær av fin kvalitet. LPC" (Nationen 13.08.1976). "Kommer det ikke regn snart, kan det komme til å se stygt ut for skogsbærene. Det meldes om rik blomstring, både for blåbær, tyttebær og multer, men den langvarige tørken er nå i ferd med å tørke ut karten" (Nationen 10.07.1976). "Det er sjelden det har vært så mye bringebær i marka, og blåbær er det også bra med" (VG 07.08.1976). "Middels år for blåbær og tyttebær. Men det vil nok variere sterkt fra sted til sted" (Aftenposten 10.08.1976). "Også i år laver det av blåbær i heiene. For en naturopplevelse det er å ligge på en støl og hente blåbær! Våren kommer sent til fjell-Norge slik at i august kan en fremdeles oppleve sommeren på det friskeste og fineste. Johan I. Holm [Time]" (Nationen 24.08.1976). "I Røros-distriktet er det ventet at ekstra mange vil søke ut i skog og mark denne helga for å sikre seg skogsbær. Det meldes om store mengder blåbær, men at størrelsen på bæra varierer en god del fra sted til sted" (Adresseavisen 03.09.1976). [4]

Øvre Telemark: "Høgsumarbrev frå grannen i vest [Olav Flatastøyl, Vinje]. Lauv og gras var fullvaksne på no time, som kulturfolk segjer, og slik bløming på alle slags tre og buskar har knapt nokon sett maken til. So blir det ikkje eit krunår av skogsbær og molter i år, so blir det det aldri" (Rjukan Arbeiderblad 23.07.1976). "Vi har ved selvsyn funnet en rekke gode multemyrer innover i traktene ved Rauland og Mjøsvann. I de samme traktene, noe lavere i terrenget, ser det ut til å kunne bli en del blåbær" (Østlands-Posten 03.08.1976). "I Vest-Telemark er det no full fart i molte-plukkinga, og etter det TA erfarer finst det bra med bær. Men det er ikkje berre moltene som er mogne, både bringebær og blåbær må no plukkast, men diverre har tørken gjort at desse bæra er små i år" (Telemark Arbeiderblad 14.08.1976). "Det er so turt at raudhåra folk bør gå med luve, skjemtar vår mann [Olav Flatastøyl] i Rauland [Vinje]. Det er nok att noko blåbær og kanskje tyttebær og, men det er oppe i høg fjellet. Men den er svært god" (Telemark Arbeiderblad 19.09.1976). "Ja til og med blåbær er blitt fine! Der er meget å finne i nordhellinger i 5–600 m.h.o.h. Nils Jørgensen" (Telemark Arbeiderblad 24.09.1976). [4]

Numedal:

Hallingdal: "Sauesanking under Hallingskarvet. Vi hoppet på stener, vasset gjennom meterhøyt kratt, vandret i silkebløt mose, i lyng hvor det fantes saftige blåbær – og fant friske multer ved myrene" (Tønsbergs Blad 25.09.1976).

Valdres: "Dårlig multeår i Valdres. Skogsbær ser det derimot lyst ut for i Valdres. Fjoråret ga rekordår for blåbæra i Valdres og en del blåbær er det også i år, men ikke de samme mengder som i fjor" (Oppland Arbeiderblad 27.07.1976). [4]

Gudbrandsdalen: "Ingen utsikter til noe stort multeår i Lillehammer-distriktet. Dette er konklusjonen på en rundspørring vi har hatt til en del fjelloppsynsmenn og andre fjellvandrere. Blåbær ser det imidlertid fint ut med" (Gudbrandsdølen 16.07.1976). "Fjelloppsynsmann Arnulf Slåen [Gausdal/Nordre Land] synes molteutsiktene ikke er særlig lovende. Det er tørken som har skylden også her – og verst har det gått utover blåbærene. De er svært små, og finnes bare på de fuktigste

plassene" (Gudbrandsdølen 11.09.1976). "Skogsbæravlingene er svært ujevne over distriktet i år. Likevel er det mange som henter bær til salg og eget bruk. Øverst i Ottadalen [Sel] kommer også mange vestlendinger over fjellet for å fylle bærbøttene. Noen sier det er mye bær i år, mens andre vil ha det til at det nesten ikke er bær å finne" (Gudbrandsdølen 11.09.1976). "Derimot er det bra med blåbær på Tretten [Øyer]" (Gudbrandsdølen 15.09.1976). [3]

Nord-Østerdal: "Blåbær blir det sikkert, hvis ikke frosten ødela for mye. Hvordan det ligger an med tyttebær vet jeg ikke, sier fjelloppsynsmannen i Femundsmarka [Engerdal]" (Nationen 04.08.1976). "Det er store mengder blåbær i Midt-Østerdal, og bæra begynner nå å bli skikkelig moden. Enkelte steder har sommeren vært for tørr, og dette har ført til små bær, men de fleste stedene er kvaliteten fin" (Hamar Arbeiderblad 10.08.1976). "Nytt fra Stor-Elvdal. Blåbær tegnet det bra med, men tørken har gjort at bæra har skrumpet inn" (Hamar Arbeiderblad 18.08.1976). [4]

Foreslått verdi: 4

1977: "Bærmarkedet viser liten forandring fra uke til uke i Oslo, melder LPC. Av skogsbær er det bra tilgang på blåbær" (Lindesnes 24.08.1977). "Bra med blåbær, tyttebær og vill-bringebær. Det står om vann hvis villbærene skal slå til. Det har vært en uvanlig god blomstring i år, og det er mye kart, men nå må vi ha mer vann! Det er fylkesgartner Kristoffer Holt som sier dette til DT og BB" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.07.1977). "Det blir et godt bærår med store mengder blåbær og tyttebær – men ujevnt for moltene. Det er i korthet årets bærmed melding fra dosent Kåre Valseth, ekspert på frukt- og bærdryrking fra Landbrukshøgskolen på Ås" (Dagbladet 29.07.1977). "Det er litt motstridende meldinger om tyttebærforekomstene i år. Men sikkert er det at skogen bugner av blåbær" (Nationen 05.09.1977). [4]

Øvre Telemark: "Det ser ut til å gå mot et godt blåbærår i år" (Telemark Arbeiderblad 20.07.1977). "Blåbæra er modne de fleste steder, og det er også en del av dem i år" (Telen 25.07.1977). "Når en ikke har spist blåbær siden i fjor – så blir det det store eventyret å oppleve et slikt blåbærår som i år. Og hvilke bær!?! Maken kan vi ikke huske – store, faste og søte, med en kraftig aroma" (Telen 08.08.1977). "Vinje turisthotell, Telemark: Her er det dårlig med alle bærtypene i år, ikke en gang blåbær er det noe særlig av, kan Torhild Byggstøyl ved turisthotellet beklage" (Tønsbergs Blad 20.08.1977). "Olav Flatastøyl, fast vekerapportør fra Rauland [Vinje], med ferske inntrykk fra heimbygda: Blåbæra er ikkje mogne enno i Rauland, men om ei veke skal du sjå anna" (Telemark Arbeiderblad 20.08.1977). [4]

Numedal: "Det er bra med skogsbær i år, kan kjentfolk berette om. Blåbærene er fine nå, og om noen uker kan man ta fatt på tyttebærene" (Bygdeposten 11.08.1977). "Norefjellstua, Nore: Jeg ser at mange dagturister parkerer langs veien og går innover for å plukke, men jeg tror det er i første rekke blåbær de finner. Tyttebær er det heller smått med, og multene ser ikke ut til å ha noen god sesong i år, forteller bestyrer Yngve Schagerstrøm" (Tønsbergs Blad 20.08.1977). [4]

Hallingdal:

Valdres: "Høstbrev fra fjellet [Synnfjell, Torpa]. Nå sitter vi her oppe på jordens tak, – 950 m. over havet. Min [tytte]bærtur ble ingen suksess. Så var det kanskje bedre å konsentrere bærplukkingen om blåbærene, for de må det sikkert ha vært tonnevis av her oppe på fjellet. Men akk. De hadde nok opplevet en frostnatt, så de hadde fått skrukkete, skjeve, gamle ansikter. Else-Fi [Kalsnes]" (Moss Avis 01.10.1977). [5]

Gudbrandsdalen: "De undersøkelser jeg har foretatt i fjellområdene fra Dovre og sydover, tyder på et jevnt godt år for villbær. Spesielt tytte- og bringebær ser det ut til å bli mye av i høst. På mange steder kan også blåbærelskere se bærhøsten lyst i møte. Det er dosent Kåre Valset ved Landbrukshøgskolen på Ås som opplyser dette til Nationen" (Nationen 18.07.1977). "Men i nordhellinger og rålendte terreng finnes mer enn nok av både tyttebær og blåbær for dem som vil lagre til vinteren, sier tidligere fylkesgartner i Oppland, Tormod Valset" (Gudbrandsdølen 24.08.1977). "Såvel blåbær som tyttebær er det mye av i Norddalen [Sør-Aurdal] i år" (Gudbrandsdølen 26.09.1977). [4]

Nord-Østerdal: "Det tegner til å bli gode bærforekomster både i Trysil og Engerdal" (Hamar Arbeiderblad 15.07.1977). "Til Trysil/Engerdals vesle avdeling på Grøndalen er det i løpet av de siste dagene levert inn over ett tonn med blåbær" (Hamar Arbeiderblad 13.08.1977). "Folk som har tenkt seg på bærtur i Midt-Østerdal i helga kan regne med å finne rikelig med blåbær. Den er fin og jamt moden de fleste steder" (Hamar Arbeiderblad 20.08.1977). "Rendalen Idrettslag med stedsgruppa i Øvre Rendal har arrangert en vellykket familie-trimdag. Og på toppen av alt var det modne blåbær overalt" (Hamar Arbeiderblad 26.08.1977). "Mye blåbær og tyttebær i N-Østerdal. Etter alt å dømme vil det bli bra med skogsbær i Nord-Østerdal i år" (Arbeidets Rett 26.08.1977). "God høst for blåbær og tyttebær i Nord-Østerdal. Riktig nok gikk det galt med moltene, men til gjengjeld ligger det nå vel til rette for blåbær og tyttebær" (Hamar Arbeiderblad 27.08.1977). "Kulda knekket blåbær og blomster i Østerdalen. Særlig i traktene rundt Storsjøen [Rendalen] sto det enorme mengder med stor og fin

blåbær, og torsdag ble det meldt at det meste av denne var ødelagt" (Hamar Arbeiderblad 09.09.1977). [4]

Foreshlått verdi: 4

- 1978: "Av skogsbær er det en del blåbær i omsetningen, det forlanges fra kr. 16–20 pr. kg i utsalg" (Nationen 14.08.1978). "Blåbær ser det også ut til å bli, men muligens har det vært litt for mye regn til at det kan bli den helt store mengden" (Ringerikes Blad 21.07.1978). "Mange var det som dro langt til fjells for å plukke bær i helgen, mens andre nøyde seg med en tur i Furuberget. Det er ikke så rent lite bringebær å finne, om en bare vet om de riktige stedene. Blåbær er det mer sparsomt med, men tyttebæra begynner allerede å rødme kledelig i solhellingene" (Hamar Arbeiderblad (14.08.1978). "I år er det kronår for sopp over mesteparten av landet, og i Østlandsområdet er det jevnt bra med blåbær og tyttebær" (Dagbladet 29.08.1978). [3]
- Øvre Telemark:** "Også på høyfjellet på Haukeli [Vinje] og Hardangervidda ser det nå ut til å bli bra med bær og da særlig blåbær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 15.07.1978). "Det er gråvær, regn og uvanleg vått her no, fortel vår mann [Olav Flatastøyl] i Rauland [Vinje]. Det er og mindre blåbær enn vanleg" (Telemark Arbeiderblad 28.07.1978). [Kanskje også barna bør få slippe til for en gangs skyld:] "Barnas side. Vi var på måltetur nesten oppe på fjellet. Der rant det en foss. Den bada meg og Grethe i, mens morfar var oppi skogen og skulle finne måtter. Mens mormor skulle finne blåbær litt lenger oppe for fossen. Men det var ikke et modent blåbær og ikke måtter. Beate" (Telen 03.11.1978). [3]
- Numedal:** "Modum – Krødsherad. Etter at tørken herjet på forsommeren, er det nå igjen sol og varme som trenges. Blir det nok av det, bør det bli brukbart både med blåbær og tyttebær. En del multer ser det også ut til å være i år" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.07.1978). [3]
- Hallingdal:** "Bærhøsten er i full gang, og ute på en liten myr lyser det gult. Ellers er det blåbæra som dominerer for oppe i en sydvendt skråning ved vannet er det så mye bær at det er helt blått. Bærplukkeren kommer fram, og noen timer senere er to bøtter fylt til randen av disse velsmakende herligheter. Selvfølgelig må man regne med endel leting før man finner et sted hvor bæra står tett, men for en deilig følelse det er å vite at man har plukket sin egen vinterforsyning" (Hallingdølen 24.08.1978). [3]
- Valdres:** "Det virker som det er mye av både blåbær, tyttebær og villbringebær på våre kanter" (Valdres 19.08.1978). "Blåbær blir det ein del av, men det tek tid før ho mognar" (Valdres 19.08.1978). [4]
- Gudbrandsdalen:** "Det tegner til å bli et dårlig molteår i fjellet denne høsten. De fjelloppsynsmenn vi har vært i kontakt med har nok registrert at molten har knytt seg i visse områder, men det lover ikke til å bli noe stort år. Noe blåbær vil nok de fleste finne, men mye blir det ikke" (Gudbrandsdølen 17.07.1978). "Det er bra med blåbær også i år, og det ser ut til å bli bra med tyttebær. Dette bildet er fra Øldalen ved Vinstra [Nord-Fron]" (Gudbrandsdølen 23.08.1978). [3]
- Nord-Østerdal:** "Regnplask over Messeltsetra [Stor-Elvdal], men god, gammel seterstemning. Bringebær og blåbær hadde det vært store mengder av" (Østlendingen 07.09.1978). "Bær-rekord i Rendalen? Det er rekordmengder med tyttebær, og på enkelte steder er det også mye blåbær som har unngått kuldegradene" (Østlendingen 14.09.1978). [5]
- Foreshlått verdi: 3**
- 1979: "Fra Landbrukets Prisentral. Avtakende tilførsler av havebær, men stort sett uendrete priser. Bra tilgang på blåbær og multer" (Nationen 23.08.1979). "Små tilførsler av hagebær, men bra med molter og blåbær (LPC)" (Samhold-Velgeren 30.08.1979). "Oslo (NTB): Det blir mye skogsbær på Østlandet i år, og det ser også lovende ut for resten av landet" (Østlendingen 26.07.1979). "Det hentes ut tonn på tonn av blåbær fra skogene i Hedmark. Halvard Røhne i Åsvang gjør sitt til å ta hånd om all denne bæra. Det er store mengder bær i skogen i år, og denne helga ble det plukket tonnevis av bær" (Hamar Arbeiderblad 22.08.1979). "Det er utrolig godt med bær i skogen i år, og ennå er det store mengder blåbær som kan hentes. I hvert fall er det langt fra for seint for blåbær, og de finnes i voldsomme mengder i år" (Telemark Arbeiderblad 24.08.1979). "Ennå står det tonnevis av blåbær igjen i skogene på Hedemarken, det er bare det at ingen har mer bruk for den" (Hamar Arbeiderblad 06.09.1979). [5]
- Øvre Telemark:** "I skogen begynner det nå å bli store mengder blåbær, og fylkesskogsjef Sigmund Haave i Telemark forteller at det nå bugner i skogene" (Nationen 01.08.1979). "I helga kjem nok dei fyrste bærplukkarane, men då er dei noko tidleg ute, fyrst om ein fjorten dagars tid blir det fart i bæra, meiner han [Olav Flatastøyl, Vinje]. Det ser lovande ut for blåbæra, men det er for tidleg for dei og" (Telemark Arbeiderblad 10.08.1979). "Det er utrolig godt med bær i skogen i år, og ennå er det store mengder blåbær som kan hentes. I hvert fall er det langt fra for seint for blåbær, og de finnes i voldsomme mengder i år" (Telemark Arbeiderblad 24.08.1979). "Endelig har vi fått en skikkelig

bærhøst til erstatning for flere magre år med tørke i skog og mark. Store, saftfulle blåbær i mengder" (Telen 08.09.1979). [5]

Numedal: "Han [Kjell Grønhovd] forteller at O-laget sine turorienteringsposter vil bli stående ute til elgjakta begynner. Det kan bli mange liter blåbær fra post til post" (Bygdeposten 21.08.1979). "Det er bærtid. Det ser vi ikke minst på landeveien hvor endeløse søndagskøer stanger seg hjem med fulle spann og bøtter. Heldigvis er det bær nok til alle. Antagelig mer enn nok" (Bygdeposten 25.08.1979). "Sigdal/Eggedal. Det har vært mye skogsbær denne høsten, særlig blåbær har det vært mye av" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 04.09.1979). [5]

Hallingdal:

Valdres: "Skogsbær ser det ut til å bli bra mengder av i bygdene her i år. Av blåbær er det allerede mulig å hente noe i de tidligste områdene" (Valdres 26.07.1979). "Skogsbæra i Valdres er ennå ikke moden. Det ser imidlertid ut til å bli store mengder med både blåbær og bringebær i år" (Oppland Arbeiderblad 02.08.1979). "Skogsbær er det mye av i år. Det bugner av stor, saftig blåbær i skogen om dagen" (Valdres 14.08.1979). "Blåbær er det rikelig av" (Valdres 21.08.1979). "Sjelden har vel folk sikra seg så rikelig med tyttebær og blåbær som denne høsten" (Valdres 15.11.1979). [5]

Gudbrandsdalen: "Noen vil kanskje også minnes flommen av ville bær, for den er større enn mange kan huske på flere år. Blåbær-risene tynges ned av store bær i tette ansatser og står formelig bare og venter på å få komme ned i bøttene" (Gudbrandsdølen 23.08.1979). "Det bugner av blåbær! Det er et usedvanlig godt blåbærår i år. Omtrent i hele distriktet bugner det av blå, saftige og store bær i skogsområdene" (Gudbrandsdølen 25.08.1979). [5]

Nord-Østerdal: "Regn og kulde skremmer turistene fra Engerdal. Det så lovende ut både for multe og blåbær men spørsmålet er om de har klart seg" (Østlendingen 23.07.1979). "Bærplukking i alminnelighet og blåbærplukking i særdeleshet var samtaleemne for de mange som satt på lasterampa utenfor Samvirkelaget på Koppang [Stor-Elvdal] mandag morgen. Det var både barn og voksne, og det var ikke få hundre kilo som ble veid inn i løpet av formiddagen. Det er store mengder blåbær i skogen" (Hamar Arbeiderblad 21.08.1979). "Tyttebær-start langs Storsjøen [Rendalen]. Både bringebær og blåbær står fortsatt fint i høyereliggende strøk, og også her er trafikken ganske stor" (Østlendingen 03.09.1979). "Det er fortsatt rikelig med bær i Østerdalen, sies det fra Koppang" (Lillehammer Tilskuer 17.09.1979). [5]

Foreslått verdi: 5

1980: "Av skogsbær er det foreløpig blåbær og molte i handelen. Etter avisreportasjer å dømme skulle det jo være særdeles store mengder av disse bærslag i år. En samlet oversikt er ikke lett å skaffe, men alt tyder på at avlingene er høyst normale, og kanskje heller i underkant av det normale. (LPC)" (Nationen 18.08.1980). "Oslo (NTB): Det blir bra med skogsbær over mesteparten av det sørlige Norge" (Samhold-Velgeren 17.07.1980). "Skogsbærene ligger godt an i mesteparten av Sør-Norge i år, for disse vekstene setter stor pris på regn" (Aftenposten 21.07.1980). "Skogene i Sør-Norge laver av blåbær, og fjell og høyder er iferd med å gulne av den gylne molte" (VG 23.07.1980). [4]

Øvre Telemark: "Frukt- og bærhøsten i Telemark tegner ikke så aller verst, men det er blitt endel skurv i enkelte fruktplantinger på grunn av det fuktige været vi har hatt i siste halvdel av juni og de tre første ukene i juli, sier fylkesgartnerassistent Sveinung Leikvoll i en samtale med Telemark Arbeiderblad. Når det gjelder skogsbær, så er det som tidligere omtalt sjelden mye av både blåbær og tyttebær i år" (Telemark Arbeiderblad 29.07.1980). "I denne grøderike sommeren, er det også mye skogsbær. Så en skal ikke gå langt i skogene før en ser krokete rygger over blåbærtuene" (Telen 29.07.1980). "Det er mye blåbær i år" (Telen 05.08.1980). "Sommaren 1980 må bli stående som århundrets sommar i Rauland [Vinje], mener Olav Flatastøyl. Skulle ein klage på noko, måtte det være at vi har hatt mykje gråvær og væte, men for all del, det har jo vore so frodig at det gjeng over all forstand" (Telemark Arbeiderblad 17.10.1980). [5]

Numedal: "Blåbæra modne i Uvdal. Det ser ut til å bli en god bærsesong, også i Numedal" (Laagendalsposten 15.07.1980). "Om du ikke allerede har fylt lagrene med blåbær og tyttebær, er det trakter som skulle gi bra med slik bær her omkring" (Bygdeposten 21.08.1980). [4]

Hallingdal: "Ja så er det på'n att då – og då tenkjer vel du på molteplukking og ryggen, og føtad'n, og alt gale som fylgjer med denne trafikken, men det er no berre kvart tjugende år at det er slik med moltu som i år, og no ser det ut til å bli same spranget med blåbær" (Hallingdølen 23.08.1980). [4]

Valdres: "Bær har det vært mye av i fjellet. Blåbæra er små så høyt, men moltene er store" (Valdres 08.08.1980). [5]

Gudbrandsdalen: "Blåbær er det masse av, det samme gjelder villbringebær. En skjåkvær forteller til G og LT at det bare tok han en kort stund å få bøtta full av blåbær" (Gudbrandsdølen 11.08.1980). "Hun har funnet bra med slik bær vi tradisjonelt er ute etter om høsten, såsom blåbær, tyttebær og bringebær. Det har vært et kronår for slik bær i Skåbu [Nord-Fron]" (Gudbrandsdølen 12.09.1980). [5]

Nord-Østerdal: "Bjørnen kommer med molta. Jacob Elgaaen kan fortelle at i Elgå-traktene [Engerdal] ser det ikke ut til å bli så store mengder, sjøl om det heller ikke ser helt svart ut. Derimot blir det uhyre mye av blåbær og tyttebær, sier Elgaaen" (Hamar Arbeiderblad 03.07.1980). "Blåbærhøsten er ikke spesielt god i Midt-Østerdal i år. Best ser det ut til å være oppover mot fjellbandet, og dårligst nede i dalene" (Hamar Arbeiderblad 16.08.1980). [4]

Foerslått verdi: 4

1981: "For hagebærene ebber salgssesongen nå ut og tilførslene synker dag for dag. Det er også små tilførsler av ville bær nesten over alt. (LPC)" (Nationen 03.09.1981). "(LPC). Slutten på jordbær. Av skogsbær tilføres lite blåbær. Det sies at mye er råtnet (nordhellinger anbefales plukkere)" (Nationen 17.08.1981). "Som vanlig er meldingene motstridende om mengden av blåbær i år, her og der er det kolossale mengder mens andre pålitelige blåbærsteder svikter. Alt i alt er det vel omtrent som normalt, og det bør animere oss til å gå mann av huse ut i blåbærskogen" (Nationen 24.08.1981). [3]

Øvre Telemark: "Det blir brukbart med bringebær, blåbær og tyttebær i Tinn i år, men molter blir det lite av" (Rjukan Arbeiderblad 24.07.1981). "Det er i år dårlig med molter i fjellet, og blåbær- og tyttebær-høsten kan heller ikke sies å være særlig god på våre trakter" (Rjukan Arbeiderblad 31.08.1981). [2]

Numedal: "Dessverre kan vi ikke forvente store mengder med bær og frukt i år, sier fylkesgartner Kristoffer Holt ved Buskerud Landbrukselskap. Riktignok finnes det enkelte steder hvor skogen blåner av store duggete blåbær, men jevnt over er det heller dårlig" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 12.08.1981). [2]

Hallingdal:

Valdres: "Svein Granli, vikar for fjelloppsynsmannen i Nord-Aurdal, sier til "Valdres" at det er dårlig med molter i år. Dette gjelder også for blåbær" (Valdres 11.08.1981). "Skogsbær er det dårleg med, molte fanst ikkje, lite blåbær og bringebær blir det" (Valdres 04.09.1981). [1]

Gudbrandsdalen: "Selv om det er noe ujevnt, skal det nå kunne plukkes blåbær, aldeles gratis" (Gudbrandsdølen 05.08.1981). "Skogsbærhausten ser noko ujamn ut i midtdalen. Blåbæra tek nå til å modnast høgt oppe i liene, men bæra er svært ujamn i storleik, og det er heller ikkje slike mengder som i fjor haust" (Gudbrandsdølen 12.08.1981). "Byrunden har fått rapporter fra Brøttum som tyder på det enkelte steder er mye blåbær der. Men ellers blir det sagt at bærhøsten, både på fjellet og i skogen, blir heller mager etter den stusselige sommeren" (Gudbrandsdølen 15.08.1981). [3]

Nord-Østerdal: "Olga Elgaaen ved Femunden melder om svært dårlige bærutsikter i år. – Jeg har nesten ikke sett noe bær i skogen hittil. Fire-fem frostnettet tidligere i sommer har tatt knekken på det meste" (Østlendingen 17.07.1981). "Tynset og Rendalen. Det er antakelig frosten som har tatt knekken på blåbærene i de nordligste distriktene" (Hamar Dagblad 24.07.1981). "Utsiktene for skogsbæra i Nord-Østerdal er i år meget dårlige. Det gjelder praktisk talt alle slag, som multer, tyttebær og blåbær" (Hamar Arbeiderblad 25.08.1981). "En trøst til dem som gikk bom på moltemyra og fant dårlig blåbær i liene; Det blir brukbart med tyttebær både i Stor-Elvdal og Rendalen" (Hamar Arbeiderblad 28.08.1981). [1]

Foerslått verdi: 2

1982: "Både fylkesgartner Kristoffer Holt og fylkesskogmester Arne Drolsum opplyser om at det vil bli et rikt blåbærår i år, et år godt over middels" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 15.07.1982). "P.g.a. tørken blir skogsbæravlingene neppe så store i år" (Nationen 05.08.1982). "Vi går en meget elendig og mager bærhøst i møte, framgår det av en telefonrunde over det ganske land. Det ser helsvart ut fra nord til sør, og folk skal få store problemer med å fylle syltetøyglassene sine med blåbær, tyttebær eller molter. Bærforekomstene er langt under det normale, kan fagfolk fra alle landsdeler fortelle" (Dagbladet 14.08.1982). "Og etter hva Ringerikes Blad erfarer er det rikelig med bær, både blåbær og tyttebær" (Ringerikes Blad 28.08.1982). [3]

Øvre Telemark: "Ikke alle steder i fylket har tørken vært til skade for skogsbæra. Herredsskogmester Ola Østenå i Tokke mener bæra i hans område er fine og saftige ennå" (Telemark Arbeiderblad 29.07.1982). "Stor var overraskelsen – opp og ned løypene på Fjellstulfjell [Notodden] hadde store mengder blåbær å by på, selv i de tørre skråninger" (Telen 02.09.1982). [4]

Numedal: "Modum/Krødsherad. Også blåbær og tyttebær ser det ut til å bli en del av, selv om det nok trengs en god del nedbør i de fleste skogstrakter akkurat nå" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 19.07.1982). "Etter sigende skal det være ganske bra med blåbær på steder hvor det ikke har vært alt for tørt i sommer [gjelder Flesberg]" (Laagendalsposten 25.08.1982). "Det er vel den varme og tørre sommeren som har gjort sitt til at bærhøsten blir så som så" (Bygdeposten 11.09.1982). [3]

Hallingdal: "Det såg ut til å bli mykje skogsbær. Blåbæra blir jamt over små på grunn av turkeveret, og molter ser det ut til å bli på enkelte stader" (Hallingdølen 31.07.1982). "Stor utfart gjennom Hønefoss i

hele går. At trafikken er stor i helgene er ikke uvanlig på disse trakter, men denne helgen er nok utfarten større enn ellers, og det er da særlig bærplukking som frister så mange østlendinger ut på tur. [Da skal vel mange til Hallingdal eller Valdres.] Og etter hva Ringerikes Blad erfarer er det rikelig med bær, både blåbær og tyttebær" (Ringerikes Blad 28.08.1982). [4]

Valdres: "Blåbær er det og ein del av, men den som ynskjer fulle spann av denne vara, må nok ha stort tålmod no" (Valdres 12.08.1982). "Tek ein seg ein tur til fjells, er det noko ein saknar. Ikkje blir det blåbær og ikkje molte. Tørkeveret set sine merke på mange vis" (Valdres 21.08.1982). [2]

Gudbrandsdalen: "Utsiktene for skogsbæra: Bra med blåbær, smått med multer" (Gudbrandsdølen 23.07.1982). "Sjansen til å plukke blåbær og bringebær får en best ved å søke over bakliene, for på de vanlige plassene på solsida er bærene enten rent for små eller de er til og med tørket inn"

(Gudbrandsdølen 05.08.1982). "Det ser også ut til å bli svært lite blåbær, og betre ser det ikkje ut til å gå med tyttebæra, fortel fjelloppsynsmann Lars T. Gjerdet [Skjåk]" (Gudbrandsdølen 20.08.1982).

"Når det gjelder bærhøsten må en si at det ikke er noe kronår, men hvis en går langt nok oppover er det nok ingen sak å finne fulle spann med blåbær" (Gudbrandsdølen 14.09.1982). [3]

Nord-Østerdal: "Dessverre er det nok en del mindre enn normalt med bær her i Øvre. Multa kan vi nok bare glemme i år, og tyttebær og blåbær er det også dårlig ställt med, får vi opplyst hos skogbestyrer Erik O. Trøen i Øvre Rendal. På Koppang [Stor-Elvdal] traff vi på Ruth Velten (69). – Jeg kan faktisk ikke huske at bæra har vært så lita overalt, sier hun. I rettferdighetens navn må vi tilføye at det er observert opptil flere store blåbær høyt til fjells, men noen mengder er det ikke her heller"

(Østlendingen 16.08.1982). "Angående reportasjen i Østlendingen 16/8 d.å. av Solveig Irene Kristiansen om den forsvunne bæra i Stor-Elvdal vil vi peke på følgende: Vi skal ikke kommentere Ruth Veltens bærplasser nærmere, men vil bare slå fast at skogen også i år bugner av bær, og venter på ivrige bærplukkere som er interessert i å jobbe litt for bæra. Bakliene står også i år fulle av blåbær der tørken ikke har vært for hard. Ivrige bærplukkere. Hanne, Gaute og Asbjørn" (Østlendingen 20.08.1982). "Mange bærplukkere i Østerdalen. Det er brukbart med blåbær oppover mot fjellet, og det er omsatt en del blåbær i forretningene" (Hamar Arbeiderblad 31.08.1982). "Graset er grønt, og den eneste på Trønnesgammelsetra [Stor-Elvdal] enda, Magnar Dalen, sier det er svært fin havning for kua. Blåbær er det ganske mye av i fjellet, og den er stor og fin" (Østlendingen 04.09.1982). [3]

Foreshått verdi: 3

1983: "Skogsbærhøsten ser stort sett ut til å bli bra i år. Skiftende vær har imidlertid ført til ujevn blomstring av blåbær, tyttebær og multer i de forskjellige landsdelene. I Sør-Norge kan bærplukkerne regne med å finne tilstrekkelig med blåbær og tyttebær, men lite multer. I Hedmark er utfallet av bærhøsten usikkert. Vi har hatt voldsomme haglbyger som stedvis var så kraftige at vinduer ble knust og flaggstangkuler revet av. Bygene gikk hardt utover skogsbærene, men blomstringen ser allikevel bra ut enkelte steder, sier fylkesskogmester Olav Kaveldiget til NTB" (Arbeiderbladet 14.07.1983). "Mye tyder på at det kan bli et meget godt bærår i hele landet, selv om skogfolket tviler på multehøsten i Sør-Norge. Men overalt i Sør-Norge meldes det om muligheter for et strålende blåbærår" (Aftenposten 16.07.1983). "Over hele fylket ser det ut til å bli et normalt bærår, med muligheter til å finne både tyttebær, blåbær, bringebær og den sagnomsuste multa. Ikke noe kronår, men jevnt over normalt" (Østlendingen 20.07.1983). "Av skogsbær er det nå kommet blåbær og multer på markedet. Det later for øvrig til å være ganske store avlinger av disse flere steder i Sør-Norge i år" (Nasjonen 04.08.1983). "Bjarne Haug har Trysil Frys i drift ute på Mosanden. Men det blir ikke det store bæråret i år, sier han til Østlendingen/Hamar Dagblad, mens han sorterer kassevis av nyplukket blåbær. Så vet vi det, hvor finner vi den? Svært ujevnt i år, men med hele landet som leveringsområde er tilgangen fin. 1983 blir nok karakterisert som et snaut middelsår" (Østlendingen 02.09.1983). [3]

Øvre Telemark: "Det ser bra ut for blåbær og tyttebær i Tinn" (Telemark Arbeiderblad 04.08.1983). "Store forventninger til mengden av skogsbær er det ikke etter den tørre sommeren, men det finnes en god del blåbær selv om de er små og lite saftfulle i forhold til et vanlig år. En bøtte full kom en husmor tilbake med fra Heddalsåsen [Notodden] forleden" (Telen 19.08.1983). "I går hadde Hjartdal barne- og ungdomsskole bærtdag. Tilsammen klarte elevene å plukke 175 liter blåbær, og noen liter tyttebær ble det også. Skolen var ikke spesielt fornøyd med resultatet, men så knusktørt som det er i skogen i disse dager var det sannelig godt nok gjort å få såpass som de gjorde" (Telen 31.08.1983). "Bare blåbær. "D'ække no bær iår, bare inntørka småtter. Ikkeno vits i å fly på skauen", har vi hørt så ofte denne sommeren. Sist helg prøvet vi lykken på Reshjemheia vest for Notodden. Litt mere i høyden fant vi store mengder med søte store bær. Det er i nordhellengene en bør gå" (Telen 15.09.1983). "Siste telefon fra Olav Flatastøyl i Rauland [Vinje]. Det har vært bra med blåbær enkelte steder" (Telemark Arbeiderblad 28.09.1983). [3]

Nunedal: "Du, skal vi ta oss en blåbærtur snart? Jeg vet ikke om det er så mye blåbær i våres nærmeste trakter i år, men det kan jo være artig å prøve. I de nordlige landsdeler skal det være flust

med både blåbær, tyttebær og molter, men herregud, hvorledes skal vi få anledning til å komme dit? Gust" (Bygdeposten 02.08.1983). [3]

Hallingdal: "En sommervisitt hos Haagen Ringnes: Krødsherad et vidunderlig sted. Ellers er det muligheter for fisk i fjorden og bær i skogen" (Bygdeposten 28.07.1983). [Så var det i hvert fall neppe helsvart mht. skogsbær.]

Valdres: "Det ser bra ut med blåbær og ikkje verst med tyttebær" (Valdres 09.08.1983). "Arne Fosse på Fagernes er ein ivrig jeger. Han jaktar i et privat felt i Vang, og på dei fire fyrste jakt dagane fekk han 38 ryper. Det ser ut til at dei har hatt gode beiteforhold. Ja, eg har aldri sett så mykje blåbær som det var i mitt jaktområde no i haust" (Valdres 22.09.1983). [5]

Gudbrandsdalen: "Vil man ha blåbær, må man dra til fjells. Det er lite av den i skogtraktene rundt byen [Lillehammer]" (Gudbrandsdølen 22.08.1983). "Når det gjelder skogsbær, er det å si at det er nok en del å finne både av blåbær og multe" (Gudbrandsdølen 26.08.1983). "Etter det vi blir fortalt er det ein del blåbær, men den er relativt liten av storleik" (Gudbrandsdølen 02.09.1983). "Andre som har plukka tyttebær på mer hjemlige trakter, har heller ikke så mye å skryte av hittil. Det er nok en bedre løsning å plukke blåbær i fjellet, for den er det mye av" (Gudbrandsdølen 06.09.1983). "Tidligere i år har det ikke vært så rart, men nå bugner det av blåbær i baksida i Østre Gausdal, og sikkert andre steder" (Gudbrandsdølen 22.09.1983). [4]

Nord-Østerdal: "I Nord-Østerdal ser det også ut til å bli et brukbart bærår, og dersom været holder seg, uten speknetter, kan det bli riktig bra" (Østlendingen 20.07.1983). "Det blir mer bær i Trysil og Engerdal i år enn det var i fjor, men noe stort bærår blir det ikke, forteller Ragnar Haug på Trysil Frys til vår avis. Det tegner til å bli mest av blåbæra" (Hamar Arbeiderblad 28.07.1983). "Vi har spurt fire på Koppang om deres syn på årets bærhøst. Ole Veiten, Bjørånes: Det ser dårlig ut her i Midt-Østerdalen. Jeg har vært en tur etter molta, men den har det vært for tørt for. Jeg synes det ser dårlig ut med andre bærslag også. Gudrun Monsbakken, Koppang: Jeg har ikke vært i skogen etter bæra ennå i år, så jeg vet ikke sikkert hvordan det står til, men jeg tror det har vært for tørt i sommer. Hermod Kristiansen, Mykleby: Det ser ikke så bra ut, men litt blir det vel. Det blir nok ikke noe stort bærår i år. Liv Skogsrud, Koppang: Jeg har ikke sett etter bæra, men jeg har hørt at noen sier det er bra, og andre sier det motsatte" (Hamar Arbeiderblad 03.08.1983). "Det store molteåret uteble – også i høst. Når det gjelder blåbær, er tendensen den samme" (Østlendingen 20.08.1983). "Det tegnet til å bli et bra bærår i år, men regnet har uteblitt og det har bæråret også. På Samvirkelaget på Koppang [Stor-Elvdal] har de til nå tatt inn mellom 1500 og 2000 tonn blåbær. Det er under middels og omtrent det samme som i fjor, får vi opplyst" (Østlendingen 01.09.1983). [2]

Foreslått verdi: 3

1984: "Av skogsbær er det begynt å komme blåbær, som det skal være mye av i år" (Nationen 23.07.1984). "Men et generelt inntrykk er at det blir en god del blåbær over nær sagt hele Østlandsområdet" (Oppland Arbeiderblad 31.07.1984). "Telemarks-skogene bugner fortsatt av blåbær. Det ser ut til å bli et bedre bærår i skogen enn på lenge. Mange bærplukkere har meldt om topp resultater, og det er heller ikke noe problem for eventuelle etternølere å finne blåbær i år" (Telemark Arbeiderblad 03.08.1984). [5]

Øvre Telemark: "Når det gjelder blåbær og tyttebær er det mye bær, men de fleste steder er bærene små" (Telen 01.08.1984). "En av våre lesere var ikke enig i Telens omtale av årets blåbærhøst i forrige uke, der vi framholdt at bærene var mange, men små. Vår leser hadde aldri sett så mye og stor blåbær, fortalte han" (Telen 07.08.1984). "Innlegg fra leserne. Det er store mengder med blåbær, og de er fremdeles meget fine. Tyttebær er det også meget av i år. Det synes som om en finner bærene overalt i Notodden-marka" (Telen 05.09.1984). [5]

Numedal: "Det er ingen tvil – det er blåbærår i år. Rapporter fra alle deler av Buskerud tyder på at det bare er å sanke inn og sylte til vinterens pannekaker" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.07.1984). "Denne edle bærsort [molte] som river folk ut i den rene "Klondykestemningen" er det ikke noen overvettes mengder av i år heller. Derimot ser det bra ut med blåbær, og også for tyttebær tegner det til å bli en brukbar høst" (Bygdeposten 23.07.1984). [5]

Hallingdal: "Elendig med multer hos oss, rapporterer herredsskogmester Ola Akervold i Flå i Hallingdal. Til gjengjeld kan Akervold vise til bra med blåbær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.07.1984). [4]

Valdres: "Da er det bedre å dra til skogs. Der bugner det av blåbær" (Valdres 10.08.1984). "Det rett og slett bugner av stor, svart blåbær. Den er størst og saftigst i skyggefulle steder på vestsiden av vassdragene" (Valdres 28.08.1984). "Det plukkes fortsatt blåbær i fjellbygdene. Enkelte steder står det igjen store mengder med blåbær" (Oppland Arbeiderblad 11.10.1984). [5]

Gudbrandsdalen: "Det ser ut til å bli en god høst for dem som er glad i blåbær, men det blir lite å finne for molteelskere" (Gudbrandsdølen 16.07.1984). "Årets bærhøst later til å være ganske rik de fleste steder. Det er mye blåbær og bringebær" (Gudbrandsdølen 22.08.1984). [5]

Nord-Østerdal: "Nå begynner blåbæra å bli fin i de lavereliggende delene av Stor-Elvdal og Rendalen, og det blir store mengder av den" (Hamar Arbeiderblad 03.08.1984). [5]

Foreslått verdi: 5

1985: "Med unntak av molter, som det er større mengder av enn på flere år, er det foreløpig lite skogsbær i handelen. Litt blåbær er kommet, men også disse bærer preg av all nedbøren i sommer. (LPC)" (Nationen 22.08.85). "Oslo (NTB): Det ser ut til å bli et godt år for skogsbær over det meste av landet" (Morgenbladet 09.07.1985). "Nå er det ingen tid å miste for den som vil ruste seg med blåbær til vinteren. Og bæra kan du sikre deg på flere måter. Den sikreste, men kanskje ikke den billigste, er å kjøpe den på torget for tolv kroner korga. Mer sjansebetont er det å dra ut å finne den selv fordi det er slett ikke blåbær overalt i år" (Hamar Arbeiderblad 08.08.85). "Vi har et godt multeår bak oss. Og tyttebæra er tallrik i høst i Hedmarkskogene. Langt mer tallrik enn blåbæra, blir det sagt" (Østlendingen 31.08.1985). "Mens blåbærene er snaut halvvekste, kan du finne mengder med deilige kantareller i fjellet" (Stavanger Aftenblad 18.09.1985). [3]

Øvre Telemark: "I høyden var det som kjent snø i går, og etter det vi erfarer, står det dårlig til med bærene i de høyere strøk. Det oppfordres til at bærplukkerne holder seg i lavlandet" (Telemark Arbeiderblad 07.09.1985). "På småturer i Notoddens omegn, etter sopp og bær, har vi konstatert at det er meget av begge deler! Søndag fant vi fine blåbær og tyttebær overalt" (Telen 12.09.1985). [3]

Numedal: "Jeg har i hvert fall hørt at av blåbær er det ikke alt for meget, men det skal sies at opplysningen kom fra en kar som jeg mistenker for at han vil ha bærstedene for seg selv! Gust" (Bygdeposten 01.08.1985). "Både i dag og i morgen vil bærtraktene besøkes, og etter det jeg erfarer skal det være bra med bær i år også på våre kanter. Gust" (Bygdeposten 10.08.1985). [3]

Hallingdal: "Tross lite sol og mye regn ser det allikevel ut til å bli mye bær i år. Den som har tatt mest skade av regnet er blåbæra. Det kom for mye regn på den etter at den ble moden, sier soknaværingen Kåre Roa til DT-BB. Oppover Soknedalen og Hallingdal er det helst tyttebær som trives best, sier han" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.08.1985). [4]

Valdres: "Det tegner bra for skogsbærene i Land. Blåbær blir det bra med jevnt over hele distriktet, og det tegner heller ikke verst for tyttebærene" (Samhold-Velgeren 24.07.1985). "Gode utsikter for skogsbæra, men ho blir sein. Blåbærsesongen byrjar gjerne i juli på våre trakter, men i år har det vore lite å finne så langt" (Valdres 02.08.1985). "Store mengder av skogsbær og molte er henta heim rundt i Sør-Aurdal denne hausten" (Valdres 24.09.1985). [4]

Gudbrandsdalen: "Fra flere hold i Øyer meldes det om lovende forekomster av villbring og blåbær" (Gudbrandsdølen 30.07.1985). "Blåbær ser en ikke så mye til ennå, men tror at det også av den blir endel" (Gudbrandsdølen 07.08.1985). "Det meldes om et godt blåbær-år, men nå har vel det meste regnet vekk" (Gudbrandsdølen 30.08.1985). "Brev fra Lesjaskog: Svært bra med skogsbær i år" (Gudbrandsdølen 05.09.1985). [4]

Nord-Østerdal: "Blåbær, molte og villbringe bær er modne eller blir det i løpet av denne uka i lavereliggende strøk. Det ser gunstig ut også her i høyere strøk. Det er herredsskogmester Jo Løberg i Tynset som sier dette. Blåbæra blir nok plukkeklar i begynnelsen av august" (Dagbladet 24.07.1985). "Østerdølene har fått den første forsmak på vinteren. Helt til de siste dagene har det vært plukket en del molter i de høyreliggende strøkene, og det var veldig mye blåbær igjen når frostnatta kom" (Hamar Arbeiderblad 06.09.1985). [5]

Foreslått verdi: 4 [Kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

1986: "Tørken over Sør-Norge har gjort skade på bærhøsten, og selv en gigantisk rotbløyte kan nok ikke rette opp så mye, at det kan bli snakk om noe godt skogsbærår. (LPC)" (Østlendingen 18.08.1986). "TAs medarbeidere har allerede funnet både blåbær og bringebær, tilgangen er rikelig og kvaliteten er god. Tyttebær blir det også i år, men i mindre mengder enn i fjor" (Telemark Arbeiderblad 15.08.1986). "Den tørre og varme sommeren har ført til at det er lite bær å finne i skog og mark, har vi kunnet lese i avisene. Folk vi har snakket med kan fortelle om mye blåbær enkelte steder i distriktet" (Østlands-Posten 16.08.1986). "Tørken på forsommeren har redusert utsiktene til en bra blåbærsesong. Blåbærene burde vært her nå, men vi har ikke sett noe til dem og har heller ikke importert noen hittil i år, sier Arild Kallevig på Gartnerhallens importkontor" (Aftenposten 20.08.1986). [4]

Øvre Telemark: "Bare blåbær. I år er den store myten at det ikke er bær i skogen. Så gikk vi i nordhellingene på våre gamle bærsteder, og fant nok å plukke, både de blå og de røde. Senest sist søndag var vi på en solbakke mot vest på Meheia [Kongsberg/Notodden], og fant det vi trengte av modne tyttebær og en del blåbær. Kreklingen" (Telemark Arbeiderblad 28.08.1986). "Og tyttebær er

det ganske bra med, ikke bare i nord- og østhellinger. På våre vandringer er vi kommet over fine steder med mer bær enn noen gang tidligere. Blåbær er det også, ennu fine, fast og søte" (Telen 16.09.1986). "... som i fjor [1986] er det meget bær å finne" (Telen 17.09.1987). [4]

Numedal: "Ellers er det mistrøstige meldinger herredsskogmestrene rundt omkring i Buskerud kommer med når det gjelder årets skogsbær. Uansett hvor store mengder regn vi får i tiden fremover, er både blåbær, bringebær og mest sannsynlig tyttebær ute av bildet for godt i år" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 31.07.1986). [2]

Hallingdal: "I Flå meldes det i år om forholdsvis stor molteavling, men brorparten har også der gått dukken. Blåbærene er heller små, og for tyttebærenes del ser tørken ut til å ha gjort sitt der også, opplyser skogbruksleder Torleif Pettersbakken" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 31.07.1986). [2]

Valdres: "Bærsesongen i år ser ut til å bli ganske brukbar, selv om det ikke blir noe typisk bærår, forteller fjelloppsynsmannen i Vestre Slidre, Harald Ranum. Blåbær og tyttebær blir det omlag slik som vi har vært vant til de siste åra" (Valdres 24.07.1986). "Det som såg ut til å bli ein miserabel bærhaust, vart av dei livgivande regnskurene nyleg omgjort til langt meir saftige utsikter. Bøttevis av store, saftige blåbær er henta i hus, trass i at blåbæret berre for eit par veker sidan såg ut for å vera underkasta ein uttørka lagnad" (Valdres 07.08.1986). "Jeg kom opp i tusen meter. Samme klamme, iskalde luft og ikke et skimmer av blått. Blåbær finnes her riktignok mengder av, men også de smaker som gammelt regn. Under meg ligger Vinsteren [Vang/Øystre Slidre] og ånder i små kjappe bølger. Nordover stiger Jotunheimen med sne i skarene og nedeften liene. Terje Stigen" (Morgenbladet 11.09.1986). "Etterpå bar det oppover i museumsområdet [Fagernes], der det også var store mengder blåbær som lokket" (Valdres 20.09.1986). [4]

Gudbrandsdalen: "Selv om det ser lovende ut for alle slags villbær i år, er det fare for at mye blåbær kan tørke inn. Karten er usedvanlig liten" (Gudbrandsdølen 22.07.1986). "Kaldværsbrev fra Lesjaskog. Jeg nevnte i mitt forrige brev utsiktene for et godt bærår. Her tok jeg ikke feil da det viser seg at det er voldsomt mye blåbær" (Gudbrandsdølen 14.08.1986). [5]

Nord-Østerdal: "Sommeren har skikket seg godt hittil i år, og hvis vi skal tro på en rekke rapporter fra skog og fjell, så går det mot et rikt bærår i Midt-Østerdal. I hvert fall gjelder det blåbær og tyttebær" (Hamar Arbeiderblad 10.07.1986). "Det er rikelig med modne bær [molter] i fjellet. Helt unødvendig å plukke kart, sier han [Ole Birkeli], som også kan melde om relativt gode forekomster av blåbær" (Hamar Arbeiderblad 22.08.1986). [5]

Foreslått verdi: 4

1987: "Ujevn moltehest. Tyttebær og blåbær behøver man derimot ikke lete lenge etter. Over hele landet blåner og rødmer det tuevis innover skog og åpent terreng" (Nationen 31.07.1987). "Blåbæra begynner så smått å modnes, men det er altfor tidlig for tyttebærene. Alt er sent i sommer, og dette gjør nok sitt til at det ikke er noe stort bærår" (Hamar Arbeiderblad 19.08.1987). "Bærhøsten svikter fullstendig over store deler av Norge, og det er bare på Østlandet at bærplukkere kan finne bugnende blåbærtuer" (Nationen 03.09.1987). "Og bær er det i alle fall nok av i år. Det bugner av blåbær for eksempel. De er store og saftige, om enn muligens litt sure. Jo, den regnfulle sommeren på Østlandet har da gjort noe godt, for dem som er glad i blåbær. Gidske Anderson" (Arbeiderbladet 10.09.1987). [3]

Øvre Telemark: "Blåbær finnes det en del av og tyttebær kan nok bli å finne hvis sola viser seg noen uker framover, mener fylkesgartner Sveinung Leikvoll" (Porsgrunn Dagblad 18.08.1987). "Tidlig morgen, tett sølvhvit tåke skjuler Møsvatn [Vinje/Tinn, ca. 950 moh.], men himmelen er blå! Alt er sent i år, blåbærene er bare harde irrgroene karter, røslungen har ennå ikke fått den vakre lilla høstfargen, moltene er kanskje heller ikke modne. Steffi" (Østlands-Posten 29.08.1987). "Det er nok litt i tidligste laget for tyttebæra ennå, men dette er da slett ikke verst, sier smilende blide Magda Humlebekk fra Hokksund og viser stolt fram resultatet av tre timers matauk ved Djuvsjø [Tinn, ca. 600 moh.]. Moltene er det for seint for, men blåbær er det mye av" (Rjukan Arbeiderblad 11.09.1987). "I år som i fjor er det meget bær å finne. Blåbærene er fremdeles fine, og det er mengder av dem" (Telen 17.09.1987). [3]

Numedal: "Blåbær ser det ut til å bli bra mengder av i hele Kongsberg og Numedals-regionen. Også fra Rollag meldes det om mye blåbær og tyttebær, mens en kan forvente et middels godt molteår" (Laagdalsposten 21.07.1987). [5]

Hallingdal: "Skogen bugner av blåbær og tyttebær. Enorme mengder av store, saftige bær bare venter på å bli plukket, til tross for en nokså dårlig sommer. Imidlertid skulle ens glede over de rike bærforekomstene få seg en stygg knekk i skogområdene rundt Buvannet i Flå, da vi forleden ble møtt av en rekke oppslag på trærne som opplyste om sprøyting med glyfosat" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 10.09.1987). [5]

Valdres: "Herredsskogmesteren i Øystre Slidre, Olav Jørstad, seier at det ser ut til at det i alle fall blir litt blåbær. Blåbæra har det vorte kart på, og sume stader er det vorte ei antydning av blåfarge på han" (Valdres 21.07.1987). [2]

Gudbrandsdalen: "Ellers meldes det fra utmarken at det blir styggmye blåbær i år. Det er nå like før bærene er modne for plukking" (Gudbrandsdølen 05.08.1987). "Skogsbæra er også seinere enn vanleg, og det ser framleis ut til å bli både blåbær og tyttebær" (Gudbrandsdølen 11.08.1987). "Når det gjelder småvilt, er det nesten ikke sett rype av folk som ferdes mye i fjellet. Det som er meningen skal bli blåbær er såvidt karten har blåskjær, så her er det nok ikke noe å hente før sikkert om en måneds tid ennå" (Gudbrandsdølen 25.08.1987). [3]

Nord-Østerdal: "Nordsveen frykter enda større tap utover høsten, for det er lite med mat for bjørnen i fjellet. – Blåbæra er det nesten ingenting av, og det lille som er, blir visst aldri modent, sier han [gjelder Engerdal]" (Hamar Arbeiderblad 20.08.1987). [1]

Foreslått verdi: 3 [Veldig kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet]

1988: "Det meldes om lovende utsikter for årets skogsbærhøst over hele landet, Nord-Norge inklusive. Men de som allerede har vært i blåbærskogen i Sør-Norge, synes blåbærene er små i år, noe vi vel kan takke tørken og tropevarmen tidligere i sommer for" (Nationen 25.07.1988). "Det er godt år for både blåbær, bringebær og molter, og det ser også ut til å bli et godt soppår, fastslår Dag Guttormsen, formann i Nyttevekstforeningen" (VG 06.08.1988). "Stabburet A/S i Brumunddal [Ringsaker] kan bli nødt til å importere femti prosent av blåbæra til saft og syltetøyproduksjon i år fordi fabrikkene ikke får inn nok bær til sitt bærnett. – Vi kunne med glede tatt imot en 50–60 tonn" (Hamar Arbeiderblad 15.08.1988). "Glimrende skogsbærår. Mengder av praktfulle skogsbær, for første gang på lenge er det et virkelig rekordår. Overdådighet av flotte blåbær, masse bringebær og multer, og det tegner bra for tyttebærene også" (Aftenposten 25.08.88). [4]

Øvre Telemark: "I år bør spannet bli fullt, for det tegner til å bli et godt år både for skogsbær og molter. Litt tidlig er det nok ennå, både for blåbær, bringebær og molter, noe avhengig av hvor høyt over havet du befinner deg" (Rjukan Arbeiderblad 27.07.1988). [4]

Numedal: "Om det er mye blåbær i år? Tja, det kan ikke denne spaltens signatur uttale seg 100% sikkert om, men etter enkelte meldinger å dømme skal det være bra med blåbær. Gust" (Bygdeposten 28.07.1988). "Årets sesong for skogsbær tegner bra, blåbær er det mye av, og for blåbæra ser det allerede ut til å være seint å plukke. Enkelte steder har den våte juli måned gjort bæra delvis råtten" (Bygdeposten 30.07.1988). [5]

Hallingdal: "I Rukkedals-traktene [Nesbyen] har det i det siste vore rene invasjoner av molteplukkar, men bær er det heller smått med. Derimot er vonene bra for blåbær og tyttebær, seier meldaren i Rukkedalen" (Hallingdølen 13.08.1988). [4]

Valdres: "Disse prisene ventes å gå ned, ettersom det blir meldt om lovende utsikter for både bringebær og blåbær" (Valdres 19.07.1988). "Blåbær er det også mye av i skogen, men den når sjelden så langt som til butikkdisken" (Valdres 30.08.1988). "Blåbær har det vore mykje av, tyttebæra raudnar i snauhogstar og skogholt" (Valdres 10.09.1988). [5]

Gudbrandsdalen: "Lesjinger eller møringer som ennå ikke har fryseren full av blåbær/tyttebær må nå raske på. Det var mye bær av alle slag i kommunen" (Gudbrandsdølen 20.09.1988). [5]

Nord-Østerdal: "Det ligger an til å bli et skikkelig godt bærår i Trysil og Engerdal, i alle fall når det gjelder molter og blåbær" (Hamar Arbeiderblad 15.07.1988). "Har du fylt fryseren med skogsbær? Ole Vaagland, Tynset: – Jeg har plukket mye bringebær. Tyttebær er det lite av i år, og blåbær finnes omtrent ikke" (Arbeidets Rett 09.09.1988). "Skadeskytingen under villreinjakten i Forelhogna tiltar. Dette bekymrer fjelloppsynsmann Kåre Guldvik i Kvikne. Når det gjelder småviltjakten har fjelloppsynsmannen inntrykk av at det ble skutt mye ryper, selv om den flokket seg tidlig og trakk ned mot bjørkeskogen. Forøvrig peker Guldvik på det eiendommelige fenomenet at det nesten ikke fantes bær i fjellet" (Østlendingen 18.03.1989). "Fjelloppsynsmann i Folldal, Bjørn Wegge, har store forventninger foran høstens rypejakt. Sist høst [1988] var det lite av både krekling og blåbær, som er hovedføden for rypa" (Hamar Dagblad 27.07.1989). [2]

Foreslått verdi: 4

1989: "Utsiktene for skogsbær er ikke de beste i år. Særlig har blåbær og molter blitt skadelidende av tørken (LPC)" (Nationen 10.08.1989). "Det blir ikke toppår for bær i Østlandsområdet. Blåbærene er i ferd med å bli modne, men er små på grunn av tørken" (Aftenposten 10.07.89). "Elendig år for molte og blåbær, kanskje litt bedre for tyttebær. Dette kan Dagningen slå fast etter en samtale med fylkesagronom Olav Bratberg [Oppland] og folk som vandrer i skog og fjell og sjekker tilstanden" (Dagningen 27.07.1989). "Det store bæråret er det ikke etter tørkesommeren" (Varden 04.09.1989).

"Tilgangen på bær og grønnsaker har vært normal hos Stabburet i Brumunddal i høst. Den store svikten i lokalmarkedet kommer i år som i fjor på blåbæra" (Hamar Arbeiderblad 08.09.1989). [1]

Øvre Telemark: "Dårlig blåbær-år. Det har nok vært for tørt for blåbærene, sier fungerende fylkeslandbrukssjef Aud Jacobsen" (Telemark Arbeiderblad 19.07.1989). "Bare på enkelte, spesielt fuktige steder, kan det være litt blåbær å finne" (Telen 02.08.1989). [1]

Numedal: "Nå vet ryktene å fortelle at det ikke blir flust med skogsbær i år, men det bør ikke avholde folk fra å besøke Haglebu [Sigdal] denne august-lørdagen" (Bygdeposten 10.08.1989). [2]

Hallingdal: "Med så lite bær som det ser ut til å bli, kan det vel hende Bamse Brakar lettere let seg freiste av ein saueskrott, meiner han [Leander Gaptjern, Flå]" (Hallingdølen 01.08.1989). [1]

Valdres: "For det er vel slik at han [bjørnen] må ty til kjøtt i år når han hverken kan finne blåbær eller molter, sier Jesper Helland [Sør-Aurdal]" (Valdres 22.08.1989). "Brev frå Ulnes [Nord-Aurdal]. På våre kantar var omlag ikkje blåbær i år" (Valdres 19.09.1989). [1]

Gudbrandsdalen: "Men blåbær ble det ikke noe av i høst. I Norddalsbygdene er det heller ikke blåbær å snakke om i høst" (Gudbrandsdølen 06.09.1989). [1]

Nord-Østerdal: "Også hagebæra har lidd under tørken, ifølge fylkesagronom Kolltveit. Skogsbær blir det også lite av" (Hamar Arbeiderblad 27.07.1989). [1]

Foreslått verdi: 1

1990: "Rapporter fra hele Sør-Norge forteller om rikelig med blåbær og bringebær de fleste steder" (Aftenposten 25.07.90). "Det er mye bær i skogen og mange vil nok benytte seg av det og plukke en del liter" (Telemark Arbeiderblad 03.08.1990). "Det er bare tull at folk ikke kan finne blåbær på åsen nå, sier en av våre lesere. Det er sant at det i lavereliggende strøk av åsen er meget langt mellom blåbærtuene, men kommer man seg opp i høyden er det mer enn nok bær, sier leseren etter helgens åstur" (Totens Blad 31.08.1990). "Blåbær i store mengder. Vi nærmest spadde opp blåbær søndag formiddag. Oppunder skogsgrensen ved Sjusjøen er det fortsatt igjen blåbær for de som ikke har matkjelleren full" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 03.09.1990). [5]

Øvre Telemark: "Notodden: Det er masse blåbær i skogene, men det blir lite multer" (Telemark Arbeiderblad 22.07.1990). "Skogtraktene i Telemark bugner over av c-vitaminrike blåbær, men i fjelltraktene meldes det om et dårlig multeår" (Telemark Arbeiderblad 27.07.1990). [5]

Numedal: "Det er en del tyttebær i skogen i år, men la den stå et par uker til, da blir den bedre, sier fylkesgartner Kristoffer Holt. Blåbær er det svært mye av i år, ifølge Holt" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 14.08.1990). [5]

Hallingdal: "Bærhausten teikna godt sjølv om moltene svikta" (Hallingdølen 11.10.1990). [5]

Valdres: "Det er ikke det helt store bæråret i Valdres i år. Blåbær blir det en del av, men heller ikke den er det mengder av" (Oppland Arbeiderblad 03.08.1990). "Men til slutt rusla han [bjørnen] til Rollag att, seier Elsrud. Han fortel at bjørnelorten i år inneheld mykje restar etter krekling og kvefsebol. Dette fordi det var lite blåbær i låglandet" (Valdres 22.11.1990). [3]

Gudbrandsdalen: "Oppunder Hafjellet [Øyer] er det bra med blåbær og i Skjåk skal det være mye tyttebær etter hva vi hører" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 12.09.1990). "Har du tenkt deg på tur i dag. Ja, da kan du reise til Tordsdalen i Skeifjellet [Gausdal]. Der er det for det første helt nydelige høstfarger og så er det mengder av blåbær og tyttebær, forteller en av våre lesere" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 14.09.1990). [5]

Nord-Østerdal: "Fra Øvre Rendalen har vi de siste dagene fått melding om flere brukbare moltefangster. I de samme traktene er det også mulig å finne noe blåbær. Tyttebær kan det også bli, men det er for tidlig i denne delen av Rendalen" (Hamar Arbeiderblad 23.08.1990). "Blåbær er dyktig sent ute med modning, og store kvanta forventes neppe" (Nordavær, klubbavis for IL Nansen [Dalsbygda, Os] nr. 3, 1990). [2]

Foreslått verdi: 4

1991: "Årets bær- og sopphest ser ut til å bli bra over hele Østlandet. Det blir både multer, blåbær, mye tyttebær og villbringebær å finne" (Dagbladet 27.07.1991). "Av skogsbær har blåbær allerede vært på markedet en drøy ukes tid nå, og det meldes om mye skogsbær flere steder" (Nationen 01.08.1991). "Ikke toppår for skogsbæra. Generelt ligger skogsbæra dårligere an i sommer enn tidligere år, sier fylkesskogmester i Oppland, Sjur Hanshus. Men, beroliger han, det er store lokale variasjoner" (Oppland Arbeiderblad 17.07.1991). "Noe blåbær er det omtrent overalt så sant det er blåbærbusker, men mange steder er de små, og det kan være et stykke mellom hvert sted der de er riktig mange og fine, sies det" (Varden 19.08.1991). [4]

Øvre Telemark: "Fyresdal: Blått i blått i bærlyngen i skogene i Vest-Telemark. Regionen er kjent for sine gode blåbær-trakter, noe som denne høsten har resultert i energisk sinking og bærinnlegg på Molandsmoen" (Telemark Arbeiderblad 31.08.1991). [5]

Numedal: "I går ble 22 polakker bortvist fra Kongsberg. Blant disse var de 19 polakkene som i løpet av en ukes tid plukket 11 tonn blåbær i Flesberg" (Laagendalsposten 14.08.1991). "En fin solrik weekend – hva brukte du den til? Lasse Kvam, Drammen. – Var på hytta på Blefjell. Det ble lite bær, men fin fjelltur" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 03.09.1991). [4]

Hallingdal:

Valdres: "Blåbæra stod moden og klar til å bli plukka i Valdresfjellet denne helga. Om det er små mengder i skogstraktene nede i bygda, er de rikelig med bær i fjellet. Men det er ujamnt, seier Olga J. Lerhol [Vang]" (Valdres 27.08.1991). [3]

Gudbrandsdalen: "Vi har ingen formening om det blir godt molteår, mye tyttebær, villbringe bær og sopp i år. Det vi imidlertid vet med sikkerhet er at du nå på gode steder kan få deg en saftig munnfull moden blåbær" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 23.07.1991). [4]

Nord-Østerdal: "Diskusjonen går friskt om det store bæråret i Stor-Elvdal og Rendalen. Arne Løkås, Åkrestrommen: – Det blir riktig bra med multer, og det blir bra med blåbær, bringebær og tyttebær også. Sigrid Kristiansen, Mykleby: – Folk forteller at det blir mye blåbær og bringebær, og nå begynner blåbæra så smått å modnes nede i dalen. Else Nordengen, Rendalen: Blåbær kan det nok bli på sine steder, men jeg har ikke noen tro på det store skogsbæråret" (Hamar Arbeiderblad 01.08.1991).

"Blåbær fantes det også i rimelige mengder rundt omkring, og tyttebæra er ganske så årvisst på våre trakter" (Nordavær, klubbavis for IL Nansen [Dalsbygda, Os] nr. 4, 1991). [4]

Foreslått verdi: 4

1992: "Tørken har ført til små avlinger av skogsbær mange steder" (Nationen 23.07.1992). "Han [fylkesskogsjef Knut Dæhlen] forklarer at tørken har tatt knekken på mye blåbær, bringebær og tyttebær" (Oppland Arbeiderblad 03.08.1992). "Bærplukkerne er sviktet av blåbærene, tyttebær blir det vel heller ikke sprekt med, men bønnevis med rognebær kan man uten vanskelighet fylle" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 15.08.1992). "Langs kysten er det heller dårlig med skogsbær, men innover i landet er det bra med blåbær" (Fædrelandsvennen 15.08.1992). "Leder i Nyttevekstforeningen Dag Guttormsen, ber alle blåbærplukkere om ikke å miste motet. Selv om det ser dårlig ut i de vanligste blåbærområdene, finnes det massevis av blåbær i lommer i skogen" (Nationen 26.08.1992). "Innkjøpsjef ved Stabburet i Brumunddal Roy Andersen, kan ikke huske å ha tatt i mot så lite jordbær på over 20 år. Det eneste bærslaget som Stabburet har merket en økning på denne sesongen er blåbær. Det er mottatt 50 tonn blåbær, dobbelt så mye som i fjor" (Hamar Arbeiderblad 31.08.1992). [3]

Øvre Telemark: "Blåbærene ser ut til å ha fått problemer på grunn av den regnfattige sommeren. Slik beskrev vi situasjonen for disse populære skogsbærene i en artikkel fra Setesdal i tirsdagsavisen. Kanskje er dette tilfelle i Setesdal, men i Birtedalen i Fyresdal er det helt annerledes. Der finnes massevis av blåbær, fine og store er de også" (Agderposten 14.08.1992). [5]

Numedal: "Blåbæra er liten, men den finnes, sier skogbrukssjefen i Rollag, Einar Bergan. Selv om mye av blåbærlyngen har tørket bort, tror Bergan det blir mulig å skaffe seg blåbær årgang 1992 i fryseren. Det finnes blåbær i skogen, men du skal helst være lokalkjent for å få fatt i den" (Laagendalsposten 21.07.1992). "Lyngen heng tung av overmodne bær her i Øvestlie, innarst i Breisetdalen [Nore og Uvdal]" (Rjukan Arbeiderblad 22.09.1992). [4]

Hallingdal: "Årets bærhaust ser ut til å bli rekordarta i Hallingdal. Både blåbær, tyttebær og villbringe bær finst i store mengder rundt i skogane" (Hallingdølen 29.08.1992). [5]

Valdres: "Edvard Elsrud i Hedalen [Sør-Aurdal] melder om lite skogbær generelt denne sommeren og høsten. Det er lite å finne av fin blåbær" (Ringerikes Blad 18.07.1992). "Og mens kreklingen er moden og saftig nede i bygda, ser vi de vakre røde blomstene i lyngen her høyt til fjells. Litt lengre nede ser vi at det blir mye blåbær – hvis sommeren er lang nok så høyt oppe" (Valdres 24.07.1992). "Det er nok en del blåbær i baklier og skogstrakter der det er fuktig, mener Olav Bjørstad, skogbrukssjef i Øystre Slidre" (Valdres 04.08.1992). "Skolene i Vang har tatt imot utfordringen om organisert blåbærplukking til hjelp for unge mennesker i det krigsramma Sarajevo. Med Åsvangs beliggenhet – nærmest midt i blåbærskogen – var oppgaven enkel, forteller lærer Toril Johansen" (Valdres 03.09.1992). "Skolebarn i Valdres har plukket over 2000 kilo blåbær som gir rundt 30.000 kroner til Sarajevo's barn" (Oppland Arbeiderblad 23.09.1992). "Tipsa som slo feil. For noen uker siden tok Valdres kontakt med folk som ferdes mye i skogen, for å fortelle litt om utsiktene til bærhøsten. – Elendig bærår, lydde konklusjonen. Forsommeren skulle ha vært for tørr til at det kunne bli tillaga nevende mengder med bær. Så kom bærhøsten. Det ble et topp-år for skogsbær" (Valdres 18.08.1992). "Brev frå Åbjør [Nord-Aurdal]. I forrige brev skrev jeg at tropevarmen var over og at regnet endelig så ut til å nærme seg. Skogsbær kunne en ikke tro det ble noe av etter den fæle tørken, men det ble rene kronåret for blåbær og tyttebær" (Valdres 20.10.1992). [4]

Gudbrandsdalen: "Det jeg har sett på mine fjellturet, tyder på at det blir et skrøpelig molteår. Heller ikke blåbær blir det, sier fjellbonden på Fjellstad [Øyer]" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer

20.07.1992). "Alt så ut til å gå galt med både blåbær, tyttebær, og ikke å snakke om molta. For å begynne med det siste så finnes det molte i fjellet i år også. Hverken kulde eller tørke tok knekken på all molta, men det gjelder å være kjent i terrenget. Skogsbær finnes det også. Blåbær til pannekake utover vinteren er det allerede flere som har skaffet seg" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 12.08.1992). "Ein dårleg bærhaust, heitte det i meldingane medan turken herja som verst tidleg på sommaren. Regnet i seinare tid har retta opp att mykje. Om det ikkje finst all verda av såkalla skogsbær, er det i alle fall mykje villbring å finne" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 22.08.1992). [2]

Nord-Østerdal: "Tørken har ødelagt mye for skogsbæra i Midt-Østerdal, men det blir likevel litt blåbær. Det er lurt å lete i skyggefulle lier eller der det er litt vått" (Hamar Arbeiderblad 22.07.1992). "Ikke helt fritt for molter. Oppover mot fjellet blir det også litt blåbær og tyttebær" (Hamar Arbeiderblad 31.07.1992). "Frosten tok ikke all bær i Østerdalen. I Stor-Elvdal kan man finne fin bær – både bringebær og blåbær. Bærplukkeren tipser andre bærplukkere om at man bare må gå på de rette stedene" (Hamar Arbeiderblad 06.08.1992). [2]

Foreslått verdi: 4

1993: "Om sommeren som ikke ville. Men bær og frukt blir det nok av. Skogen bugner av store, saftige blåbær, og frukthøsten ser ut til å komme langt tidligere enn i fjor" (Aftenposten 28.07.1993). "Det blir hevdet at det er lite bær i skogen i år. Unntaket må være blåbæra, som på enkelte steder finnes i rikelige mengder" (Oppland Arbeiderblad 18.08.1993). "Det meldes om dårlig blåbærhøst mange steder, men det skal også være store mengder bær på enkeltområder over hele fylket. Og slik pleier det å være, sier [fylkesskogmester Ingvald] Pedersen" (Hamar Dagblad 20.08.1993). "Mens det er sparsomt med blåbær denne høsten, er utsiktene for de mer eksklusive tyttebærene gode" (Ringerikes Blad 30.08.1993). "I år har bærhøsten vært elendig i fjellregionen. I følge [Jens Hermann] Wahl [bærforhandler, Røros] har det omtrent vært kjemisk rent for molter og blåbær. – Jeg var heldig som fikk kjøpe russermolte" (Arbeidets Rett 06.09.1993). [2]

Øvre Telemark:

Numedal: "Turen videre går smått. Her oppe på Åsbøfjell [Nore og Uvdal] finnes ingen veier, ingen hytter, ingen merkede turløyper og sjelden mennesker. Det viser seg at enkelte av dalførene har en veldig frodig vegetasjon med bl. a. tyrihjelm og masse blåbær" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 04.09.1993). [3]

Hallingdal: "Karl Hellerud i Fluberg har vært helt til Vassfaret for å se etter molte. Før om årene har Edith og Karl funnet mye molte i områdene fra Nevlingsdammen på Hallingsdalssida og innover. Nå fant de ikke molte i det hele tatt. Men Hellerud så en del blåbær, og også noe tyttebærkart" (Oppland Arbeiderblad 14.08.1993). [3]

Valdres: "Elendig bærhøst i Land-distriktet. Hov [Søndre Land]: Blåbær fins det litt av, men mange steder er den så bløt at den er vanskelig å plukke. Også i Torpa [Nordre Land] ligger det an til en dårlig bærhøst" (Oppland Arbeiderblad 14.08.1993). "Om det ikke har vært så mye blåbær i skogen denne høsten som mange kunne ha ønsket, er det rikelig med tyttebær" (Valdres 25.09.1993). [2]

Gudbrandsdalen: "Dårlig bærhøst Otta [Sel]. Noe godt bærår ser det ikke ut til å bli. Mitt inntrykk er at det er dårlig med tyttebær og villbring. Hvordan det vil bli med blåbær og molte i distriktet vet jeg ikke, sier fylkesskogmester Hans Bjaanes i skogbrukssetaten i Oppland" (Dagningen 10.08.1993).

Nord-Østerdal: "Midt-Østerdal. Det er mest blåbær i nord- og østvendte skråninger" (Hamar Arbeiderblad 03.08.1993). "Så forsvant august i samme trasige grå regndis, og ingen snakket iallfall lenger om molter. Vi vart sjølsagt uten blåbær også, til og med den tøffe tyttebæra trakk seg nordover" (Nordavær, klubbavis for IL Nansen [Dalsbygda, Os] nr. 4, 1993). [1]

Foreslått verdi: 2 [Veldig kald sommer, neppe mye modne bær i fjellet.]

1994: "Det blir neppe noen stor blåbærhøst over Øst-Norge, i alle fall ikke dersom tørken fortsetter. En runde til landbrukskontorer og fylkesskogsjefer bekrefter at det er små og tørre bær i skogen" (Aftenposten 21.07.1994). "Skogsbærene tørker i varmen, og det blir lite av både blåbær, tyttebær og bringebær. Men håpet er ennå ikke ute for multene. Det sier Bjørn Ringstad, Liungen, som er informasjonskonsulent i Buskerud Skogselskap" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 22.07.1994). "Den langvarige tørken på Østlandet fører til at det blir et dårlig år for skogsbærene. Blåbærene har tørket inn over store deler av Østlandet, og hvis det ikke kommer skikkelig med regn, går det samme veien med tyttebærene i Telemark, Buskerud og Hedmark" (Nationen 24.07.2019). "Skogsbærene på Østlandet tørker inn. Det så lovende ut for blåbærene tidligere i år, men så fikk vi først frost og deretter kom tørken, så blåbæret er en saga blott i Hedmark, sier fylkesgartner Sverre Kråkevik ved Fylkeslandbrukskontoret i Hedmark til NTB" (Hamar Arbeiderblad 26.07.1994). "I Buskerud har

tørkesommeren rammet blåbærene, men i de sørlige delene av fylket, hvor det har vært mest nedbør, kan man finne blåbær spesielt i nordhellingene" (Nasjonen 15.08.1994). [2]

Øvre Telemark: "Det lå an til å bli en bra blåbærhøst i Telemark, men nå tørker bærene inn, sier fylkesskogmester Erik Åmli i Telemark" (Varden 26.07.1994). "Karin og Udo Giese har også vore på bærtur i Tuddal [Hjartdal]. Det var så me hadde til blåbærpannekaker, fortel dei" (Telen 01.08.1994). [2]

Numedal: "I Rollag er det avgjort mulig å finne en del tyttebær i høst. Verre er det med blåbærene her i kommunen, sier skogbrukssjef Einar Bergan. Han mener regnet som har falt i det siste har restaurert mye av tørkeskadene. God varme i sommer har sørget for mye blåbær på steder der fuktigheten er opprettholdt. Til tross for tørken er det nok til å fylle bøtter og spann" (Laagendalsposten 25.08.1994). [2]

Hallingdal:

Valdres: "Eg vassa i haust i barndommens myrsig, så vått og tungt å gå at det vart ikkje kronår i frysaren av molte. Så starta blåbærsesongen. Hard, turr, umogen, innturka. Det var diagnosen etter fyste turen. Konklusjon: Det vart ikkje blåbær i år heller" (Valdres 23.09.1994). [1]

Gudbrandsdalen: "Visst er det mye skogsbær, sier en Ottadame til norddalsrunden. Hun forteller at det er mer blåbær å finne enn det så ut til tidligere i sommer" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 31.08.1994). [4]

Nord-Østerdal: "Selv om tørken ikke har rammet riktig så hardt i Midt-Østerdal som lengere sørover, er det i tørreste laget for molter og skogsbær. Blåbæra begynner å modnes i de lavereliggende områdene i Midt-Østerdal. Men samtidig som den modnes, tørker den opp. Det så bra ut for noen uker siden, nå er utsiktene dårlige. I de høyereliggende områdene blir det ikke blåbær i år. Frosten i juni tok knekken på blomstene" (Hamar Arbeiderblad 28.07.1994). "Det er rikelig med villbringe bær i Midt-Østerdal, og det er mange som setter pris på disse smakfulle bærene. Det er også en del blåbær, særlig i øst- og nordvendte lier" (Hamar Arbeiderblad 08.08.1994). [2]

Foreslått verdi: 2

1995: "Det så tidligere i sommer ut til å bli et fint blåbærår, men muligens er det likevel blitt for tørt" (Østlands-Posten 28.07.1995). "Bærentusiaster vil huske bedre blåbærår, men det er ikke vanskelig å få fylt bøttene" (VG 18.08.1995). "Høsten står for dør og jakten begynner så vidt å komme igang. De første byttene har allerede meldt sin ankomst, men i motsetning til tilbehøret – jeg tenker da på bær og sopp – så ser det ut til å bli en dårligere høsting av dette. Den sterke heten i sommer må vel ta en del av skylden for den noe reduserte mengden det ser ut til å bli. Jon Nylænden" (Laagendalsposten 08.09.1995). [4]

Øvre Telemark: "Stort sett er det veldig bra med blåbær over hele fylket. På solsiden i lavlandet er blåbærene modne nå, men ikke i høylandet. Fylkesskogmester Jakob Vaskinn sier at det tegner bra for skogsbærene i høst" (Telemarksavisa 02.08.1995). "Notodden: Årsaken til at det er så lite tyttebær er at det blant annet er veldig mye blåbær i år" (Telen 26.09.1995). [5]

Numedal: "Det ser ut til å bli bedre med blåbær i år enn i fjor, og det kan bli et brukbart multeår. I lavlandet har multene alt begynt å knyte seg, sier naturforvalter Fredrik Gaustad i Naturforvaltningen i Drammen kommune. Hva med fjelltraktene? Der er jeg mer usikker. Det har vært kaldt i fjellet, og for ikke lenge siden kom det også snø til et stykke under 1000 m" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 11.07.95). [4]

Hallingdal:

Valdres:

Gudbrandsdalen: "I Ringebudistriktet har sannsynligvis også kuldegradene påvirket moltesesongen. Når det gjelder blåbær derimot, så har jeg bitt meg merke i at det blir storsesong for denne bæra, sier fjelloppsynsmannen [Edgar Enge] i Ringebu til GLT" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 26.07.1995). "Blåbærene tek til å bli moden, og mange stader er det bra med bær også. Det seier fylkesgartnar Karen-Inger Aarnes til Dagningen. Ho legg til at hennar observasjonar for det meste er frå sørdalen. Blåbær blir det nok bra med mange stader, reknar fylkesgartnaren med" (Dagningen 10.08.1995). "Dessuten er det enormt mye bær å finne, villbringe bær så store som hagebær, usedvanlig søt og rikelig blåbær, endog molter hist og her [Øyer]" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 28.08.1995). [5]

Nord-Østerdal: "I Midt-Østerdal er det glede fordi det igjen er mulig å levere skogsbær til et par lokale forretninger. Det er bra med blåbær på sine steder, og det tegner meget bra for tyttebær utover høsten" (Hamar Arbeiderblad 16.08.1995). "Hvordan ser bærhøsten ut til å bli? Aase Aamo, Dalsbygda [Os]: Det er dårlig. Jeg har vært i veg og sett, og det er litt blåbær noen steder. Berit Lillehaug, Dalsbygda: Jeg har ikke vært ute og sett etter, men jeg tror det er dårlig med bær i år. Ola Ousten,

Dalsbygda: Jeg har gått litt ut i marka, og det ser ut til å bli noenlunde med blåbær og litt tyttebær" (Arbeidets Rett 01.09.1995). [3]

Foreslått verdi: 4

- 1996: "Vi kan garantere at så mye blåbær som det blir i fjellområdene våre i år, har det ikke vært på lenge" (Fædrelandsvennen 12.07.1996). "Det er ventet bedre bærhøst i Øst-Norge enn på flere år" (Aftenposten 27.07.1996). "Til tross for dårlige erfaringer, prøver vi med et nytt varsel for bærhøsten. Blåbærene ser nemlig ut til å slå til for fullt over hele Østlandet" (Oppland Arbeiderblad 01.08.1996). "Mens blåbæra slår til så det suser over Østlandet, er det langt mellom multekartene" (Nationen 05.08.1996). "Lørdag 10. august sto det i DT-BB at folk i nedre Buskerud vasser i rød moltekart. Det er nok stor forskjell på nedre og øvre Buskerud. På Modum er det veldig tørt i jorda nå. Når det gjelder skogsbær, så er det skralt. T.T." (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.08.1996). "Ikke kom det noe særlig med sopp og ikke ble det noen rognebær. En får være glad for at det iallefall var relativt bra med bringebær og blåbær" (Våre Nyttevekster nr. 4, 1996). [4]
- Øvre Telemark:** "Et godt år er ventet for blåbær og villbringebær i Telemark, melder fylkesagronom Marita Oxum derfra" (Aftenposten 27.07.1996). [4]
- Numedal:** "Informasjonskonsulent ved Fylkeslandbrukskontoret i Buskerud er ikke i tvil: Bærhøsten blir bra. Blåbærsesongen er allerede godt i gang, med rikelige forekomster overalt" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 10.08.1996). [5]
- Hallingdal:** "Ikke noko storår, kanskje, men rimeleg bra, seier skogbrukssjef i Nes kommune, Magne Akervold. Sjølv har han registrert at det ser ut til å bli bra med både blåbær og molte, sjølv om dei lokale variasjonane kan vere ganske store" (Hallingdølen 03.08.1996). [4]
- Valdres:** "Natur og Ungdom la i år sommerleiren sin til Leira [Nord-Aurdal] i Valdres for å vise motstand mot planene om å rive opp Valdresbanen fra Leira til Bjørge. Og helt uten sjølberging er leiren ikke. Det bugner av blåbær" (Klassekampen 10.08.1996). [5]
- Gudbrandsdalen:**
- Nord-Østerdal:** "1996 kan gå over i historien som et stort molteår. Uansett ser det lovende ut. Det samme gjelder blåbærene, sier fjelloppsynsmann Kåre Guldvik på Kvikne [Tynset]" (Arbeidets Rett 12.07.1996). "Det er ikke meldt om at bjørner har angrepet sau i Midt-Østerdal på flere uker. Dette kan bety at eventuelle bjørner har trukket ut av området, eller det kan bety at de holder seg i ro og spiser blåbær og moltekart i stedet" (Hamar Arbeiderblad 26.07.1996). "Det er uvanlig tørt i skogen i Midt-Østerdal, og brannfaren er stor. Og det som bekymrer bærplukkerne, er at det kan bli i tørreste laget for blåbær og tyttebær. Blåbæra begynner allerede å tørke inn på sine steder, og store mengder med tyttebærkart utvikler seg langsomt" (Hamar Arbeiderblad 20.08.1996). [4]
- Foreslått verdi: 4**
- 1997: "Midtfylket [Buskerud]: Det kan tyde på at årets sommer og høst kan gi brukbart med skogsbær. Det er fortsatt relativt tidlig for blåbær selv om det begynner å lyse blått enkelte steder" (Bygdeposten 19.07.1997). "Multehøsten har slått alle rekorder i år, og fremdeles er det mer å hente, meldes det fra flere steder i landet. Det blir også bra med tyttebær i år, viser rapporter. Blåbær blir det derimot mindre av" (VG 21.08.1997). "Mye blåbær. Tusenvis av kilo blåbær ble igjen hentet hjem fra skogene over store deler av Telemark" (Varden 21.08.1997). [4]
- Øvre Telemark:** "Vi tok en prat med Håkon Øverland, jordbrukssjefen i Notodden kommune, og selv om han erklærer seg 100 prosent amatør innen bærplukking, kom han med gode tips. Det er helt klart endel molter i år. Blåbær er jo høyaktuell i disse tider og jeg kan ikke skjønne annet enn at det skal være rikelig av det også i år" (Telen 06.08.1997). "Mye blåbær. Tusenvis av kilo blåbær ble igjen hentet hjem fra skogene over store deler av Telemark" (Varden 21.08.1997). "Fantastisk bær- og sopphest i fjellene. Tinnfjellene bugner over av blåbær, tyttebær, bringebær og sopp om dagen. Inntrykket etter at RA har vært i kontakt med flere vante fjell- og bærfolk i kommunen er at årets bærhøst i fjellet er unik" (Rjukan Arbeiderblad 03.09.1997). [5]
- Numedal:** "Årets sopp- og bærhøst har vært eksepsjonelt bra i Kongsberg og Numedal. Blåbær og moltesesongen avrundes, men sopp og spesielt tyttebær finnes i store mengder" (Laagendalsposten 19.09.1997). [5]
- Hallingdal:** "I dag importeres store mengder skogsbær som brukes til yoghurt og syltetøy, det burde ikke være nødvendig når enorme mengder ville bær står og venter på å bli plukket i skog og mark" (Hallingdølen 16.08.1997). [5]
- Valdres:** "Brev fra Åbjør [Nord-Aurdal]. Det var rene kronåret når det gjaldt skogsbær og multer, så de som var lette på foten, han nok sikret seg et lager til vinteren" (Valdres 21.10.1997). [5]

Gudbrandsdalen: "Med utgangspunkt fra Blestern har vi foretatt en rekke vandringer i de sørlige deler av Gausdal statsalmenning, og vi tør å slå fast at det blir et svært bra år for blåbær" (Gudbrandsdølen Lillehammer Tilskuer 22.07.1997). [5]

Nord-Østerdal: "Det blir multer til alle. Vi skriver dette fordi det er positive meldinger fra hele distriktet, fra Trysil, Engerdal, Femundsmarka, Nord-Østerdal, Midt-Østerdal og Ringebufjellet og hele Hedemarksvidda. Utsiktene er gode for skogsbæra også i denne varme og fine sommeren. Blåbæra trenger imidlertid noe regn snart. Hvis ikke, kan de delvis tørke på riset" (Hamar Arbeiderblad 23.07.1997). "Det er i tørreste laget for blåbærhøsten i deler av Midt-Østerdal. Bærene er modne, men både fra Storsjølia og liene sørover i Stor-Elvdal meldes det om tørkeskader. Forholdene er bedre i Sollia [Stor-Elvdal] og nordover i Rendalen, for der har det kommet noen regnskurer" (Hamar Arbeiderblad 08.08.1997). "De som har valgt fjelltur i september har så langt kunnet fråtse i blåbær langs turstiene. Det er sjelden det er så mye blåbær og tyttebær høyt til fjells, og foreløpig har ikke nattefrosten skadet bærene" (Hamar Arbeiderblad 09.09.1997). "Sjelden har det vært så mye stor og fin blåbær som i år, og sesongen er nå på sitt aller beste ifølge Per Eide på Tolga" (Arbeidets Rett 15.09.1997). "Natt til mandag kom den første skikkelige frostnatta i hele Østerdalen. En del blomster og potetris frøs, og store mengder blåbær som står uplukket i skogen hadde det nok ikke spesielt godt" (Hamar Arbeiderblad 16.09.1997). [5]

Foreslått verdi: 5

1998: "Mest bær ser det ut til å bli i lavere områder på Østlandet og i Nord-Norge. Men du skal ikke mange hundre meterne over havet før det har vært for kaldt" (Dagbladet 30.07.1998). "Det har vært sagt og skrevet at det i år er store mengder blåbær i skogen, men jeg kunne være veldig interessert i å få en nærmere beskrivelse av hvor disse er å finne, sier Ragnhild Wold. Vi har vært flere steder og trålet terrenget, både i Kilebygda og Drangedal, men det finnes ikke bær" (Varden 11.08.1998). "Jeg har vært rundt over alt. Det finnes ikke blåbær! Hverken i lavlandet eller oppe på Luksefjell er det bær, ei heller på kjente bærsteder" (Varden 12.08.1998). "Sesongen i gang i Oslo-marka. Forekomstene av skogsbær varierer, men det er bra med sopp mange steder" (Aftenposten 19.08.1998). "Fjellregionen: Sopplukking kan være godt betalt, og burde representere et fornuftig alternativ i et år som ikke just bugner av skogsbær" (Arbeidets Rett 02.09.1998). [2]

Øvre Telemark: "Mens skogsbærene lider under trasige værforhold og ettervirkningen av knallåret i fjor, har Telemark-sommeren med kulde og plaskregn skapt ideelle forhold for kantarellene" (Varden 21.08.1998). "Hei, det er Solveig Holøs fra Oslo. Jeg er på besøk hos søstra mi her på Notodden. Vi kjørte opp til parkeringa ved den nye avfallsplassen til IRMAT, og så gikk vi et kvarters tid innover i skogen. Det er massevis med modne blåbær der" (Telen 24.08.1998). [3]

Numedal:

Hallingdal:

Valdres: "Sein bærhaust i fjellet. Blåbær og tyttebær kan det bli mykje av, for den tåler ei regnskur, melder Kristine Fystro frå traktene kring Storvatnet. For blåbær ser det og bra ut i Vang. Skogsbæra har og hatt gode føresetnader, med mykje fukt på forsommaren. Det seier Reidar Gran i Øystre Slidre fjellstyre" (Valdres 23.07.1998). "Ingenting blir som i fjor. Heller ikke årets bærhøst. Godt med tyttebær, mindre med blåbær og bringebær" (Valdres 01.08.1998). "Møkka inneholder bær, hår, barnåler, lyng og anna kvas. Det stemmer godt med det vi kan vente å finne i bjørnemøkk. Vi skulle kanskje vente å finne mer blåbær der, men det er nok ikke så mye blåbær å finne i skogen lenger" (Valdres 24.09.1998). [3]

Gudbrandsdalen: "Fjelloppsynsmann Erik Winther skjønner ikke hvor de som tror på et godt bærår har vært. I Ringebufjellet ser det heller skralt ut med hensyn til både molte, tyttebær og blåbær" (Gudbrandsdølen Dagningen 23.07.1998). "Jeg skal nok finne molte i år også, sier Ola Tamburstuen på Otta. Han har hytte på Mysusetar [Sel] og kan berette om rik blomstring i Mysusetartraktene i Rondane. – Hva med anna vill bær som tyttebær og blåbær? – Jeg tror det blir et bra bærår" (Gudbrandsdølen Dagningen 23.07.1998). [3]

Nord-Østerdal: "Fylkesskogsjef Ingvald Pedersen fra Elverum, har i 30–40 år travet hver høst både til skogs og til fjells i vårt langstrakte fylke, på utkikk etter noe av det beste naturens spiskammer kan tilby, nemlig villbær. Først og fremst molte, men også blåbær, tyttebær og bringebær. I fjellet ser det normalt ut. Ikke så bra som ifjor, men bær blir det" (Hamar Arbeiderblad 22.07.1998). "Det plukkes en del blåbær i Midt-Østerdal, men det fortelles at forekomstene er ujevne. Noen steder er det mye bær, andre steder er det nesten ingenting" (Hamar Arbeiderblad 25.08.1998). [3]

Foreslått verdi: 3

1999: "Det ser ut til å bli mye bær i år, forteller en skog- og fjelltraver til min linje. Sol og varme skal til, mener turgåeren" (Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20.07.1999). "Vi har snakket med

skogbrukere, rådgivere, konsulenter og turgåere. Alle sier det samme. Blåbærhøsten blir ujevn" (Drammens Tidende 02.08.1999). "Blåbærene har vært en skuffelse. Morten Falck" (Aftenposten 22.08.1999). "Blåbær derimot er et sikkert bytte i disse dager, for det lyser blått-i-blått i de fleste skoglier" (Varden 25.08.1999). [3]

Øvre Telemark: "Slik ser det ut for bærhøsten i Norge, med grunnlag i en ringerunde VG har gjort til landbrukskontorene i flere fylker. Telemark: Normale forekomster av blåbær og brukbare utsikter for tyttebær senere i høst" (VG 31.07.1999). [3]

Numedal: "Slik ser det ut for bærhøsten i Norge, med grunnlag i en ringerunde VG har gjort til landbrukskontorene i flere fylker. Buskerud: Antydes dårlig år for blåbær mange steder, på grunn av kaldvær under blomstringen" (VG 31.07.1999). [2]

Hallingdal:

Valdres: [Fra ulvedebatten:] "Svein Sørli kan opplyse til oss naturframande at ulven ikkje et berre kjøt, men gras og bær også. Det gjekk eit stort lys (500w) opp for meg; sammenhengen mellom aukande rovdyrstamme og lite skogsbær dei siste åra! Kåre Skogstad [Vestre Slidre]" (Valdres 02.11.1999). [2]

Gudbrandsdalen: "Ikke bare tegner molta bra, men det blir bra med bringebær også, og styggmye blåbær" (Gudbrandsdølen Dagningen 26.07.1999). [5]

Nord-Østerdal: "Fylkesskogsjefen [Kjell Kapaasen, Hedmark] gir Grønvold rett i sine antakelser om variabelt med blåbær og mye villbringe bær" (Romerikes Blad 22.07.1999). "Det er fortsatt muligheter for folk som ikke har sikret seg forsyning av blåbær og tyttebær. Fra Midt-Østerdal meldes det at det er masse bær igjen, og foreløpig har det ikke vært frost som har gjort skade" (Hamar Arbeiderblad 21.09.1999). "I fem år har Ole Bakmann guidet jegere i de dype barskogene i de midtre deler av Østerdalen. Høstens skogsfuglbestand er jevnt over bra, i noen områder svært bra. Problemet er at en dårlig bærhøst gjør at fuglen er konsentrert om områder hvor det i det minste er noe bær" (Kirkemo 1999). [3]

Foreslått verdi: 3

2000: "Blåbær i store mengder kan vi se langt etter i år, men markjordbæra er moden, om enn bløt, der den står i regnet" (Oppland Arbeiderblad 29.07.2000). "Dårligste multeår i manns minne. Det er også langt mellom blåbærene. Kulda har skylda, mener skjønnere" (Aftenposten 19.08.2000). "Skal hilse fra fjellet. På sine steder ble det riktig bra med molter, og det slo også til med et godt blåbærår. Arne Krohn" (Arbeidets Rett 11.10.2000). "I år er det dårlig med molter. Det er heller ikke noe godt blåbærår" (Varden 23.08.2000). [3]

Øvre Telemark: "Ragnhild Berge ved turistinformasjonen i Fyresdal sier at det hittil i august har vært veldig mange turister i Fyresdal. Spesielt er det mange tyskere som trekker til kommunen, bl.a. for å plukke blåbær og villbringe bær, som det har vært svært mye av i sommer" (Telemarksavisa 16.08.2000). [5]

Numedal: "Blåbær blir det ikke så enormt mye av i høst, men for de som vil ha litt til syltetøy og likør, kan snart ta seg en tur og fylle opp sine bærs spann" (Bygdeposten 05.08.2000). "Ku slått ihjel av bjørn i Sigdal. Det er den dårlige bærsesongen som må ta skylden for at bjørnen tar livet av sauer, og nå altså en ku" (Drammens Tidende 23.09.2000). [3]

Hallingdal: "Har du nokon gong fått like godt syltetøy i butikken som det du lagar sjølv? Her i Hallingdal kan du fylle Norgesglasa med blåbær, tyttebær, molte og bringebær" (Hallingdølen 22.08.2020). [3]

Valdres: "Går du i skogen på sanking? – Ingjerd Thon Hagaseth, Etnedal: Fekk sikra meg litt bringebær før det siste regnet kom. I Sør-Etnedal er tyttebæra ferdig, men null blåbær i år" (Valdres 31.08.2000). [1]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal: "Det ligger an til en god tyttebærhøst på furumoene i Rendalen og Stor-Elvdal. Men blåbærforekomstene varierer mer. Noen steder er det bra med blåbær, andre steder ble nok frosten i juni litt for tøff" (Hamar Arbeiderblad 03.08.2000). [3]

Foreslått verdi: 3

2001: "Det bugner av blåbær i skogen og på fjellet, og bare en liten del av denne overfloden ender som sunt og godt syltetøy" (NRK viten 23.07.2001). "Meldinger tyder på at bærhøsten er spesielt god i år, så nå er det bare å komme seg ut i skog og mark. Blåbær, tyttebær og molter er de mest plukkede av de ville bæra" (Dagbladet 09.08.2001). "Rypebestanden i Ringsakerfjellet har i august blitt undersøkt ved hjelp av dyktige fuglehunder. Resultatet viser en klar oppgang i bestanden siden i fjor. Klok forvaltning av rypebestanden foregående år, gunstig værtype og bra insektproduksjon på forsommeren, kombinert med ganske mye blåbær og krekling på ettersommeren kan ha bidratt til økningen" (Ringsaker Blad 08.09.2001). [5]

Øvre Telemark: "Det er masse bær i skogene og de modner for hver dag. Kom dere ut i skogen, oppfordrer en mann fra Seljord" (Telemarksavisa 09.08.2001). "Prosjektmedarbeider i Norges Jeger- og Fiskerforbund avdeling Telemark, Bjørn Erik Lauritzen, har fått gode tilbakemeldinger fra årets rypejakt i fylket så langt. – Jevnt over er det veldig bra med ryper, både i Vinje og Tinn, og også ned mot Fyresdal. Lauritzen sier at det også var gunstige værforhold under klekkinga og at det har vært mye bær, slik at rypene har hatt bra med mat" (Telemarksavisa 27.09.2001). [5]

Numedal:

Hallingdal:

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Nå kommer bærplukkerne ut av skogen med stjerner i blikket mens de snakker som i villelse om høstens fantastiske forekomster av blåbær, villbringe bær, molter og sopp" (Gudbrandsdølen Dagingen 28.08.2001). [5]

Nord-Østerdal: "En familie fra Rena fikk en underlig opplevelse da de var på blåbærtur nord for Opphus [Stor-Elvdal] nylig. Familien fant et godt blåbærsted på furumoen ved riksveg 3 nord for Opphus. Etter å ha plukket ei økt gjorde de seg en tur til Koppang. Da familien vendte tilbake til det fine blåbærstedet for å fortsette å plukke, gikk det flere traner og beitet blåbær mellom furuleggene" (Hamar Arbeiderblad 31.08.2001).

Foreslått verdi: 5

2002: "Det er så visst ikke mye blåbær i skogen, men den som finnes, er moden" (Oppland Arbeiderblad 18.07.2002). "Ikke det beste blåbærråret. Blåbærspannet kan du også godt ta med deg på tur i skog og mark, for den finnes fortsatt på enkelte plasser og helst der det har vært passe med sol, fuktighet og skygge, men det store blåbærråret har uteblitt sørpå" (Aftenposten 06.08.2002). "I år mener vi det er en oppgang på rypa, sier fylkessekretær Hans Ole Solberg i NJFF-Hedmark. Det som nå er et minus er at det er dårlig med blåbær" (Ringsaker Blad 24.08.2002). "Ellers er det stille, det er overgangen mellom høst og vinter i høyfjellet. Trosten har forlatt viddene og satt igjen tonnevis med blåbær til frosten. Torfinn Rohde" (Arbeidets Rett 02.10.2002). [3]

Øvre Telemark: "Blåbær alt nå. Det var tidlig, det er minst to uker før det som er normalt. Det sier lederen for Naturvernforbundet i Telemark, Jon Ingebretsen [Kviteseid]. Ingebretsen tror heller ikke at det blir et kjempeår med bær. – Av det jeg har sett så ser det ut til å bli et normalår, sier han" (Telemarksavisa 10.07.2002). "Det meldes om mye bær i regionen. Spesielt står det mye villbringe bær modent i skråninger" (Rjukan Arbeiderblad 08.08.2002). "I skogen og i lia var det ville bær som tyttebær og blåbær. På myrer i fjellet var det multer i år. Vi takker for en god sommer og ruster oss med ved til kalde mørke høst- og vinterdager. Hjørdis Rising" (Rjukan Arbeiderblad 03.10.2002). [3]

Numedal:

Hallingdal: "I fjor var det et eventyrlig molteår. I løpet av 30 år med hytte på Norefjell [Flå] har jeg aldri sett maken, sier professor i botanikk ved Universitetet i Oslo, Leif Ryvarden. Bergan [skogbrukssjef i Ringerike] har i likhet med professoren undret seg over at det har vært såpass lite blåbær å finne i skogene flere år på rad. Forekomstene ser ut til å være veldig spredt også i sommer. Professor Ryvarden kan ha en mulig forklaring. Bare humla er sterk nok i beina til å henge under blåbærblomstene, og det har vært dårlig med humler ute" (Ringerikes Blad 29.07.2002). [3]

Valdres: "Så seint som sist helg var det mulig å gå i høyfjellet i shorts og T-skjorte, og blåbæra stod framleis søt og god" (Valdres 21.09.2002). "Det var likevel svært så triveleg også for den som går utan gevær. Sola skein frå skyfri himmel, blåbæra var framleis søte og gode, Vinstri og Heimdalsvatna låg spegelblanke og frå Gråhø var det utsyn mot fjell og vidder i alle retningar" (Valdres 21.09.2002). [4]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal: "Til topps med Folldal Turlag. Underveis var det mulig å nyte noen av de siste av årets molter, og dessuten fant deltagerne fin blåbær" (Arbeidets Rett 14.08.2002). "Lørdag 17. august var jeg en tur i Sølénfjellet [Rendalen] – vi har en hytte i nærheten og hadde besøk av noen svenske venner – og sammen med Gøsta var jeg gått en tur i fjellet. Multe var det ikke, men noe blåbær var det og blåbær til dessert er ikke å forakte tenkte vi begge to. Arthur Skar" (Hamar Arbeiderblad 17.10.2002). "Litt seterromantikk anno 2002. Og det skjedde slik: all den store og saftige blåbæra rundt og inni einerkrattet langs vegen var fristande, og eg ned på alle fire å få tak i delikatessane. Eg kraup og åt og messa og lokka, og ein dag eg stakk fjeset ut frå eit kjerr stod Bloody Mary og såg unndrande på meg. Etter dette kraup eg på blåbærjakt kvar morgon til vi kjem oppå den turre sletta med blåkløkker" (Nordavær, klubbavis for IL Nansen [Dalsbygda, Os] nr. 3, 2002). [3]

Foreslått verdi: 3

- 2003: "Også blåbær og villbringe­bær skal det være mengder av i år. – Folk melder om mye bær, spesielt her på Østlandet. Blåbærene og villbringe­bærene har kommet for fullt, sier informasjonssjef Britt Kåsin i Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker" (Aftenposten 06.08.03). [5]
Øvre Telemark: "Frå tysdag til onsdag var speidarane ut på 24 timars skog- og fjellhaik. – Det var mykje mygg, lyng og fluger, seier Linda Kruse. – Og mykje blåbær, legg Tonje Nygård til" (Vest-Telemark Blad 12.08.2003). "Årets bærsesong er en av de beste på mange år. I Tinns skoger og villmark er det kronår for bær i alle fasonger" (Rjukan Arbeiderblad 13.08.2003). [5]
Numedal: "Bråten sier våren og forsommeren er tiden da bamsen virkelig strener. På ettersommeren og mot høsten blir den roligere. Da spiser den mye bær, flere kilo om dagen. Og bærsesongen har vært rik, slik at det har vært nok å forsyne seg fra" (Bygdeposten 26.08.2003). [5]
Hallingdal:
Valdres: "Høstfjellet lokker med flotte farger, saftige blåbær og delikate rypebryst" (Valdres 20.09.2003). "Sumaren 2003 har vore eit uvanleg godt bær-år. Fyrst slo molta godt til, så var det rikelege mengder av blåbær og no bugnar hogstflatene av tytebær" (Valdres 25.09.2003). "Espen Thollefsen, hytteturist, Oslo: Det er flott i Etnedal med fin natur, gode fiskemuligheter og mye bær i fjellet" (Oppland Arbeiderblad 06.08.2003). [5]
Gudbrandsdalen: "I år bugner det av store, saftige blåbær" (Gudbrandsdølen Dagningen 15.08.2003). "Åse forteller at det er spesielt store, og mye, blåbær i år" (Dølen 04.09.2003). [5]
Nord-Østerdal: "Netter med spek rundt St. Hans har ødelagt mye av bærhøsten, i all fall når det gjelder molter og blåbær. Sjø om molta er det grommeste, er det også mange som nå begynner å se etter blåbær, men også der er bildet svart" (Fjell-Ljom 31.07.2003). [1]
Foreslått verdi: 4
- 2004: "Bare blåbær. Ute i naturen er det massevis av bær som vil at du skal komme og plukke dem" (Dagsavisen 20.07.2004). "For blåbær har det vært kjempebra blomstring og god bærsetting" (Østlands-Posten 24.07.2004). "Superhøst for frukt og bær. Blåbær plukkes for fullt, både hagebær og ville blåbær i skogen" (Aftenposten 16.08.2004). "Jeg innrømmer det så gjerne. Jeg ble proteksjonistisk forbannet forleden dag. På en av våre flotte, kanskje den beste, kolonialhandelen i Grenland. Der de solgte belgiske blåbær og hollandske bringebær. På tross av at jeg hadde sett frodige bringebær-hager og blått-i-blått så langt øyet kunne se her i Telemark i flere uker nå. ove.mellingen@ta.no" (Telemarksavisa 24.07.2004). [5]
Øvre Telemark: "Skal ein ha syltetøy til pannekaka, bør ein truleg reise til Fyresdal. Frå Vrådal blir det óg meldt om eit godt blåbærår" (Vest-Telemark Blad 05.08.2004). "For tiden bugner det av sopp og bær i Fyresdalstraktene. Langs merkede stier og variert terreng er det fine trakter og mye å ta av både når det gjelder blåbær og tytebær" (Telemarksavisa 09.08.2004). [5]
Numedal: "Det er mye bær i år, jeg vet ikke helt hvordan det er med moltene, der var det kronår i fjor. Men i skauen er det altså blåbær så det bugner" (Bygdeposten 14.08.2004). [5]
Hallingdal: "Frå Bjøberg høg­fjellsgard melde dei og om stussleg molteår i år. Guro Sandvik trur snøen og regnet tok knekken på molta under blomstringa tidlegare i sommar. Då er heller blåbæra tingen. Tordis Perstølen i Ål er ein ivrig molteplukkar. Ho er redd det blir lite å finne i år. Blåbæra på høg­fjellet er klar og kjempegod, mykje meir smak enn i skogen, ifølge Perstølen. Også i nedre del av Hallingdal er det trist å sjå ut over moltemyrane. Ola K. Akervold melder om sørgelege tilstander. Nei ein må visst satse på blåbær og tytebær denne hausten" (Hallingdølen 19.08.2004). "Dette skrev jeg i en rapport fra Vassfartur gjennomført helgen 10.–12. september 2004: "Generelt var det svært mye blåbær i terrenget, like store og fine som de var i Nordmarka i fjor." Som nevnt var vi hovedsakelig i Flå kommune på denne turen" (E-post fra Inge Selås, 28.11.2022). [5]
Valdres: "Da avisa Valdres var med på [rype]jakt, ble det ingen fangst, tross mange steder med blåvier-vekst, krekling og bær, som gir attraktive områder å oppholde seg i for rypa" (Valdres 14.09.2004).
Gudbrandsdalen: "Ikke som i fjor, men... Startskuddet for bærsesongen er avfyrt. Men frost i blomstringsperioden har gjort at bæråret 2004 ikke kan sammenliknes med fjorårets. Det rapporteres allerede om lite multer i fjellet. Blomstringsperioden kom i en periode da nattefrosten ennå ikke hadde sluppet taket. Det samme gjelder for frukt og bær generelt selv om det enkelte steder bugner over av fruktkart og av modne blåbær og bringebær" (Gudbrandsdølen Dagningen 04.08.2004). [3]
Nord-Østerdal: "Har du sjekket bæråret 2004? Erik Bryhn, Tynset: Ikke ved selvsyn, men vet at det blir dårlig. Kanskje litt blåbær, men ellers tynt. Ingvar Horten, Tyllidalen [Tynset]: Etter det andre sier, så er det dårlige greier" (Arbeidets Rett 23.08.2004). [3]
Foreslått verdi: 4

- 2005: "Det blir ikke noe godt blåbærår, bekrefter Roger Utengen i Bama, en av landets største grossister på frukt og bær. Også andre eksperter Aftenposten har vært i kontakt med mener at blåbærentusiastene må ha tålmodighet for å kunne sanke nok bær til et solid vinteropplag" (Aftenposten 15.07.2005). "Mens vi snakker om bær, det skal bli veldig mye molter og tyttebær i år. Derimot blir det lite med blåbær, opplyses det" (Østlands-Posten 19.07.2005). "Noen hevder at det ikke blir noe blåbær i år, mens andre har sagt det stikk motsatte. Sannheten ligger trolig et sted imellom. Spådommen for blåbærsesongen er at det ikke blir noen rekordsesong, men heller ikke krise" (Hamar Arbeiderblad 26.07.2005). "Det er mulig du må regne med litt ekstra kamp om blåbærene i år, da det på grunn av en kald vår kan virke som blåbærsesongen ikke blir optimal i år. Trenden for Østlandet er at det blir mindre bær i år enn i fjor, sier Cathrine Skogland i Bama" (NRK 02.08.2005). [2]
- Øvre Telemark:** "Paul Eriksen hos Forsøksringen i Telemark bekrefter at frost i blomstringsperioden har ført til problemer for epledyrkerne. Forklaringen på trostens umåtelige appetitt på moreller denne sommeren skyldes ifølge Eriksen at det blir en elendig blåbærsesong" (Varden 19.07.2005). [1]
- Numedal:** "Fjellregionen. Noe blåbær og bra multear" (Nationen 08.08.2005). [2]
- Hallingdal:**
- Valdres:** "Flekkvis er det og mykje blåbær, fortel [fjelloppsynsmann] Endre Hemsing [V. Slidre]" (Valdres 22.07.2005). "I skogene bugnet det visst av både blåbær og tyttebær" (Valdres 14.10.2005). [5]
- Gudbrandsdalen:** "I Øyer melder ekspertene at det er skogsbær til absolutt alle som orker å bøye seg" (Gudbrandsdølen Dagningen 10.09.2005). [4]
- Nord-Østerdal:** "Bare en frostnatt kan ødelegge for multene i fjellet nå, sier bærentusiast Odd Løvmo på Koppang [Stor-Elvdal]. Når det gjelder blåbær, er ikke sesongutsiktene like lystige: Her ødela den kalde våren blomstringen for blåbærene, som er tidlig ute" (Aftenposten 15.07.2005). [3]
- Foreslått verdi: 3**
- 2006: "De varme sommerdagene vil gi en god bærhøst, selv om det har vært i overkant varmt noen steder. I høyden er det spådd gode multetider. Også blåbær skal det være rikelig av, selv om det er store lokale variasjoner" (Dagbladet 04.08.2006). "Det er ikke rart at klimaforskerne fryser på ryggen når de ser nakne kroppor på stendene rundt Oslofjorden i begynnelsen av oktober. Bedre blir det ikke av at syrinbuskene på Dombås blomstrer for andre gang i år, og at blåbæra sveller som klasebomber oppover foten av Snøhetta" (Arbeidets Rett 06.10.2006). [5]
- Øvre Telemark:** "Blåbæra, som mognast omtrent parallelt med molta i dei ulike høgdslag og lokalitetar, blir det stadvis mykje av, men det tørre veret vil nok redusere storleiken og kvaliteten elles. Jon Ingebretsen, Norsk Naturskule" (Varden 24.07.2006). "Tjukt av bær i Tinn. Akkurat nå er det fullt av blåbær i Gauset, Buverudåsen, Gvepseborg, Gaustaområdet, ja hele Tinn. Til tross for tørken er det nok blåbær i Tinns mange dalfører" (Rjukan Arbeiderblad 19.08.2006). "Kjæresteparet Pavla Perkova og Petr Svejcar har svart belte i europeisk fjellvandring. Sju dager på Hardangervidda i ren, frisk natur var derfor bare blåbær. – Vi har vel aldri spist så mye blåbær på en uke som vi har gjort nå" (Rjukan Arbeiderblad 23.08.2006). "For bærplukkere som er litt sent ute i lavers strøk, kan [Tor] Strømme melde om godt med blåbær og tyttebær i Vinje for tiden" (Telemarksavisa 16.09.2006). [5]
- Numedal:** "Midtfylket. Om du måtte tro at de gloheite sommerukene tok knekken på alle muligheter for å finne bær og sopp, tok du feil. Blåbær finner du i nordvendte lier nå om dagen. Fin er den også" (Bygdeposten 19.08.2006). [4]
- Hallingdal:** "Det er så mykje bær i år, og dei er så fine, seier Signe Haugstad [Gol] begeistra. Blåbær er jo blitt så in igjen, med antioksidantar og det heile" (Hallingdølen 23.09.2006). [5]
- Valdres:** "Har du vore på bærtur i haust? Marianne og Henning Høyeme, ekspeditør og skuleelev, Heggnes. Vi har vore på bærtur og plukka molte, blåbær og tyttebær i store mengder" (Valdres 22.09.2006). "I år er det tonnevis av blåbær og tyttebær i skogen. Det er slike ressursar i skogane våre som mange knapt nok er klar over, seier Bergit Bolstad [Ø. Slidre]" (Valdres 30.09.2006). "Fjellbæra holdt til 9. oktober. Fagernes. – Noe slikt kan jeg aldri huske å ha sett før, sier Marit Nythun, turist på Nythun Fjellstue i Nord-Aurdal. I helga plukket hun fortsatt frisk blåbær på 1000 meter over havet. Lyngen var nesten fri for blad, de har i stor grad visnet og falt av. Men bærene sto der, modne og søte, sier Nythun. Det er enormt mye bær i høst, slår hun fast" (Oppland Arbeiderblad 10.10.2006). [5]
- Gudbrandsdalen:** "Nå er det masse blåbær i skogen" (Gudbrandsdølen Dagningen 06.09.2006). "Det bugnar av blåbær over alt både i skogen og på fjellet i Skjåk" (Gudbrandsdølen Dagningen 06.10.2006). [5]
- Nord-Østerdal:** "Jan Sagvang, Tynset: Jeg er glad i å plukke, spesielt multer og tyttebær. I år har det også vært et forholdsvis bra bærår" (Hamar Arbeiderblad 14.08.2006). "Lengst nord i fylket vårt, i fjellet i Vingelen på grensa mot Sør-Trøndelag og Forollhogna nasjonalpark hadde det i helga ennå ikke vært frostnatt. Rett under toppen på Bratthøa på 1.229 meter over havet, sto mye fristende og fin,

stor blåbær, som vingelsingene sier helt uvanlig å finne moden så høyt til fjells og så sent på året" (Hamar Arbeiderblad 20.09.2006). "Folldal: Fra Arne Lohn har vi fått denne vakre serien med bilder fra Rondane. Arne bemerker at aldri har det blitt plukket blåbær så høyt til fjells. Bildene ble tatt 8. oktober. Da sto blåbæra fortsatt stor og fin helt opp til 1100 meters høyde" (Arbeidets Rett 13.10.1996). [5]

Foreslått verdi: 5

2007: "Nå trenger bærene varme for å få god modning, sier informasjonskonsulent Merete Larsmon i Det Norske Skogselskap til Nationen. Ifølge Skogselskapet er det vestlendingene som kan glede seg til mest blåbær" (Nationen 05.07.2007). "For bringebær, blåbær og epler meldes det også om altfor lite bær i forhold til etterspørselen. Bærhøsten har vært katastrofal. I år er bærene dobbelt så dyre, forteller Knut Lerum, direktør i Lerum" (Nationen 17.07.2007). "Det var nok minusgradene i begynnelsen av juni som ødela for molter og blåbær i høyreliggende strøk i Setesdal, sier lege og botaniker Olav Hølen i Bykle" (Fædrelandsvennen 06.08.2007). "Antakelig var det den ene frostnatta i midten av juni som tok knekken på det meste av skogsbæra" (Ringsaker Blad 08.09.2007). [1]

Øvre Telemark: "Hvis ikke regnet vasker vekk alt, så tegner det til å bli et godt bærår i år.

Markjordbær er det ekstra mye av, og blåbæra ligger i løypa" (Rjukan Arbeiderblad 06.07.2007). "Det er ikkje alltid så lett å spå korleis bær-hausten blir, men ekspertane slår fast at det blir veldig mykje bringebær i år. I år blir det visst dårleg med moltebær, mens blåbæra vanlegvis er til å stole på" (Vest-Telemark Blad 21.07.2007). [3]

Numedal:

Hallingdal: "Moltene er best naturell, er det klare svaret fra skogbrukssjef Akervold. En del erfarne molteplukkere er kanskje enig med flåværingen, men i år blir det nok ikke mange som kan fråtse i den gule bæra. Uansett er det ikke bortkastet med molteturer, for her blir det god mosjon og flotte naturopplevelser. Mulighetene er mange selv om bærhøsten ikke slår til, og til neste år er det nye muligheter" (Hallingdølen 25.08.2007). [2]

Valdres: "Fagernes: Det blir langt fra noe kronår for molteplukkerne. Og blåbærelserne kan heller ikke belage seg på å fylle fryseren i år. Blåbærene kan vokse helt opp mot 1700 meter i Norge. Men heller ikke i fjellet blir det noe godt år" (Oppland Arbeiderblad 20.07.2007). "Det er elendig bærseong i høgfjellet i år, konstaterer Per Liland frå Heggenes. I haust finst det ikkje molter, og blåbæra rotnar bort på grunn av regn. Sambuaren til Per Liland har hytte ved Vangsjøen i Øystre Slidre, og Liland har gått på bærturar i området sidan 1985. Tyttebæra er det for tidleg å seie noko om, men det er ein del blåbær, sjølv om den er lita" (Valdres 16.08.2007). "Skal du plukke bær i haust? Arild Nygård (39), dagleg leiar, Åbjør. Sjølv om det er lite bær i år, skal eg ut og sjå etter molte" (Valdres 16.08.2007). "Det var lite bær i fjor høst [2007], derfor hadde bamsen barnåler i magen da den la seg, sier [Sverre Einar] Bråten og viser bilder av bjørnemøkka. Det er første gang vi har funnet hi i Bogen [Sør-Aurdal] i Vassfaret" (Ringerikes Blad 21.04.2008). [2]

Gudbrandsdalen: "En halv kasse var alt Alf Gunnar Foldnes hadde igjen av blåbær på torget i går. Den begredelige blåbærseongen i Sør-Norge har satt fart i salget" (Gudbrandsdølen Dagningen 23.08.2007). "Selv om det er mulig å sikre seg en real tyttebærfangst, har skogen stort sett gitt lite bær i år" (Gudbrandsdølen Dagningen 11.09.2007). [1]

Nord-Østerdal: "I Hedmark fylke skal elgjegerne i høst plukke med seg bjørnemøkk slik at den kan DNA-testes. Bjørnemøkka pleier å være lett å finne der den har spist mye bær, men i år er det veldig lite bær i fjellet ifølge [rovviltkontakt Olaf] Tørudbakken" (Ringsaker Blad 28.07.2007). "Hvordan har bærhøsten vært for din del? Arvid Kirkbakk, Tolga: Null bær, men jeg har tatt fire fisker denne sommeren. Ikke dårlig det, vel?" (Arbeidets Rett 30.08.2007). [1]

Foreslått verdi: 2

2008: "Bærhøsten ser ut til å bli den dårligste på mange år i mesteparten av Hedmark og Oppland" (NRK 29.07.2008). "Jeg har vært Lillomarka rundt og det er omtrent ikke blåbær, sier Ellen Sønsteby som tror det skyldes frostnatta i juni" (Varingen 01.08.2008). "Bringebær er det mye av. Blåbæra derimot ser det ikke lyst ut for, i hvert fall ikke i Siljan" (Varden 04.08.2008). "Langt mellom blåbærene. Den kalde nordiske forsommeren gir oss dyrere bær fra skogen. Sesongen for skogsblåbær er kort og hektisk i år, derfor blir bærene forholdsvis dyre, forteller Cathrine Skogland, produktsjef for bær i Bama, den ledende bærgrossisten på det norske markedet. Det bekrefter også Jon Henrik Granli, torghandler på Youngstorget i Oslo. Selv har han klart å sikre seg de bærene han trenger, men kunder forteller at det er manko på blåbær i norske skoger" (Dagsavisen 05.08.2008). [2]

Øvre Telemark: "Turen gikk til fantastiske Sønste vann [Notodden]. Selv om øya ikke var stor, så var det både tyttebær og blåbær å plukke. Om ikke i store mengder, så var det nok til en liten smaksprøve" (Telen 29.08.2008). [2]

Numedal: "Vi hentet inn fjellmannen, jazzgutten, forfatteren og hjelpsomheten selv, Tor Dalaker Lund [Kongsberg] for å få noen tips om gode fjellturer, nå i de herlige augustdagene som ligger foran oss. – Du kan plukke bær og selv om molta uteblir i år har jeg funnet en del blåbær" (Lågendalsposten 08.08.2008). [3]

Hallingdal: "Mange steder bugner skog og mark av ville bær som krekling, blåbær, tyttebær og molte" (Hallingdølen 11.09.2008). [4]

Valdres: "Det ser ut til at det vil bli mulig å finne blåbær i Hedalen [Sør-Aurdal] i høst. Forekomstene er spredte. Vi har imidlertid funnet så pass mange forekomster at vi kan oppfordre folk til å lete etter dette bærslaget" (hedalen.no 07.08.2008). "Blåbær kan du derimot være heldig å finne en del av noen steder, mens det andre steder er veldig lite blåbær" (Valdres 16.08.2008). [3]

Gudbrandsdalen: "Mens det er lite bær i skogen i år, er bringebæravlingene bedre enn på mange år" (Gudbrandsdølen Dagningen 30.07.2008). "Skjåk: Det er store variasjoner, men mange plassar bugnar skogen av bær og sopp. Og det er på tide å hente blåbær" (Gudbrandsdølen Dagningen 03.09.2008). [3]

Nord-Østerdal: "Mange benyttet anledningen til å gå en tur. Enten nede ved vannet eller en tur opp til Savalkletten [Tynset]. På veg opp dit var det mye fin skogsbær. Vi spiste både blåbær, skinntryte og tyttebær" (Hamar Arbeiderblad 11.10.2008). [3]

Foreslått verdi: 3

2009: "Statskog melder om at det er godt med både molter og blåbær i fjellet" (Rana Blad 13.08.2009). "Men det aller rimeligste er selvfølgelig å kaste seg hodestups ut i skogen. Blåbærene er store, mange og mørkeblå" (Aften 18.08.2009). "I de tidligste områdene i Buskerud er det tresket en god del, men det står fortsatt mye på rot. Det er mye blåbær og tyttebær og bra med molter" (Nationen 28.08.2009). "Har sett en del ryper i skogsterreng nå i høst, de er vel ute etter bær akkurat som meg. Med årets bærhøst bør det bli feite ryper! snilen [Horten]" (www.fjellforum.no 20.09.2009). [4]

Øvre Telemark: "I år er det kronår for skogsbær. Årets sopp- og bærsesong vil med rimelig stor grad av sikkerhet gå inn i historien som en av de bedre på svært mange år. I disse dager farges skogbunnen i all verdens sjatteringer av blåbær, tyttebær og ulike sopparter som lyser mot alle som tar seg en tur i skogen" (Rjukan Arbeiderblad 05.09.2009). "Plukket mellom 50 og 60 liter med blåbær. Dessverre er det en del av bærene som har fått råteskader på grunn av alt regnet. Uansett har det blitt mye bær i høst, forteller Åse Høyseth i Hovin [Tinn]" (Rjukan Arbeiderblad 05.09.2009). [5]

Numedal: "Åh! Det er så mye blåbær i år!" (Bygdeposten 06.08.2009). "Lokalt frå Numedal. Naturen er forresten raus på mange måtar i år; brukbart med molter i det nye verneområdet kans, og masse flotte blåbær" (<http://knivgvasst.blogspot.com> 27.08.2009). [5]

Hallingdal: "En herlig og mild september har gitt utrolige friluftsmuligheter i Hallingdalsfjella. Blåbær var det også bra med, for frosten hadde ikke tatt knekken på de blå lekkerbiskene i september i denne høyden" (Hallingdølen 10.10.2009). [4]

Valdres: "Det er mye skogsbær som blåbær, bringebær og molter i Valdres" (Nationen 29.07.2009). "Fjelloppsyn i Øystre Slidre, Reidar Gran, mener det er et heller dårlig år for blåbær. – Det er en del blåbær og tyttebær i år, sier Endre Hemsing, fjelloppsyn i Vang, og kaller det et normalår" (Valdres 13.08.2009). [3]

Gudbrandsdalen: "Lite molte i fjellet, middels med tyttebær og blåbær men bra med sopp" (Gudbrandsdølen Dagningen 05.08.2009). [3]

Nord-Østerdal: "Det finnes bra med bær i Nord-Østerdal i høst, men du må lete på rett sted. Blåbærene er årets vinner" (Østlendingen 03.09.2009). [4]

Foreslått verdi: 4

2010: "Vårt inntrykk er imidlertid at det ikke har vært så voldsomt mye bær i år. Vi har ikke hørt om noen som har funnet mengder av verken bringebær eller blåbær" (Østlands-Posten 31.07.2010). "Tidligere i sommer skrev vi om bra utsikter for skogsbæra, og det slo til for de fleste bærsлага. Men ikke for blåbærene. Der ser det elendig ut i store områder. Arnfinn Nes på Bioforsk Apelsvoll sier: – Det er nok ikke like dårlig med blåbær over alt. På Nes og ved Stavsjø er det ganske bra avling. Men hvorfor det ikke ble noe blåbær i mange andre områder til tross for rik blomstring er ikke så godt å si" (Ringsaker Blad 19.08.2010). "Det ser ut til å bli et litt under middels multeår i år, sier fylkesgartner Karen-Inger Aarnes ved landbruksavdelingen til fylkesmannen i Oppland. – Bugner det av blåbær i skogen nå? – Nei, men det er jevnt bra med blåbær i år" (Oppland Arbeiderblad 04.08.2010). "Moltebæra er moden, og det meldes om til dels mye bær. Blåbæra er også moden, men det er mindre av den" (Nationen 20.08.2010). "Verken blåbær eller rognebær blir niste for trost denne høsten" (Agderposten 29.09.2010). [3]

Øvre Telemark: "På Hardangervidda nå i helgen var det også bra med blåbær og der du fant dem var de store og veldig gode" (nettsida "Spør en biolog", 30.08.2010). "Fornøyd følge i Hjørtalsfjella. Vi

startet om lag klokka 11, og var nede ved bilene klokka 16. Da tok vi oss god tid, for det var rikelig av både blåbær og tyttebær i fjellet" (Telen 30.09.2010). "Då eg kom til Stavali [Hardangervidda] ved jonsoktid var det heilt grått og tørt. Etter den mest snøfattige vinteren i manns minne var det heller ikkje snøfenner som spreidde fuktigheit utover. Molter var det ikkje og blåbæra var ikkje modne då me reiste heim 1. september. Odd Arne [Espeland]" (Seterbrukaren nr. 2, 2010). [3]

Numedal:

Hallingdal:

Valdres: "Torsdag hadde Valdres-Lab besøk i frå Slidre skule. Elevane har vore på bærtur i haust, og Thomas Lyseng, Tone Snorheim og Knut Joar Strømmen har med seg molte, tytebær, villbring og krekling. Lærer Marit Røvang seier at dei ikkje har med seg blåbær, det var det ikkje råd å finne" (Valdres 27.11.2010). [2]

Gudbrandsdalen: "Jeg er glad i å plukke bær og forleden skulle jeg og ungene på blåbærtur. Vi fant lite blåbær, men det bugnet av krekling" (Gudbrandsdølen Dagningen 16.08.2010). "Ringebu: Mye folk i det åpne hogstfeltet nedenfor Måsåplassen for tida. Men enda mer blåbær. I Gausdal ser det ut til at det har vært for tørt eller for vått eller for kaldt. Det er lite bær der vi har sett, sier han [Arne Jonhaugen]" (Gudbrandsdølen Dagningen 25.08.2010). [3]

Nord-Østerdal: "Det var kaldt i bakken lenge etter at snøen gikk og det har ført til at molta ikke har blitt bestøvet, forteller Johan Ragnar Eggen fra Alvdal turförening. Han forteller også at det på resten av bærfronten ser nogenlunde bra ut. Så vidt jeg har hørt er det et greit år for både tyttebær og blåbær" (Arbeidets Rett 16.08.2010). "2010 går nok ikke over i historien som det største bæråret i Dalsbygda [Os]. Jeg har plukka litt multer, tyttebæra er det litt av, men blåbær som smaker best fra lyngen har i hvertfall ikke jeg funnet stort av på mine vandringer i skog og mark i sommer. Erna" (Nordavær, klubbavis for IL Nansen [Dalsbygda, Os] nr. 3, 2010). [3]

Foreslått verdi: 3

2011: "Dårlig molteår i sørnorske lavfjellsområder; elendig blåbærår. Bernt Lie" (nettstedet Vær og Vind, 31.07.2011). "Spesielt rips og blåbær er det dårlig tilgang på, og vi ligger vesentlig dårligere an i år enn i fjor på disse bærtyperne. Solbæra strømmer imidlertid inn i massevis og av den har vi mer i år enn tidligere, sier logistikksjef K. Karstensen ved Nora Sunrose [Brumunddal]" (Ringsaker Blad 27.08.2011). "Heller ikke bærene har hatt det enkelt i år, ifølge Arnfinn Nes, ved Bioforsk. En sikker vinner er naturlig nok soppen. Skogen er full av kantarell og piggsopp og ande varianter, forteller professor Halvor Solheim i Norsk Institutt for skog og landskap. Bjørkerustsoppen har fått skikkelig fotfeste og gir gult løv og tidlig høstpreg. Dette skjer særlig i fjellet, men vi finner tilfeller ned til 200 meter over havet, sier Solheim. Ellers skjedde det noe i blomstringen i mai som ødela for blåbær og multe" (Oppland Arbeiderblad 07.09.2011).

Øvre Telemark: "Hei, du som kom med den sterke appellen om å plukke blåbær: Kunne du tenke deg å si hvor vi finner dem også? Vi har vært på flere blåbærturer uten å finne mer enn ei halv bøtte!" (Varden 30.07.2011). "Anne Maj Omtveit (76) på Haugen i Morgedal [lengst nord i Kviteseid] er ei aktiv kvinne som er glad i å utretta noko kvar dag. Blåbæra er eg redd har regna bort for meg, moltene var få og blaute, men jula er redda. Tyttebærsesongen ser derimot lovande ut" (Telemarksavisa 12.08.2011). [2]

Numedal: "Det er masse saftig, stor, blåsvart, deilig krekling i fjellet (Nore og Uvdal). Blåbær er det skrekkelig dårlig med" (UT.no 15.08.2011). [1]

Hallingdal: "Men også for poteter, grønsaker, frukt, bær og korn vart dette ein dårleg sommar. I eldre tider ville dei snakka om uår" (Hallingdølen 06.12.2011). [1]

Valdres:

Gudbrandsdalen: "Blåbæra er også moden, og det rapporteres om ulike avlinger. Det er ikke alle steder den har slått til" (Gudbrandsdølen Dagningen 29.07.2011). [3]

Nord-Østerdal:

Foreslått verdi: 2

2012: "Det ser ut til å gå mot en trist høst for ivrige bærplukkere i regionen. Bærskogene rundt omkring er omtrent tom for både molter og blåbær" (NRK Hedmark og Oppland 23.07.2012). "Bærforsker Arnfinn Nes ved Bioforsk spår en laber bærsesong for Østlandet. Det er dårlige utsikter for blåbær og molter" (Telemarksavisa 24.07.2012). "Både for blåbær og bringebær ser det ut til å bli et middels normalår fortsetter han [Arnfinn Nes]. Men du må kjenne terrenget og vite hvor det er gode muligheter for å finne det du leter etter" (Oppland Arbeiderblad 26.07.2012). "Bioforsk utreder om det er mulig å gjøre butikk ut av norske blåbær. Det blir ingen stor bærhøst i skogen" (Gudbrandsdølen Dagningen 03.08.2012). [2]

Øvre Telemark: "Sommerpratene. Harald Nesse, Hovin [Tinn] – Ditt hemmelige jordbærsted? – Plukker ikke jordbær, men det er masse blåbær her som jeg ikke prøver å holde hemmelig" (Rjukan Arbeiderblad 14.07.2012). "God sesong. Det bugner av gode blåbær i skogen i år" (Bø Blad 09.08.2012). "Det er ikke et godt år for blåbær og molte, men tyttebærsesongen blir bra i hele fylket. – Blåbæra modner ikke i fjellet før om et par uker, opplyser naturveileder Jon Ingebretsen, som kjenner turterreng rundt i fylket godt. – Og det er langt under middels med blåbær i år" (Telemarksavisa 11.08.2012). [3]

Numedal:

Hallingdal:

Valdres: "Folk som ferdes i skogen nå om dagen kan fortelle at villbæra nesten ikke er å få øye på nå. Først var det for kaldt og så ble det for tørt for disse kjærkomne vekstene" (Valdres 03.08.2012). [1]

Gudbrandsdalen: "Det ser dårlig ut for blåbæra, lyder rapportene fra skog- og fjelltraktene rundt Lillehammer (Gudbrandsdølen Dagningen 25.07.2012). [1]

Nord-Østerdal: "Så viser likevel fjellet at det har tenkt på oss. Det er molte på myrane, det er blåbær i skogen og tytebæra har fått raudskjær i seg" (Fjell-Ljom 06.09.2012). [4]

Foreslått verdi: 2

2013: "I mai varslet vi på denne siden i TA at det så ut til å bli et fabelaktig blåbærrår. Det står vi fortsatt ved" (Telemarksavisa 16.07.2013). "Det som er sikkert er at folk på Østlandet kan fylle bøttene sine med mye blåbær i år" (Nationen 29.07.2013). "Ifølge daglig leder for Norges sopp- og nyttevekstforbund, Reidun Braathen, er det svært mye blåbær i skogene i Sør-Norge for øyeblikket" (Dagbladet 04.08.2013). "Ut fra det UT.no erfarer er det nesten bare på enkelte steder på Vestlandet at det ikke bugner i skogen, men mange steder er blåbærsesongen på hell" (UT.no 08.08.2013). "Det har ikke vært så mye markjordbær, multe, bringebær, blåbær og andre bær på 100 år. Det hevder Øyvind Stranna Larsen, som har skrevet bok om bærplukkingens gleder" (Østlendingen 10.08.2013). [5]

Øvre Telemark: "Et svært godt år for blåbær, også her i Notodden, mener Øyvind Stranna Larsen" (Telen 27.07.2013). "Sopp og bærtur i Lisleherad [Notodden]. Du må være helt trygg på hva du putter i gryta. For å hjelpe oss med det, blir Bjørn Frode Moen fra Sopp- og nyttevekstforeningen med. Stedvis er det også mye blåbær" (Telen 23.08.2013). [5]

Numedal: "Jeg vil anbefale folk å prøve oppe i 600–800 meter. Der er det mye blåbær nå, sier Stranna Larsen [Kongsberg] og viser til rapporter fra ivrige bærplukkere og naturoppsynsmenn" (UT.no 08.08.2013). [5]

Hallingdal: "Det er blåbær overalt, mamma! Lina Sofie Kilde, 9 år på Ål oppfordrer alle til å nyte sensommeren i bærs skogen" (Hallingdølen 24.08.2013). [5]

Valdres: "Arne Heimstøl melder at han også tror det blir et godt år for blåbær i Valdres" (Valdres 25.07.2013). "Det er lenge sidan vi har hatt eit så godt bærår i Valdres, det har butikkane som sel bærutstyr fått merke" (Valdres 29.08.2013). [5]

Gudbrandsdalen: "Blåbær: Det blir mye bær i skogen i år" (Gudbrandsdølen Dagningen 22.07.2013). "Både blåbær og bringebær er nå plukkeklare og sjelden har avlingene vært så bra som i år" (Gudbrandsdølen Dagningen 01.08.2013). [5]

Nord-Østerdal: "Vi har litt senere bærhøst her i fjellbygda Nord-Østerdal enn lenger sør på Østlandet. Først nå modnes de fleste bærsortene, og i dag spiste jeg en deilig dessert – rett fra buskene! Og i skogen finnes mengder av tyttebær, rognebærtrærne bugner og om man ønsker andre farger, er det store muligheter for blåbær, og til og med multer i år" (Nettsida Storeggen [Tynset] 21.08.2013). "Gode temperaturer, ujevn fordeling av regnskurene, jækels med mugg og knott på utvalgte steder, store mengder blåbær for dem som hadde gått inn for saken, fantastiske ferieturer, usikkerhet foran valget og rimelig bra med ståk i dal og lier!" (Nordavær, klubbavis for IL Nansen [Dalsbygda, Os] nr. 3, 2013). [5]

Foreslått verdi: 5

2014: "Blåbærene har vært modne lenge, men sesongen er noe mindre overveldende enn i fjor. Da var blåbærene store som plommer og det var så mye at man sluttet å plukke blåbær, man gikk i skogen for å hente. ove.mellingen@ta.no" (Telemarksavisa 24.07.2014). [3]

Øvre Telemark: "I år har det vært bra med multer, men lite tyttebær og blåbær" (Telemarksavisa 05.11.2014). [1]

Numedal: "I fjor hadde me århundrets bærår, og det er ikkje berre fleip. Også i år har eg vore mykje ute og kikka, og snakka med andre folk. Det ser ut til at sesongen blir meir variabel, seier bærplukkingsentusiast og forfattar av boka Bærplukkingens gleder, Øyvind Stranna Larsen, til Nynorsk Pressekontor. Våren i fjor var det mykje som klaffa for molta. Blåbæret er ein annan favoritt som hadde eit strålende år i fjor, men som er tilbake til meir normale tilstandar i år. Han omtaler årets sesong som

eit normalår, og lovar ivrige bærplukkarar at dei vil finna blåbær ute i skogen" (Nationen 02.08.2014). [3]

Hallingdal:

Valdres: "Det er svært mye blåbær i år, og nå er det meste modent" (hedalen.no 10.08.2014).

"Valdreskogen og -fjella bugner av blåbær og tyttebær om dagene" (Valdres 16.09.2014). [5]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal:

Foreslått verdi: 3

2015: "Det er et stort blåbærår som har startet, Ove Mellingen" (Telemarksavisa 22.07.2015). "Det er heller variabelt med blåbær i år. – Ikke noe stort blåbærår i år, sier Øyvind Stranna Larsen" (Varden 16.07.2015). "Dårlig med blåbær i skogen" (Laagendalsposten 23.07.2015). "Bringingebærene kommer senere i år enn i fjor, men både bringebær og blåbær har hatt en lang, kald og sånn sett fin modningsprosess, sier Gulbrandsen" (Varden 03.08.2015). [3]

Øvre Telemark: "Blåbærsesongen var ganske begredelig i fjor [2015]" (Rjukan Arbeiderblad 09.07.2016). [1]

Numedal: "Dårlig med blåbær i skogen. Avisens samlede vurdering er at det er jevnt over dårlig med blåbær, men det er mye kart, så dersom temperaturen stiger litt, er det fortsatt håp. Molesesongen i Numedal oppgis å være laber" (Laagendalsposten 22.07.2015). "Varierende bærseong. Med en kald mai måned og litt uflaks med sommerværet, blir det ikke noen topp bærseong. Likevel er det bra med bær mange steder både i Kongsberg og Numedal. Ifølge bærekspert Øyvind Stranna Larsen er det ikke et spesielt godt bærår. Mange steder i Kongsbergområdet bugner det imidlertid av blåbær og bringebær" (Laagendalsposten 03.08.2015). [3]

Hallingdal:

Valdres:

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal: "Jeg har selv vært i lavfjellet, og blåbærene er fortsatt grønne. Årets bær er i beste fall ekstremt sene, sier [Dagmar] Hagen [NINA-forsker]" (Adresseavisen 05.08.2015). [2]

Foreslått verdi: 2

2016: "Det blir et bra blåbærår i år. Bærekspert Øyvind Stranna Larsen kan nærmest love gode blåbær i slutten av juli" (Laagendalsposten 07.07.2016). "Det er helt enormt med blåbær i år" (Oppland Arbeiderblad 03.08.2016). "Jeg plukket ikke blåbær i fjor [2016], jeg hentet blåbær. Ove Mellingen" (Telemarksavisa 10.07.2017). [4]

Øvre Telemark: "Alt ligger til rette for rekordstore mengder blåbær i år" (Rjukan Arbeiderblad 09.07.2016). "Sopp- og bærplukkinga i Tinn er i full gang – I år er det kjempemasse blåbær, forteller Brit Wesseltoft" (Rjukan Arbeiderblad 05.08.2016). [5]

Numedal: "Ja, det blir et kjempebra blåbærår, sier Øyvind Stranna Larsen på Kongsberg. Han utga boka "Bærplukkingens gleder" i 2013. Hvor lenge er det siden det var så bra? Vi hadde et kjempeår i 2013 på alle bærslag, sier Stranna Larsen" (Aftenposten 20.07.2016). [5]

Hallingdal:

Valdres: "Sesongane er tidlege i år, også for blåbæra. Det ser veldig bra ut no for tredje året på rad, konkluderer Are Heimestøl, bærentusiast i Hedalen" (Valdres 23.07.2016). [5]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal:

Foreslått verdi: 5

2017: "Årets blåbærhøst i sør vil, ifølge [Øyvind] Stranna Larsen, variere en god del. – Blåbæra blomstrer veldig tidlig og mai måned var preget av kulde og mye dårlig vær over store deler av Østlandet. Dette gir igjen dårlig pollinering og mindre blåbær, sier Stranna Larsen. Oppover fjellskogen blomstrer blåbæra litt senere. Da var også varmen og insektene på plass, og pollineringa ble derfor mye bedre i høyere strøk, sier Stranna Larsen" (Nationen 07.08.2017). "Østlandet. Med så store variasjoner mellom tørt og fuktig og varmt og kjølig som i år, er det vanskelig å kommentere sopp- og bærhøsten. Daglig leder i Norges sopp- og nyttevekstforbund, Ingrid Falconer Roe, gjør likevel et forsøk: Bærene er generelt litt senere enn vanlig, et par uker, men nå kommer blåbærene for fullt og så kommer tyttebærene etter hvert, sier hun til NTB. Forbundet har uansett tro på en god sankesesong, men tviler på at det blir et rekordår" (Hamar Arbeiderblad 08.08.2017). "Selv om det har vært en litt skral blåbærsesong, så har jeg ikke gitt helt opp ennå og [i går?] fant jeg nok til å glede både min mor og mer til, tror jeg. Ove Mellingen" (Telemarksavisa 28.08.2017). [4]

Øvre Telemark: "Alt tyder på eit middels molteår, men med små og mismogne bær, om ein ikkje snart får betydelige nedbørmengder. De same gjeld blåbæra på tørkeutsatte stader. Jon Ingebretsen" (Telemarksavisa 24.07.2017). "Tørken i sommer var slett ingen krise, med tanke på rødmende tuer. Blåbæra tyngt ned riset, var tunge og store som druer. [Fra dikt av Karl Fredin, pensjonist og ivrig bærplukker]" (Telemarksavisa 30.12.2017). [4]

Numedal: "Øyvind Stranna Larsen, som ga ut boka "Bærplukkingens gleder" i 2013, er ikke overraskende ute på bærtur da Lp ringer. – Når det gjelder blåbæra er det mye likt som med molta. Enkelte steder er det mindre bær, på grunn av dårlig blomstring i mai, mens det litt høyere kan være mye" (Laagendalsposten 08.08.2017). "Men hver høst når kalenderen tipper midtveis i august, kaller altså fjellet [Blefjell], og blåbæra. Denne gangen var det mye å hente, blått i blått så langt øyet kunne se. Nina" (Øyene 24.08.2017). "Etter mange høydemeter etter ikke så mange gå-meter begynner vi å høre fossen. Trollfossen [Sigdal]. Ja, ja, har vel godt av litt trim. Dessuten er det godt med velsmakende blåbær underveis. Per Martin Haakenstad" (Ringerikes Blad 26.08.2017). [5]

Hallingdal: "Vi tar turen til Strømsoddbygda. Her er det bare oss og tyttebær, store fine blåbær, skinntryte og krekling. Utvalget med bær er rikholdig. Per M. Haakenstad" (Ringerikes Blad 07.10.2017). [5]

Valdres: "Blir været lagelig fram mot midten av måneden, kan det bli et kronår på multer. Også de øvrige bærsorter som tyttebær og blåbær tegner også særst godt. Bygda under Synnfjellet er fra naturens side av Østlandsområdets aller beste. Gammel torping" (Oppland Arbeiderblad 20.07.2017). [4]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal: "Er det blåbær i Nordmarka nå? – Jeg bor ikke i området og aner i utgangspunktet ikke, men kan rapportere om store mengder blåbær i Østerdalen"

(<http://www.foreldreportalen.no/forum/showthread.php?t=44425>, 07.08.2017). [5]

Foreslått verdi: 5

2018: "Med den ekstreme tørken vi har hatt i år ser det dårlig ut for blåbærene i lavtliggende strøk, slik som her på Kongsberg, sier Øyvind Stranna Larsen, forfatter av boken "Bærplukkingens gleder" (Laagendalsposten 21.07.2018). "Plommeplukkeren fra Vrangfoss [Nome] har vært mye ute i skogen i år og lett etter bær, men konstaterer at det er veldig lite blåbær, tyttebær og bringebær i år" (Telemarksavisa 04.08.2018). "For oss sankere er det lite å finne i år. Blåbæra er som knappenålshoder, bringebærkrattet er visnet ned og det er ingen sopp. Kari Gåsvatn" (Nasjonen 05.08.2018). "I år tror jeg blåbærene ble modne før de var ferdig vekst og uansett strevde både lyng og bær gjennom den knusktørre hetesommeren, så utbyttet ble utrolig lite. Ove Mellingen" (Telemarksavisa 27.08.2018). [2]

Øvre Telemark: "Lite bær. Bare på dei ikkje fullt så tørre stadene er det litt blåbær å finne. Dei er små, men til gjengjeld søte på grunn av mykje solljos" (Telemarksavisa 27.08.2018). "På Hollane [Lifjell, Bø] trenger en tydeligvis ikke å kjede seg, så lenge en liker flott natur, frisk luft, dyr og trivelige folk. Blåbær er det nok av" (Telemarksavisa 08.08.2018). "I 2018 så tok tørken og heten det meste av blåbærsesongen. Riktignok ble jeg litt reddet av Solberg-guttene i Siljan som visste om noen lure steder høyt til fjells opp mot Buskerud-grensen. Men stort sett var blåbærsesongen begredelig den fantastiske hetesommeren for to år siden. ove mellingen@ta.no" (Telemarksavisa 20.07.2020). [2]

Numedal: "All blåbæra har tørket inn" (Bygdeposten 28.07.2018). [1]

Hallingdal:

Valdres: "Det blir trolig både molter og blåbær å finne i år" (Valdres 03.07.2018). [3]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal:

Foreslått verdi: 2

2019: "Molter og blåbær er det lite av i år, trolig må en kjølig vår ta skylda for det" (Nasjonen 20.07.2019). "Fleire stadar i landet er det svært lite blåbær i år" (NRK Vestland 15.08.2019). "I år har det vært en sjeldent dårlig blåbærsesong, sier økolog Stein Joar Heggland ved Høgskulen på Vestlandet til NRK" (Dagbladet 17.08.2019). [1]

Øvre Telemark: "Blåbærene, som har sviktet oss det meste av årets sesong, imponerte absolutt ikke i går heller" (Telemarksavisa 30.09.2019). [1]

Numedal:

Hallingdal: "Nesten ingen blåbær, tyttebær eller molter eller krekling eller noe som helst bær her i fjellet mellom Ål og Hemsedal. elgen" (Fjellforum.no 01.08.2019). [1]

Valdres: "Godt med bær i skogen nå. Blåbærene begynner å bli modne, og de finnes i bra mengder" (Valdres 01.08.2019). "Denne sommeren virker det som det ikke er noe stort bærår hverken for multer, blåbær eller tyttebær, som det er mest vanlig for oss å plukke" (Valdres 27.08.2019). [3]

Gudbrandsdalen: "Kampen om blåbær er ikke like intens som for multe, eller for villbring. Likevel har vi plukket de første modne blåbæra allerede, og det ser ut til å bli et helt greit blåbærår i år" (Gudbrandsdølen Dagingen 31.07.2019). [3]

Nord-Østerdal: "Den svake produksjonen skyldes dels uheldige værforhold like etter første klekking, og svak mattilgang gjennom hele sommeren grunnet lite insekter tidlig på sommeren og svært lite bær i fjellet på sensommeren. Dalsbygda Jaktlag SA" (dalsbygda jaktlag.no 16.08.2019). [1]

Foreslått verdi: 2

2020: "Jeg har hatt flere runder og det så ut til å bli et helt eventyrlig blåbærår, men jeg tror noen skikkelig kalde mainetter reduserte rekorden noe, men likevel er det mye bær mange steder. ove.mellingen@ta.no" (Telemarksavisa 20.07.2020). "Etter et par år med labre blåbærsesonger, ligger det i år an til en veldig god sesong flere steder i landet. Helt ekstreme mengder, ser forsker [Stein Joar Hegland]" (Aftenposten 23.07.2020). "Mange steder bugner det nå av bringebær og blåbær" (Dagbladet 14.08.2020). "Mye bær i fjellet. Både blåbær og bringebær" (Fjelltind.no 17.09.2020). [5]

Øvre Telemark:

Numedal: "Det bugner nå med kantareller, blåbær, bringebær og molter. Brit Eva Helgedal [Sigdal] skal på fjelltur igjen i helga" (Bygdeposten 30.07.2020). "Mautauk på Vestfjellet i Uvdal forrige helg. Det var fortsatt masse modne bær i fjellet. Tante og jeg plukket over 20 liter blåbær og tyttebær. Sarah Traaen" (Instagram 20.09.2020). [5]

Hallingdal:

Valdres: "Det bugner av blåbær i skogen som bare står og råtner" (Valdres 27.08.2020). [5]

Gudbrandsdalen:

Nord-Østerdal: "Det er mye bær i skogen i år, men litt variabel størrelse på blåbæra. Enkelte steder var de små [Koppang, Stor-Elvdal]" (nettsiden Perly's Hemmelige Verden 11.08.2020). "Det er mye blåbær i skogen i år" (Tynsetingen 12.09.2020). [5]

Foreslått verdi: 5

Kilder:

- Anonym 1884. Aarsoversigt. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 13: 231–237.
Anonym 1894. Årsoversigt 1894. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 23: 237–249.
Anonym 1909. Til sæters paa Lifjeld. Husmoderen. Tidsskrift for hus og hjem 23: 163–165.
Anonym 1925. Høstjagten 1925. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 54: 309–341.
Anonym 1928. Høstjakten 1928. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 57: 353–357.
Anonym 1930a. Tinn Jæger og Fiskerforening. Beretning 1929–30. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 59: 265–267.
Anonym 1930b. Fra høstjakten 1929. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 59: 7–13.
Anonym 1930c. Småviltjakten 1930. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 59: 537–548.
Anonym 1933. Tinn Jæger- og Fiskerforening. Årsmelding 1932–33. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 62: 412–415.
Dahl, K. 1922. Ti aars iagttagelser over skogsfugl og ryper. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 51: 331–350.
Furu, H. G. 1922. Gudbrandsdalens J. & F. F. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 51: 386–387.
Jordan, H. 1932. Haglstørrelsen. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 61: 450–453.
Kirkemo, O. 1999. Han guider deg til storfuglen. Jakt og Fiske 128(11): 58–59.
Kolberg, T. 1934. 14 dager over Hardangervidda. Den Norske Turistforenings Årbok 67: 260–261.
Myrberget, S. 1982. Variationer i produktionen av vilda bær i Norge. Fauna och Flora 77: 261–268.
Olstad, O. 1923. Lirype-iagttagelser fra Øyer 1923. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 52: 283–291.
Rasmussen, R. 1925. Høstjagten 1925. Stavanger by og Amts J. & F. F. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 54: 338–340.
Stormoen, O. 1931. Viltbestanden 1930. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 60: 230–231.
Sundt, O. 1922. Hvad kommer det av? Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 51: 294–295.
Torgersen, H. 1935. Om svingningene i viltmengden. Norsk Jæger- og Fisker-Forenings Tidsskrift 63: 540–545.
Valseth, K., Gullen, G. & Lunner, R. 1976. Utmarksressurser i for- og matproduksjon, delrapport 4. Bær, nøtter, andre nyttevekstar, sopp, honning. Statens forskningsstasjon Kise. NLVF-utredning nr. 85.